

Proiect de raport 15 octombrie 2008,
Elaborat pentru procesul de formulare a
Planului de dezvoltare instituțională a BNS

Raportul de evaluare a capacităților instituționale ale Biroului Național de Statistici

**Include concluziile și recomandările
Raportului referitor la analiza instituțională și funcțională a
Biroului Național de Statistica (BNS) elaborat de expertul internațional**

Cuprins

1. Contextul sectorial.....	7
2. Capacitățile instituționale	29
3. Concluzii și recomandări.....	76
4. Anexe.....	94
5. Referințe	138

Sumarul executiv

Scopul raportului este de a face o analiză detaliată a capacităților instituționale ale BNS. Această analiză sta la baza elaborării Planului de dezvoltare instituțională a BNS. Evaluarea capacităților instituționale ale BNS include cât analiza mediului extern în care activează BNS, atât și analiza resurselor și capacităților interne ale instituției. Analiza internă include: business procesele, produsele, resursele umane, cultura organizațională, resursele financiare și alte componente.

Concluziile principale privitor la provocările dezvoltării instituționale:

Strategiile globale ale Guvernului indică accentul pronunțat pe generarea datelor și informațiilor statistice utile, accesibile și facile pentru a îmbunătăți calitatea procesului decizional de politici. BNS are rolul cel mai important în colectarea datelor și informațiilor statistice oficiale. Acestea constituie premiza importantă în procesul de formulare a politicilor publice. Folosirea business proceselor bazate pe hîrtie, folosirea programelor învechite care nu permit accesul facil la micro-datele reduc din eficiența activității instituției, folosirea facilă a acestora în procesul de evaluare a deciziei de politici. Folosirea excesivă a metodelor exhaustive de colectare a datelor, inaccesibilitatea informației privitor la metodele și metodologiile de colectare și producere a datelor. Publicațiile sunt preponderent pe hîrtie și în formatul electronic care nu permite utilizarea facilă a datelor în scopul analizei. Datele nu sunt suficient de dezagregate pentru a fi utilizate în procesul de analiza, în special în procesul de evaluare a impactului politicilor. Disponibilitatea și accesibilitatea datelor și informațiilor dezagregate este un factor critic de important și reprezintă legitimitatea și utilitatea BNS pentru societate.

Recomandările principale se referă la îmbunătățirea Misiunii, Viziunii și a Valorilor BNS, formularea obiectivelor programatice, care se conțin în strategia sectorială și SND. Se recomandă formularea obiectivelor de dezvoltare instituțională consistente cu concluziile formulate. Sunt formulate un set de recomandări privitor la îmbunătățirea calității produselor și serviciilor, fortificarea poziției sectoriale ale BNS. Obiectivele de dezvoltare instituționale sunt: modernizarea business proceselor de colectare și producere a informațiilor, Consolidarea capacităților instituționale prin fortificarea deprinderilor relevante, Facilitarea accesibilității sporite la datele și informațiile produse de BNS. Se recomandă gestionarea instituției prin intermediul portofoliului de produse care include: Produse statistice, Produse de coordonare metodologică, Produse de prestare a serviciilor. Raportul recomandă și o structură organizațională care conține: Restructurarea secțiilor raionale în 6-7 Direcții regionale, restul să devină serviciile de suport, Crearea Direcției metodologice și de asigurare a calității, Fortificarea Direcției de planificare, audit, Fortificarea Direcției resurse umane și juridice, Consolidarea tuturor altor direcții. Structura nouă, totodată, este văzută doar în contextul reformării instituționale și modernizării informaționale.

Procesul de elaborare a raportului s-a realizat în baza metodologiei aprobate în cadrul Reformei administrației publice centrale și include următoarele:

- analiza funcțională a BNS prin intermediul chestionarelor de analiză funcțională, această a fost completată de interviurile și discuțiile repetate cu șefii direcțiilor relevante,
- analiza business proceselor în cadrul BNS prin interviuri, reproducerea fluxului de producere a informației,
- analiza deprinderilor, cunoștințelor și nevoilor resurselor umane prin completarea CV-urilor detaliate în formatul UE și discuțiile cu conducerea direcției și a BNS,
- evaluarea percepției calității produselor și așteptărilor despre produsele BNS prin interviurile cu principalii beneficiari, inclusiv din sectorul guvernamental și neguvernamental,
- analiza financiară a proceselor, produselor și a instituției prin analiza rapoartelor financiare ale BNS,
- interviurile cu conducerea BNS și a direcțiilor, discutarea și consultarea cu consultantul internațional,
- revizuirea și analiza surselor secundare, anume rapoartele de evaluare produse de experții și consultanții privitor la BNS,
- studierea practicilor internaționale relevante activității BNS,

- raportul expertului internațional a servit în calitate de sursă importantă de analiză a constatărilor și recomandărilor.

Analiza situației din BNS s-a realizat în comparație cu practicile europene și standardele internaționale relevante. Acestea au constituit:

- Codul de bune practici în statistica europeană (care surprinde respectarea principiilor fundamentale ale funcționării statisticii oficiale din perspectiva unui set stabilit de indicatori) adoptat de Comitetul de Program Statistic (CPS) la reuniunea din 25 mai 2005;
- Manualul organizării statisticii (Handbook of statistical organization)/ United Nations- ediția a 3-a (2003);
- Regulamentul Consiliului (EC) 322/97 din 17 februarie 1997 cu privire la funcționarea statisticii la nivel european;
- documente de lucru ale reuniunilor Comitetului de Program Statistic cu privire la propuneri de modificare a legii statisticii comunitare.

Raportul de evaluare a capacităților este divizat în 3 capitole. Primul capitol conține analiza mediului extern în care funcționează BNS, se discută relația cu constituenții externi, poziția BNS în contextul organizațional guvernamental. În al doilea capitol se discută mediile interne: capacitățile interne, business procese, resursele umane, capacitățile financiare, cultura organizațională și alte aspecte. Capitolul 3 conține principalele concluzii, analiza SWOT a BNS, propunerile concrete de dezvoltare instituțională a BNS.

Consultanții aduc mulțumiri BNS pentru tot suportul oferit din partea BNS în procesul de elaborare a raportului. Colucrarea cu șefii de direcții și în special vice-directorul general al BNS a fost indispensabilă pentru activitatea consultantului.

Cuprins detaliat:

Sumarul executiv	2
Abrevieri	5
1. Contextul sectorial	7
1.1 Funcțiile, obiective strategice	7
1.2 Poziția sectorială	8
1.3 Relațiile inter-instituționale	10
1.4 Relațiile cu actorii din alte sectoare	15
1.5 Principalele politici	20
1.6 Concluziile de capitol	27
2. Capacitățile instituționale	29
2.1 Structura organizațională	29
2.2 Identificarea funcțiilor, capacitățile	31
2.3 Evaluarea strategiei instituționale actuale	37
2.4 Principalele business procese	38
2.5 Evaluarea respectării principiilor statisticii europene	59
2.6 Analiza resurselor umane	63
2.7 Analiza financiară instituțională	67
2.8 Dotarea tehnică	70
2.9 Concluziile de capitol	72
3. Concluzii și recomandări	76
3.1 Analiza SWOT	77
3.2 Analiza problemelor	81
3.3 Propunerile și recomandările	85
4. Anexe	94
A1. Analiza direcțiilor productive: funcțiile, capacitățile, costurile	94
Direcția statistici macroeconomice	94
Direcția infrastructură statistică și rapoarte financiare	95
Direcția statistica agriculturii și mediului	100
Direcția statistica industriei, energiei și construcțiilor	106
Direcția statistica comerțului exterior și serviciilor	112
Direcția statistica socială	117
Direcția statistica pieței muncii și demografiei	122
Secția cercetări prin sondaj	127
A2. Analiza direcțiilor de suport: funcțiile, capacitățile, costurile	128
Direcția sinteză, diseminare a informației și relații cu publicul	128
Direcția financiar-economică	129
Direcția colaborarea internațională, integrarea europeană	130
Secția resurse umane și secretariat	131
Secția evidența contabilă	132
A3. Analiza direcțiilor raionale: funcțiile, capacitățile, costurile	133
5. Referințe	138

Abrevieri

BNS	Biroul Național de Statistică
DGTI	Direcția Generală Tehnologii Informaționale
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
TI	Tehnologii Informaționale

Tabelul graficelor:

Figura 1.1 Organele cheie din cadrul Guvernului central	9
Figura 1.2 Competențele de colectare și producere a datelor statistice de către organele executive centrale	10
Figura 1.3 Cartarea organelor centrale executive și producerea datelor statistice	14
Figura 1.4 Asistența tehnică externă în 2001-08	18
Figura 1.5 Asistența tehnică externă în evoluție.....	18
Figura 1.6 Asistența tehnică externă, prezentarea detaliată.....	19
Figura 1.7 Prioritățile de dezvoltare, documente strategice	20
Figura 1.8 Structura cheltuielilor din asistența tehnică externă.....	21
Figura 1.9 Frecvența priorităților de consolidare a sistemului în documentele strategice	26
Figura 1.10 Costul priorităților bugetare	27
Figura 1.11 Tabelul Oportunităților și amenințărilor	28
Figura 2.1 Structura organizațională a BNS.....	30
Figura 2.1 Structura organizațională a BNS.....	31
Figura 2.2 Funcțiile generice în BNS	32
Figura 2.3 Gruparea utilizatorilor de servicii informaționale.....	33
Figura 2.4 Funcțiile generice în BNS	33
Figura 2.5 Costul funcțiilor generice.....	34
Figura 2.6 Competențele DGTI.....	34
Figura 2.7 Funcțiile generice DGTI	35
Figura 2.8 Costul funcțiilor generice.....	35
Figura 2.9 Funcțiile generice OT.....	36
Figura 2.10 Repartizarea resurselor umane pe funcțiile generice în OT.....	36
Figura 2.11 Costul funcțiilor generice în OT	37
Figura 2.12 Distribuția finanțelor în OT.....	37
Figura 2.13 Realizarea strategiei de dezvoltare instituțională.....	38
Figura 2.14 Rapoartele statistice și modalitatea de completare.....	38
Figura 2.15 Preferințele de completare a rapoartelor statistice de către agenții economici	39
Figura 2.16 Structura cheltuielilor legate de raportarea externă periodică pe an, lei.....	41
Figura 2.17 Diagrama fluxului informațional în BNS.....	42
Figura 2.18 Consumul de timp pentru completarea și prezentarea rapoartelor statistice.....	43
Figura 2.19 Numărul rapoartelor produse în baza colectării informației în cadrul BNS	43
Figura 2.20 Durata procesării rapoartelor statistice.....	44
Figura 2.21 Procesele tehnologice producere a informației statistice în cadrul direcțiilor BNS.....	45
Figura 2.22 Sisteme informaționale utilizate la moment.....	55
Figura 2.23 Utilizarea metodologiilor generice de colectare a informațiilor	58
Figura 2.24 Utilizarea metodologiilor în cadrul direcțiilor BNS.....	58
Figura 2.25 Distribuția resurse umane pe categorii de vîrstă	64
Figura 2.26 Vîrsta și stagiul de muncă în BNS	64
Figura 2.27 Stagiul de muncă după vîrstă în BNS central.....	65

Figura 2.27 Distribuția deprinderile profesionale pe vârste în BNS central	65
Figura 2.28 Prezența relativă a deprinderilor profesionale în BNS central.....	66
Figura 2.29 Deprinderile profesionale pe direcții în BNS central	66
Figura 2.30 Prezența deprinderile profesionale pe direcții.....	67
Figura 2.31 Efectivul de personal în statele europene.....	67
Figura 2.32 Distribuția cheltuielilor pe instituțiile din domeniul statisticii.....	68
Figura 2.33 Structura cheltuielilor instituțiilor din domeniul statisticii	68
Figura 2.34 Cheltuieli economice instituții din domeniul statisticii.....	69
Figura 2.35 BNS aparatul central, sursele de finanțare	69
Figura 2.36 Cheltuieli BNS aparatul central	70
Figura 2.37 Dotarea cu calculatoare în BNS	70
Figura 2.38 Proportia personal - calculatoare.....	71
Figura 2.39 Personalul și dotarea cu calculatoare	71
Figura 2.40 Situația generală a sistemului informatic în BNS	72
Figura 2.41 Tabelul punctelor forte și a punctelor slabe	74
Figura 3.1 Tabelul punctelor forte și a punctelor slabe	77
Figura 3.2 Analiza cauzelor problemei instituționale 1.....	81
Figura 3.3 Analiza cauzelor problemei instituționale 2.....	82
Figura 3.3 Analiza cauzelor problemei instituționale 3.....	83
Figura 3.4 Analiza cauzelor problemei instituționale 4.....	84
Figura 3.5 Structura organizațională propusă a BNS	92

1. Contextul sectorial

BNS activează în baza Legii Republicii Moldova Nr. 412-XV din 9.12.2004 «Cu privire la statistica oficială» și Regulamentului BNS, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1049 din 06 octombrie 2005, își desfășoară activitatea în baza Programul lucrărilor statistice adoptat anual de Guvern, care determină lista lucrărilor (rapoartelor) statistice, profilul elaborării, periodicitatea prezentării, termenul de prezentare a informației beneficiarilor.

Contextul sectorial al Biroului național de statistică (BNS) este analizat din perspectiva instituțională și funcțională. Perspectiva instituțională se referă la relațiile instituționale cu ministerele, agențiile (instituțiile cu funcții regulatorii, de suport și de prestare a serviciilor), dar și cu actorii din sectorul privat și neguvernamental. Perspectiva funcțiilor sectoriale se referă la prezența și distribuția funcțiilor sectoriale în cadrul instituțiilor relevante procesului de producere și de consum al datelor statistice. În analiza contextului sectorial intra analiza beneficiarilor și relevanței produselor.

1.1 Funcțiile, obiective strategice

Biroul național de statistică (BNS) este principală instituție guvernamentală responsabilă de colectarea principalelor date statistice despre societate, coordonarea colectării datelor statistice de către alte instituții publice, inclusiv suportul metodologic pentru acestea.

Din perspectiva funcțiilor sectoriale a analizei funcționale¹ BNS exercită funcția de coordonare a politicilor și funcția de suport. Funcția de coordonare se referă la coordonarea colectării datelor statistice de către diverse instituții în societate, suportul metodologic acestor actori și elaborarea metodologiei de colectare a datelor. Funcția de suport include colectarea datelor în diverse domenii, inclusiv oferirea informațiilor mai speciale la solicitare diverșilor actori. BNS nu realizează nici o funcție de politici, funcții regulatorii.

Produsele BNS sunt critic importante pentru procesul de elaborare a politicilor guvernamentale, pentru evaluarea impactului și rezultatelor politicilor guvernamentale. Totodată, produsele statistice BNS sunt necesare sectorului neguvernamental (privat, academic, nonprofit, etc) pentru dezvoltare și funcționare efectivă.

Produsele BNS trebuie să reflecte starea reală faptică a societății în diverse domenii, astfel datele statistice trebuie să fie relevante necesităților funcționale ale factorilor decizionali și a actorilor neguvernamentali. Datele statistice și produsele statistice trebuie realizate în formatul accesibil, facil și la timp pentru manipulare și exploatare de către actorii nominalizați.

BNS are drepturi exclusive de colectare a datelor statistice prin procesele obligatorii pentru respondenții societali. Această postură exclusivă conferă BNS obligațiunea de a recurge la cele mai cost-eficiente procese de colectare a datelor statistice din perspectivă costurilor societale și a costurilor administrative de funcționare a sistemului BNS.

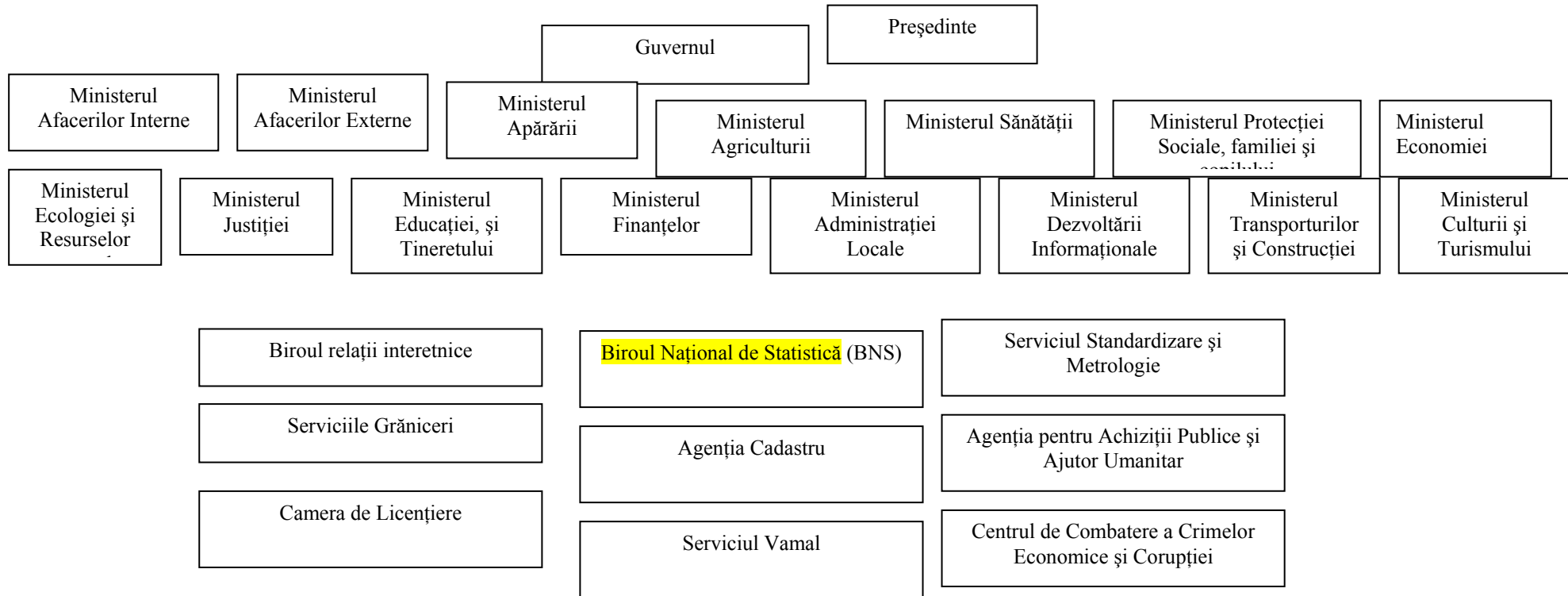
Din perspectiva funcționării instituționale, BNS este un producător de produse statistice. BNS folosește intrări de date oferite de respondenții societali, procesează datele primare colectate prin procesele tehnologice descentralizate în teritoriu și sistematizate în biroul național rezultate în produse statistice. Astfel, perspectiva business proceselor, eficienței instituționale de organizare, cost-eficienței asupra respondenților reprezintă indicatorii cheie în funcționarea BNS.

¹ Funcțiile sectoriale din perspectiva analizei funcționale includ: 1) funcțiile de politici (elaborarea politicilor, evaluarea impactului politicilor), 2) coordonarea politicilor (coordonarea implementării politicilor prin coordonarea instituțiilor și agențiilor implementatoare, agenții regulatorii, prestatori de servicii, agențiilor de suport, etc), 3) funcțiile regulatorie (acreditarea, sancționarea, inspecția, supravegherea), 4) funcțiile sectoriale de suport (colectarea datelor, suportul logistic, etc), 5) funcțiile de prestare a serviciilor și antreprenoriale.

1.2 Poziția sectorială

BNS este instituția subordonată direct Guvernului RM. Mandatul BNS este multisectorial. BNS este prezent prin activitățile sale în toate domeniile de politici. Această prezență este în aspect de furnizare a datelor și informațiilor necesare în special în activitatea autorităților executive centrale – ministere, birourile și agențiile subordonate.

Figura 1.1 Organele cheie din cadrul Guvernului central

Poziția instituțională a BNS în contextul instituțiilor publice. LISTA organizațiilor și întreprinderilor subordonate BNS. Cu statut de persoană juridică:

- 1) Direcția generală pentru statistică a municipiului Chișinău,
- 2) Direcțiile pentru statistică ale municipiului Bălți și unitățile teritoriale autonome Găgăuzia (Gagauz-Yeri),
- 3) Direcțiile (secțiile) pentru statistică raionale (32),
- 4) Întreprinderea de Stat „Centrul de Proiectări Tehnologice „Informstat”
- 5) Întreprinderea de Stat „Editura de Imprimare „Statistica””

Fără statut de persoană juridică:

- 1) Direcția generală tehnologii informaționale,
- 2) Direcția generală recesămîntul populației.

Organele teritoriale pentru statistică

Nivelul teritorial al sistemului statistic este reprezentat de:

- Direcția generală pentru statistică a municipiului Chișinău
- Direcțiile pentru statistică ale municipiului Bălți și unitățile teritoriale autonome Găgăuzia
- 32 de Direcții (secții) raionale pentru statistică

Organele teritoriale pentru statistică colectează, verifică, validează, prelucrează datele pentru teritoriul respectiv precum și transmite această informație la centru. Organele teritoriale pentru statistică activează în baza Legii Republicii Moldova Nr. 412-XV din 9.12.2004 «Cu privire la statistica oficială», Regulamentului organelor teritoriale pentru statistică, aprobat de directorul general al BNS și conform Programului anual de lucrări statistice aprobat de Guvern.

Direcția generală recensământul populației:

- elaborează metodologia efectuării recensămintelor populației și a investigațiilor demografice în comun cu alte organe publice, instituții științifice;
- elaborează programul recensământului, materialele instructive vizînd organizarea, efectuarea recensămintelor de probă și general a populației, precum și vizînd prelucrarea materialelor lor;
- efectuează lucrările organizatorice și de desfășurare a recensământului populației în republică și generalizează totalurile obținute.;
- modifică, în caz de necesitate, metoda de investigare a populației la recensămînt.

Întreprinderea de Stat „Centrul de Proiectări Tehnologice „Informstat” are un număr de angajați de 5 persoane, execută unele comenzi mai mult cu aspect tehnic (deservirea imprimantelor, de exemplu) din partea BNS, dar activitatea ei nu are un impact semnificativa asupra BNS.

Întreprinderea de Stat „Editura de Imprimare „Statistica” cu un număr de angajați de 46 persoane se află la autofinanțare, conform contractului încheiat execută comenzile de machetare a publicațiilor elaborate de BNS.

1.3 Relațiile inter-instituționale

În această secțiune începem cu identificarea rolurilor și competențelor în colectarea informațiilor și datelor statistice de către BNS și alte instituții implicate în procesul de colectare a informațiilor.

În BNS, independența față de politic și alte inferențe externe asupra producției și diseminării de statistică, alegerea obiectivă a metodelor, surselor și tehnicilor sunt asigurate în mare măsură. Totuși, precauții mai explicite ale obiectivității autorității statistice se pot adăuga la credibilitatea BNS-ului.

Cartarea funcțională a instituțiilor antrenate în colectarea datelor statistice:

Figura 1.2 Competențele de colectare și producere a datelor statistice de către organele executive centrale

Instituția (în afara de BNS)	Sectorul și funcțiile, corelarea	Datele statistice colectate de BNS și relevante pentru activitatea autorităților	Note și concluzii

<i>Banca Națională a Moldovei</i>	Elaborarea Balanței de Plăți, serviciile bancare și statistica monetară. Datele Balanței de Plăți sunt utilizate la elaborarea conturilor sectorului “restului lumii” executate de către BNS. Colectează datele despre activitatea bancilor, instituțiilor financiare	Pentru dezvoltarea balanței de plăți, BNS asigură Banca Națională cu informație statistică variată (vizînd comerțul exterior al mărfurilor și serviciilor, investițiile străine directe etc.);	BNS este furnizorul important al informației pentru Banca națională
<i>Ministerul Economiei și Comerțului</i>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Indicatori principali în industrie, anual (10) și lunar pentru anul actual (11), valoarea producției vîndute și stocurile produselor finite, anual, trimestrial (12) ▪ Balanța energiei electrice, anual (13), balanța energetică, anual (14), distribuția gazelor de rețea, anual (15) ▪ Indicii prețurilor de consum, lunar (54) și Aprecierea parității puterii de cumpărare, anual (55) ▪ Prețurile în construcții, trimestrial (59) ▪ 5. Investiții capital fix: ▪ 6. Volumul de producție în construcție: ▪ 7. Suprafața totală a spațiilor locative (anual): ▪ Calcularea prețurilor medii la mărfurile de consum vîndute cu mînuntul (56) ▪ Exportul și importul de mărfuri, lunar, trimestrial, anual (45) ▪ Comerțul cu amănuntul, vînzarea și repararea obiectelor de uz casnic și personale, lunar, anual (48), Rețeaua unităților cu amănuntul, anual (47) ▪ Comerțul cu ridicată (49) ▪ Servicii cu plată prestate populației, lunar, anual (50), Activitatea turistică a agenților economici titluri de licențe (53), cazarea turiștilor (52) ▪ Cercetare, dezvoltare (100-102) ▪ Numărul și remunerarea salariaților, mobilitatea salariaților, formarea profesională, numărul funcționarilor publicii etc., lunar, trimestrial, anual (77-86, 89) ▪ Forța de muncă, ocuparea și șomajul, trimestrial, anual (86) ▪ Mișcarea naturală a populației (71, 72), datele privind nou-născuții ▪ 	BNS este furnizorul cel mai important de date și informații pentru activitatea Ministerului Economiei și Comerțului
<i>Ministerul Finanțelor</i>	Elaborarea Bugetului public național (bugetul de stat, bugetele unităților administrativ-teritoriale, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală), utilizate de către BNS la elaborarea secvenței de conturi pentru sectorul „Administrația publică”, statistica finanțelor publice etc.;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cercetarea structurală anuală în întreprinderi, inclusiv IMM (61, 62) ▪ Consumurile și cheltuielile, trimestrial, anual (63) ▪ Prelucrarea și generalizarea rapoarte financiare, anual (64) ▪ Investițiile străine, alocate de întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei, anual, trimestrial (65) ▪ Activitatea de leasing, anual (66) ▪ Cu privire la activitatea companiilor de asigurare, anual, trimestrial (67) ▪ Numărul și remunerarea salariaților, lunar, trimestrial, anual (77, 78-82) ▪ 	BNS furnizează informații importante pentru activitatea Ministerului Finanțelor
<i>Ministerul Sănătății, Centrul Național de Management în Sănătate (CNMS)</i>	prezintă informația anuală, generalizată privind numărul medicilor de toate specialitățile, morbiditatea, numărul bolnavilor care stau la evidență în instituțiile curativ-profilactice; trimestrial - mortalitatea pe cauze de deces;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	BNS nu colectează sau furnizează careva date, este recipientul informațiilor colectate de Ministerul Sănătății
<i>Comisia Națională a Pieței Financiare</i>	informația cu privire la tranzacțiile pe piața valorilor mobiliare;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Furnizarea informației referitoare la indicatorii calculați ▪ .. 	BNS nu colectează sau furnizează careva date cu excepția datelor și informațiilor relevante activității

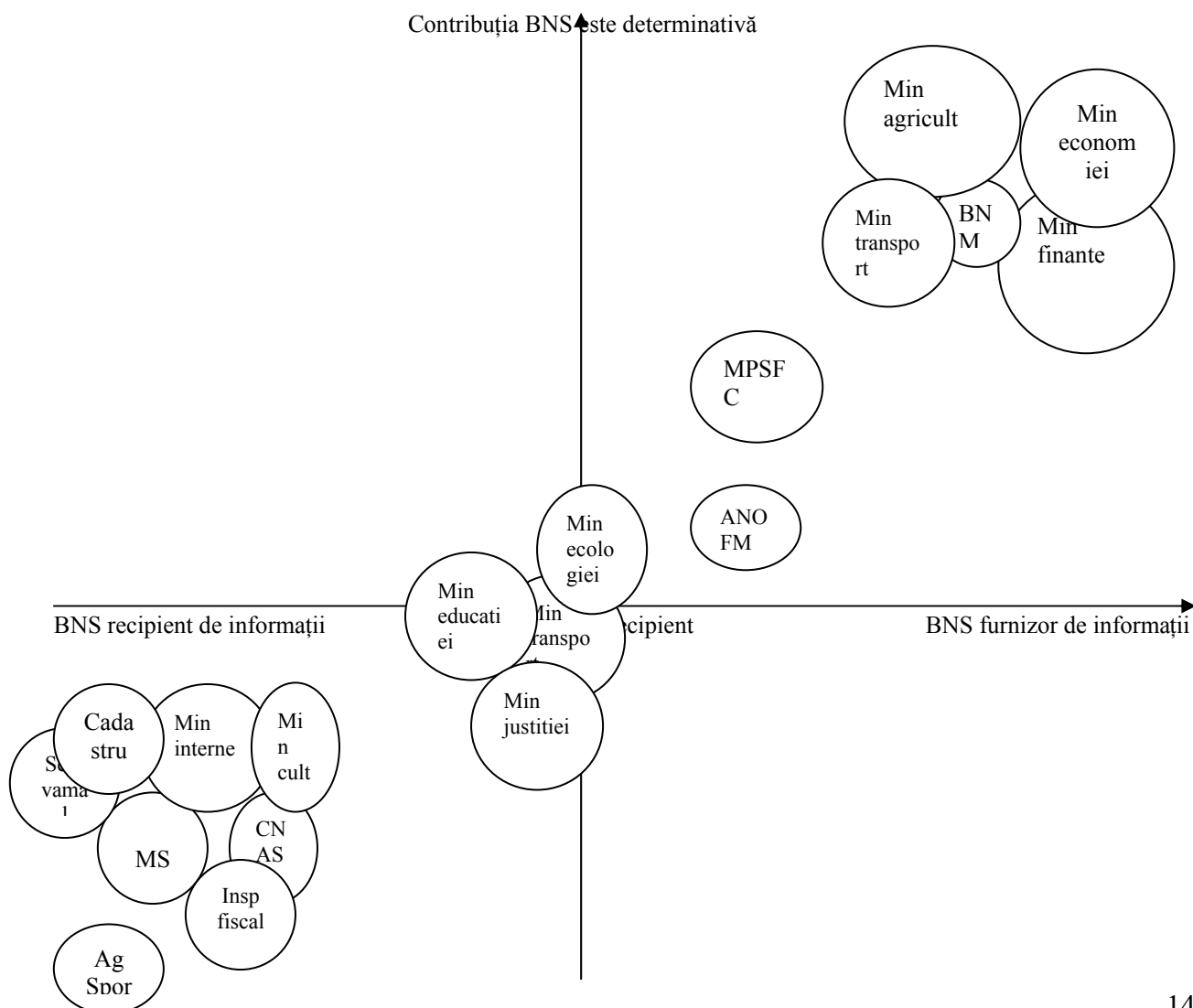
			întreprinderilor din domeniu
<i>Administrația de Stat a Aviației Civile</i>	datele statistice privind aviația civilă.	<ul style="list-style-type: none"> BNS de asemenea colaborează cu alte organe publice în vederea obținerii datelor statistice și administrative colectate de către acestea 	BNS nu colectează sau furnizează careva date cu excepția datelor și informațiilor relevante activității întreprinderilor din domeniu
<i>Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor</i>	colectează, generalizează și prezintă datele statistice centralizate privind drumurile publice;	<ul style="list-style-type: none"> Activitatea transportului auto și mijloacele de transport auto ale persoanelor juridice, anual (36), Transportul de mărfuri și pasageri realizat cu mijloacele de transport auto ale întreprinderilor de transport, trimestrial (37), Transportul rutier de mărfuri cu autocamioanele persoanelor fizice (selectiv), trimestrial (38), Indicatorii privind veniturile, cheltuielile, diferențierea social-economică a populației (68) Gospodăria comunală 	BNS furnizează informații importante pentru activitatea Ministerului
<i>Ministerul Dezvoltării Informaționale</i>	în baza registrelor gestionate: a) „Registrul de stat al transporturilor” - prezintă baza de date vizînd autovehiculele de marfă înmatriculate în republică, datele vizînd mijloacele de transport auto înmatriculate în republică, situația la sfîrșitul anului; b) „Registrul de Documentare al populației” – date privind migrația internă și internațională; c) Oficiile Stării Civile – prezintă informație despre născuți, decedați, căsătorii și divorțuri. Trimestrial se prezintă în adresa BNS rapoartele statistice vizînd mijloacele și activitatea de poștă și telecomunicații.	Situația privind informatizarea și înregistrarea cu tehnica de calcul (44)	BNS furnizează doar unele informații
<i>Ministerul Educației și Tineretului</i>	prezintă date anuale, generalizate privind numărul elevilor și cadrele didactice din școlile serale, numărul elevilor și baza materială a caselor de copii, cadrele didactice, numărul copiilor și adolescenților rămași fără îngrijirea părintească, instituțiile extrașcolare pentru copii.	<ul style="list-style-type: none"> Învățămînt, cultura, odihna (activitatea instituțiilor preșcolare, școlilor de zi, efectivul componentă a școlilor, activitatea școlilor profesionale, muzeelor,), anual (91-99) 	BNS furnizează doar unele informații, și recepționează multe date și informații administrative.
<i>Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale</i>	informația privind formarea fondurilor ecologice extrabugetare, despre controlul de stat la folosirea rațională a resurselor naturale și protecției mediului înconjurător.	<ul style="list-style-type: none"> 	

<i>Ministerul Afacerilor Interne</i>	date lunare și anuale generalizate privind starea criminalității.	▪	BNS recepționează informațiile relevante
<i>Ministerul Culturii și Turismului</i>	informația anuală, generalizată privind teatrele, instituțiile culturale, activitatea bibliotecilor, informație trimestrială privind structurile de cazare a turiștilor.	▪	BNS recepționează informațiile relevante
<i>Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului, Casa Națională de Asigurări Sociale</i>	informație anuală privind activitatea instituțiilor de asistență socială, expertiză medicală a vitalității.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cercetarea asupra gospodăriilor casnice. Ancheta forței de muncă (87) ▪ Datele privind numărul populației, anual (74, 75, 76,) 	BNS furnizează datele și informațiile importante SBGC, și recepționează unele informații administrative
<i>Serviciul Vamal</i>	prezintă lunar baza de date a declarațiilor vamale, care servește drept bază pentru elaborarea statisticii comerțului exterior de bunuri.	▪	BNS recepționează informații
<i>Inspectoratul Fiscal Principal de Stat</i>	datele declarațiilor pe venit a persoanelor juridice și fizice (anual)	▪ Furnizarea informației privitor la indicatorii calculați	BNS recepționează informații
<i>Agenția Relații Funciare și Cadastru</i>	informația Cadastrală privind suprafața terenurilor, inclusiv agricole, cu divizare pe categorii de folosință și în profil teritorial.	▪ Este preconizată realizarea cadastrului agricol	BNS recepționează informații
<i>Agenția Sportului</i>	date anuale, generalizate privind dezvoltarea culturii fizice și sportului.	▪	BNS recepționează informații
<i>Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă</i>	informații privind măsurile de ocupare și protecție socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, realizate de agențiile pentru ocuparea forței de muncă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul și remunerarea salariaților, lunar, trimestrial, anual (77, 78-82) ▪ Mișcarea naturală a populației (71, 72), datele privind nou-născuții ▪ 	BNS furnizează și recepționează datele și informațiile colectate
<i>Agenția pentru Silvicultura „Moldsilva”</i>	indicatorii privind producția obținută și lucrările efectuate în silvicultură, datele privind gospodăria vânătoarească.	▪	BNS recepționează informații

<i>Ministerul Agriculturii și Alimentației Publice</i>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Producția agricolă pe an (16) ▪ Indicii prețurilor de vânzare a producției agricole, trimestrial ▪ Activitatea economico-financiară a întreprinderilor agricole, anual (27) ▪ Producția agricolă și indicii volumului fizic al producției (17) ▪ Totalurile semănatului pentru recolta anuală, anual (19), Recoltarea roadei, anual (20), Introducerea înrășămintelor chimice, anual (21), producția vegetală, anual (22), Producția animală, anual (23), efectivul animalelor, anual (25) ▪ Formarea, utilizarea deșeurilor (106), consumuri pentru protecția mediului (105) ▪ Este preconizată realizarea cadastrului agricol 	BNS furnizează informații importante pentru activitatea Ministerului
<i>Ministerul Justiției</i>	Contravențiile administrative (110)		BNS recepționează informații
<i>Concernul Apele Moldovei</i>	informația privind folosirea apei.		BNS recepționează informații

În această secțiune vom prezenta informația colectată în baza interviurilor cu reprezentanții instituțiilor care se află în cooperare cu BNS în procesul de elaborare, coordonare și monitorizare implementării și evaluare a politicilor. Care este calitatea relațiilor sub aspect de oferire și recepționare a informației cu actorii nominalizați poate fi prezentat prin intermediul diagramei de mai jos. Dimensiunea cercului reprezintă volumul informației circulate dintre instituțiile nominalizate.

Figura 1.3 Cartarea organelor centrale executive și producerea datelor statistice

Contribuția BNS este nesemnificativă

Analiza prezentată mai sus demonstrează existența a 3 grupuri mari de instituții:

- Primul grup este constituit din instituțiile care activ folosesc datele și informațiile produse de BNS,
- Al doilea grup este constituit din instituțiile care nu folosesc datele produse de BNS, dar invers furnizează datele spre BNS,
- Al treilea grup este constituit din instituțiile care singure produc datele și informațiile și totodată sunt dependente de informațiile produse de BNS,
- Al patrulea grup sunt instituțiile care produc și dețin informații și date, însă acestea nu sunt contabilizate.

Primul grup caracterizează acele instituții care în mod activ folosesc datele și informațiile produse de BNS și de facto sunt dependente de informațiile produse de BNS pentru activitatea sa. Acestea instituții nu au în subordinea sa instituții care ar colecta datele și informațiile date. Instituțiile date pot fi considerate constituenți cu interese mare în activitatea BNS. Al doilea grup furnizează informațiile necesare BNS-ului și nu este dependent de informațiile colectate de BNS. Acest grup poate fi considerat un grup cu constituenții fără vreo legătura stabilă cu BNS. Al treilea grup este un grup intermediar, instituțiile din acest grup parțial sunt dependente de informațiile produse de BNS, acestea produc și colectează independent o bună parte de informații. În sfârșit, există un cerc de organizații care produc informații însă care nu sunt prezente pe această schemă, cum ar fi Compania națională de asigurări în medicină, aceste instituții se situează mai degrabă în al doilea grup de instituții.

Schema în cauză constată prezența activă a activităților BNS în unele domenii și prezența mai modestă în alte domenii. Spre exemplu BNS este bine prezenta în domeniile economice, financiare, forța de muncă, unele aspecte ale agriculturii, migrația populației, domeniile de politici care prezintă un interes principal pentru sectorul real. BNS, prin activitățile de colectare a datelor și informațiilor este mult mai puțin prezent în domeniile de sănătate, cultură, educație și doar parțial în domeniul social.

1.4 Relațiile cu actorii din alte sectoare

În această secțiune vom prezenta informațiile privitor la relațiile cu alte sectoare decât sectorul guvernamental. Concluziile din acest capitol sunt realizate în baza studiului cantitativ OIKOS și interviurile cu câțiva actorii din fiecare sector discutat mai jos.

În continuare prezentăm informațiile colectate de OIKOS în cadrul studiului de sondaj cu participarea beneficiarilor BNS².

Atitudinea generală față de BNS, imaginea și reputația sa

- 35% dintre utilizatori au încredere totală în datele produse de BNS, dar numai circa 5% dintre respondenți au apreciat negativ calitatea datelor produse de BNS (nota camuflată), majoritatea absolută a respondenților apreciind pozitiv calitatea datelor, iar 37% apreciind cu nota maximă zece.
- NS se bucură de încredere mai ales din partea utilizatorilor din sectorul public;
- Neîncrederea unor reprezentanți din sectorul privat este cauzată mai mult de necunoașterea metodologiilor de lucru utilizate în sectorul public în general și în domeniul statisticii în particular;

² „Sondaj de opinie publică privind gradul de satisfacere a utilizatorilor cu date statistice ale BNS”, OIKOS, 2008

- Utilizatorii au cea mai mare neîncredere față de datele din domeniul social (condiții și nivel de trai, forță de muncă și șomaj) și economic (comerț, investiții);
- Neîncrederea față de datele produse de BNS este condiționată și de faptul că BNS este perceput de opinia publică în contextul (ne)încrederii cetățeanului față de stat și de performanțele lui (ale statului) socio-economice în general;
- Neîncrederea față de datele produse de BNS este condiționată de lipsa sau întârzierea difuzării rapoartelor analitice explicative la datele statistice publicate, fapt ce impune utilizatorul să atragă atenția la interpretările din sectorul asociativ (mass media, ONG-uri, mai rar instituții de consultanță private) care sînt deseori tendențioase;
- Factorul esențial care contribuie la consolidarea credibilității utilizatorilor față de BNS îl reprezintă performanțele BNS ce țin de întreținerea paginii web a instituției.

Metode de acces

- Sursa principală de obținere a datele statistice necesare produse de BNS este reprezentată de publicațiile tipărite de BNS, apoi pagina web a BNS;
- Sursa preferată de către utilizatori din care ei ar dori să obțină datele statistice produse de BNS pentru majoritatea dintre ei este pagina web a BNS, excepție făcînd utilizatorii din cadrul APL care preferă în primul rînd consultarea publicațiilor tipărite ale BNS;
- Deși ar prefera să obțină datele necesare de pe pagina web a BNS, utilizatorii folosesc în primul rînd publicațiile tipărite, deoarece acestea oferă indicatori mai detaliați, pagina web oferind indicatori mai generalizați;
- În viziunea utilizatorilor, lipsa de informație este percepută, în primul rînd, ca lipsa indicatorilor statistici detaliați în funcție de domeniul specific de activitate a utilizatorului, și detalierea lor la nivel de regiuni, raioane, localități etc. în publicațiile BNS, dar mai ales pe pagina web oficială a instituției;
- Majoritatea respondenților consideră că lipsa unor informații statistice pe pagina web a BNS este cauză principală de limitare a accesului la datele produse de BNS.

Relevanța datelor produse de BNS

- Datele produse de BNS sînt percepute ca prea generalizate, deseori nefiind aplicabile în cercetări și planificare, mai ales în sectorul microeconomic și social;
- Caracterul prea generalizat al indicatorilor, conform părerilor utilizatorilor, se datorează armonizării standardelor naționale cu cele internaționale, fapt ce nu este întotdeauna benefic;
- Caracterul prea generalizat al datelor BNS este perceput și în contextul faptului că BNS nu oferă în publicațiile sale indicatori la nivel local, raional, regional, ceea ce dăunează aplicabilității datelor BNS la aceste niveluri;
- Neveridicitatea unor date ale BNS este explicată de către utilizatori și prin lipsa de responsabilitate sau rea-voința instituțiilor care elaborează și prezintă rapoartele statistice primare eronate pentru a diminua indicatorii în scop de evaziune fiscală (sectorul privat) sau a îmbunătăți indicatorii de performanță de către instituțiile publice. Potrivit utilizatorilor, această situație poate fi evitată de BNS prin folosirea la metodologiile de calcul a mai multor surse de informație.

Claritatea datelor produse de BNS

- Majoritatea utilizatorilor nu întâmpină dificultăți în înțelegerea datelor produse de BNS, dar consideră importante explicațiile metodologice care însoțesc datele respective;
- Utilizatorii sînt satisfăcuți de explicațiile metodologice care însoțesc indicatorii statistici difuzați de BNS;
- Utilizatorii sînt satisfăcuți de formele de prezentare a datelor statistice produse de BNS, dar solicită o atenție sporită din partea BNS față de prezentarea rapoartelor analitice lămuritoare la datele statistice furnizate;
- Pentru înlesnirea aplicabilității datelor BNS, utilizatorii solicită publicarea datelor pe pagina web a BNS, în alte formate decît PDF și HTML și anume cum sînt Excel și Word.

Reputația internațională. BNS se bucură de o recunoștință importantă pe plan internațional din perspectiva conformării la standardele de diseminare a datelor în baza aprecierilor Fondului Monetar Internațional³. Datele din domeniul real al economiei: conturile naționale⁴, indicele producției industriale⁵, indicele prețurilor de consum⁶, piața forței de muncă⁷ depășesc standardele și recomandările internaționale. Aceiași concluzie este valabilă pentru sectorul fiscal, financiar și comerțul exterior.

Sectorul privat. Sectorul privat în majoritatea cazurilor este interesat să primească informații foarte detaliate și concrete privitor la un segment anumit de economie, dar totodată informații relevante funcționării industriei în care activează. În cele mai multe cazuri acestea informații sunt accesate prin intermediul solicitărilor directe de informații contra plată. Doar unele informații, care încalcă principiul de confidențialitate nu este oferită.

Sectorul neguvernamental specializat. Principalii utilizatori de informații și date statistice din sectorul neguvernamental sunt centrele de cercetare, analiză și advocacy. În Republica Moldova sunt peste 15-20 de centre activitatea cărora prevede activități de cercetare și analiză. Acestea organizații sunt interesate în obținerea datelor și informațiilor la un nivel de dezagregare care le va permite analiza mai profundă și deseori mai specializată. Totodată, datele se vor solicita în anumită retrospectivă. Astfel, deseori datele care sunt prezentate în publicațiile BNS nu sunt facile și reprezentative. O altă doleanță a organizațiilor este accesul la datele respective în forma electronică, inclusiv în formatul exploatabil în programele excel, SPSS sau alte. Cîteva interviuri⁸ cu reprezentanții organizațiilor relevă faptul că așteptările organizațiilor foarte frecvent nu sunt realizate.

Sectorul academic tradițional. Sectorul academic tradițional este prezent prin intermediul Academiei de Științe ale Moldovei, aceasta avînd un șir de instituții specializate, dar și prin facultățile Universităților specializate. În cea mai mare parte informațiile solicitate și recepționate de la BNS prin intermediul publicațiilor produse nu sunt rezonabil adecvate necesităților sectorului academic adițional.

Accesul la microdate și informații la nivelul bazelor de date colectate și sintetizate de DGTI reprezintă un deziderat al unui cerc de organizații neguvernamentale specializate, sectorul privat, în formatul impersonalizat. Bazele de date ale Bugetelor gospodăriilor casnice (BGC), Anchetei Forței de Muncă (AFM) și alte baze de date specializate reprezintă un interes, însă accesul la aceste date este limitat sau nu este oferit de principiu. Comercializarea bazelor de date în formatul impersonalizat creează o piață de 50 de copii anual pentru fiecare. BNS deține pînă la 50 de diferite baze de date cu microdate, care ar putea aduce venituri anuale de 1 mln și mai mult de lei, ce reprezintă pînă la 10% din bugetul anual al BNS suplimentar.

³ <http://dsbb.imf.org/Applications/web/sddsetycaatsoolist/?strcode=MDA>

⁴ <http://dsbb.imf.org/Applications/web/basepagesmreport/?strcode=MDA&strcat=EMP00>

⁵ <http://dsbb.imf.org/Applications/web/basepagesmreport/?strcode=MDA&strcat=IND00>

⁶ <http://dsbb.imf.org/Applications/web/basepagesmreport/?strcode=MDA&strcat=CPI00>

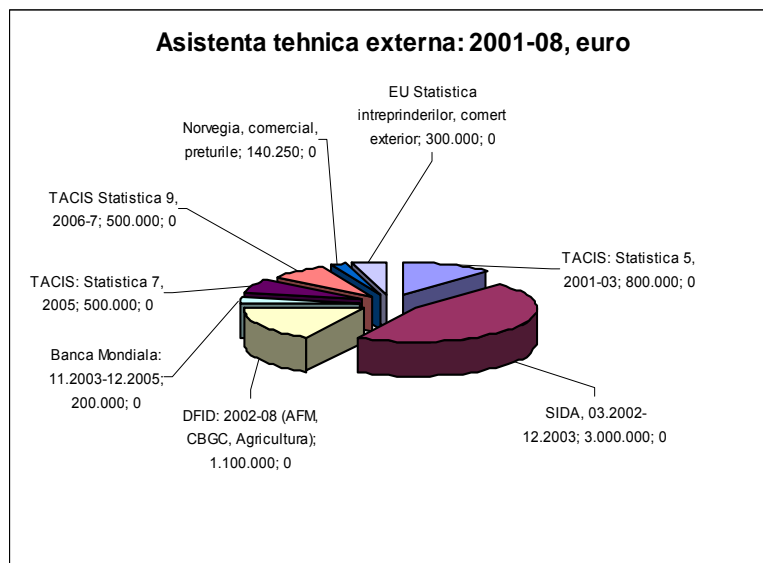
⁷ <http://dsbb.imf.org/Applications/web/basepagesmreport/?strcode=MDA&strcat=EMP00>

⁸ Interviuri și înfîlniri cu 3 organizații din această categorie, informația suplimentară poate fi furnizată la solicitare, minutele interviurilor nu sunt anexate la acest raport

Asistența tehnică externă

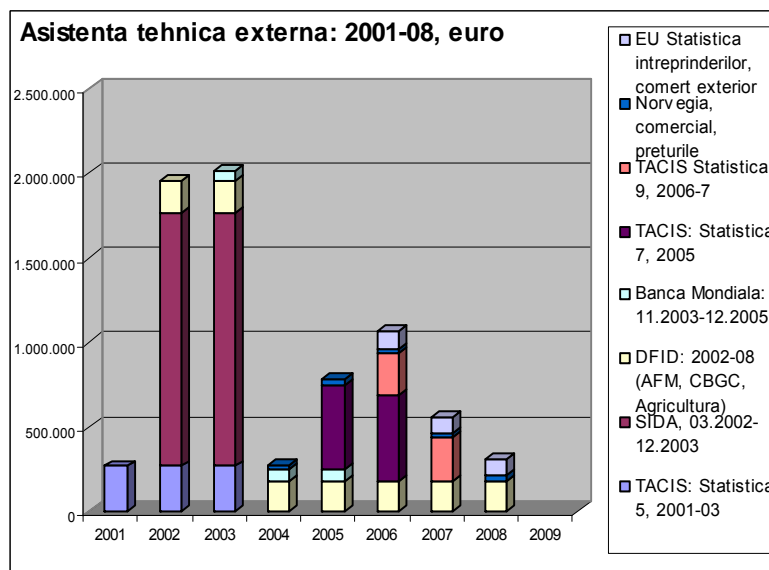
Începînd cu anul 2001, BNS a beneficiat de asistența tehnică în valoare de 6 mln euro.

Figura 1.4 Asistența tehnică externă în 2001-08

Distribuția pe ani ai asistenței tehnice cunoaște o ascensiune și o descreștere pe parcursul ultimelor 2 ani.

Figura 1.5 Asistența tehnică externă în evoluție

În perioada dată, majoritatea direcțiilor au primit suportul tehnic. Unele domenii au beneficiat de un suport mai lung, cum ar fi ancheta structurală a întreprinderilor de suport sau statistica prețurilor, statistica industriilor, statistica comercială, consolidarea comerțului exterior, statistica agriculturii.

Consolidarea capacităților în tehnologiile informaționale și modernizarea sistemelor IT la fel au beneficiat de un suport lung, aceasta a inclus și investiția în procurarea echipamente pe parcursul acestei perioade.

Figura 1.6 Asistența tehnică externă, prezentarea detaliată

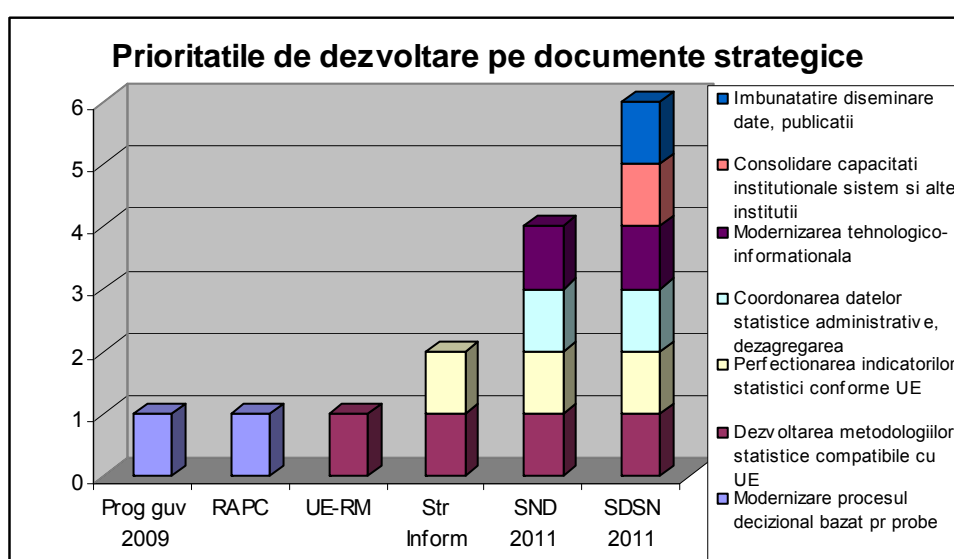
	01(1)	01(2)	02(1)	02(2)	03(1)	03(2)	04(1)	04(2)	05(1)	05(2)	06(1)	06(2)	07(1)	07(2)	08(1)	08(2)	09(1)	09(2)	nr luni
1 Statistica învățământului	1	1	1	1	1	1			1	1									8
2 Statistica ocupației populației	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					14
3 Economia tenebră	1	1	1	1	1	1													6
4 Ancheta structurală a întreprinderilor	1	1	1	1	1	1						2	2	2	1	1	1		15
5 Statistica comerțului interior	1	1	1	1	1	1													6
6 Statistica prețurilor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			16
7 Statistica industriei	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			16
8 Statistica investițiilor	1	1	1	1	1	1													6
9 Statistica Business	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			16
10 Statistica transportului	1	1	1	1	1	1													6
11 Statistica financiară	1	1	1	1	1	1													6
12 Statistica energiei	1	1	1	1	1	1													6
13 Diseminarea informației	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1			18
14 IT: consolidarea+ echipament	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1		26
15 Statistica comerțului exterior	1	1	1	1	1	1						2	2	2	1	1	1		15
16 Evaluarea generala a sistemului statistic												2	2	2	1	1	1		9
17 Statistica agriculturii			1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1			22
18 Statistica demografica							1	1	2	2	1	1	1	1	1	1			12
19 Conturi naționale							1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			10
20 Metodologii de cercetare			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					12
21 Saracia, gospodariile casnice			1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1					18

1.5 Principalele politici

În această secțiune se va analiza principalele politici guvernamentale care au relevanța activității BNS și politicile adoptate care afectează BNS. Metodologic, secțiunea este construită pe analiza documentelor, desprinderea acțiunilor relevante, gruparea și sintezarea acțiunilor după criteriu de acțiune instituțională sau activitate externă, identificarea resurselor financiare relevante. În baza acestor informații vor fi generate figurile cantitative care arată ponderea și raportul acțiunilor în comparație.

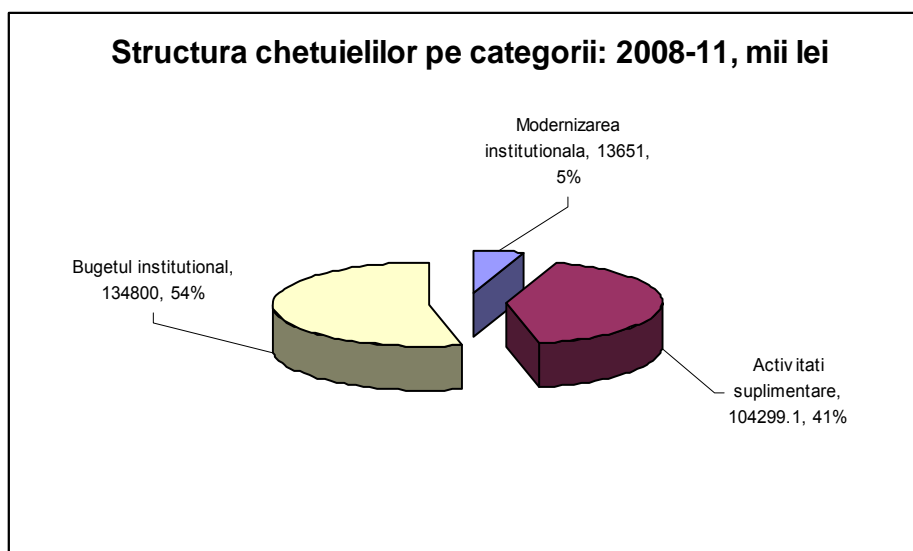
Clasificarea acțiunilor prioritare pe documentele și acțiunile strategice oferă o imagine prin care BNS va fi implicat în peste 15-20 de acțiuni prioritare în perioada anilor 2008-11. Cele mai multe acțiuni se conțin în Strategia de dezvoltare a sistemului de statistici naționale (SDSN), urmată de Strategia națională de dezvoltare (SND).

Figura 1.7 Prioritățile de dezvoltare, documente strategice

Ponderea acțiunilor strategice de consolidare instituțională este comparabilă cu acțiunile obiectivul căror este extinderea prestației BNS prin activități și acțiuni noi. Sub aspect financiar, cum se arată în figura de mai jos, ponderea financiară a activităților de consolidare și modernizare a sistemului statistic este mult mai mică în comparație cu bugetul instituțional sau activitățile și acțiunile suplimentare.

Figura 1.8 Structura cheltuielilor din asistența tehnică externă

Modernizarea instituțională constituie doar 5% din bugetul total pentru funcționarea sistemului statistic, pentru activități statistice suplimentare. În continuare, se va discuta prioritățile de politici în detaliu.

Exista un sir de strategii sectoriale, cum ar fi strategia din sectorul agroalimentar, sau altele, care prevăd acțiuni de fortificarea a datelor statistice. Alte strategii țin de demografie, statistica pieței de muncă. Acestea nu sunt discutate în aceasta secțiune.

1.5.1 Principalele politici guvernamentale

Programul de activitate a Guvernului pentru anii 2005 – 2009 “Modernizarea țării – bunăstarea poporului”, Programul de activitate pentru 2008-09. Programul de reforme al Guvernului pentru perioada 2005 – 2009 reprezintă o perspectivă operațională a priorităților identificate și scontate. Programul stabilește principalele domenii de reformă care cuprind, practic, toate aspectele. Mai mult ca atât, programul prevede o direcție strategică care trebuie să creeze condiții pentru elaborarea politicilor, programelor și planurilor sectoriale.

Planul de acțiuni UE - Republica Moldova. Planul de acțiuni UE - Republica Moldova reprezintă un plan de acțiuni pentru implementarea anumitor reforme importante care ar crea condiții pentru armonizarea sistemului de guvernare cu standardele europene. La compartimentul Statistica (41) *Adoptarea metodelor statistice deplin compatibile cu standardele Europene în domeniile statistice relevante și consolidarea instituției a BNS:*

- Asigurarea ca recesămîntul viitor al populației să fie petrecut în conformitate cu recomandările Eurostat/UN-ECE recesămîntul din 2000;
- Elaborarea unei strategii de dezvoltare pe termen mediu și lung pentru armonizarea cu standardele Europene în domeniile statistice relevante, inclusiv statistica comerțului extern și clasificarea statistică;
- Asigurarea legislației cu privire la statistica oficială bazată pe principiile fundamentale ale ONU.

Strategia Națională cu privire la Edificarea Societății Informaționale “e-Moldova”. Domeniile principale includ:

- perfecționarea rapidă a infrastructurii tehnologice,
- e-economia, e-guvernarea, e-educația, e-știința, e-cultura și e-sănătatea ceea ce implică toate aspectele posibile în procesul de introducere a tehnologiilor moderne în domeniul de activitate a instituțiilor din sectorul public. În special se prevede: BNS, DGTI, va perfecționa setul de indicatori statistici de dezvoltare a societății informaționale în corespundere cu indicatorii Uniunii Europene (e-Europe); va asigura colectarea, prelucrarea și diseminarea datelor statistice vizînd dezvoltarea societății informaționale, incluzându-le în programul de lucrări statistice. Acestea vor fi colectate respectiv de către

BNS, ministere și departamente, autoritățile administrației locale, organizațiile neguvernamentale și din sondaje speciale realizate de către instituțiile de cercetare.

Datele statistice și administrative, necesare pentru monitorizarea edificării societății informaționale, obținute din sondaje sociologice, vor fi prezentate de unitățile de statistică și autoritățile administrației publice centrale și locale. Informația respectivă va fi clasificată pe gen, vîrstă, etnie, statut socioeconomic și plasare geografică. Datele respective vor fi utilizate la elaborarea Raportului anual de evaluare a gradului de pregătire electronică a țării. Aceasta va permite estimarea impactului procesului de implementare a Strategiei asupra diferitelor categorii de cetățeni.

Reforma administrației publice centrale. Strategia RAPC identifică unele domenii de intervenție și anume: *Reorganizarea administrației publice centrale* (determinarea funcțiilor și structurii administrației publice centrale, abordarea celei din urmă drept un sistem de completare reciprocă și un criteriu de eficiență organizațională; racordarea structurii curente a APC la obiectivele stipulate în documentele strategice ale statului (nostru)). *Îmbunătățirea procesului de luare a deciziilor* (crearea condițiilor egale pentru AAPC întru dezvoltarea politicilor sectoriale și exercitarea eficace a competențelor lor; sincronizarea activității AAPC în dezvoltarea politicilor sectoriale, realizarea unei analize profunde asupra impactului deciziilor și simplificării aprobării deciziilor; consolidarea și extinderea cadrului pentru participarea societății în procesul de luare a deciziilor). *Îmbunătățirea managementului resurselor umane* (duce la asigurarea AAPC cu personal profesionist, bine-motivat și responsabil cu funcții stabile; oferă tuturor funcționarilor publici posibilități pentru dezvoltare profesională și asigură recrutarea și promovarea cadrelor bazate pe merit). *Îmbunătățirea managementului financiar public* (crearea unei interacțiuni eficiente și durabile între procesului de elaborare a politicilor și procesul de formare a bugetului).

Optimizarea procesului decizional prevede: - crearea pentru AAPC a unor condiții egale de elaborare a politicilor sectoriale și de exercitare eficace a atribuțiilor; - asigurarea sincronizării activității AAPC în formularea politicilor sectoriale, examinarea minuțioasă a impactului deciziilor și simplificarea procedurii de aprobare a acestora.

Îmbunătățirea calității documentelor adoptate: 1) Elaborarea cerințelor unificate față de forma și conținutul documentelor de planificare (concepție, strategie, program, plan), 2) Modificarea Legii nr.317–XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și a Legii nr.780–XV din 27 decembrie 2001 cu privire la actele legislative, 3) Îmbunătățirea evaluării eventualului impact al proiectelor de acte normative, inclusiv prin elaborarea metodologiei, a materialelor instructive.

Prevederile date oferă câteva concluzii principale. Strategia reformării APC, prioritățile de guvernare pentru perioada dată accentuează modernizarea calitativă a tehnologiilor și proceselor de elaborare și evaluare a politicilor. Această presupune în primul rînd folosirea în mod adecvat a datelor și informațiilor despre situația, problemele din societate reflectate prin intermediul datelor și informațiilor statistice, această presupune evaluarea influenței și impactului politicilor existente. Prin urmare sunt necesare colectarea și disponibilitatea datelor și informațiilor relevante proceselor decizionale. Astfel, instituțiile centrale executive responsabile de elaborarea, evaluarea și coordonarea implementării politicilor vor avea nevoie de datele și informațiile relevante de calitate, format, nivel de dezagregare și accesibilitate adecvate. Afară de cerințele în creștere privitor la procesul decizional, sunt create unitățile specializate în cadrul guvernului responsabile de politicile date, acestea vor deveni interlocutorii principali în solicitarea și folosirea datelor și informațiilor. Această reprezintă o provocare importantă în activitatea BNS, întrucît rolul BNS este central sub aspectul metodologic, totodată BNS este responsabil de o bună parte din colectarea informațiilor statistice.

Următoarele două concluzii se referă la un șir de acțiuni de extindere a datelor și informațiilor pe care va colecta BNS, eforturile de modernizare tehnologică.

1.5.2 Principalele politici relevante BNS

Principalele documente de politici ale BNS:

- 1) Strategia națională de dezvoltare, 2008-11, Planul de acțiuni privind implementarea strategiei naționale de dezvoltare pe anii 2009-11, Acțiunile 144-153,
- 2) Strategia de dezvoltare a statisticii naționale pentru perioada 2008-11.

Planul de acțiuni privind implementarea strategiei naționale de dezvoltare pe anii 2009-11 (Acțiunile 144-153)

Obiectivele de dezvoltare ale capacităților instituționale ale sistemului național de statistici:

144. Dezvoltarea infrastructurii informaționale a Biroului Național de Statistică (13 351,00 mii lei, 2009-2011):

1. Elaborarea Strategiei Sistemului informațional al Biroului Național de Statistică,
2. Elaborarea structurii unice a bazei de date cu indicatori,
3. Elaborarea și implementarea subsistemelor informatice aferente procesului de producere statistic,
4. Crearea portalului Biroului Național de Statistică pentru asigurarea prezentării rapoartelor statistice de către agenții economici în formă electronică,
5. Instruirea continuă în domeniul tehnologiilor informaționale,
6. Modernizarea metodelor de diseminare a informației statistice atât prin tehnologii web, cât și pe căi tradiționale,
7. Perfecționarea sistemului informațional statistic vizînd dezvoltarea regională.

Obiectivele de realizare a unor produse statistice suplimentare:

145 Elaborarea clasificatoarelor statistice naționale armonizate la standardele Uniunii Europene (300,00 mii lei, 2009-2011): 1. Elaborarea și implementarea Clasificatorului activităților din economia Moldovei în conformitate cu noua versiune a Nomenclatorului activităților din Uniunea Europeană (NACE rev. II), 2. Elaborarea și implementarea Clasificatorului statistic al produselor din Moldova (Bunurilor și serviciilor), în conformitate cu noua versiune a Clasificatorului produselor asociate activităților din Uniunea Europeană (CPA),

146. Primul Recesămînt general agricol (93 572,00 mii lei, 2009-2011),

147. Elaborarea Sistemului de analiză și prognozare a numărului populației Republicii Moldova în baza creării bazei de date demografice și a pachetului de programe de prelucrare a informației (2300,00 mii lei, 2009),

148. Organizarea și lansarea cercetărilor statistice noi asupra gospodăriilor casnice pe probleme ce țin de piața muncii (5 002,70 mii lei, 2008-2011),

149. Efectuarea studiului asupra sănătății populației (457,40 mii lei, 2009-2010),

150. Perfecționarea metodologiei de calcul a indicelui prețului de consum (IPC) prin ajustarea influenței calității produselor asupra evoluției prețurilor (392,60 mii lei, 2009-2010),

151. Elaborarea contului financiar al Sistemului Conturilor Naționale (1 178,40 mii lei, 2009-2011),

152. Elaborarea metodologiei de calcul a indicelui producției industriale (273,70 mii lei, 2009),

153. Elaborarea metodologiei de calculul a indicilor prețurilor în construcții (1 123,00 mii lei, 2009-2011).

Strategia de dezvoltare a statisticii naționale pentru perioada 2009-11

Obiectivele strategice includ:

Dezvoltarea capacităților instituționale prin:

- 3.2.1. Implementarea tehnologiilor informaționale și de comunicații (TIC),
- 3.2.3. Perfecționarea sistemului de colectare a informației statistice,
- 3.2.2. Perfecționarea sistemului de indicatori și metodologiilor de calcul a acestora,
- 3.2.5. Consolidarea capacităților organelor statistice și altor instituții - deținători de date administrative în producerea datelor utilizate în scopuri statistice,
- 3.2.6. Perfecționarea cadrelor din sistemul statistic.

Dezvoltarea relațiilor cu beneficiarii și alți actori prin:

3.2.4. Îmbunătățirea calității publicațiilor, diseminării informației statistice și a relațiilor cu utilizatorii,
3.2.7. Dezvoltarea colaborării internaționale în domeniul statisticii,

Urmează o scurtă descriere a activităților

3.2.1. Implementarea tehnologiilor informaționale și de comunicații (TIC).

Renovarea infrastructurii tehnologiilor informaționale constituie elementul cheie în reformarea întregului sistem statistic național. Obiectivele de bază privind implementarea TIC pot fi grupate prin sarcini externe și interne:

- externe: 1) Implementarea TIC în colectarea, prelucrarea, stocarea și diseminarea datelor statistice; 2) Implementarea tehnologiilor de acces eficient la bazele de date cu indicatori statistici; 3) Asigurarea proceselor statistice cu soft licențiat; 4) Crearea Portalului „e-Statistică” și asigurarea securității informaționale a proceselor statistice.

- interne: 1) Reutilizarea oficiilor BNS cu echipament modern; 2) Dezvoltarea rețelelor locale în cadrul BNS și conectarea calculatoarelor din oficiile BNS la Internet; 3) Asigurarea interconectării la spațiul unitar informațional al autorităților administrației publice; 4) Implementarea în cadrul BNS a sistemului integrat de circulație electronică a documentelor; 5) Asigurarea accesului la sursele administrative de date (Ministerul Dezvoltării Informaționale, Ministerul Afacerilor Interne (Direcția poliției rutiere), Serviciul Grăniceri și Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor).

3.2.2. Perfecționarea sistemului de indicatori și metodologiilor de calcul a acestora

- Studierea standardelor internaționale, în special al UE și practicii înaintate a țărilor dezvoltate în vederea adaptării acestora la condițiile reale ale Republicii Moldova;
- Perfecționarea conform concepției SCN a sistemului de indicatori statistici în ansamblu și a celor care prezintă un interes sporit pentru societate, îndeosebi care contribuie la evaluarea tendințelor în dezvoltarea durabilă a țării atât sub aspect economic și social;
- Perfecționarea în continuare a calculelor PIB, altor indicatori în SCN, elaborarea secvenței complete de conturi în conformitate cu cerințele SCN ONU-93; o atenție sporită necesită a fi acordată perfecționării metodelor de estimare a economiei neobservate (sectoarele formal și informal), efectuării calculelor experimentale a dimensiunii activității ilegale;
- Perfecționarea indicatorilor statisticilor ramurilor și armonizarea lor cu SCN;
- Perfecționarea calculelor tendințelor intra-anuale de dezvoltare a economiei în ansamblu și pe sectoarele ei prin aplicarea ajustărilor sezoniere, etc.;
- Aplicarea metodelor statistico-matematice și econometrice pentru sporirea capacității de analiză a proceselor economice și sociale;

3.2.3. Perfecționarea sistemului de colectare a informației statistice

Perfecționarea sistemului de cercetări statistice va contribui atât la îmbunătățirea calității datelor statistice, optimizarea cheltuielilor bugetare, cât și la micșorarea considerabilă a sarcinii informaționale asupra agenților economici. Perfecționarea sistemului cercetărilor statistice se va baza pe îmbunătățirea infrastructurii statistice, în special pe:

- Perfecționarea registrului național al unităților statistice (RENUS); trecerea la utilizarea RENUS, ca sursă și instrument universal de bază pentru efectuarea cercetărilor statistice;
- Dezvoltarea în continuare a sistemului clasificărilor statistice;
- Implementarea pe scară largă a cercetărilor statistice prin sondaj a întreprinderilor mici și întreprinzătorilor individuali și combinarea optimală a acestora cu înregistrările totale. Un rol deosebit revine efectuării Recesămîntului General Agricol, care va asigura atât obținerea datelor statistice importante pentru societate privind situația în agricultură, cât și crearea bazelor de sondaj pentru organizarea cercetărilor statistice selective;
- Perfecționarea rapoartelor și chestionarelor statistice în corespundere cu cerințele SCN și ținând cont de cele ale Standardelor Naționale de Contabilitate;
- Implementarea în practica statistică a metodelor moderne de colectare a informației statistice de la agenții economici, în special utilizând rețeaua Internet;

Trecerea la statistica întreprinderilor presupune schimbarea accentului de la principiul funcțional de organizare a cercetărilor statistice (cu participarea tuturor agenților economici în diverse cercetări statistice pe domenii) la cel instituțional (participarea întreprinderilor în cercetări statistice complexe, în dependență de tipul principal de activitate a acestora), în baza observărilor prin sondaj a întreprinderilor mici. În domeniul statisticii economice accentul se va pune pe crearea *unui sistem integrat al statisticii întreprinderilor*, care în conformitate cu normele internaționale va fi constituit dintr-un spectru coerent de cercetări statistice anuale și intra-anoale (lunare și trimestriale). Nucleul acestui sistem îl va constitui Registrul Național al Unităților Statistice (RENUS), care va fi actualizat în permanență în baza cercetărilor statistice și surselor de date administrative.

3.2.4. Îmbunătățirea calității publicațiilor, diseminării informației statistice și a relațiilor cu utilizatorii

Informația statistică, constituind un bun public, este produsă pentru satisfacerea cerințelor unui spectru larg de utilizatori: autorități ale administrației publice, cercuri de afaceri și academice, publicul larg. Perfecționarea diseminării informației statistice și dezvoltarea statisticii în ansamblu necesită o colaborare eficientă între producătorii și consumatorii de date statistice. Perfecționarea diseminării informației statistice și a relațiilor cu utilizatorii va fi asigurată prin:

- Îmbunătățirea conținutului și aspectului publicațiilor și a metodelor de diseminare a informației statistice, lansarea edițiilor noi, prin intermediul mijloacelor electronice, dezvoltarea formelor de prezentare vizuală a informației statistice, dezvoltarea diseminării informației statistice prin intermediul serviciilor individuale și standardizate,
- Asigurarea condițiilor necesare prestării serviciilor calitative de diseminare a datelor prin: dezvoltarea tehnologiilor informaționale ale BNS (crearea sistemului de metadate, implementarea programelor PC-Axis pentru diseminarea informațiilor statistice în diverse forme; crearea băncii centrale de date cu asigurarea accesului sancționat al utilizatorilor; implementarea tehnologiilor Internet și Intranet pentru culegerea și transmiterea datelor statistice).
- Îmbunătățirea colaborării cu utilizatorii de date statistice prin: promovarea studierii aprofundate a noțiunilor utilizate în statistică, a metodologiilor de calculare a principalilor indicatori în vederea cunoașterii mai bune de cât mai mulți utilizatori,
- Dezvoltarea colaborării cu producătorii de informație statistică, deținătorii surselor administrative de date și respondenții,
- Dezvoltarea marketingului produselor/serviciilor statistice, orientat spre studierea necesităților utilizatorilor și, în special, prin stabilirea relațiilor sistematice cu utilizatorii potențiali și actuali.

3.2.5. Consolidarea capacităților organelor statistice și altor instituții - deținători de date administrative în producerea datelor utilizate în scopuri statistice:

- Delimitarea funcțiilor organelor statisticii oficiale privind producerea și diseminarea statisticii oficiale;
- Consolidarea capacităților instituționale ale BNS prin: perfecționarea structurii organizatorice a sistemului statistic în vederea eficientizării activității statistice, prin integrarea orizontală a DGTI cu subdiviziunile respective ale aparatului central al BNS; consolidarea capacităților instituționale privind efectuarea cercetărilor prin sondaj;
- perfecționarea managementului resurselor financiare și umane: lansarea unui sistem de evidență performant privind consumul de timp pe principalele lucrări statistice; îmbunătățirea procesului de planificare statistică; perfecționarea metodelor de motivație a personalului; crearea condițiilor de muncă mai bune,
- Fortificarea capacităților organelor statisticii oficiale și ale autorităților publice centrale și locale în vederea elaborării informației statistice și administrative relevante, asigurând producerea și utilizarea eficientă a acesteia, de asemenea, respectarea unor dimensiuni importante de prezentare a datelor, precum ar fi dezagregarea datelor (unde e posibil) pe sexe, vârste și arii geografice.

3.2.6. Pregătirea personalului din sistemul statistic

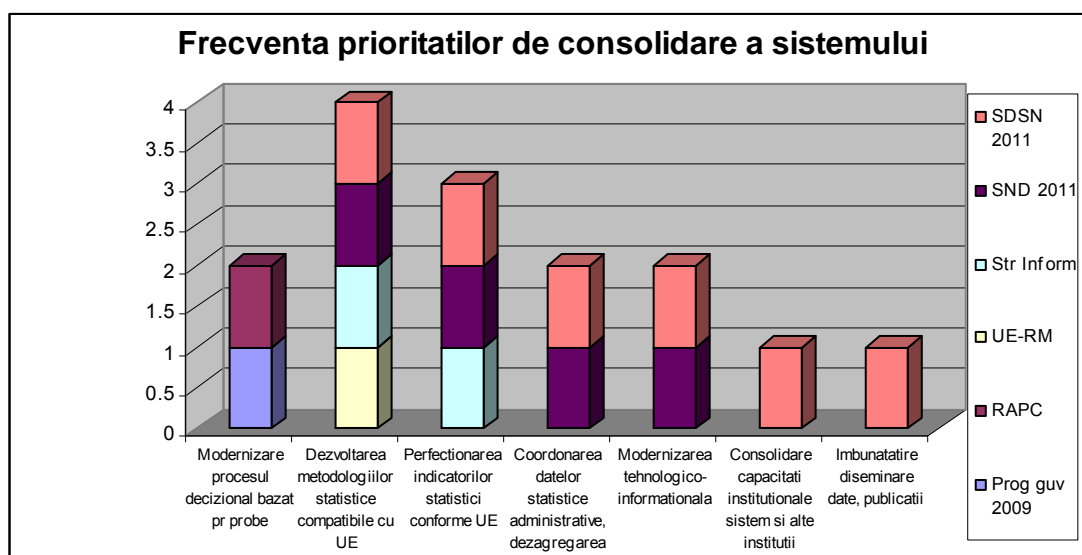
Elaborarea și implementarea noilor metodologii și aplicații statistice în corespundere cu principiile științifice, prin:

- Formarea și perfecționarea pregătirii profesionale a personalului în domeniul metodologiilor și practicilor avansate în statistică atât în țară, cât și peste hotare;
- Acordarea atenției sporite pregătirii și formării personalului în organele teritoriale pentru statistică;
- Perfecționarea cunoașterii limbilor străine;
- Studiarea și aplicarea în practică a noilor realizări în domeniul tehnologiilor informaționale.

Analiza documentelor strategice sectoriale prevede 2 tipuri de acțiuni. Primul tip se referă la dezvoltarea capacităților instituționale, prin re tehnologizarea proceselor business folosind metodele informaționale moderne de colectare a informațiilor și prin urmare oferirea informațiilor în formatul mai accesibil și facil for constituenții. Al doilea tip de activități se referă la extinderea activităților de colectare a datelor și informațiilor statistice oferind informații și produse suplimentare societății.

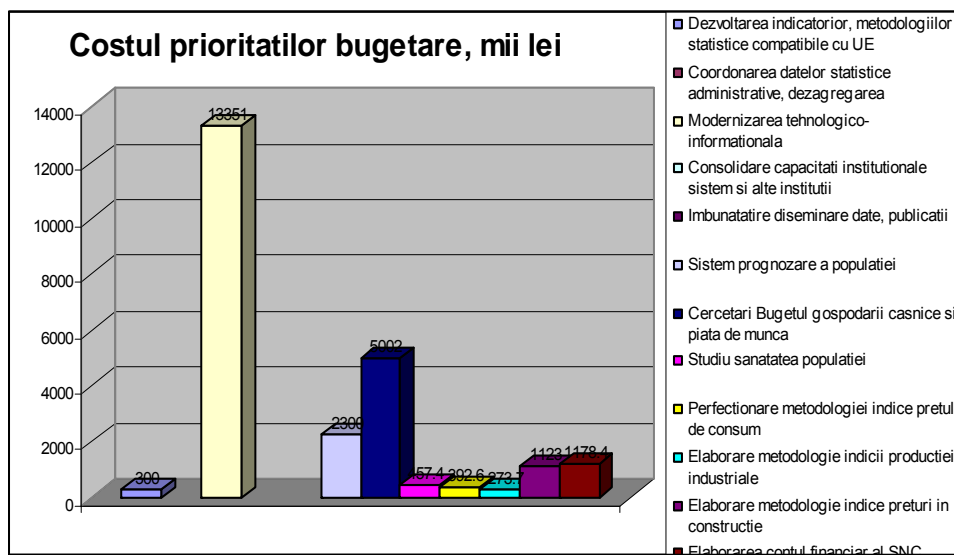
Analiza priorităților de dezvoltare instituțională a BNS bazate pe diversele strategii relevante adoptate relevă că acțiunile prioritare sunt puse pe procesul de aliniere la standardele UE. Aceasta include dezvoltarea sistemului de indicatori statistici și dezvoltarea metodologiilor respective. Pe locul doi se află modernizarea tehnologico-informațională și o mai bună coordonare a colectării datelor statistice.

Figura 1.9 Frecvența priorităților de consolidare a sistemului în documentele strategice

Structura cheltuielilor detaliate pe programe arată prioritățile financiare. Modernizarea tehnologico-informațională reprezintă una din prioritățile. Suma totală constituie peste 13 mln lei, ce este egal cu costul corelate programe la un loc cu excepția programului de recesămînt agricol.

Figura 1.10 Costul priorităților bugetare

1.6 Concluziile de capitol

În această secțiune aducem sinteza concluziilor din capitolul 1.

1. Din perspectiva furnizării informațiilor și datelor statistice relațiile BNS și a altor instituții nu este omogenă. În domeniile economice, financiare, agricole BNS generează și furnizează cea mai mare parte de informații și statistice produse. Prin urmare în aceste domenii instituțiile responsabile de exercitarea funcțiilor de politici mizează preponderent pe aceste informații.
2. Totodată, în domeniile de sănătate, educație și parțial în domeniul social, BNS nu este principalul generator și furnizor de informații. În aceste domenii instituțiile sectoriale asigură cea mai mare parte de informații, care sunt doar parțial puse la dispoziția BNS. În domeniul social, ancheta bugetelor gospodăriilor casnice este realizat de BNS.
3. BNS se bucură de o reputație internațională bună privitor la corectitudinea și rapiditatea colectării informațiilor.
4. Reformarea proceselor decizionale creează cererea instituțională asupra informației. Strategiile globale ale Guvernului indică accentul pronunțat pe generarea datelor și informațiilor statistice utile, accesibile și facile pentru a îmbunătăți calitatea procesului decizional de politici.
5. Creșterea cererii de informații statistice în volum, calitate și format. Factorii responsabili de realizarea funcțiilor de politici vor înainta solicitări crescând în volumul, calitatea, gradul de detaliere și accesul la un format facil și ușor manipulabil al informațiilor statistice generate de BNS.
6. Factorii decizionali necesită cunoștințe, deprinderi și programe specializate de prelucrare a informației și datelor statistice produse de BNS.
7. Prioritățile strategice conțin cât prioritățile de desfășurare a activităților suplimentare, atât și activitățile de consolidare și fortificare a sistemului statistic existent. Dezvoltarea și consolidarea sistemului statistic se conține în prioritățile strategice guvernamentale și în prioritățile strategice intra-sectoriale.
8. Numărul acțiunilor strategice este destul de mare, în jur de 15-20 de acțiuni, care trebuie realizate în perioadă scurtă de 3 ani. Capacitatea de realizare a numărului atât de mare a acțiunilor strategice ar putea fi insuficientă. Accentul priorităților se pune pe conformarea la practicile și standardele UE.
9. Costul priorităților de consolidare și dezvoltare a sistemului statistic se cifrează la cel puțin 5% din bugetul integral pentru acest domeniu.
10. Piața produselor statistice și informaționale generate de BNS la nivelul bazelor cu microdate (produse actualmente de DGTI sau de BNS în cazul AFM, CBGC) există care poate aduce un venit anual de 1 mln de lei dacă va fi comercializat în formatul impersonalizat.

11. Tabelul oportunităților și amenințărilor este prezentat mai jos⁹:

Figura 1.11 Tabelul Oportunităților și amenințărilor

	Oportunitățile (Opportunities) – factorii externi favorabili și pozitivi	Amenințările (Threats) – factorii externi nefavorabili și negativi
	O1 Strategia RAPC, Programul de activitate a Guvernului 2009 au ca obiectiv modernizarea proceselor decizionale, acestea se vor bazate pe probe. Factorul va crește în intensitate, acesta creează cererea pentru date și informații statistice relevante procesului decizional. BNS poate face oferta de informații și date necesare.	T1 Strategia RAPC, Programul de activitate a Guvernului 2009 privind modernizarea procesului decizional poate crea presiunea și cererea excesivă de informații cu o anumită calitate și gradul de dezagregare.
	O2 MF, MEC, MAIA, BNM mizează și sunt dependente de oferta de informații și date din partea BNS. Aceasta cerere contribuie la formarea legitimității BNS, facilitează injectarea și transferul de resurse pentru realizarea activităților și fortificarea BNS.	T2 Solicitarea în creștere a informației în forma electronică accesibilă și facilă din partea utilizatorilor de informație va exercita o mai mare presiune asupra BNS
	O3 Instituțiile și sectoarele care colectează datele și informațiile statistice (MPSFC, MS, ME, MC, etc) reprezintă o resursă informațională generată în afară BNS. Resursele informaționale generate în afară BNS pot fi preluate în procesul de producere a datelor și informațiilor statistice.	T3 Legea cu privire la accesul la informații publice creează o obligațiune mai mare de oferire a informației.
	O4 PNUD, EC, țările UE – disponibilitatea suportului tehnic și transferului de tehnologii metodologice, cunoștințe, etc. BNS poate dezvolta capacitățile necesare prestației la standarde UE folosind aceasta oportunitate.	T4 Factorii decizionali responsabili de elaborarea, evaluarea și monitorizarea politicilor vor solicita informații mai detaliate, concrete, relevante și accesibile pentru manipulare pe care BNS-ul s-ar putea să nu fie în stare să ofere informația
	O5 SND 2011, SNSD 2011 prioritizează și alocă resurse financiare pentru modernizarea capacităților instituționale ale BNS, 13 mln lei. BNS poate utiliza aceste resurse pentru a se consolida instituțional.	T5 Presiunea din partea Guvernului pentru prezentare datelor și indicatorilor în termeni foarte restrânși care depășesc media și standardele relevante acceptabile, această creează presiunea neconstructivă
	O6 SND 2011 prevede și alocă peste 134 mln lei pentru activități de colectare a datelor și informațiilor în domeniile noi. Această cerere din partea Guvernului facilitează dezvoltarea BNS.	T6
	O7 Planul UE-RM stipulează consolidarea sistemului statistic, prioritățile guvernamentale și SND alocă sume financiare în acest scop.	T7
	O8 Piața produselor statistice în formatul bazelor de date în formatul de microdate impersonalizate poate genera venituri considerabile pentru BNS.	T8
	O9 Oportunități de finanțare și asistența tehnică din exterior	T9
	O10	T10

⁹ Unul și același factor extern poate reprezenta atât o oportunitate atât și o amenințare, inclusiv simultan.

Oportunitate este un factor extern real în raport cu BNS. BNS nu are control asupra factorului dat, deși ar putea să-l influențeze parțial. Oportunitate este un factor pozitiv sau favorabil. Factorul pozitiv poate avea influența pozitivă imediată sau poate fi un factor care necesită valorificare pentru a beneficia deplin de acesta. Oportunitate nicidecum nu este o doleanță sau o dorită acțiune.

Amenințare este un factor extern real care influențează negativ asupra BNS. Strategiile efective și rezultative ale organizației sunt bazate pe acțiuni care valorifică una sau mai multe din oportunități. Totodată, strategiile eficiente prevăd acțiuni de diminuare a acțiunilor negative asupra organizației din partea factorilor negativi. Oportunitățile și amenințările evoluează în timp, se schimbă ca intensitate, astfel acestea trebuie evaluate din perspectiva temporară.

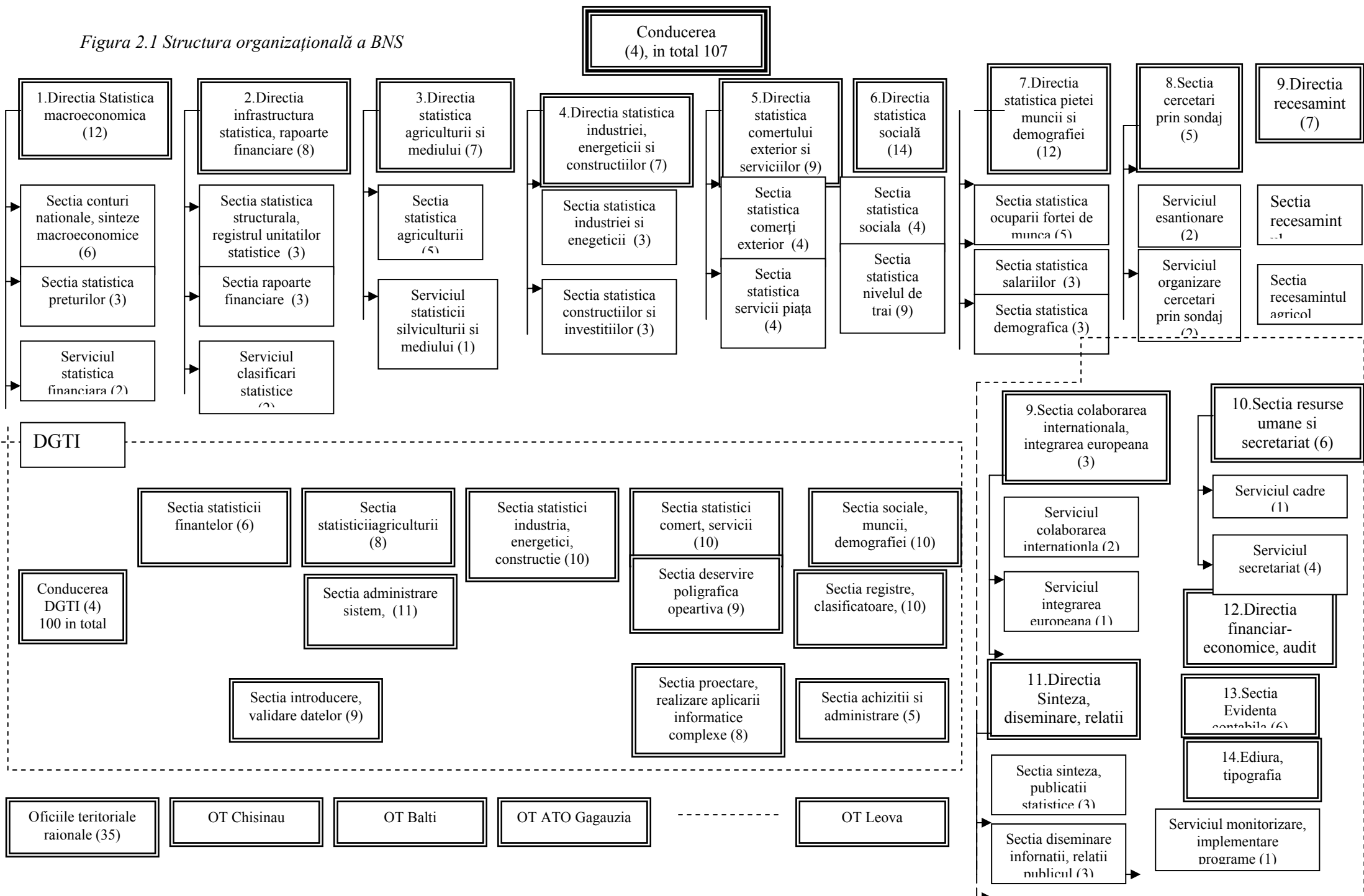
2. Capacitățile instituționale

2.1 Structura organizațională

Decizia privind structura organizațională a BNS trebuie să fie subordonată obiectivelor strategice, sarcinilor operaționale ale instituției dar și de prevalența business proceselor. BNS ca structura de producere este o structură care are la intrare datele și informațiile colectate din societate, care sunt procesate prin tehnologiile statistice, la ieșire avem bazele de microdate, indicatorii și metaindicatorii. Astfel, structura organizațională ar trebui să acomodeze existența acestor business procese.

Structura organizațională actuală este compusă din direcțiile productive și direcțiile orizontale sau de suport. Direcțiile productive recepționează informațiile și datele structurate în forma de baze de date și tabele de la secțiile de asigurare a informațiilor din cadrul DGTI. Direcțiile de suport ale BNS trebuie să asigure funcționalitatea prin oferirea suportului direcțiilor productive și să includă în procesul de diseminare a produselor realizate.

Figura 2.1 Structura organizațională a BNS

2.2 Identificarea funcțiilor, capacitățile

Analiza funcțiilor în cadrul BNS ne oferă informația precum că 45% sau 45 de persoane echivalent program deplin de lucru este folosit pentru activitatea de coordonare a activității în domeniul statisticii. Această include diverse activități de coordonare a activităților organizațiilor și instituțiilor subordonate, activitățile de cooperare cu organizațiile din alte țări și cu instituțiile din Moldova. Pe locul doi cu 37% sau 38 de persoane echivalent program deplin de muncă se află activitatea de elaborare a metodelor și metodologiilor statistice, programelor și altor documente. Această activitate include perfecționarea metodologiilor statistice, elaborarea noilor metodologii statistice, participarea în procesul de elaborare a actelor normative și a politicilor. În final, pe locul trei cu 18% sau 18 persoane echivalent program deplin se află activitatea de furnizare a informațiilor beneficiarilor și clienților, organizarea seminarilor și altor activități de popularizare și diseminare a informațiilor și publicațiilor.

Figura 2.1 Structura organizațională a BNS

10

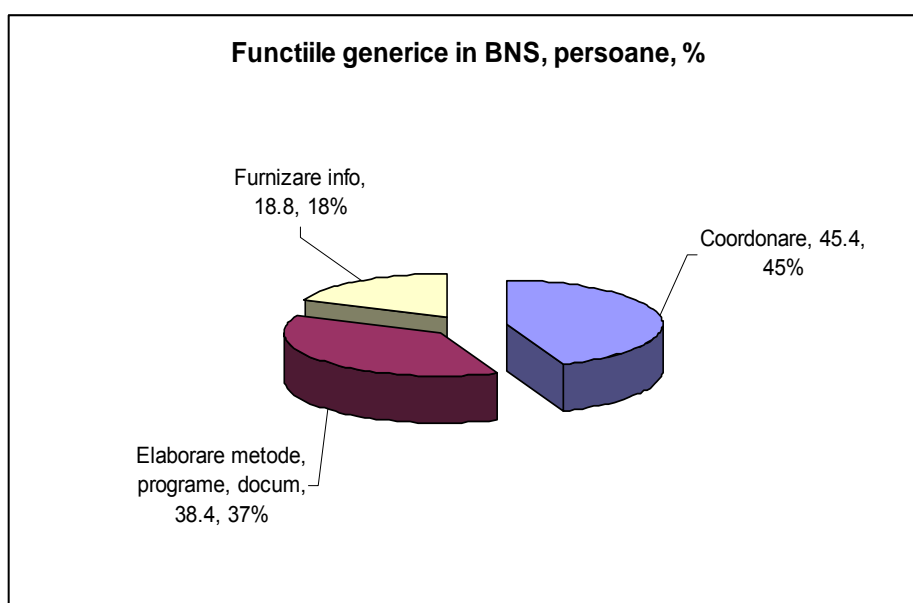

Figura de mai jos cuantifică costul fiecărei funcții generice în cadrul BNS. Astfel, costul pentru coordonarea producerii datelor statistice, în expresia doar costurilor de resurse umane (salariul personalului) se reduce la 1.1 mln lei, elaborarea metodelor noi, metodologiilor, programelor și actelor normative la 0.8 mln lei și în final costul furnizării informației la 0.3 mln lei. Acestea estimări nu includ costurile indirecte de întreținere, costurile legate de activele fixe și materiale, etc.

¹⁰ La momentul scrierii versiunii date a raportului, Analiza resurselor umane include peste 94% din personalul BNS.

Figura 2.2 Funcțiile generice în BNS

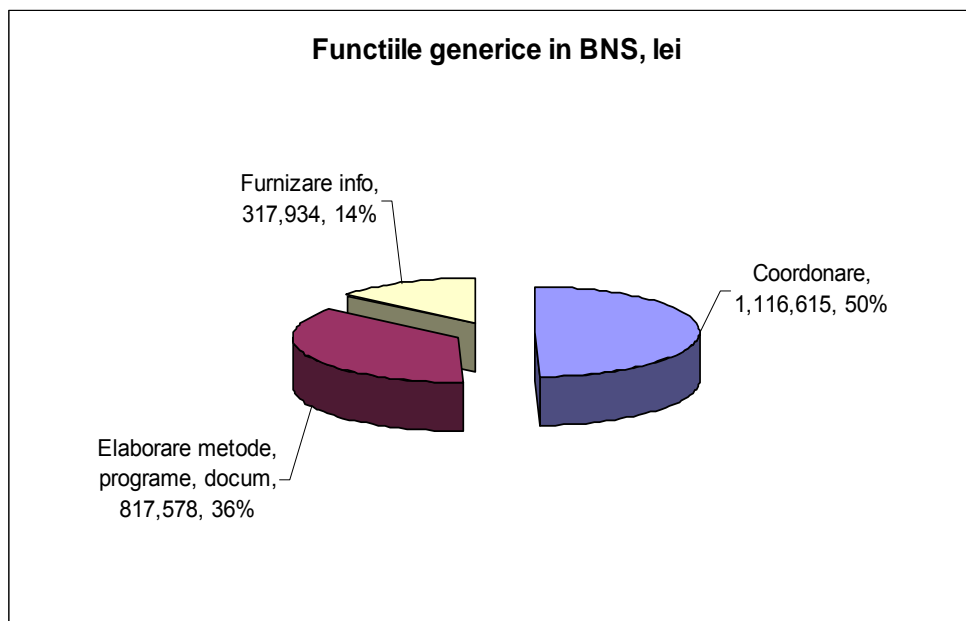
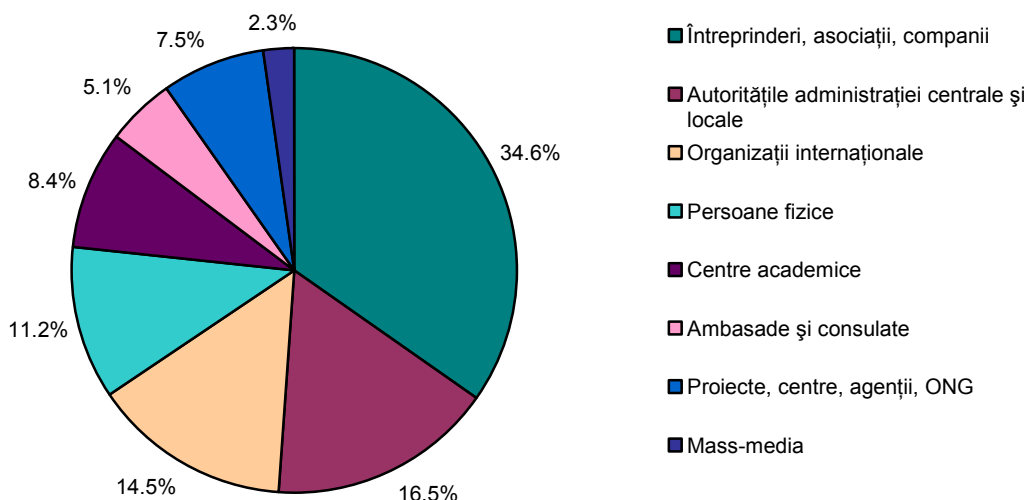

Figura de mai jos arată distribuția funcțiilor generice identificate pe fiecare direcție. Este util să analizăm fiecare funcție generică în parte. Furnizarea informației beneficiarilor este prezentă în cea mai mare parte în Direcția Sinteza, diseminare, cu echivalentul de 4 persoane program deplin. Totodată, această funcție mai este prezentă și în Direcția statistică socială cu 3.2 persoane echivalent program deplin, Direcția statistică agricultura și mediu cu 2.5 echivalent persoane program deplin, Direcția infrastructura rapoarte și rapoartele financiare cu 2.7 persoane echivalent program deplin, în Direcția statistică populației cu 1.9 persoane echivalent program deplin, dar și în alte unități din cadrul BNS. Din discuțiile cu reprezentanții direcțiilor aflăm că solicitările care se referă la un singur domeniu sunt preluate de direcțiile respective, atunci când solicitările care sunt mai complexe și se referă în esență la mai multe domenii, sunt preluate de direcția de sinteză și diseminare.

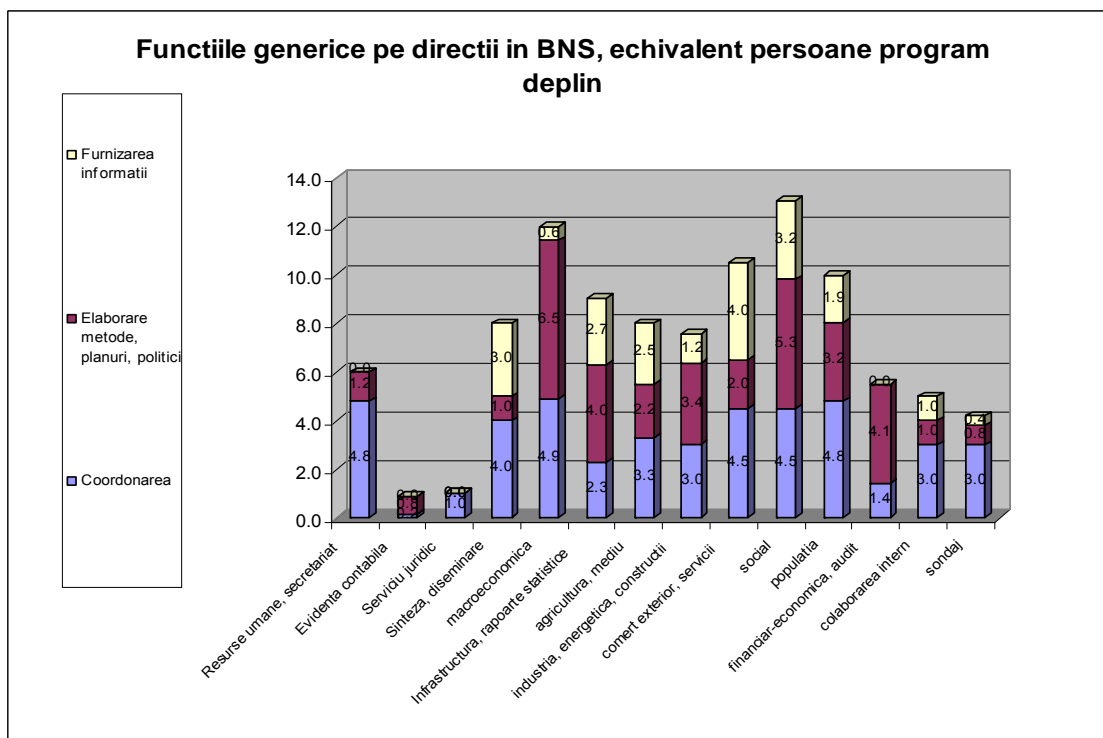
Furnizarea informației. În anul 2007 numărul total al cererilor de informații statistice primite și soluționate a fost de cca 3700, în creștere cu peste 800 față de anul trecut. Din numărul total, cele mai multe răspunsuri au fost expediate prin poșta electronică – 511. Cele mai solicitate date statistice au fost din domeniul statisticii comerțului exterior (cca jumătate din răspunsuri), piața forței de muncă, indicii prețurilor de consum, rapoarte financiare etc. În dependență de datele statistice solicitate, cererile au fost înregistrate și soluționate în fiecare direcție/secție statistică a BNS, de domeniul căreia depinde soluționarea cererii de informație statistică. Cazurile de refuz al satisfacerii solicitărilor de date statistice au ținut de confidențialitatea datelor individuale, divulgarea cărora contravine Principiilor Fundamentale ale ONU și prevederilor Legii cu privire la statistica oficială în Republica Moldova. Adicional solicitărilor în scris, pe parcursul anului la BNS a parvenit un număr considerabil de solicitări telefonice. Rezolvarea acestora a constat în comunicarea imediată a unor indicatori existenți în publicațiile statistice, fiind rezolvate, în principal, prin intermediul bibliotecii.

Figura 2.3 Gruparea utilizatorilor de servicii informaționale

În continuare analizăm funcția generică de elaborare metodologii, metode noi statistice, perfecționarea metodelor actuale, dar și participarea la elaborarea actelor normative. Această funcție este prezentă în toate direcțiile productive într-o proporție reciproc comparabilă. Această funcție generică este una de bază în funcționarea BNS-ului.

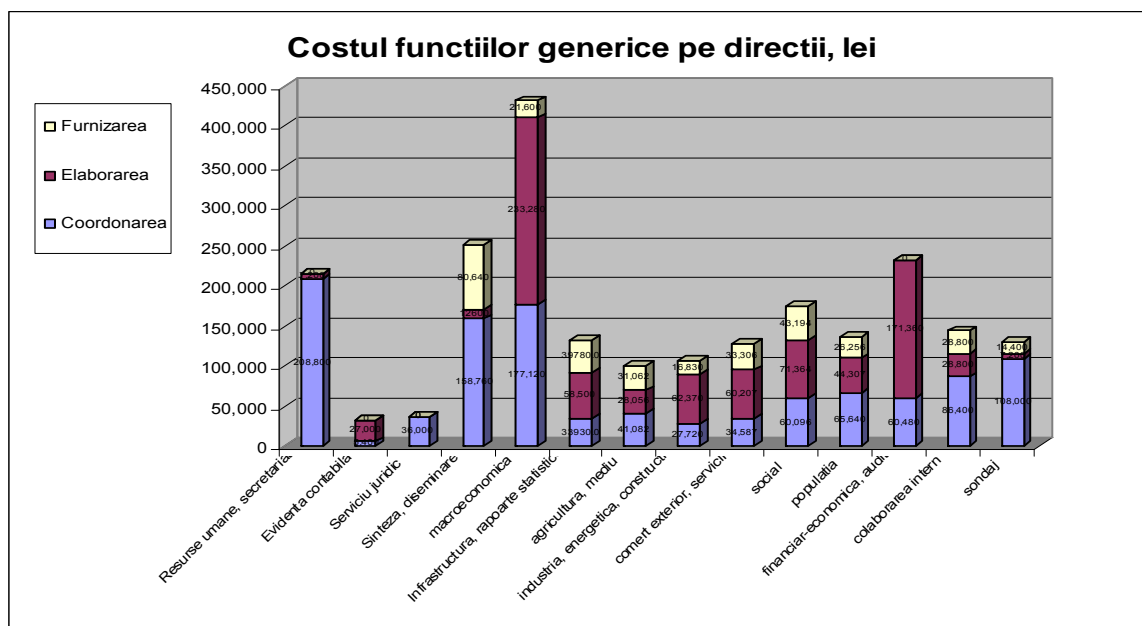
Figura 2.4 Funcțiile generice în BNS

În final urmează analiza funcției generice de coordonare. Această funcție include coordonarea instituțiilor subordonate, cooperarea cu alte organizații care colectează datele și informațiile statistice, cooperarea cu organizațiile internaționale și altele. Observăm prezența funcției date în direcțiile de suport. Totodată, în direcțiile productive, această funcție se referă la cooperarea cu alte direcții, coordonarea informațiilor cu alte organizații. Un caz aparte constituie direcția statistică macroeconomică, ponderea funcției de coordonare este comparabilă cu această funcție în alte direcții de suport. Această se explică prin folosirea și utilizarea datelor din alte direcții.

În figura de mai jos este prezentat costul funcțiilor generice pe fiecare direcție.

Figura 2.5 Costul funcțiilor generice

În continuare se prezintă analiza funcțională a DGTI relevă prezența următoarelor funcții:

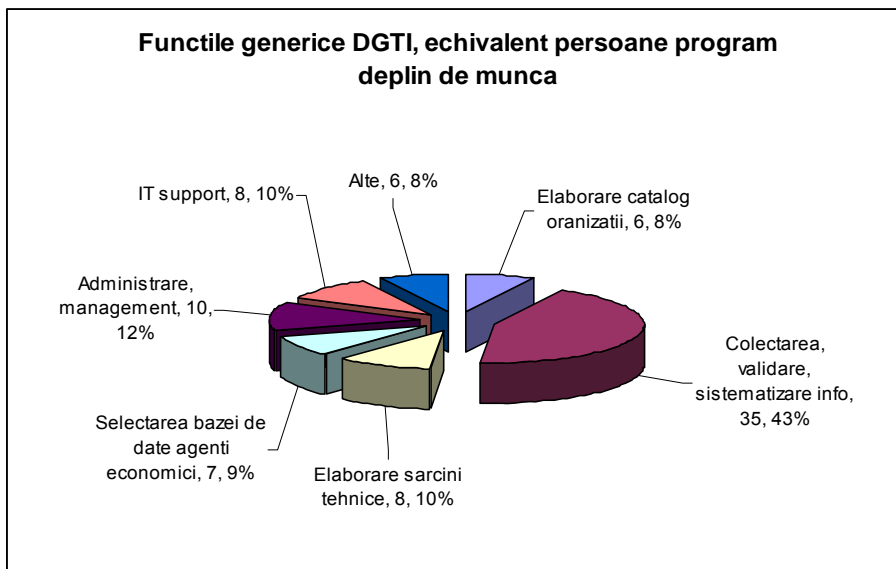
Figura 2.6 Competențele DGTI

Direcția Generală Tehnologii Informaționale pe lângă Biroul Național de Statistică (DGTI)	Colectarea, prelucrarea, validarea, centralizarea și analizarea rapoartelor obținute de la organele teritoriale pentru statistică și de la agenții economici; elaborarea programelor electronice pentru Direcțiile și secțiile BNS; elaborarea, dezvoltarea și administrarea clasificatoarelor informației tehnico-economice și atribuirea codurilor statistice organizațiilor, întreprinderilor care trec înregistrarea de stat în conformitate cu legislația în vigoare	1. Statistica 2. Suport pentru politicile economice și sociale intersectoriale	- Organizarea și conducerea activității DGTI (S2) - Colectarea, prelucrarea, validarea, centralizarea și analizarea rapoartelor statistice obținute de la organele teritoriale pentru statistică și de la agenții economici (S1) - Participarea la crearea soft-urilor pentru lucrări statistice (S2) - Participarea la lucrările de elaborare și perfecționare a instrumentarului statistic (SER1) - Efectuarea introducerii și validării datelor din chestionare statistice în formă electronică (S2) - Prelucrarea informației tehnico-economice în corespundere legislația în vigoare și cu indicațiile BNS, sarcinile tehnice (SER1) - Programarea și realizarea aplicațiilor informatice complexe (S2) - Pregătirea, machetarea și imprimarea originalelor generalizatoarelor statistice, a blanchetelor statistice și instrucțiunilor metodologice de completare a lor (AE)
---	---	---	---

DGTI realizează funcțiile de colectare, prelucrare, validare și centralizare a datelor recepționate din oficiile teritoriale sau direct de la furnizorii de informație. Totodată, pentru realizarea funcțiilor date este necesar de alocat resurse pentru elaborarea programelor. În figura care urmează se prezintă informația cu referire la ponderea funcțiilor generice și costul acestora.

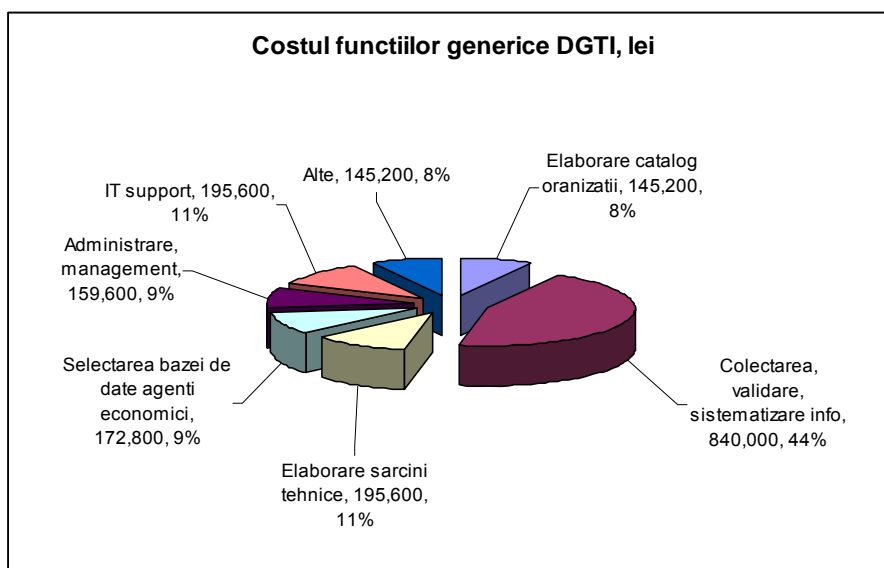
45% din resursele (sau 35 de persoane echivalent cu program deplin de lucru) DGTI sunt alocate pentru colectarea, validarea și sistematizarea informației. Această reprezintă un cost de 1 mln lei anual. Baza de date cu informațiile colectate este gestionată de secția respectivă a DGTI, și nu este direct accesibilă de la BNS. Astfel, selectarea bazei de date și elaborarea catalogului organizațiilor constituie 9% și 8% respectiv.

Figura 2.7 Funcțiile generice DGTI

În figura ce urmează avem informații privitor la costul funcțiilor date.

Figura 2.8 Costul funcțiilor generice

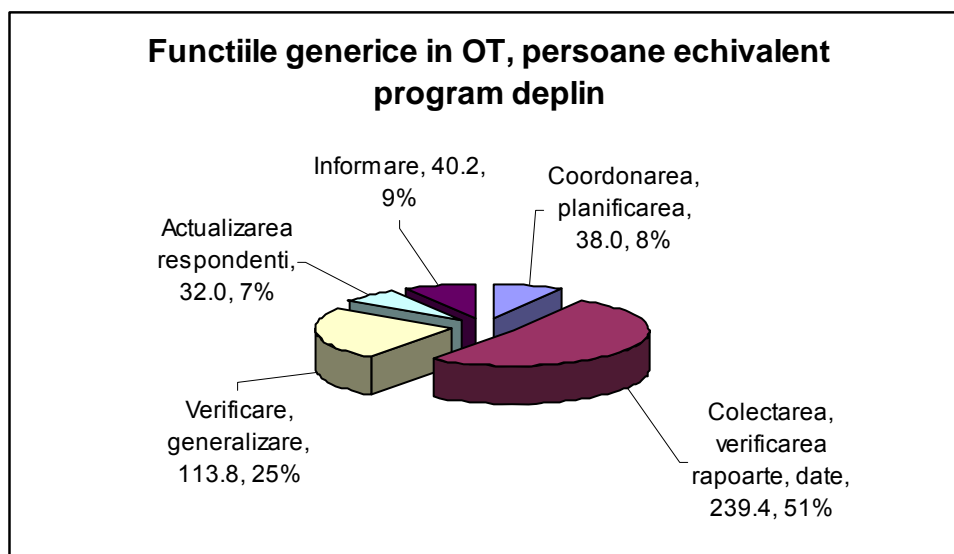

Analiza tehnologiilor de colectare, sistematizare și validare a informației se va discuta detaliat în capitole ce urmează și în procesul de discutare la nivelul fiecărui capitol. Din informația prezentată deducem că costul de 1 mln lei anual în cadrul DGTI pentru prelucrarea datelor recepționate pe hîrtie, relevă folosirea tehnologiilor bazate pe munca manuală și intermedierea administrativă a introducerii datelor.

Funcțiile generice în OT

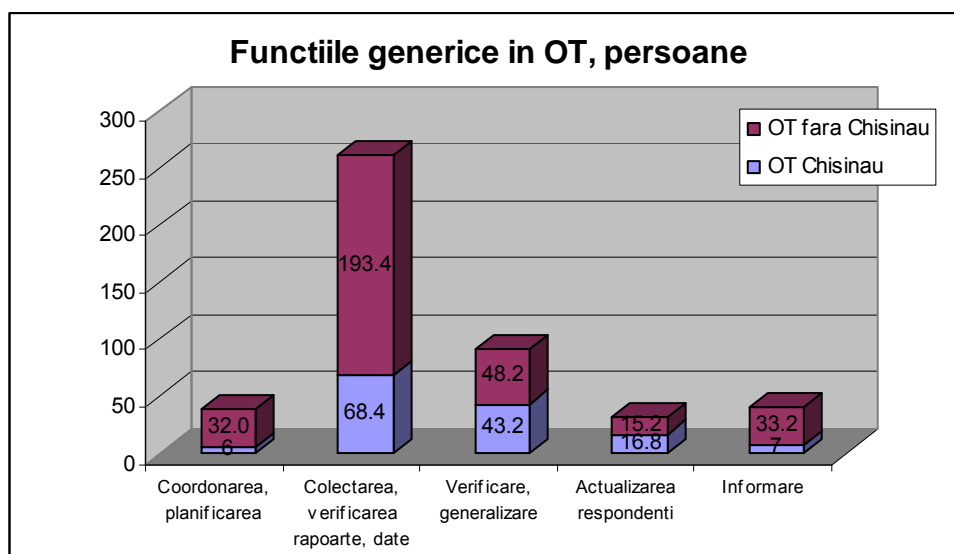
Analiza funcțiilor generice în OT arată că peste 50% (sau peste 230 de persoane echivalent program deplin) sunt implicați în colectarea, verificarea informațiilor și rapoartelor. Încă 25% (sau peste 113 persoane) sunt implicați în verificarea, generalizarea informațiilor și datelor colectate.

Figura 2.9 Funcțiile generice OT

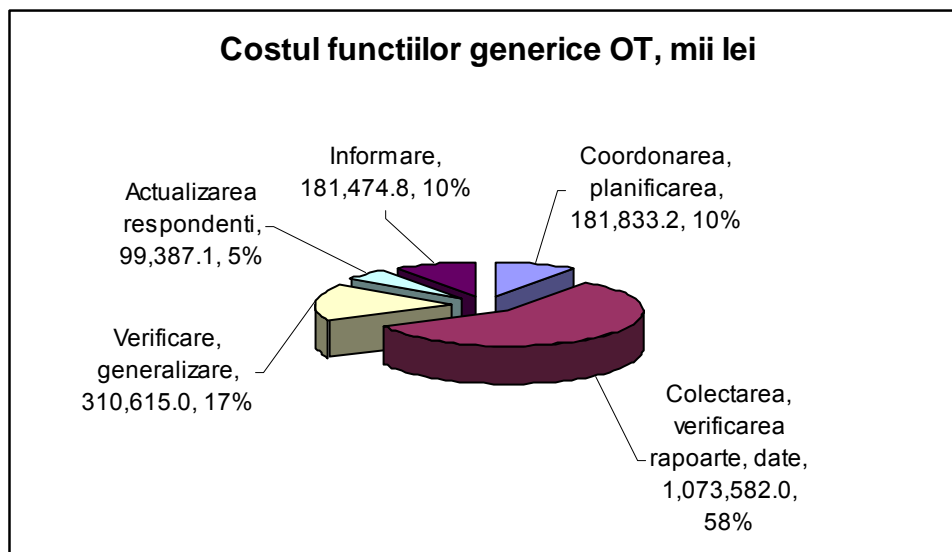
Distribuția resurselor în Chișinău și în OT în celelalte OT demonstrează o alocare de resurse substanțiale în OT în afară Chișinăului.

Figura 2.10 Repartizarea resurselor umane pe funcțiile generice în OT

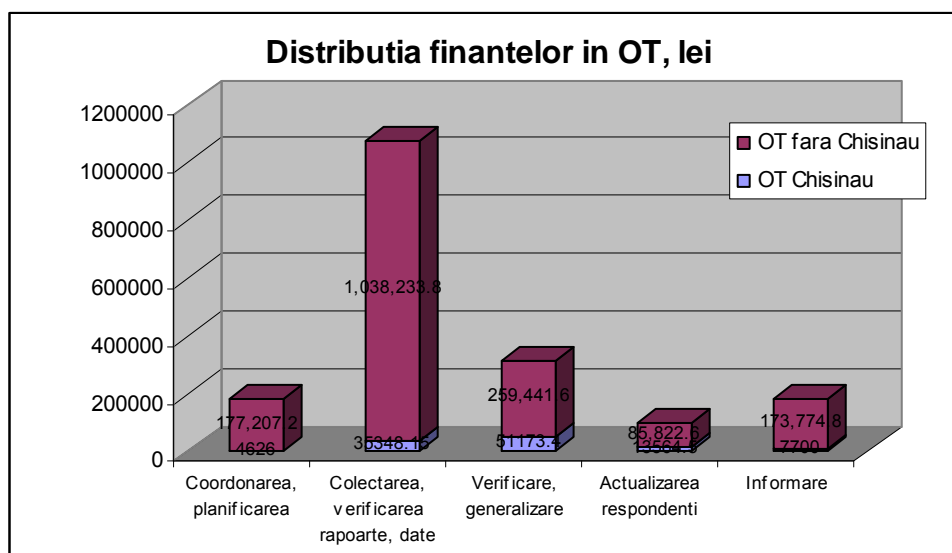
Peste 1 mln lei anual se consumă pentru colectarea, verificarea datelor și informațiilor statistice. Încă 0.3 mln pentru cerificarea și corectarea datelor.

Figura 2.11 Costul funcțiilor generice în OT

Distribuirea finanțelor dintre OT, demonstrează prevalența spre OT în afara Chișinăului.

Figura 2.12 Distribuția finanțelor în OT

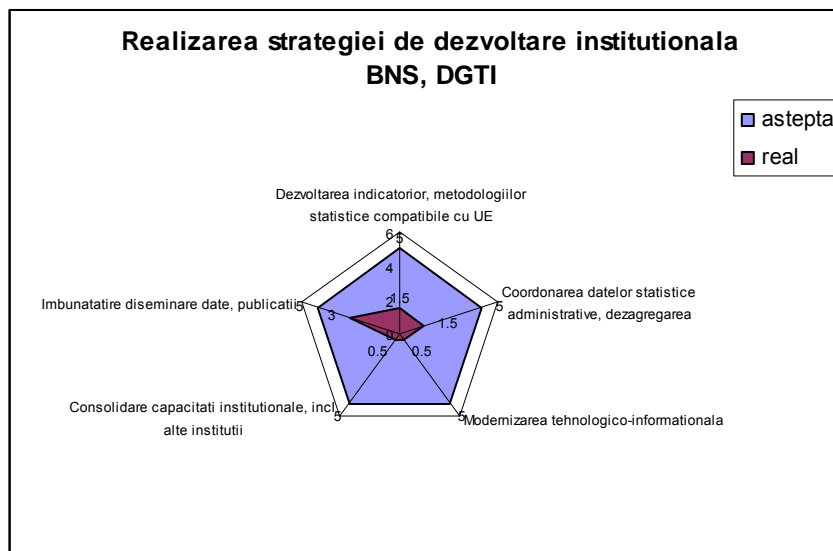
Analiza comparativă a resurselor alocate pentru întreținerea OT și OT Chișinău în conjuncție cu numărul de respondenți beneficiari în teritoriu, demonstrează o disproporție mare dintre resursele alocate și numărul de respondenți. Se cunoaște că numărul respondenți care revine OT Chișinău este în proporție de cel puțin 60-65% din numărul total de respondenți. Totodată, alocarea resurselor financiare este mai mică de 10%. Această constatare necesită revizuirea ponderii alocațiilor financiare, optimizării resurselor financiare și umane, în special cheltuielile administrative în OT în afara Chișinăului. Una din soluțiile poate fi consolidarea OT regionale cu menținerea serviciilor de suport în restul regiunilor administrative.

2.3 Evaluarea strategiei instituționale actuale

În această subsecțiune vom face o scurtă analiză a strategiei actuale BNS. Strategia de dezvoltare a statisticii naționale 2008-11 a fost elaborată recent. Analiza se va realiza prin identificarea gradului de implementare a prevederilor strategiei și prin analiza corelației prevederilor acestora.

Conform strategiei Obiectivul de bază al dezvoltării statisticii naționale constituie asigurarea administrației publice, agenților economici, publicului larg, altor utilizatori interni și externi cu informație statistică relevantă, calitativă și comparabilă la nivel internațional. În figura de mai jos obiectivele de dezvoltare instituțională sunt prezentate cu albastru din perspectiva de realizare pînă în 2011 și cu purpuri se prezintă situația la momentul actual, la sfîrșitul anului 2008. Diferența dintre situația așteptată și situația reală arată discrepanța și totodată progresul de realizare a obiectivelor de dezvoltare instituțională.

Figura 2.13 Realizarea strategiei de dezvoltare instituțională

Situația cea mai îngrijorătoare este la capitolul de modernizare tehnologico-informațională, consolidarea capacităților instituționale de generare și prezentare a informațiilor statistice ale altor instituții. Progresul modest la aceste două capitole poate genera deficiențe majore de lungă durată, inclusiv ineficiențe de cost, calitatea prezentării informației, etc. Informațiile și produsele generate sunt diseminate mai bine pentru diverși actori interesați, sunt disponibile spre realizare în forma tipărită și în forma electronică.

2.4 Principalele business procese

Analiza funcționării BNS și DGTI arată existența a câtorva business procese importante:

- 1) producerea informației statistice,
- 2) producerea indicatorilor și metaindicatorilor privitor la situația societății în diferite domenii,
- 3) producerea metodologiilor de colectare a datelor și informațiilor statistice,
- 4) colectarea datelor și informațiilor de la alte instituții producătoare a informațiilor și sistematizarea acestora,
- 5) producerea publicațiilor care conțin rezultatele anterioare.

Organizării proceselor de colectare a datelor

Povara medie lunară și anuală pentru o întreprindere pentru completarea rapoartelor statistice reprezintă un indicator important în activitatea BNS. În mediu, pentru a pregăti și prezenta un raport este nevoie de: 2,6 ore, dacă este prezentat la BNS, povara raportării constituie 52 ore anual. Modalitățile de completare a formularelor. Timpul necesar completării și percepția timpului.

Figura 2.14 Rapoartele statistice și modalitatea de completare

Instituția	Tip raport	Modalitate de completare (%)	Timp pentru completarea manuală (minute)	Percepția privind modalitatea de completare (%)
		Automată Manuală		Ușor Nici ușor, Dificil

					nici dificil		
BNS	1-invest	44,4	55,6	50,6	86,4	13,6	0,0
	1-M	40,6	59,4	45,3	73,4	25,0	1,6
	2-INV	24,4	75,6	42,4	51,1	48,9	0,0
	5-C	23,8	76,2	40,3	61,4	32,9	5,7
	1-ÎM	20,4	79,6	36,7	60,9	37,9	1,1
	1-C	12,5	87,5	38,0	83,0	15,9	1,1
	1-comerț	4,4	95,6	40,3	51,1	37,8	11,1
	1-servicii	0,0	100,0	33,3	44,2	55,8	0,0

Sursa Biztar, USAID, 2008

O altă sursă de povară reprezintă timpul de așteptare. Datele Biztar 2008 indica perioada de așteptare de 10 minute pe raport.

Totodată, sugestiile agenților economici nemulțumiți de modalitatea actuală de prezentare a rapoartelor este prezentată mai jos.

Figura 2.15 Preferințele de completare a rapoartelor statistice de către agenții economici

Sugestii	BNS, %
E-mail / Internet	38,3
Formă electronică	26,3
Un singur centru de colectare	7,3
Prezentarea mai rar a rapoartelor	3,3
Fără control	5,5
Rânduri mai mici	2,9
Prin fax	5,5
Condiții mai bune în oficii	0,4
Mai aproape de centru	1,1
Reducerea numărului rapoartelor	0,0
Cabinete diferite	0,0
Curator	0,7
Prin telefon	0,7
Ziua prelungită de recepționare a rapoartelor	0,4
O singură dată limită	0,4
Toate rapoartele într-un singur birou	0,0
Alte	7,3
	100

Sursa Biztar, USAID, 2008

Astfel peste 60% din respondenți ar prefera modalitatea electronică de completare a rapoartelor, din care aproape 40% prin internet.

Analiza alocării resurselor, costurilor în BNS central, BNS OT și DGTI demonstrează că peste 60-65% din resurse sunt consumate pentru colectarea datelor, informațiilor de la respondenți. Aproape 300 persoane (BNS teritorial, FGTI) sunt implicate în procesarea și în special electronizarea datelor și informațiilor în format electronic, această constituie aproape 2 mln lei anual. Resursele date sunt utilizate pentru realizarea primului business proces menționat. Acest business proces necesită o analiză mai detaliată din perspectiva eficienței utilizării costurilor financiare alocate.

Celelalte business procese cumulativ consumă mai puțin de 45% din resurse și mai puțin de 40% de resurse umane. Costurile business proceselor se formează din costurile de conformare la cerințele de raportare de către agenții economici și alte instituții și de costurile administrative de colectare a datelor. Se vor analiza fiecare în parte.

2.4.1 Costurile pentru respondenți pentru completarea rapoartelor și informațiilor¹¹

Cheltuielile legate de raportarea la organele fiscale de regulă depășesc cu circa 20% cheltuielile necesare de prezentat la BNS¹². La aceste două instituții: BNS și IFS împreună le revine circa 65% -90% din numărul de titluri de rapoarte, circa 85% - 95% din volumul de rapoarte și circa 70%-85% din cheltuielile cu raportarea. *Rapoartele prezentate la BNS îi costă pe agenții economici în intervalul 800 – 2500 lei*, cu excepția celor situați în spațiul rural¹³. Se poate remarca de asemenea că cheltuielile necesare pentru raportarea la IFPS sunt mai mari ca cele pentru rapoartele prezentate la BNS cu cel puțin 17%-20%. Însă pot să ajungă și la o depășire de circa 100%.

Ponderea cheltuielilor legate de *deplasarea și depunerea rapoartelor* la instituții din cheltuielile de perfectare a rapoartelor poate fi de la 30% la 100% pentru agenții din localitățile unde au reședința și instituțiile unde se prezintă rapoartele. Pentru agenții economici din spațiul rural cheltuielile de depunere pot depăși cheltuielile de perfectare de câteva ori. Din domeniile de activitate cel mai împovărat din punct de vedere a raportării este agricultura. Dacă mai ținem cont că unii din agenții economici pentru a-și asigura vânzarea produselor practică activități de comerț și prelucrare, atunci volumul de raportare crește simțitor și poate depăși cifra de 130 de rapoarte anual.

La OTS numărul de deplasări este cu mult mai divers, intervalul fiind de 4 – 36 de deplasări și este direct proporțional cu volumul anual de rapoarte statistice care agentul economic este obligat să le prezinte¹⁴. În aceste condiții pentru agenții economici din localitățile în care are loc depunerea rapoartelor sau din vecinătatea nemijlocită a acestora, se poate spune că un agent economic pierde de la 1 oră la 3,5 ore pentru o deplasare de depunere a rapoartelor la OTS¹⁵. Durata deplasărilor din *localitățile rurale* este de asemenea suficient de diversă, însă ca medie se poate spune că este cu *circa 2 ore mai mare decât în cazul când agentul economic este din localitatea unde au loc depunerile de rapoarte*. De asemenea se poate menționa că din cauză că numărul agenților economici este mai mic în raioane și datorită programărilor care se pot face, timpul de predare a rapoartelor este foarte mic. Din această cauză este posibil ca în anumite situații agenții economici din localitățile rurale să piardă mai puțin timp decât cei din mun. Chișinău.

Costurile financiare legate de transport cu care se efectuează deplasările. Toți agenții economici menționează că în 80-90% din deplasări le efectuează cu autoturismul de serviciu. Vom reieși din următoarele premise de costuri legate de utilizarea autoturismului: costul unui km de parcurs este de 3,2 lei (cu 0,8 lei mai puțin ca la taxi în mun. Chișinău) în care intră toate cheltuielile legate de autoturism și șofer și distanța medie de parcurs până la instituții 3 km în centrele de raportare; distanța de 30 km (în cazurile noastre) pentru agenții din spațiul rural și cu costul de 1,8 lei pe km parcurs. În aceste condiții costurile legate de transport pentru mun. Chișinău sunt în jurul a 600-700 lei anual, iar pentru cazurile noastre din spațiul rural sunt de 2300 și 7200. Dacă ținem cont că în medie distanța până la un centru de raportare este de circa 15 km, atunci aceste estimări pentru agenții analogici la distanța medie menționată ar fi de 2 ori mai mică, adică *1150 lei și 3600 lei pe an*.

Costurile de timp legate de perfectarea rapoartelor. Timpul necesar îndeplinirii rapoartelor depinde de foarte mulți factori: de sistemul de management a agentului economic, de profesionalismul persoanelor responsabile de raportare, de tipul programului (soft) de evidență utilizat sau dacă se utilizează în

¹¹ Vezi detalii raportul Business Consulting Institute, 2007

¹² Cheltuielile legate de perfectarea și depunerea dărilor de seamă la Inspectoratul Fiscal de stat, suportate de agenții economici constituie circa 40%-60% din totalul cheltuielilor legate de raportare.

¹³ Cheltuielile legate de raportarea la CNAS pentru majoritatea agenților economici se poate spune că este în intervalul 200 - 1000 lei, cu excepția celor din spațiul rural. Care pot să aibă cheltuieli mai mari din cauză distanțelor până la locul de raportare. În ce privește cheltuielile pentru întreținerea rapoartelor destinate IFPS, acestea pentru majoritatea întreprinderilor care funcționează sunt la nivelul a 2000-4000 de lei.

¹⁴ Pentru depunerea rapoartelor la IFT majoritatea agenților economici au nevoi în medie de circa 14-17 deplasări, iar restul în funcție de activitate pot avea de la 12 la 24 de deplasări pe an.

¹⁵ La IFT majoritatea agenților pierd circa 1,5 ore dintr-un interval de extreme de 2 și 0,5 ore. Pentru CNAS a fost estimat un timp din intervalul de 1,5 -2,5 ore. O deosebire foarte mare în ce privește timpul necesar depunerii rapoartelor între instituții la care se depun acestea nu există. Însă se poate menționa totuși că pentru rapoartele depuse la IFT se pierde mai puțin timp ca la CNAS și OTS.

general, de numărul de personal, de cifra de vânzări, de diversitatea domeniului de activitate, de forma de înregistrare și de alți factori. Concluziile făcute aici, în baza studiilor de caz sunt menite să prezinte o situație de ansamblu, de amploare a fenomenului de raportare și implicit a timpului cheltuit de personal pentru perfectarea acestora. În timpul necesar perfectării rapoartelor a fost inclus timpul de selectare a datelor din registrele unității economice, timpul necesar nemijlocit calculării datelor în formular și completării acestuia. Nu s-a luat în calcul timpul necesar ținerii evidenței registrelor reieșind din premisa că agentul economic ține evidența conform SNC și are nevoie de aceste date pentru managementul întreprinderii. În cazurile când pentru completarea raportului sunt necesare date ce nu se conțin în aceste registre, atunci timpul utilizat pentru ținerea acestei evidențe speciale a fost luat în calcul.

Timpul anual necesar pentru perfectarea rapoartelor se situează în jur de 80-100 ore pentru întreprinderile cu un volum de activitate mai redus și în jur de 350 – 400 ore pentru întreprinderile cu mai multe tipuri de activități. Cel mai puțin timp circa 16 ore cheltuiește GȚ-ul, care aplică sistemul de evidența contabilă în partidă simplă. Iar ÎI care de asemenea are principalul domeniu de activitate agricultura, însă mai are și alte activități utilizează circa 400 ore anual, în condițiile ținerii evidenței la calculator.

Majoritatea agenților economici pentru perfectarea dărilor de seamă la inspectoratul fiscal utilizează între 50-150 de ore anual, cu excepția GȚ-ului care utilizează circa 10 ore și a ÎI cu circa 310 ore. Rapoartele statistice consumă în jur de 30 ore pentru limita de jos și circa 100 la limita de sus, cu excepția GȚ-ului care consumă numai 5 ore. *Media de timp cheltuit cu o dare de seamă la IFPS și la BNS calculate pe cazurile analizate, fără GȚ, este de 2,2 ore și respectiv 2,4 ore.*

Costurile financiare legate de perfectarea și depunerea rapoartelor. Costurile totale legate de raportare constau din costurile legate de transport și costurile salariilor persoanelor ce asigură procesul de raportare. Pentru a estima costurile salariale a personalului ce se ocupă de perfectarea și depunerea rapoartelor, vom reieși din faptul că o oră-persoană pentru efectuarea raportării, ipotetic costă circa 18 lei pe oră. Ipotetic, deoarece de rapoarte în multe cazuri se ocupă mai multe persoane, de la cei cu calificare foarte înaltă până începători. În cazurile când de rapoarte se ocupă o singură persoană, de regulă sunt contabili, care au salarii peste mediul pe economie. În aceste condiții agenții economici cu un nivel de afaceri până la 1 milion lei, cu un singur tip de activitate și 4-7 salariați cheltuiesc *circa 2000-3000 lei* cu salariile persoanelor ce se ocupă de raportare. *Agenții cu un nivel mai mare de activitate ajung la 5000-11000 lei* pe an. Pentru GȚ suma este considerabil mai mică, pentru cazul analizat ea constituie circa 1050 lei.

O problemă importantă este, care cheltuieli sunt mai mari, cele legate de predarea rapoartelor sau cele legate de perfectarea acestora. În figura de mai jos este arătată situația în această privință și se poate observa că după cum era și de așteptat cea mai dificilă situație este cu agenții economici din spațiul rural. Însă și pentru agenții economici din mun. Chișinău ponderea aceasta variază de la 30% până la 104%. Acest lucru ne confirmă încă o dată necesitatea de a introduce sisteme electronice de transmitere a rapoartelor. Implementarea unui așa sistem, în afară de faptul că ar evita efectuarea unor cheltuieli legate de deplasare ar permite să se micșoreze și cheltuielile cu perfectarea rapoartelor.

Figura 2.16 Structura cheltuielilor legate de raportarea externă periodică pe an, lei

Structura cheltuielilor	SC1	SC2	SC3	SC4	SC5	SC6	SC7 rural	SC8 rural
Cost perfectare	7132	3923	2041	3758	1422	1615	6669	292
Costul cu depunerea, transport + timpul cheltuit cu predare	2183	2149	1182	1199	1345	1681	11880	3024
din care transportul	806	1114	595	576	499	538	7128	2268
Ponderea costului cu depunerea în costurile de perfectare, %	31	55	58	32	95	104	178	1037
Total cheltuieli	9 315	6 072	3 223	4 956	2 767	3 295	18 549	3 316

Din acest punct de vedere dacă agenții economici ar fi respectat întocmai toate cerințele privind rapoartele informaționale, costurile raportării mai creșteau cu circa 30% 40% iar la unii chiar și mai mult.

Informațiile prezentate ai sus prezintă o bună oportunitate pentru considerarea folosirii tehnologiilor moderne de completarea rapoartelor expediate BNS-ului. Crearea portalului informațional cu posibilitatea logării individuale pentru completarea rapoartelor va reduce costurile de deplasare ale respondenților și costurile administrative de transformare a informației de pe hârtie în forma electronică.

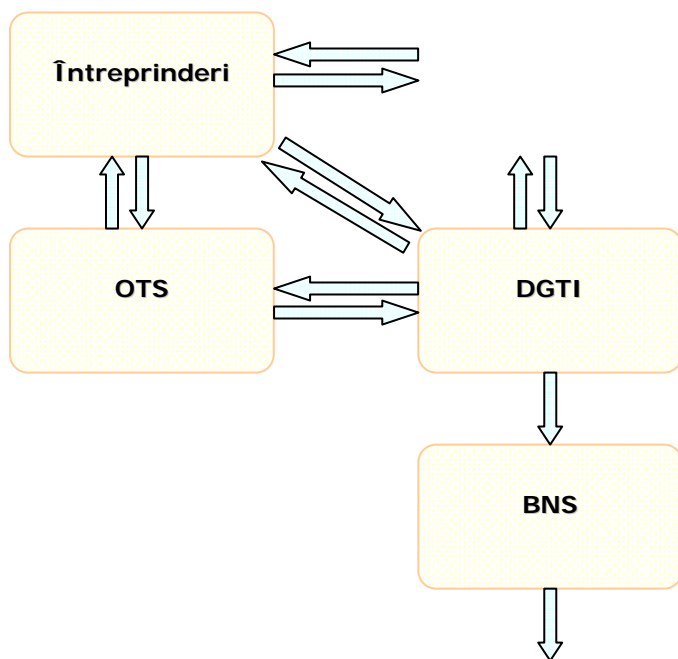
2.4.2 Costurile administrative pentru prelucrarea rapoartelor și informațiilor

Costurile administrative provin din resurse alocate de bugetele BNS central, BNS OT și DGTI. La acest compartiment sunt importante în formarea costului administrativ:

- selectarea metodei de colectare a datelor, atât și
- eficiența de organizare a metodei de colectare a datelor și informațiilor.

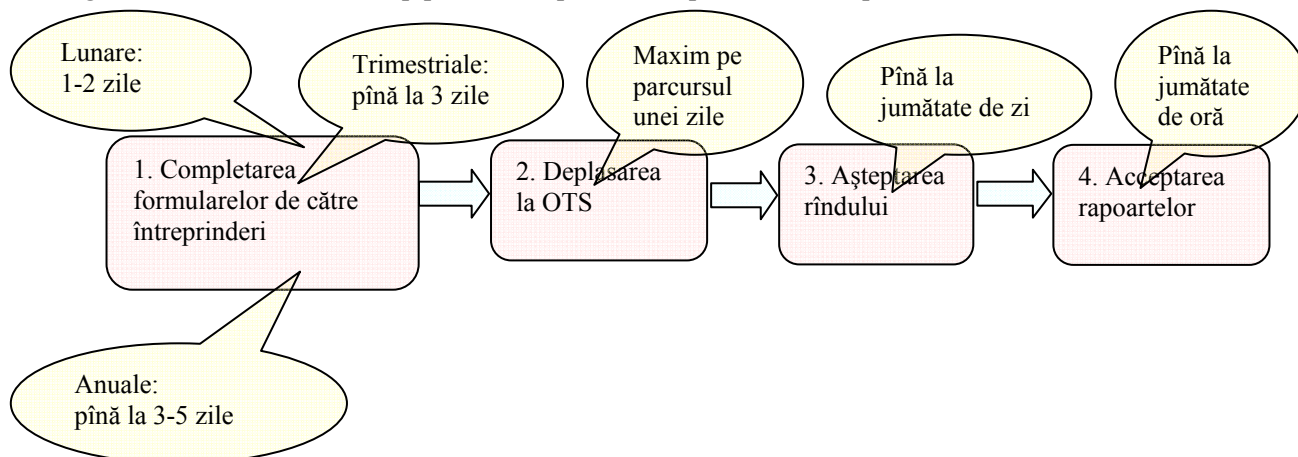
Mai jos este prezentată schema generică de colectare a datelor statistice. Schema generică indică folosirea procedurilor de completare a rapoartelor pe hârtie de către respondenții, introducerea datelor în forma electronică la OT sau în unele cazuri transmiterea documentelor pe hârtie la DGTI, în ambele cazuri se formează bazele de date electronice la DGTI. Bazele de date electronice ale DGTI oferă informații și tabele pentru BNS.

Figura 2.17 Diagrama fluxului informațional în BNS

Rapoartele sunt prezentate pe hârtie, depunerea și acceptarea lor necesită consum de timp din partea reprezentanților întreprinderilor: timpul de deplasare la organul teritorial pentru statistică, timpul de așteptare în rând (deoarece sunt fixați termeni stricți de prezentare, toate întreprinderile prezintă rapoartele conform unui grafic întocmit de organele teritoriale pentru statistică), timpul de petrecere a controlului vizual de către specialiștii organelor teritoriale în prezența raportorului. Pentru depunerea și acceptarea rapoartelor, întreprinderile consumă *în jur de jumătate de zi*, în funcție de complexitatea rapoartelor prezentate.

Figura 2.18 Consumul de timp pentru completarea și prezentarea rapoartelor statistice

Periodicitatea elaborării și prezentării fiecărui raport statistic este în funcție de specificul ramurii statistice. Anual, BNS realizează colectarea, procesarea și analiza a circa 200 rapoarte statistice, cu periodicitate diferită. Acest număr variază de la an la an în funcție de lucrările planificate în programul anual de lucrări statistice.

Figura 2.19 Numărul rapoartelor produse în baza colectării informației în cadrul BNS

Domenii economice	Numărul rapoartelor:			
	anuale	semestriale	Trimestriale	lunare
Statistica industriei și energiei	9		3	4
Statistica investițiilor și construcțiilor	7		6	
Statistica agriculturii și mediului	22	1	6	
Statistica comerțului exterior și servicii				
comerțului exterior de mărfuri și servicii	2		2	1
comerțul cu amănuntul	2			1
comerțul cu ridicata	1		1	
Servicii cu plată prestate populației	3		3	1
statistica transporturilor, comunicațiilor și tehnologiilor informaționale	9		8	4
Statistica finanțelor și rapoartelor financiare	11		8	
Statistica demografică	6	2	2	2
Statistica pieței muncii	12, 23		3	1
Statistica socială				
statistica gospodăriei comunale	3			
contravenții administrative	1			
statistica învățămîntului	5			
statistica culturii	3			
statistica științei	3			

Termenii de prezentare a rapoartelor statistice sunt stipulați în programul anual de lucrări statistice și sunt calculați în funcție de periodicitate și specificul fiecărui raport statistic. BNS fixează termeni de:

- Prezentare de către întreprinderi a rapoartelor - organelor teritoriale pentru statistică
- Prezentare de către întreprinderi a rapoartelor - direcției generale tehnologii informaționale (pentru cazul formularelor specifice)
- Prezentare a informației procesate de către organele teritoriale pentru statistică - direcției generale tehnologii informaționale
- Prezentare a informației generalizate de către direcția generală tehnologii informaționale – direcțiilor respective ale aparatului central.

Durata procesării rapoartelor, începînd cu prezentarea lor de către întreprinderi la organele teritoriale pentru statistică și terminînd cu prezentarea de către DGTI a informației generalizate Direcțiilor aparatului central, variază în funcție de:

- periodicitatea prezentării
- complexitatea rapoartelor
- sarcina care revine unui specialist

Figura 2.20 Durata procesării rapoartelor statistice

Periodicitatea prezentării rapoartelor	Durata procesării rapoartelor la OTS	Durata procesării, generalizării rapoartelor la DGTI
Anual	10 zile-2 luni	14 zile-4 luni
Trimestrial	6-15 zile	8-45 zile
Lunar	2-6 zile	4-10 zile

Procesarea datelor primare și transmiterea lor la DGTI. Procesarea datelor primare are loc la nivelul organelor teritoriale pentru statistică, cu excepția unor rapoarte specifice care sunt colectate și procesate la DGTI. Procesarea datelor la nivel teritorial cuprinde:

Colectarea și verificarea vizuală a datelor primare

- Colectarea pe hîrtie a rapoartelor statistice.
- Verificarea existenței a rapoartelor statistice a tuturor întreprinderilor incluse în lista unităților raportoare.
- Verificarea vizuală a datelor din rapoartele colectate, conform metodologiei de completare a formularelor.
- Verificarea vizuală a datelor prezentate în rapoarte cu datele respective prezentate în perioadele precedente.
- Precizarea datelor, în cazul completării incorecte a formularelor.
- Corectarea datelor pe hîrtie.

2.4.3 Sumarul proceselor tehnologice de producere a datelor și informațiilor statistice

În această secțiune se include sumarul produselor și proceselor tehnologice din BNS.

Figura 2.21 Procesele tehnologice producere a informației statistice în cadrul direcțiilor BNS

	Produsul, necesitatea	Furnizorul inputul	Procesele, costurile, tehnologiile	Rezultatul, outputul	Beneficiarii, procesul decizional, percepția calității	Concluzia
DIRECȚIA INFRASTRUCTURA STATISTICA, STATISTICA FINANTELOR						
1	Cercetarea structurală anuală în întreprinderi, inclusiv ÎMM (61, 62)	9-14.000 întreprinderi, metoda exhaustivă, ÎMM eșantionate	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (12.000x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, înreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
2	Consumurile și cheltuielile, trimestrial, anual (63)	20.000 întreprinderi, metoda exhaustivă, RENUȘ	Hîrtie pînă OT BNS Cost total: - întreprinderi ... (20.000x(4x..)+...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, înreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
3	Prelucrarea și generalizarea rapoarte financiare, anual (64)	40.000 întreprinderi, metoda exhaustivă, RENUȘ	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (40.000x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN înreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
4	Investițiile străine, alocate de întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei, anual, trimestrial (65)	3.000 întreprinderi, metoda exhaustivă, RENUȘ	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (3.000x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN înreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză

5	Activitatea de leasing, anual (66)	25 întreprinderi în baza de date RENUȘ, Metoda exhaustivă	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (25x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN întreprinderile private,	
6	Cu privire la activitatea companiilor de asigurare, anual, trimestrial (67)	40 întreprinderi în baza de date RENUȘ, Metoda exhaustivă	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (25x(5...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN întreprinderile private,	
subtotal						
DIRECȚIA AGRICULTURII ȘI MEDIULUI						
	Produsul, necesitatea	Furnizorul inputul	Procesele, costurile, tehnologiile	Rezultatul, outputul	Beneficiarii, procesul decizional, percepția calității	Concluzia
1	Producția agricolă pe an (16) Indicii prețurilor de vânzare a producției agricole, trimestrial	2.000 întreprinderi, metoda exhaustivă, 2 323 întreprinderi, 1 500 întreprinderi, peste 50 ha	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (5.000x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MAIA, MEC întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
2	Activitatea economico-financiară a întreprinderilor agricole, anual (27)	2.000 întreprinderi, metoda exhaustivă, 2 323 întreprinderi, 1 500 întreprinderi, peste 50 ha	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (5.000x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
3	Producția agricolă și indicii	106 gospodării în baza eșantionării	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (106	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MAIA, MEC, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar

	volumului fizic al producției (17)		x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)			trebui baze de date accesibile analiză
4	Totalurile semănatului pentru recolta anuală, anual (19), Recoltarea roadei, anual (20), Introducerea înrășămintelor chimice, anual (21), producția vegetală, anual (22), Producția animală, anual (23), efectivul animalelor, anual (25)	2.000 întreprinderi, metoda exhaustivă, 2 323 întreprinderi, 1 500 întreprinderi, peste 50 ha	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (5.000x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MAIA, MEC, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
5	Formarea, utilizarea deșeurilor (106), consumuri pentru protecția mediului (105)	3.000 și 2500 întreprinderi, date prezentate de Ministerul Ecologiei și resurselor naturale Metoda exhaustivă	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (5.500x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MERN întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
subtotal						
DIRECȚIA STATISTICII INDUSTRIEI, CONSTRUCȚIILOR						
	Produsul, necesitatea	Furnizorul inputul	Procesele, costurile, tehnologiile	Rezultatul, outputul	Beneficiarii, procesul decizional, percepția calității	Concluzia
1	Indicatori principali în industrie, anual (10) și lunar pentru anul actual (11), valoarea	4 300 întreprinderi Metoda exhaustivă, suplimentar ÎMM 700 întreprinderi lunar din baza RENUȘ (11) prin selectare discreționară	Prin poșta electronică la DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (4.300x...)), 12((700x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, ministerele de ramură, pag. Web, etc. întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză

	producției vândute și stocurile produselor finite, anual, trimestrial (12)					
2	Balanța energiei electrice, anual (13), balanța energetică, anual (14), distribuția gazelor de rețea, anual (15)	cîteva zeci de întreprinderi peste 10000 respondenți 12 întreprinderi distribuitori gaze în rețea	Rapoarte pe hîrtie la DGTI, Prin poșta electronică Cost total: - întreprinderi ... (50x...)+1000x() - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații	MEC, MTC, MERN, AȘM, ANRE, IE, IEFS, pag. Web, înreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
3	Indicii prețurilor producției industriale, lunar	300 întreprinderi selectate (nu eșantionate) lunar	Prin poșta electronică la DGTI, Cost total: - întreprinderi ... 13((300 x...)) - procesare BNS (DGTI)	Note infomative, compartimente publicații	MEC, MF, pagina web	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
4	Prețurile în construcții, trimestrial (59)	...	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (...x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, BN, MF, înreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
5-7	5. Investiții capital fix: 6. Volumul de producție în construcție: 7. Suprafața totală a spațiilor locative (anual):	7 000 întreprinderi, metoda exhaustivă 1 000 întreprinderi 3 000 întreprinderi individuale, 165 primării raportează	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi 4*(7 000 x...)) + 4*((1000 x...)) + 4*(3 000x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MCT, MEC, MF	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză

8	Calcularea prețurilor medii la mărfurile de consum vândute cu mănuntul (56)	...	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (...x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
Total						
DIRECȚIA STATISTICI COMERȚ EXTERIOR ȘI SERVICII						
	Produsul, necesitatea	Furnizorul inputul	Procesele, costurile, tehnologiile	Rezultatul, outputul	Beneficiarii, procesul decizional, percepția calității	Concluzia
1	Activitatea transportului auto și mijloacele de transport auto ale persoanelor juridice, anual (36), Transportul de mărfuri și pasageri realizat cu mijloacele de transport auto ale întreprinderilor de transport, trimestrial (37), Transportul rutier de mărfuri cu autocamioanele persoanelor fizice (selectiv), trimestrial (38),	7 300 întreprinderi cu mijloace transport persoane juridice (2-3 rapoarte), anual 900 întreprinderi pentru transprt rutier autocamioane fizice, trimestrial Transportul feroviar, naval, Activitatea de turism, 250 trimestrial, 250 anual 7 000 respondenți trimestrial	Hîrtie pînă OT, Cost total: - întreprinderi ... (73.000x...)+ (900x...)*4+(900x...)*12 - procesare BNS (OT, DGTI) Cîteva lunar și anual (7.000x...)*4	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MTC întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză

2	Situația privind informatizarea și înregistrarea cu tehnica de calcul (44)	6 000 întreprinderi anual	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (6.000x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
3	Exportul și importul de mărfuri, lunar, trimestrial, anual (45)	Vama pune la dispoziție baza de date	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ...	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN întreprinderile private,	
4	Comerțul cu amănuntul, vânzarea și repararea obiectelor de uz casnic și personale, lunar, anual (48), Rețeaua unităților cu amănuntul, anual (47)	6 100 întreprinderi (2 forme), lunar și anual 5 700 rețea de comerț anual	Hîrtie OT, Cost total: - întreprinderi ... (12*6000x...)+ - procesare BNS (OT, DGTI) Cost total: - întreprinderi ... (57000x...)+ - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
5	Comerțul cu ridicată (49)	2 000 întreprinderi anual, 614 trimestrial 614 întreprinderi mari (selectiv)	Hîrtie pînă OT, Cost total: - întreprinderi ... (2 000x...)+ (614...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MERN întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
6	Servicii cu plată prestate populației, lunar, anual (50), Activitatea turistică a	5 300 servicii cu plată (selectiv), anual, lunar	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (5 500x...)*(12+1) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, MC întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză

	agenților economici titluri de licențe (53), cazarea turiștilor (52)					
subtotal						
DIRECȚIA STATISTICI SOCIALE, ȘI NIVELUL DE TRAI						
	Produsul, necesitatea	Furnizorul inputul	Procesele, costurile, tehnologiile	Rezultatul, outputul	Beneficiarii, procesul decizional, percepția calității	Concluzia
1	Indicatorii privind veniturile, cheltuielile, diferențierea social-economică a populației (68)	9 000 gospodării casnice (efectiv 6 000), 1 gospodărie, plus 1 pe fiecare membru a familiei		Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MPSFC, CNAS, BM, BN, MF, înreprinderile private,	Accesibilitatea datelor depersonalizate
2	Gospodăria comunală ()	500 întreprinderi (apa, canalizarea) 60 (alimentare cu apă, salubritatea)	Hîrtie pînă OT BNS Cost total: - întreprinderi ... (500x(4x..)+...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
3	Contravențiunile administrative (110)		MJ, MAI, Procuratura, Vama	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN înreprinderile private,	Cuprinderea informației necesare
4	Cercetare, dezvoltare (100-102)	Cîteva zeci întreprinderi	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (40x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MET, MEC	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
5	Învățămînt, cultura, odihna (activitatea)	Toate instituțiile publice	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (5	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MF, MET, MEC	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar

	instituțiilor preșcolare, școlilor de zi, efectivul componentă a școlilor, activitatea școlilor profesionale, muzeelor,), anual (91-99)		000x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)			trebui baze de date accesibile analiză
6	Protecția socială, sănătatea	Note infomative, compartimente publicații, specializate	...	Acoperirea cu informații necesare
Total						
DIRECȚIA PIEȚEI MUNCII ȘI DEMOGRAFIE						
	Produsul, necesitatea	Furnizorul inputul	Procesele, costurile, tehnologiile	Rezultatul, outputul	Beneficiarii, procesul decizional, percepția calității	Concluzia
1	Numărul și remunerarea salariaților, lunar, trimestrial, anual (77, 78-82)	50 000 întreprinderi din RENIM (întreprinderile sectorului real cu un număr de salariați ≥ 4; toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați) Metoda exhaustivă	Hîrtie pînă OTS, Cost total: - întreprinderi ... (50.000x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, MPSFC, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
2	Cercetarea asupra gospodăriilor casnice. Ancheta forței de muncă (87)	12 000 gospodării + 20 000 suplimentar Metoda selectivă	Hîrtie pînă OTS, Cost total:	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, întreprinderile private,	outputul ar trebui baze de date accesibile analiză

3	Mișcarea naturală a populației, datele privind nașcuții, decedații, numărul căsătoriilor și divorțurilor (71, 72, 73)	Oficii de stare civilă teritoriale	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: Cost total: - întreprinderi ... (38000x...), (43000x...), (30000x...), (14500x...), - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente în publicații, publicații specializate	MEC, MS	Modernizarea tehnologică a procesului
4	Datele privind numărul populației, calculele demografice, anual (74, 75, 76,)			Note infomative, compartimente în publicații, publicații specializate	MEC, MS, MF	Modernizarea tehnologică a procesului
Total						

Culegerea datelor pe calculator și verificarea automatizată

- Utilizarea aplicațiilor pentru culegerea datelor pe calculator. *Pentru introducerea datelor din rapoartele statistice pe calculator specialiștii organelor teritoriale pentru statistică utilizează programele de introducere elaborate în cadrul DGTI: trei rapoarte statistice (6-m, 1-invest, 1 comerț angro trimestrial/annual) → Infostat (Windows), raportul 1-FP → platforma Windows. Aplicațiile pentru toate celelalte formulare sunt elaborate în MS DOS, cu excepția unor lucrări care se prelucrează în Microsoft Excel, din lipsa unor programe special elaborate.*
- Aplicarea controlului logic automatizat pentru verificarea datelor. *Programele de prelucrare pentru fiecare raport statistic permite controlul logic automatizat al datelor introduse. Deoarece programele de prelucrare existente, nu permit controlul automatizat a datelor cu perioadele precedente, acest control se efectuează numai vizual.*

Transmiterea datelor la DGTI. Organele teritoriale pentru statistică transmit datele la DGTI prin intermediul unui FTP Server, fiecare OTS având nume și parolă sa de login. Legătura se face cu ajutorul Dial-UP conexiunilor. Informatizarea statisticii și modernizarea bazei informaționale statistice sunt condițiile de bază în realizarea sarcinilor puse în fața BNS, în ridicarea operativității și calității lucrărilor de colectare, procesare și diseminare a datelor statistice.

Figura 2.22 Sisteme informaționale utilizate la moment¹⁶

	Denumirea lucrărilor	Den. prescurtată	Periodicitatea	Sistemul utilizat	Anul dării în exploatare Plus modificările ulterioare
1. Statistica finanțelor și rapoartelor financiare					
1.	Consumurile și cheltuielile întreprinderii	5-c	trim	MS DOS (Clipper)	1996-99
2.	Consumurile și cheltuielile întreprinderii (succint)	5-cs	trim	MS DOS (Clipper)	1996-99
3.	Bilanțul contabil	f124	trim	MS DOS (Clipper)	1996-99
4.	Rezultatele financiare	1-bs	trim	MS DOS (Clipper)	1996-99
5.	Investițiile străine, alocate de către întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei	5-con	trim	MS DOS (Clipper)	2006
2. Statistica industriei și energiei					
1.	Producție	1N, 1P	lunar	ACCESS	2006
2.	Producție	PROD	anual	ACCESS	2006
3.	Balanța energetică	f.1be	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
3. Statistica agriculturii și mediului					
1.	Starea sectorului zootehnic în întreprinderile agricole	24-agr	trim	MS DOS (Clipper)	1996-99
2.	Vânzarea producției agricole	21-re	trim	MS DOS (Clipper)	1996-99
3.	Consumurile și cheltuielile întreprinderii	5c-agr	trim	MS DOS (Clipper)	1996-99
4.	Efectivele animalelor în gospodăriile populației și gospodăriile țărănești (de fermier)	f. 14	trim	EXCEL	2005
5.	Recoltarea roadei, semănatul culturilor de toamnă și aratul de zăble	7-agr	7 ori/an	MS DOS (Clipper)	1996-99
6.	Înființarea și defrișarea plantațiilor multianuale, producerea materialului săditor	2-liv-vii	2 ori/an	MS DOS (Clipper)	1996-99
7.	Starea sectorului zootehnic în întreprinderile agricole	24-an	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
8.	Producția obținută la culturile recoltate în a. 2006:	29-an	2 ori/an	MS DOS (Clipper)	1996-99
9.	Existența de animale și păsărilor în gospodăriile populației și gospodăriile țărănești (de fermier) la 1 ianuarie	f.6	anual	EXCEL	2005
10.	Vânzarea producției agricole	21-an	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
11.	Formularele specializate pe activitatea întreprinderilor agricole și gospodăriile țărănești pe a. 2006 pe teritoriu	6-CAI	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
12.	Totalurile semănatului pentru recolta anului 2007:	4-agr	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
13.	Introducerea îngrășămintelor chimice și naturale pentru roada	9-agr	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
4. Statistica investițiilor și construcțiilor					
1.	Case de locuit individuale date în folosință.	1-cli	trim	MS DOS (Clipper)	1996-99
2.	Cu privire la lucrările în antrepriză executate	1-cc	trim	MS DOS (Clipper)	1996-99
3.	„Cu privire la investiții pe anul 2006”	2-inv	trim	ACCESS	2007
4.	Case de locuit individuale date în folosință pe a. 2006 Elaborarea materialelor în profil teritorial (pe localități rurale și urbane)	1-cli	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
5.	Cu privire la lucrările în antrepriză executate (cap.1)	1-cc(c.1)	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
6.	Cu privire la lucrările în antrepriză executate (cap.2)	1-cc(c.2)	anual	EXCEL	2006
7.	„Cu privire la investiții pe anul 2006”	2-INV	anual	ACCESS	2007

¹⁶ Direcția Statistică socială utilizează tehnologii moderne de colectare și prelucrare a datelor dezvoltate prin folosirea Oracle, în forma electronică

	Denumirea lucrărilor	Den. prescurtată	Periodicitatea	Sistemul utilizat	Anul dării în exploatare Plus modificările ulterioare
8.	Fondul locativ pe a. 2006	1-fl	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
5. Statistica transporturilor					
1.	Activitatea de transport auto (pe întreprinderile de transport auto)	1-auto	lunar	MS DOS (Clipper)	1996-99
2.	Volumul transportului de mărfuri și pasageri cu mijloace de transport auto (întreprinderile de transport auto)	65-auto	trim	MS DOS (Clipper)	1996-99
3.	Transportul auto și lungimea drumurilor auto de exploatare administrativă pe a. 2006	1-tr (auto)	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
4.	Situația privind informatiza-rea și înzestrarea cu tehnică de calcul în anul 2005	1-inf	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
6. Statistica comerțului și serviciilor					
1.	Volumul de servicii cu plată, prestate populației	1-serv	lunar	MS DOS (Clipper)	1996-99
2.	Comerțul cu amănuntul, vânzarea și repararea autovehiculelor, repararea obiectelor de uz casnic și personale	1-com	lunar	MS DOS (Clipper)	1996-99
3.	Serviciile cu plată prestate populației	1-serv	trim	MS DOS (Clipper)	1996-99
4.	Rețeaua unităților de comerț cu amănuntul	7-com	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
5.	Serviciile cu plată prestate populației	1-serv	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
6.	Comerțul cu amănuntul, vânzarea și repararea autovehiculelor, repararea obiectelor de uz casnic și personale	3-com	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99, 2006
7, 8	Comerț extern, servicii, Export-import mărfuri	e-8, i-8	Trim, anual	MS Acces Visual FoxPro-Excell	2006 2002
7. Statistica muncii					
1.	Numărul și remunerarea salariaților în anul 2008	1-m	lunar	MS DOS (Clipper)	1996-99
2.	Numărul funcționarilor publici la 1-01/04/07/10 2008	1-FP	trim	MS DOS (Clipper)	1996-99
3.	Efectivul de salariați și locurile de muncă la agenții economici cu un număr de pînă la 20 salariați	1-micro	trim	MS DOS (Clipper)	1996-99
4.	Numărul și remunerarea salariaților în anul 2007	1-m	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
5.	Protecția muncii în anul 2007	1-PM	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
6.	Salariile personalului specificate pe funcții în octombrie 2008 (Ancheta din octombrie a Biroului Internațional al Muncii)	53-m	anual	MS DOS (Clipper)	1996-99
7.	Formarea profesională în 2007	6-m			
8.	Repartizarea efectivului de salariați conform mărimii salariului în septembrie 2008	Anexa 1 la 1-m, lunar	O dată în an		
9.	Mobilitatea salariaților și locurile de muncă	1-c	Trim.		
10.	Salariile personalului medical specificate pe unele categorii în 2007	Anexa 1 la 1-m anual	anual		
11.	Salariile personalului din învățămînt specificate pe unele categorii în 2007	Anexa 2 la 1-m anual	anual		
12.	Plasarea în câmpul muncii a tinerilor specialiști	1-TS	O dată la 2 ani		
8. Statistica demografică					

	Denumirea lucrărilor	Den. prescurtată	Periodicitatea	Sistemul utilizat	Anul dării în exploatare Plus modificările ulterioare
1	Buletin statistic pentru născuți	Nr.1	lunar	MS DOS (Clipper)	1996
2	Buletin statistic pentru decedați	Nr.3	lunar	MS DOS (Clipper)	1996
3	Buletin statistic pentru căsătorie	Nr.4	lunar	MS DOS (Clipper)	1996
4	Buletin statistic pentru divorț	Nr.5	lunar	MS DOS (Clipper)	1996

În total sunt 45 de programe, datele se colectează lunar din 5 din ele, trimestrial din 16 și anual din 24. În altă ordine de idei, 38 de programe sunt realizate în sistemul de operare MS DOS (Clipper), 4 colectează datele în Acces, aplicațiile fiind scrise în Delphi, iar 3 utilizează Excelul pentru colectarea datelor.

2.4.3 Metodologia colectării datelor statistice și calculării indicatorilor statistici

Calitatea datelor și informațiilor statistice este indispensabilă. Noțiunea de calitate a informației și datelor statistice include prezentarea detaliată a metodologiei pentru colectarea datelor și metodologia pentru realizarea indicatorilor simpli și compuși. Noțiunea de metodologie include și procesul tehnologic, adică descrierea rolului diferitor instituții care furnizează informațiile date, periodicitatea furnizării, modalitatea de prelucrare acestora. Prin urmare, o descriere detaliată a tuturor aspectelor metodologice (procesul tehnologic, abordarea statistică) de colectare a informațiilor și datelor trebuie descrisă și disponibilă publicului pentru a ridica nivelul de încredere a beneficiarului în calitatea statisticilor. Cu referire la indicatorii compuși, metaindicatori care sunt elaborate în baza indicatorilor și informațiilor simpli, descrierea detaliată a metodologiei aplicate de calculare a acestora necesită o atenție sporită. Indicatorii compuși sau metaindicatori, deseori sunt folosite pentru a evalua impactul politicilor.

Posibilitatea de a revizui metodologia formulării datelor și statisticilor produse este un element cheie în special pentru produsele sensibile de informații. Publicațiile BNS, pagina electronică a BNS: www.statistica.md nu oferă informații privind metodologia producerii informației și datelor statistice și metodologia de calculare a indicatorilor. Accesarea paginelor pe domenii:

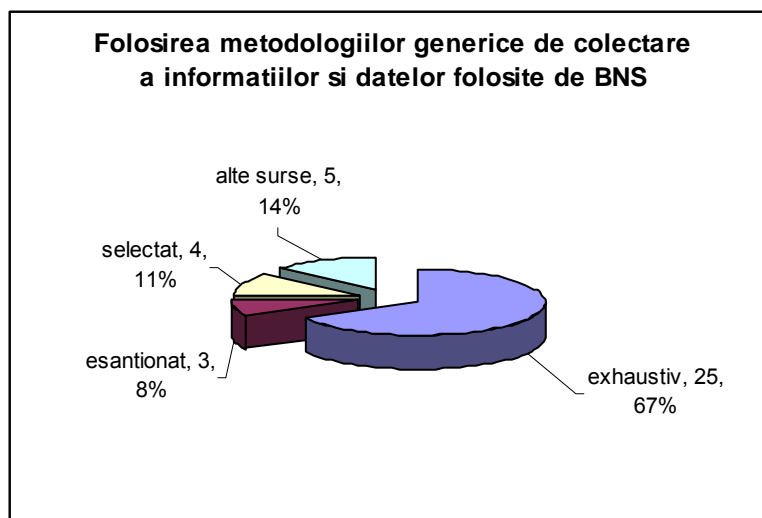
- Geografia și mediul înconjurător: <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=84>,
- Populație <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=21>,
- Forța de muncă <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=85>,
- Veniturile și cheltuielile populației <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=86>,
- Prețuri, <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=3>,
- Locuințe <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=88>,
- Învățământ; știință <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=4>,
- Ocrotirea sănătății <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=8>,
- Protecția socială a populației <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=89>,
- Cultură; sport <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=5>,
- Turism și hoteluri <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=35>,
- Justiție <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=90>,
- Indicatori macroeconomici <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=9>,
- Industrie <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=10>,
- Resursele energetice și de combustibil <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=91>,
- Agricultură și mediu <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=11>,
- Investiții în capital fix și construcții <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=92>,
- Transporturi; poșta și telecomunicații <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=13>,
- Comerțul cu amănuntul și servicii <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=15>,
- Comerțul exterior <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=96>,

- Antreprenariat <http://www.statistica.md/dates.php?lang=ro&ct=83>.

Oferă doar informații operative și serii de timp, lipsește informația dată.

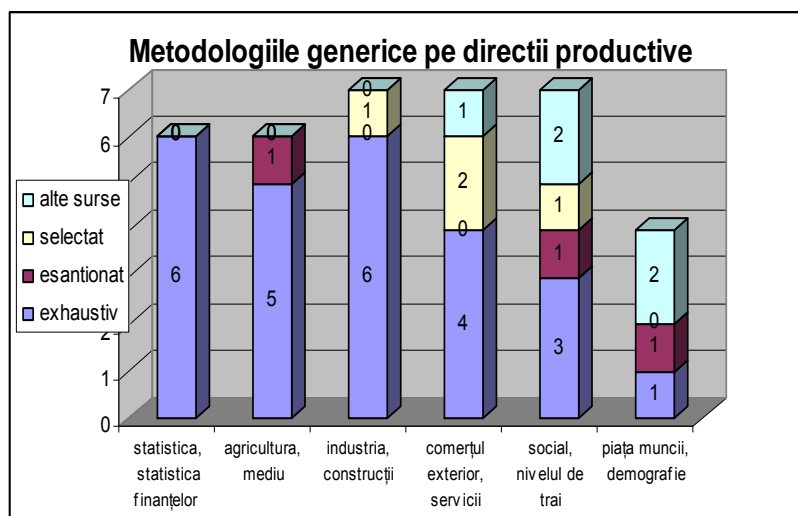
Analiza tipurilor și categoriilor de colectare a informațiilor și datelor statistice demonstrează prevalența și pentru metodele exhaustive de colectare a datelor. Cel puțin 67% din procese generice de colectare a informațiilor folosesc metodologiile exhaustive. Folosirea metodelor exhaustive implica cel puțin 5-6 000 de respondenți pînă la 50 000 de respondenți. Metodele eșantionate sunt folosite doar în 8% de cazuri, împreună cu metodele de selectare a respondenților de 11% (deși selectarea uneori este comparabilă în esență cu metoda exhaustivă). Procedeele generice de colectare a informațiilor folosind metoda exhaustivă ar putea implica câte 4-5 procese specifice pentru fiecare, astfel, ridicînd numărul real de folosire a metodelor exhaustive la peste 100 de procese.

Figura 2.23 Utilizarea metodologiilor generice de colectare a informațiilor

Folosirea metodelor exhaustive este cea mai des utilizată în domeniul statisticilor financiare, agriculturii și mediului, industriei, construcțiilor și demografiei. În domeniul social, demografiei, pieței de muncă și demografiei folosirea metodei de eșantionare.

Figura 2.24 Utilizarea metodologiilor în cadrul direcțiilor BNS

Folosirea metodelor de eșantionare este în principiu mai eficientă și mai puțin costisitoare decât metoda exhaustivă. Prevalența folosirii metodelor de eșantionare ar putea prezenta eficientizări foarte importante de costuri pentru societate, respondenții și BNS din perspectiva costurilor administrative. Folosirea metodelor de eșantionare, unde este relevant, poate reduce costurile de colectare a informațiilor și datelor de 10 ori, în realitate reprezentând 10-15% din costurile actuale pentru sistemul administrativ de colectare a informației și a respondenților. Economisirile și eficientizările date pot fi canalizate pentru alocarea resurselor financiare eliberate pentru extinderea domeniilor statistice acoperite, re tehnologizarea business proceselor, crearea condițiilor mai bune de muncă a angajaților BNS.

2.5 Evaluarea respectării principiilor statisticii europene

Evaluarea expertului internațional a gradului de conformare la principiile europene a statistice¹⁷

Principiul	Indicatorul	Statutul	Recomandarea
Independența Profesională	<i>Indicatorul 1: Independența autorităților statistice față de orice tip de intervenții politice, externe sau de altă natură, în producerea și diseminarea statisticilor oficiale este stipulată în lege.</i>	Respectat în mare masura	Norma europeană impune accesul egal și simultan la datele statistice, pentru toți actorii din societate.
	<i>Indicatorul 2: Șeful autorității statistice are o poziție ierarhică suficient de importantă pentru a se asigura contactul la nivel înalt cu autoritățile responsabile cu formularea de politici și organismele publice administrative. Calificarea lui/ei profesională trebuie să fie de cel mai înalt nivel.</i>	Respectat în mare măsură	Upgradarea poziției directorului general în cadrul administrației publice a Rep. Moldova. Pe de altă parte posibilă modificare a Legii Statisticii să fie incluse mai multe clarificări cu privire la calificările necesare și la procedura de selecție pentru numirea directorului general.
	<i>Indicatorul 3: Șeful autorității statistice și, unde este cazul, șefii direcțiilor sale statistice au responsabilitatea să asigure o producție și o diseminare independentă a statisticilor.</i>	Respectat în mare masura	Lipsește o serie de informații ce ar trebui să facă referință la cercetările statistice evocate simplist în lista de lucrări; Transparența Programului Lucrărilor statistice ar trebui să crească (este recomandată chiar postarea sa pe site-ul BNS). Constituirea de facto a Sistemului Statistic Național, ca ansamblu al producătorilor de statistici oficiale, reuniți într-o structură coerentă și unitară,
	<i>Indicatorul 4: Șeful autorității statistice și, unde este cazul, șefii direcțiilor sale statistice sunt singurii responsabili cu decizia asupra metodelor, standardelor și procedurilor statistice, precum și asupra conținutului și momentelor comunicărilor de date statistice.</i>	Respectat în mare masura	O transparență mai mare ar fi necesară în legătură cu comunicarea acestor metodologii opiniei publice în general.
	<i>Indicatorul 5: Programele de lucru statistice sunt publicate și rapoartele periodice descriu progresele realizate.</i>	Respectat parțial	Obligativitatea de elaborare a unui raport de îndeplinire a programului de lucrări statistice, de avizat de către Consiliul Statistic, urmând ca acesta să fie adus la

¹⁷ În baza raportului expertului internațional PNUD

			cunostinta opiniei publice.
	<i>Indicatorul 6: Comunicatele statistice se disting clar și sunt editate separat de declarațiile cu caracter politic sau privitoare la formularea de politici.</i>	Respectat în totalitate	
	<i>Indicatorul 7: Autoritatea statistică, când este cazul, face comentarii publice asupra informațiilor statistice, inclusiv despre criticile și interpretările greșite ale statisticilor oficiale.</i>	Respectat în mare masura	Pusa la dispozitia utilizatorilor o documentație mai bogată și mai clară (meta-date).
Mandat pentru Culegerea Datelor	<i>Autoritățile statistice trebuie să dețină o împuternicire legală clară pentru culegerea informațiilor în vederea elaborării de statistici europene. La cererea autorităților statistice, administrațiile, întreprinderile și gospodăriile, precum și populația în general, pot fi obligate prin lege să permită accesul la date sau să furnizeze date pentru elaborarea statisticilor europene.</i>		Explorarea paletelor de avantaje care ar decurge din introducerea treptată a mai multor cercetări prin sondaj. În acest moment, în BNS sunt operationale cinci anchete prin sondaj: 2 în domeniul statisticii sociale, 1 în statistica agriculturii, 1 în statistica transporturilor și Ancheta Anuală Structurală în Întreprinderi.
	<i>Indicatorul 1: Împuternicirea pentru culegerea informațiilor în vederea producerii și diseminării de statistici oficiale este stipulată în lege.</i>	Respectat în totalitate	BNS să recruteze personal temporar pentru cercetările statistice, dar și externalizarea către contractori externi a anumitor părți din cercetări.
	<i>Indicatorul 2: Legislația națională permite autorității statistice să folosească registrele administrative în scopuri statistice.</i>	Respectat în mare masura	
	<i>Indicatorul 3: Pe baza unui act juridic, autoritatea statistică poate pretinde obligativitatea de a răspunde la cercetările statistice.</i>	Respectat în totalitate	
Adecvarea Resurselor	<i>Resursele aflate la dispoziția autorităților statistice trebuie să fie suficiente pentru a răspunde cerințelor statisticilor europene.</i>		A raționaliza aplicațiile IT. BNS constientizează necesitatea adoptării de soluții cu largă utilizare pentru ca actualele instrumente IT (baze de date, soft-uri)
	<i>Indicatorul 1: Se dispune de resurse umane, financiare și informatice, adecvate atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ, pentru a răspunde cerințelor statisticilor europene.</i>	Respectat parțial	Adoptarea de măsuri pentru recrutarea de personal statistic din tânăra generație și pentru asigurarea stabilității personalului; recomanda, de asemenea, inițierea și punerea în aplicare a unui program de pregătire continuă în domeniul statisticii oficiale a personalului, precum și a criteriilor și modalităților de dezvoltare a carierei.
Angajamentul privind	<i>Angajarea de a lucra și a coopera în conformitate cu principiile stabilite în</i>		BNS verifică clasic calitatea produselor statistice, fără însă să existe în BNS un

calitatea	<i>Declarația de Calitate a Sistemului Statistic European.</i>		sistem de management al calității în conformitate cu recomandările UE unitate metodologica,... diseminarea culturii statistice, cu accent pe calitatea informației statistice, precum și o atenție din ce în ce mai mare acordată utilizatorilor pentru ca` aceștia să-și poată satisface nevoile. Este importanta, de asemenea, o îmbunătățire a transparenței și relevanței informațiilor transmise catre utilizatori.
	<i>Indicatorul 1: Calitatea produselor este monitorizată regulat în conformitate cu componentele de calitate ale SSE.</i>	Respectat parțial	
	<i>Indicatorul 2: Există procese pentru a monitoriza calitatea culegerii, prelucrării și diseminării de statistici.</i>	Respectat în mare masura	Proceselor de producție statistică este monitorizată în special prin auto-evaluare și prin audit intern, organizat în cadrul departamentelor de producție a datelor, fara a exista un sistem de indicatori de calitate.
	<i>Indicatorul 3: Există procese pentru abordarea considerentelor referitoare la calitate, inclusiv eventuale soluții de compromis în domeniul calității, precum și pentru orientarea planificării anchetelor existente și viitoare.</i>	Respectat în mare măsură	Stabilirea si a altui organ consultativ, a unui Comitet de Avizare Metodologică (CAM), care ar reprezenta garantia adoptării metodologiilor potrivite (CAM). În calitate de autoritate profesională răspunzătoare pentru avizarea proiectelor metodologice și pentru organizarea cercetărilor, CAM s-are pronunța în legătură cu aspectele tehnice legate de activitățile noi ce trebuie implementate și în legătură cu instrucțiunile privind completarea formularelor și a liniilor directoare pentru cercetările statistice.
	<i>Indicatorul 4: Liniile directoare privind calitatea în statistică sunt documentate și personalul este bine instruit. Aceste linii directoare sunt specificate în scris și aduse la cunoștința publicului.</i>	Respectat parțial	
	<i>Indicatorul 5: Există o revizuire permanentă și amănunțită a produselor statistice cheie, folosindu-se auditori externi, dacă este cazul.</i>	Respectat parțial	
Confidențialitate statistică	<i>Intimitatea furnizorilor de date (gospodării, întreprinderi, administrații, etc.), confidențialitatea informațiilor pe care ei le furnizează și utilizarea lor exclusiv în scopuri statistice trebuie să fie pe deplin garantate Indicatorul 1: Confidențialitatea statistică este garantată prin lege.</i>	Respectat în totalitate	Inițierea unui <i>Comitet al confidențialității</i> , care să analizeze soluționarea unor cereri de date care se situează la granița prevederilor legii.

	<i>Indicatorul 2: Personalul autorității statistice semnează angajamente juridice de confidențialitate la numirea în funcție.</i>	Respectat în totalitate	
	<i>Indicatorul 3: Penalizări substanțiale sunt prevăzute pentru orice încălcare deliberată a confidențialității statistice.</i>	Respectat în totalitate	
	<i>Indicatorul 4: Sunt furnizate instrucțiuni și linii directoare privind protecția confidențialității statistice în procesele de producție și diseminare. Aceste linii directoare sunt specificate în scris și aduse la cunoștința opiniei publice.</i>	Respectat parțial	
	<i>Indicatorul 5: Sunt în vigoare prevederi de natură fizică și tehnologică pentru a proteja securitatea și integritatea bazelor de date statistice.</i>	Respectat parțial	Accesul la fișierele ce conțin date confidențiale va fi autorizat doar pentru câteva persoane din cadrul unei unități (BNS sau direcția regională).
Imparțialitate	<i>Autoritățile statistice trebuie să producă și să disemineze statistici respectând independența științifică și într-o manieră obiectivă, profesionistă și transparentă prin care toți utilizatorii sunt tratați echitabil.</i> <i>Indicatorul 1: Statisticile sunt produse în conformitate cu criterii obiective determinate de considerente științifice.</i>	Respectat în totalitate	
	<i>Indicatorul 2: Alegerea surselor și tehnicilor statistice se bazează pe considerente de ordin statistic.</i>	Respectat în totalitate	
	<i>Indicatorul 3: Erorile detectate în statisticile publicate sunt corectate cât de repede posibil și sunt făcute publice.</i>	Respectat în totalitate	
	<i>Indicatorul 4: Informațiile privind metodele și procedurile utilizate de autoritatea statistică se află la dispoziția publicului.</i>	Respectat în mare măsură	Extinderea acestei documentații astfel încât să acopere toate produsele statistice, insista pentru standardizarea acestora și pentru îmbogățirea cu informații metodologice.
	<i>Indicatorul 5: Datele și termenii publicărilor de date statistice sunt anunțate în avans.</i>	Respectat în totalitate	
Accesibilitatea și claritatea			Societatea publică și civilă ar trebui pe de o parte să fie învățată să aibă nevoie de date statistice și pe de altă parte să beneficieze de mai multe informații gratuite distribuite electronic.
	<i>Indicatorul 1: Statisticile sunt prezentate</i>	Respectat	Utilizatorii cer mai multe detalii și analize

	<i>într-o formă care facilitează interpretarea adecvată și comparațiile semnificative.</i>	în mare măsură	privind fenomenele specifice, trend-uri, serii de date, comparabilitate internațională, etc., pentru a ajunge la o mai bună înțelegere a fenomenului observat și la o mai bună interpretare a rezultatelor statistice.
	<i>Indicatorul 2: Serviciile de diseminare utilizează tehnologia modernă a informației și comunicațiilor, precum și tradiționalul suport de hârtie.</i>	Respectat în mare măsură	De conceput între această bază centrală de date și restul infrastructurii tehnologice pentru a îmbunătăți procesele de validare și verificările coerenței între seriile diferite de date.
	<i>Indicatorul 3: Analize personalizate sunt furnizate atunci când acest lucru este realizabil și sunt făcute publice.</i>	Respectat în mare măsură	
	<i>Indicatorul 4: Accesul la micro-date este permis în scopuri de cercetare atunci când este posibil. Acest acces este supus unor protocoale stricte.</i>		Disponibilă pentru accesul fizic la date individuale anonimizate, pentru scopuri științifice, fie, în cazul în care utilizatorii nu pot veni la sediul INS, datele ar putea fi furnizate pe baza unui „contract de furnizare de micro-date” în care să fie stabilite reguli stricte pentru protecția datelor individuale.
	<i>Indicatorul 5: Meta-datele sunt documentate în conformitate cu sisteme de meta-date standardizate.</i>	Respectat parțial	Documentație va trebui să facă parte în viitor dintr-un sistem standardizat de meta-date.
	<i>Indicatorul 6: Utilizatorii sunt informați în legătură cu metodologia proceselor statistice și calitatea producției statistice raportat la criteriile de calitate ale SSE.</i>	Respectat parțial	

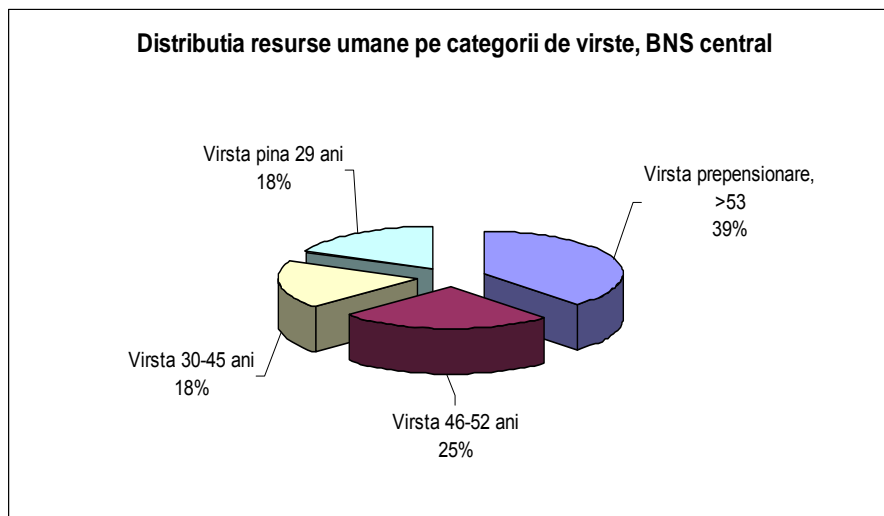
2.6 Analiza resurselor umane

Analiza resurselor umane din perspectiva vârstei, stagiului de muncă, prezenței deprinderilor necesare este crucială pentru a face concluzia referitor la capacitatea instituțională a BNS¹⁸.

BNS se confruntă cu o situație dificilă precum că peste 35% din angajații BNS sunt de vîrsta de pre-pensionare. Această categorie de persoane se va pensiona în următoarele 5 ani sau mai degrabă. Următoarea categorie de persoane cu vîrsta în intervalul de 45-53 ani constituie peste 15%, această categorie de persoane se va pensiona în următoarele 10-13 ani, vîrsta medie în această categorie de persoane este 48 ani, astfel în 5-6 ani, această categorie va intra în categoria de pre-pensionare. În total, în aceste două categorii avem peste 40% din personalul BNS. Șefii de direcții fac parte preponderent din aceste două categorii.

¹⁸ Analiza este realizată în baza CV-urilor și altor informații prezentate la solicitarea consultantului din partea BNS-ului, la momentul scrierii raportului 45% din angajații BNS-ului au completat CV-urile.

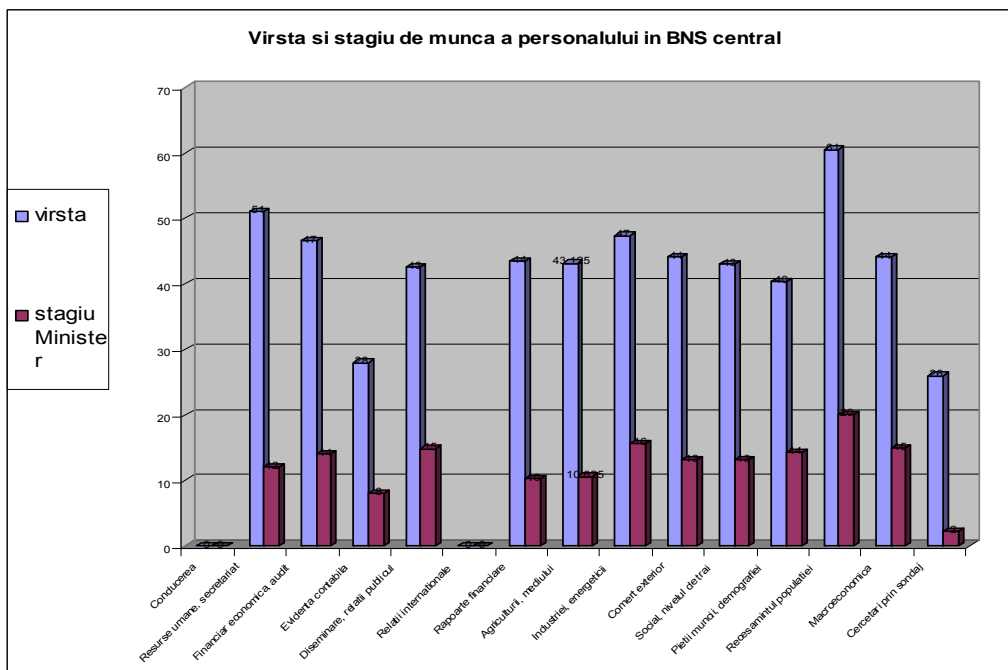
Figura 2.25 Distribuția resurse umane pe categorii de vîrstă

23% din angajații BNS-ului fac parte din categoria persoanelor cuprinse în vîrsta de pînă la 29 ani. 14% din angajații BNS-ului sunt cuprinși în vîrsta de 30-45 ani.

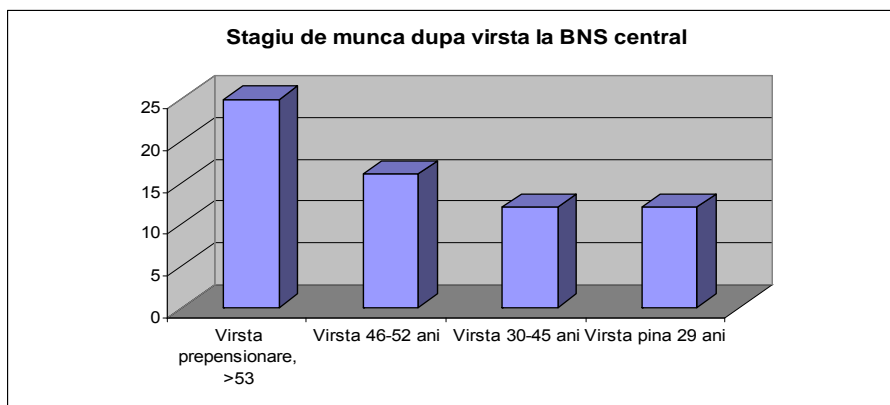
Situația cea mai critică din această perspectivă o au Direcțiile recesămîntul populației, financiar-economică și audit, contabilitatea, și altele.

Figura 2.26 Vîrsta și stagiul de muncă în BNS

În continuare vom corela vîrsta cu stagiul de muncă la BNS și ulterior distribuția și prezența deprinderilor profesionale. Categoria de vîrstă prepensionară și din intervalul 45-52 ani au un stagiul de muncă de 19-20 de ani, atunci cînd categoria de vîrstă de pînă la 29 de ani, au stagiul de muncă de pînă la 2 ani de activitate, în final categoria de vîrstă de 30-45 ani are un stagiul de 7 ani.

Figura 2.27 Stagiul de muncă după vîrstă în BNS central

Distribuția deprinderilor profesionale pe categorii de vîrste este extrem de informativă și importantă. Observăm că din seria deprinderilor din domeniul statistic: deprinderile statistice, deprinderile de folosire a programelor statistice și deprinderile statistice metodologice, numărul de persoane cu aceste deprinderi este foarte îngust. Cu plecarea în viitorul apropiat al persoanelor de vîrsta pre-pensionară și luînd în considerație stagiul de muncă de doar 2 ani ai persoanelor de categoria de vîrstă de pînă la 29 de ani, numărul absolut de persoane cu deprinderi din acest grup este extrem de mic și reprezintă un punct vulnerabil important în principal din considerentul ca deprinderile statistice constituie deprinderile de baza al angajaților BNS.

Figura 2.27 Distribuția deprinderile profesionale pe virste în BNS central

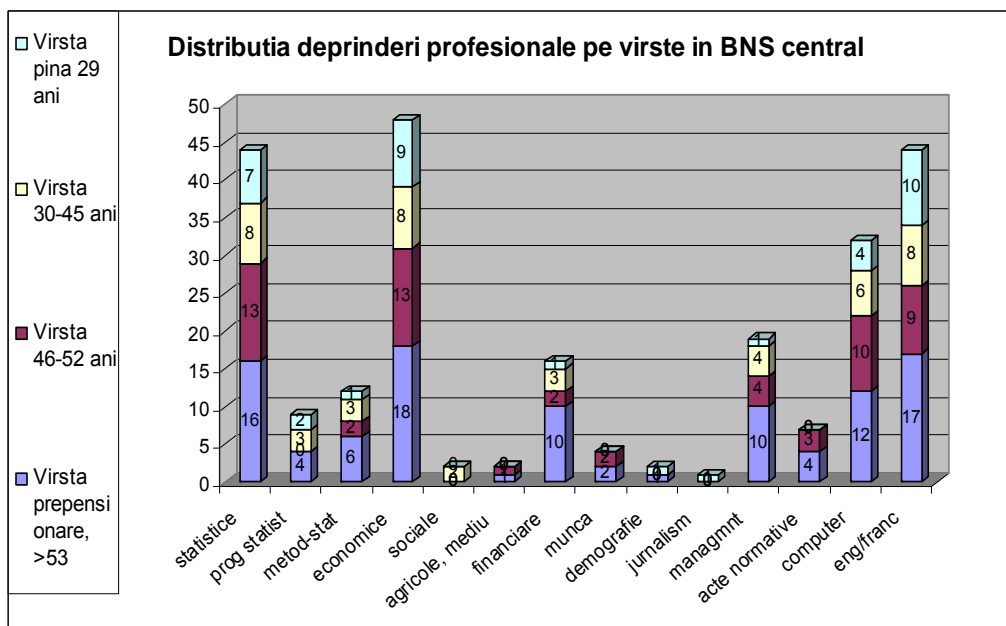
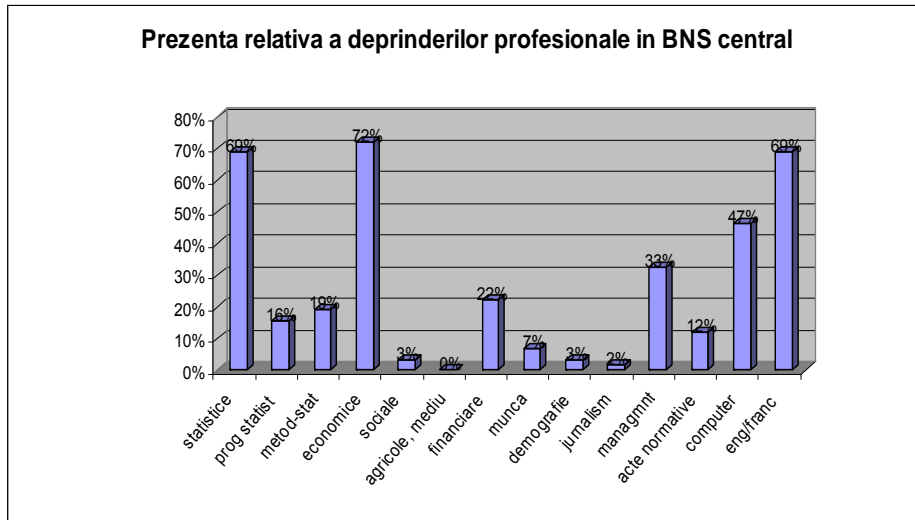

Figura de mai jos demonstrează că cunoștințe generale despre statistici au mai puțin de 50% din personalul din BNS, cunoștințe și deprinderi specializate: programele în domeniul statisticilor, metodele statistice sunt prezente doar la 15% din angajații BNS. Această reprezintă un punct vulnerabil important în organizarea proceselor tehnologice de colectare a datelor și informațiilor statistice.

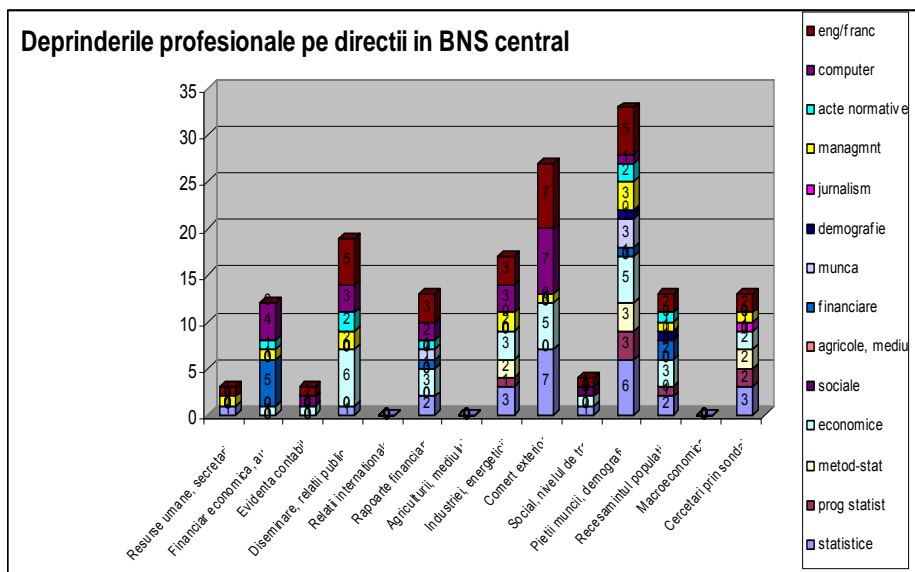
Distribuirea altor deprinderi și cunoștințe profesionale este mai rezonabilă. Cunoașterea limbilor străine: engleza, franceza este prezentă totuși doar la 59% din angajați ai BNS-ului.

Figura 2.28 Prezența relativă a deprinderilor profesionale în BNS central

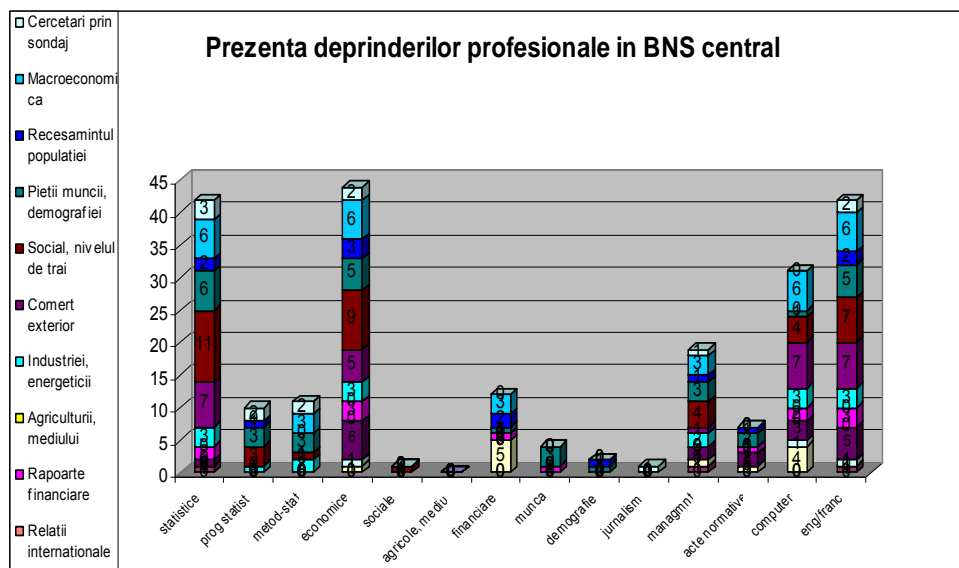
Analiza detaliată a prezenței deprinderilor profesionale pe direcții este mai sugestivă. Direcția piața muncii și demografia este cea mai echilibrată și bine dotată, de rînd cu secția cercetări prin sondaj, recesămîntul populației, rapoarte financiare și infrastructura statistică.

Figura 2.29 Deprinderile profesionale pe direcții în BNS central

Și figura care urmează prezintă informația dezagregată de prezență a deprinderilor profesionale pe direcții.

Figura 2.30 Prezența deprinderilor profesionale pe direcții

La capitolul prezenței deprinderilor profesionale necesare, BNS-ul are câteva puncte vulnerabile: insuficiența deprinderilor și cunoștințelor în domeniul statisticilor, insuficiența cunoștințelor de limba engleza și franceză și deprinderilor economice necesare pentru a vedea impactul activităților statistice pentru activitatea economică, dar și din perspectiva costurilor de organizare a proceselor tehnologice de colectare a datelor.

Figura 2.31 Efectivul de personal în statele europene

Tara	Nr. personalului total	Inclusiv		Populatia tarii, mii persoane	Numarul de persoane in organele de statistica la 10 000 locuitori
		Nr. de personal in oficiile centrale de statistica	Nr. de personal in organele teritoriale de statistica		
Polonia	6203	809	5394	38190,6	1,6
Ungaria	1600	10116,7	1,6
Suedia	1400	8975,7	1,6
Finlanda	1000	5255,6	1,9
Norvegia	967	558	4577,5	2,1
Republica Moldova	638	203	435/366	3581,1	1,8/1,6
Lituania	563	347	216	3445,9	1,6
Letonia	472	371	101	2294,6	2,1
Slovenia	392	1996,4	2,0
Estonia	439	439	0	1344,9	3,3

Numărul de personal în BNS este mai mic decât media pe țările din regiune și țările din Europa centrală.

2.7 Analiza financiară instituțională

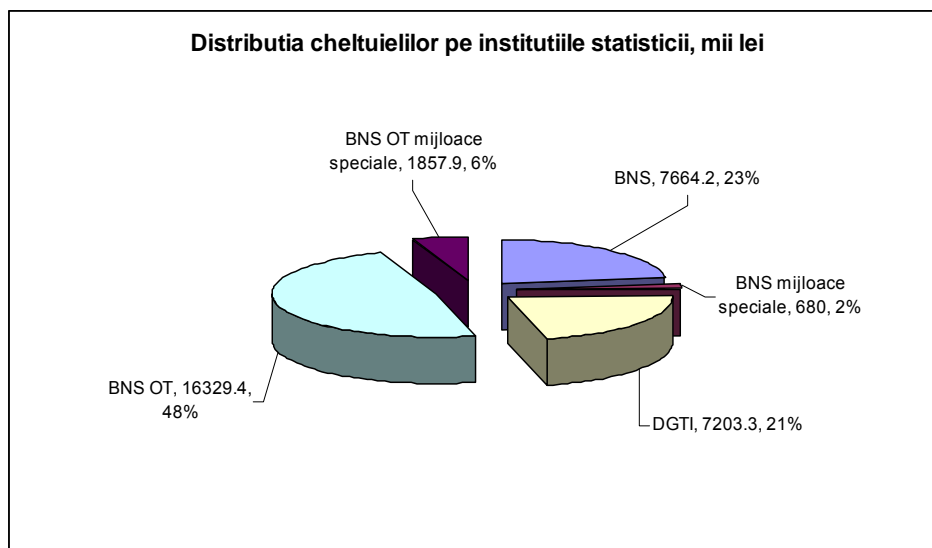
În acest capitol se va include analiza financiară a BNS, în baza:

- Bilanțul contabil (2006, 07),
- Rapoartele venituri-cheltuieli (2006,07)

- Analiza mijloacelor fixe (2006, 07)

Cheltuielile pentru aparatul central al BNS constituie 25% împreună cu mijloacele speciale. Cheltuielile pentru DGTI constituie 21%, atunci când cheltuielile pentru BNS, oficiile teritoriale constituie peste 55%, inclusiv mijloacele speciale. Cheltuielile totale pentru instituțiile statisticii (în afara programelor speciale) constituie peste 33 mln lei anual.

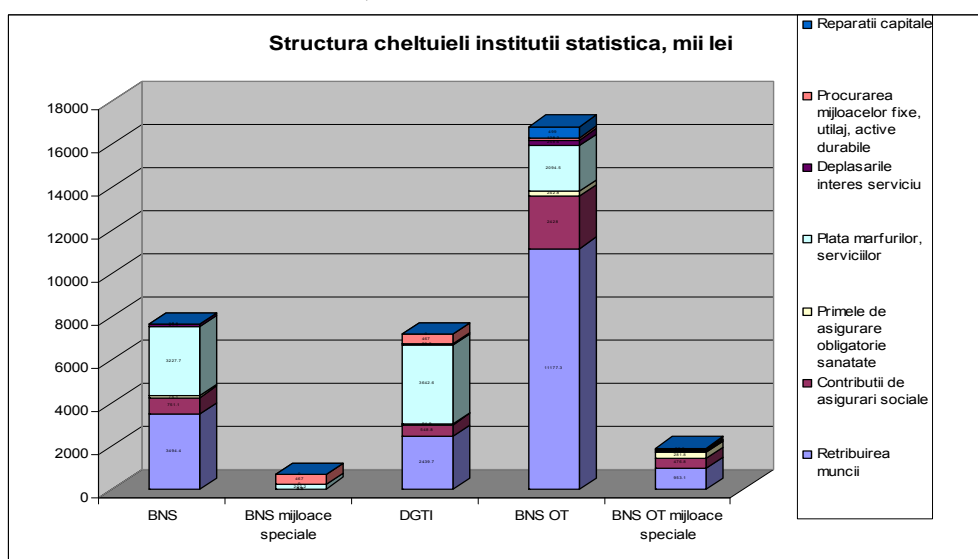
Figura 2.32 Distribuția cheltuielilor pe instituțiile din domeniul statisticii

8% din bugetul BNS aparatul central se constituie din sursele și mijloacele speciale parvenite din afară bugetului de stat. Cheltuielile BNS-ului aparatul central este de peste 8 mln lei anual.

Structura cheltuielilor pe categorii economice diferă la instituțiile statistice. În BNS oficiul central 50% sunt folosite pentru resursele umane, la fel și în DGTI. În BNS OT peste 70% din resurse sunt folosite pentru resursele umane. Cheltuielile pentru mărfurile și serviciile în cadrul BNS și DGTI reprezintă a două categorie importantă de cheltuieli, constituind pînă la 40%. În BNS OT, cheltuielile pentru mărfurile și serviciile constituie mai puțin de 15%.

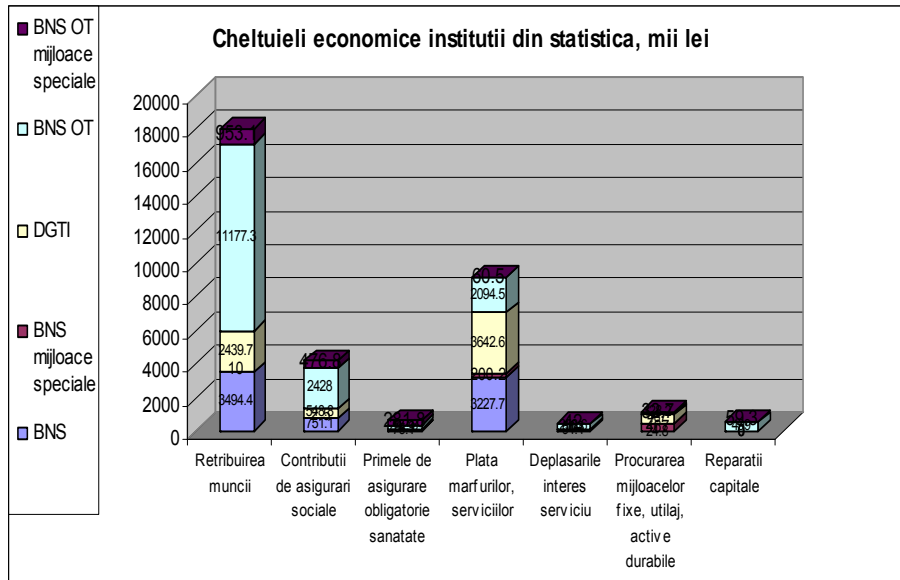
Figura 2.33 Structura cheltuielilor instituțiilor din domeniul statisticii

Mijloacele speciale acumulate de BNS oficiul central sunt folosite preponderent pentru procurarea mărfurilor și serviciilor, atunci când în BNS OT, mijloacele speciale acumulate sunt folosite preponderent pentru remunerarea angajaților.

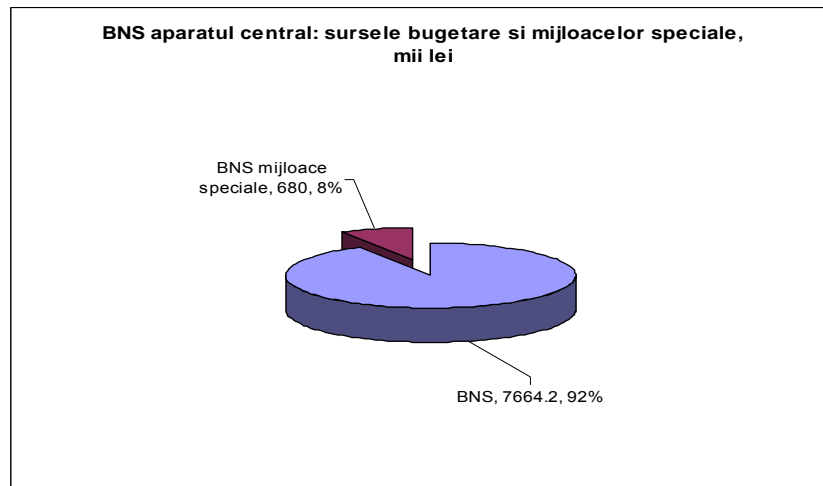
În total, pentru sistemul de statistici, cheltuielile pentru resursele umane constituie cea mai importantă categorie de cheltuieli, peste 65%. Pe locul doi se află cheltuielile pentru plata mărfurilor, serviciilor, urmate de alte categorii de plăți.

Figura 2.34 Cheltuieli economice instituții din domeniul statisticii

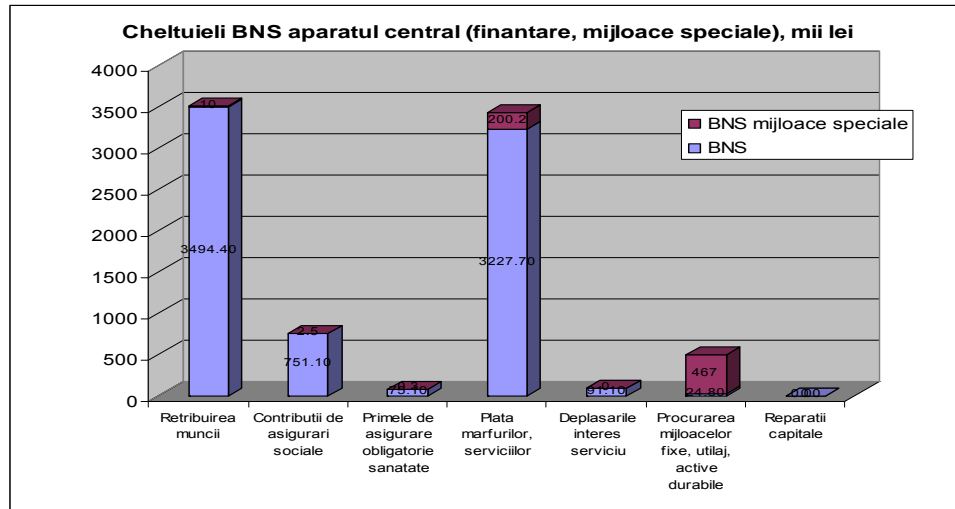
O analiză mai detaliată a cheltuielilor BNS-ul aparatul central arată că veniturile din sursele speciale constituie cel puțin 8% din bugetul instituției.

Figura 2.35 BNS aparatul central, sursele de finanțare

Analiza mai detaliată a cheltuielilor pentru aparatul central al BNS arată că plata resurselor umane constituie aproape 50% (3.5 mln lei), urmată de plata mărfurilor și serviciilor – 3.2 mln lei sau 45%. Cea mai mare parte a mijloacelor speciale (0.5 mln lei) sunt cheltuite pentru procurarea mijloacelor fixe, utilaje și alte active durabile.

Figura 2.36 Cheltuieli BNS aparatul central

2.8 Dotarea tehnică

Se poate observa o insuficiență de circa 70 de calculatoare la care se adaugă necesitatea stringentă de a înlocui urgent tehnica uzată moral și fizic cu calculatoare performante noi. Dotarea cu calculatoare contemporane a unităților organizatorice ale BNS rămâne în continuare problematică. Apare necesitatea modernizării tehnicii existente în legătură cu învechirea ei morală și fizică. În exploatare mai rămân încă calculatoare cu procesoare 486, înlocuirea cărora este strict necesară.

Figura 2.37 Dotarea cu calculatoare în BNS

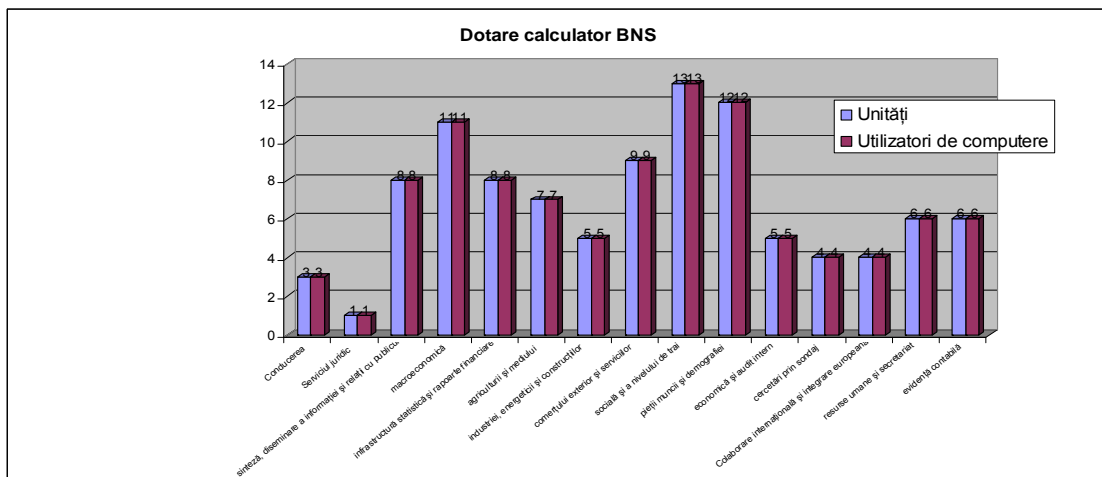

Figura 2.38 Proporția personal - calculatoare

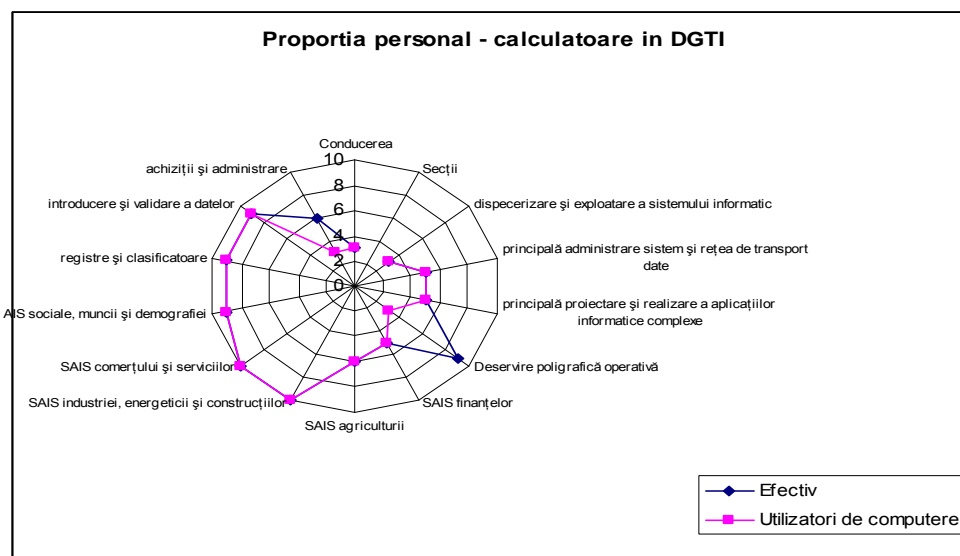

Figura 2.39 Personalul și dotarea cu calculatoare

Unitatea organizatorică	Personalul			Tipuri de calculatoare					Total	C
	Unități	Efectiv	Utilizatori de calculatoare	486	Pentium 1	Pentium / Celeron 2	Pentium / Celeron 3	Pentium / Celeron 4		
Direcția generală a municipiului Chișinău	143	133	133	1		11	22	70	119	-14
Direcția pentru statistică a municipiului Bălți	22	22	22					17	17	-5
Direcția pentru statistică a U.T.A. Găgăuzia (Comrat)	14	14	14		1		1	8	10	-4
<i>Direcția pentru statistică a raioanelor</i>										
Aneii Noi	9	9	9		1			5	6	-3
Briceni	6	6	6		1			3	4	-2
Cahul	17	17	17		1	1	1	10	13	-4
Călărași	7,5	8	8		1			6	7	-1
Căușeni	10	10	10		1		1	5	7	-3
Criuleni	6	7	7		1			4	5	-2
Drochia	7	7	7		1		1	3	5	-2
Edineț	12,5	13	13		1		1	7	9	-4
Fălești	7,5	8	8		1			5	6	-2
Florești	7	7	7		1			3	4	-3
Hîncești	13,5	14	14		1	1		6	8	-6
Ialoveni	9	9	9		1			4	5	-4
Ocnîța	5	5	5		1			5	6	1
Orhei	17	17	17		1			8	9	-8
Rezina	6	6	6		1			4	5	-1
Soroca	14,5	15	15		1	1	1	7	10	-5
Strășeni	9	9	9		1	3		5	9	0
Ștefan-Vodă	6,5	6	6		1			3	4	-2
Telenești	8	8	8		1			5	6	-2
Ungheni	15,5	16	16		1		1	8	10	-6
<i>Secții pentru statistică a raioanelor</i>										

Unitatea organizatorică	Personalul			Tipuri de computere					Total	Diferență
	Unități	Efectiv	Utilizatori de computere	486	Pentium 1	Pentium/Celeron 2	Pentium/Celeron 3	Pentium/Celeron 4		
Basarabeasca	4,5	5	5		1			3	4	-1
Cantemir	4,5	5	5		1			4	5	0
Ceadăr-Lunga	6,5	7	7					5	5	-2
Cimișlia	6	6	6		1			3	4	-2
Dondușeni	6,5	7	7		1			4	5	-2
Dubăsari (Cocieri)	3	3	3			1		2	3	0
Glodeni	7	7	7		1			5	6	-1
Leova	4	4	4		1			3	4	0
Nisporeni	6	6	6		1			5	6	0
Rîșcani	6,5	7	7		1			4	5	-2
Sîngerei	6,5	7	7		1			4	5	-2
Șoldănești	4	4	4		1			3	4	0
Taraclia	5	5	5		1		1	3	5	0
Vulcănești	3,5	4	4					3	3	-1
TOTAL	660	640	631	16	37	18	30	460	561	-70

Figura 2.40 Situația generală a sistemului informatic în BNS

Unitatea organizatorică	Numărul personalului	Numărul de calculatoare	Numărul calculatoarelor care revin la un specialist
BNS (aparatură centrală)	103	110	1,07
DGTI	80	81	1,01
Direcții/secții teritoriale	443	348	0,79
Total	626	539	0,86

Rețeaua locală asigură transferul de date cu capacitatea de 100 Mbs. Conectate la rețea sunt majoritatea calculatoarelor de la BNS. Ieșirea în exterior este asigurată de CTS (Centru de Telecomunicații Speciale), viteza fiind de 100 Mbs peste Moldova și 256 Kbs exterior. În fiecare OTS calculatoarele sunt conectate în rețea locală. Ieșire în exteriorul rețelei locale nu este organizată. Nu există calculatoare dedicate în calitate de servere. În vederea modernizării OTS este necesar de înzestrat fiecare OTS cu câte un server de capacitate medie și de asigurat o legătură bună cu BNS.

2.9 Concluziile de capitol

În această secțiune aducem sinteza concluziilor din capitolul 2.

1. Conform estimărilor expertului internațional, BNS, se conformează în mare parte la gradului de conformare la principiile europene a statistice¹⁹
2. Structura instituțională a instituțiilor de statistici este compusă din 3 unități, din care fac parte BNS aparatul central cu funcții de finalizare a produselor statistice și realizarea suportului metodologic, DGTI cu funcții de procesare primară a informației, OT BNS cu funcții de colectare a datelor primare și transformă informația recepționată pe hârtie în forma electronică.

¹⁹ În baza raportului expertului internațional PNUD

3. 45% din resurse umane sau 45 de persoane sunt implicați în activitatea de coordonare a activității în domeniul statisticii, 37% sau 38 de persoane elaborează metodele și metodologiile statistice, programelor și altor documente. Costul pentru coordonarea producerii datelor statistice, în expresia doar a costurilor de resurse umane (salariul personalului) se ridică la 1.1 mln lei, elaborarea metodelor noi, metodologiilor, programelor și actelor normative la 0.8 mln lei.
4. 45% din resursele (sau 35 de persoane) DGTI sunt alocate pentru colectarea, validarea și sistematizarea informației, reprezentând un cost de 1 mln lei anual. Baza de date cu informațiile colectate este gestionată de secția respectivă a DGTI, și nu este direct accesibilă. Prelucrarea datelor recepționate pe hârtie, relevă folosirea tehnologiilor bazate pe munca manuală și intermedierea administrativă a introducerii datelor.
5. Analiza funcțiilor generice în OT BNS arată că peste 50% (sau peste 230 de persoane) sunt implicați în colectarea, verificarea informațiilor și rapoartelor, astfel aproape 6.5 mln lei sunt utilizate în acest scop. Încă 25% (sau peste 113 persoane) sunt implicați în verificarea, generalizarea informațiilor și datelor colectate, sau 3 mln lei anual suplimentar. Peste 1 mln lei anual se consumă pentru colectarea, verificarea datelor și informațiilor statistice și 0.3 mln pentru cerificarea și corectarea datelor.
6. Îngrijorătoare este la capitolul de modernizare tehnologico-informațională, consolidarea capacităților instituționale de generare și prezentare a informațiilor statistice ale altor instituții. Această poate genera deficiențe majore de lungă durată, inclusiv ineficiențe de cost, calitatea prezentării informației, etc. Informațiile și produsele generate sunt diseminate mai bine pentru diverși actori interesați, sunt disponibile spre realizare în forma tipărită și în forma electronică.
7. Analiza alocării resurselor, costurilor în BNS central, BNS OT și DGTI demonstrează că peste 60-65% din resurse sunt consumate pentru colectarea datelor, informațiilor de la respondenți. Aproape 300 persoane (OT BNS, DGTI) sunt implicate în procesarea și în special electronizarea datelor și informațiilor în format electronic, această constituie aproape 7 mln lei anual. Resursele date sunt utilizate pentru realizarea primului business proces menționat. Acest business proces necesită o analiză mai detaliată din perspectiva eficienței utilizării costurilor financiare alocate. Celelalte business procese cumulativ consumă mai puțin de 45% din resurse și mai puțin de 40% de resurse umane. Costurile business proceselor se formează din costurile de conformare la cerințele de raportare de către agenții economici și alte instituții și de costurile administrative de colectare a datelor.
8. Cheltuielile legate de raportarea la organele fiscale de regulă depășesc cu circa 20% cheltuielile necesare de prezentat la BNS²⁰. La aceste două instituții: BNS și IFS împreună le revine circa 65% -90% din numărul de titluri de rapoarte, circa 85% - 95% din volumul de rapoarte și circa 70%-85% din cheltuielile cu raportarea. *Rapoartele prezentate la BNS îi costă pe agenții economici în intervalul 800 – 2500 lei.*
9. Povara de completare a rapoartelor statistice se constată a fi rezonabilă conform ultimelor studii de Biztar, în jur de 15 minute de așteptare la recepționare.
10. Procesarea datelor primare are loc la nivelul organelor teritoriale pentru statistică, cu excepția unor rapoarte specifice care sunt colectate și procesate la DGTI. Doar câteva procese tehnologice de colectare a datelor și informațiilor folosesc sistemele și metodele moderne de colectare a datelor: BGC și AFM prin care datele ajung în formatul electronic la BNS. Lipsesc sistemele on-line de introducere a informației disponibile pentru agenții economici și respondenți prin care s-ar exclude etapa de completare pe hârtie și s-a reduce costurile de vizită a respondenților.
11. Numărul persoanelor angajate în BNS este sub media numărul de persoane angajate în organizațiile similare din țările din regiune și Europa centrală.
12. Posibilitatea de a revizui metodologia formulării datelor și statisticilor produse este un element cheie în special pentru produsele sensibile de informații. Publicațiile BNS, pagina electronică a BNS: www.statistica.md nu oferă informații privind metodologia producerii informației și datelor statistice și metodologia de calculare a indicatorilor. Totodată, metodologia calculului în mare parte este prezentată pe pagina externă a Fondului Monetar Internațional pentru sectorul real <http://dsbb.imf.org/Applications/web/sddscountrycategorylist/?strcode=MDA>,
13. 35% din angajații BNS-ului sunt de vîrsta de pre-pensionare. Persoane cu vîrsta în intervalul de 45-53 ani constituie 18%, vîrsta medie fiind 48 ani. În total, în aceste două categorii avem peste 40% din personalul BNS. Șefii de direcții fac parte preponderent din aceste două categorii.

²⁰ Cheltuielile legate de perfectarea și depunerea dărilor de seamă la Inspectoratul Fiscal de stat, suportate de agenții economici constituie circa 40%-60% din totalul cheltuielilor legate de raportare.

14. Nivelul de salarizare în cadrul BNS nu este competitiv pentru a atrage persoane noi, în special tinerii specialiști.
15. Distribuția deprinderilor profesionale pe categorii de vârste, observăm că din seria deprinderilor din domeniul statistic: deprinderile statistice, deprinderile de folosire a programelor statistice și deprinderile statistice metodologice, numărul de persoane cu aceste deprinderi este foarte îngust.
16. Cunoștințe generale despre statistici au mai puțin de 50% din personalul din BNS, cunoștințe și deprinderi specializate: programele în domeniul statisticilor, metodele statistice sunt prezente doar la 15% din angajații BNS. Insuficiența deprinderilor de limba engleza și franceză și deprinderilor economice necesare pentru a vedea impactul activităților statistice pentru activitatea economică, dar și din perspectiva costurilor de organizare a proceselor tehnologice de colectare a datelor.
17. 67% din metode de colectare a informației reprezintă folosirea metodelor exhaustive. Metodele de eșantionare reprezintă mai puțin de 10%, acestea, dacă sunt folosite corect, nu cedează prin calitatea și veridicitatea datelor oferite, totodată acestea ar putea reprezenta doar 10-15% din cheltuieli pentru societate pentru metodele exhaustive.
18. Structura cheltuielilor pe categorii economice diferă: în BNS oficiul central 50% sunt folosite pentru resursele umane, la fel și în DGTI. În BNS OT peste 70% din resurse sunt folosite pentru resursele umane. Cheltuielile pentru mărfurile și serviciile în cadrul BNS și DGTI reprezintă a două categorii importantă de cheltuieli, constituind pînă la 40%. În BNS OT, cheltuielile pentru mărfurile și serviciile constituie mai puțin de 15%.
19. Alocarea de resurse pentru OT în afara Chișinăului depășește 85% din alocare de resurse pentru OT, OT Chișinău revine aproximativ 15% din resursele pentru OT. Totodată, numărul respondenților de care este responsabil OT Chișinău este peste 60-65%. Disproporția dată, necesită optimizarea și eficientizarea alocării resurselor în OT în afara Chișinăului.
20. Se observă o insuficiență de circa 70 de calculatoare la care se adaugă necesitatea stringentă de a înlocui urgent tehnica uzată. Apare necesitatea modernizării tehnicii existente în legătură cu învechirea ei morală și fizică.
21. Tabelul punctelor forte și punctelor slabe este prezentat mai jos²¹:

Figura 2.41 Tabelul punctelor forte și a punctelor slabe

	Punctele forte (Strengths) – factorii interni favorabili și pozitivi	Punctele slabe (Weaknesses) – factorii interni nefavorabili și negativi
	S1 Claritatea misiunii, obiectivelor instituționale, existența strategiilor de dezvoltare instituțională și a sistemului statistic cu obiective concrete de consolidare instituțională	W1 Procesele tehnologice (cea mai mare parte) de colectare a informațiilor statistice sunt extensive și bazate pe folosirea hîrtiei, multor procese intermediare W1-1 Sistemul informațional de colectare, prelucrare a datelor este în mare parte subdezvoltat și nu corespunde exigențelor zilei, pe termen mediu va reprezenta principală constrîngere de dezvoltare.
	S2 Existența cadrului instituțional dezvoltat cu OT, cultura organizațională și experiența practică de lungă durată de activitate	W2 Rapoartele prezentabile BNS sunt multe la număr, deseori solicită informația repetitivă
	S3 Resursele financiare de bază disponibile pentru realizarea misiunii instituționale	W3 Accesul la microdate și la date și informații statistice în formatul electronic este limitat, accesul se oferă la publicațiile sau în formatul dificil de manipulare
	S4 Metodele moderne folosite în BGC, AFM sunt modele de folosire a tehnologiilor moderne în colectarea datelor statistice	W4 Dotarea cu calculatoare și tehnică este inadecvată, în special referitor la tehnologiile moderne informaționale de colectare a informației
	S5 Existența experienței și deprinderilor pentru folosirea tehnologiilor moderne de colectare a	W5 Preferința în folosirea metodelor exhaustive costisitoare de colectare a informației în detrimentul

²¹ Punct forte este un factor intern în cadrul sistemului instituțional al statisticii, inclusiv BNS, BNS OT, DGTI. Punct forte este un factor pozitiv și favorabil. Factorul pozitiv este și trebuie să stea la baza strategiei instituționale. Punct slab este un factor intern real care influențează negativ asupra BNS. Strategiile efective și rezultative ale organizației sunt bazate pe acțiuni care valorifică punctele forte. Punctele slabe se determină reieșind din specificul și misiunea instituției. De regulă, punctele slabe subminează prestația calitativă a instituției, astfel, conducerea instituției trebuie să acționeze pentru îmbunătăți situația dată.

	datelor statistice	metodelor moderne de eșantionare în vederea colectării informațiilor statistice necesare
	S6 Metodele moderne folosite în recesămîntul agricol sunt modele de folosire a tehnologiilor moderne în colectarea datelor statistice	W6 Aproape 50% din resurse umane sunt de vîrsta de pensionare
	S7 Existența infrastructurii teritoriale dezvoltate a organelor statistice care facilitează asigurarea contactului strîns cu agenții economici, autoritățile publice locale, influențează pozitiv asupra colectării datelor statistice	W7 Numărul mare de rapoarte și informații solicitate și modalitatea dificilă de prezentare a informației exercită o presiune asupra respondenților
	S8 Resursele umane competente, devotate, receptive și disciplinate pentru realizarea sarcinilor statisticii	W8 Salariile necompetitive, mai mici de cel puțin 2 ori decît pentru serviciile practicate
	S9 Metodologia de celulare a indicatorilor din sectorul real este prezentă pe pagina FMI cu referire BNS	W9 Accesul la metodologiile de colectare a datelor și informațiilor limitată
	S10 Calcularea și prezentarea informației despre sectorul real depășește media și standardele regionale relevante.	W10 Preferința folosirii metodelor exhaustive, mai mult de 67% folosesc metode exhaustive, și mai puțin de 10% folosesc metode de eșantionare care sunt mult mai cost-eficiente.
	S11	W11 Alocarea ineficientă a resurselor în OT prin disproporție pentru OT Chișinău

3. Concluzii și recomandări

În acest capitol aducem principalele concluzii din evaluările efectuate în capitolele precedente. Concluziile sunt sistematizate în instrumentul de analiza SWOT și în analiza fish-bone a principalelor probleme de dezvoltare instituțională a ministerului și a sectorului social. Sunt discutate consecințele negative asupra situației. Probleme de dezvoltare instituțională sunt discutate detaliat, fiind identificate cauzele economice, politice, sociale și de altă natură.

În acest capitol se conține proiectul Misiunii, Viziunii și a Valorilor BNS. Se fac propuneri privitor la obiectivele de dezvoltare instituțională, nouă structura organizațională.

3.1 Analiza SWOT

Evaluarea resurselor și capacităților, se realizează în baza constatărilor din studiul dat (în baza capitolului 1,2)

Figura 3.1 Tabelul punctelor forte și a punctelor slabe

Punctele forte (Strengths)	Punctele slabe (Weaknesses)
<p>S1 Claritatea misiunii, obiectivelor instituționale, existența strategiilor de dezvoltare instituțională și a sistemului statistic cu obiective concrete de consolidare instituțională</p> <p>S2 Existența cadrului instituțional dezvoltat cu OT, cultura organizațională și experiența practică de lungă durată de activitate</p> <p>S3 Resursele financiare, resursele umane de bază disponibile pentru realizarea misiunii instituționale</p> <p>S4 Metodele moderne folosite în BGC, AFM sunt modele de folosire a tehnologiilor moderne în colectarea datelor statistice</p> <p>S5 Existența experienței și deprinderilor pentru folosirea tehnologiilor moderne de colectare a datelor statistice</p>	<p>W1 Procesele tehnologice (cea mai mare parte) de colectare a informațiilor statistice sunt extensive și bazate pe folosirea hîrtiei, multor procese intermediare</p> <p>W2 Rapoartele prezentabile BNS sunt multe la număr, deseori solicită informația repetitivă</p> <p>W3 Accesul la microdate și la date și informații statistice în formatul electronic este limitat, accesul se oferă la publicațiile sau în formatul dificil de manipulare</p> <p>W4 Dotarea cu calculatoare și tehnică este inadecvată, în special referitor la tehnologiile moderne informaționale de colectare a informației</p> <p>W5 Preferința în folosirea metodelor exhaustive costisitoare de colectare a informației în detrimentul metodelor moderne de eșantionare în vederea colectării informațiilor statistice necesare</p> <p>W6 Aproape 50% din resurse umane sunt de vîrsta de pensionare</p> <p>W7 Numărul mare de rapoarte și informații solicitate și modalitatea dificilă de prezentare a informației exercită o presiune asupra respondenților</p> <p>W8 Salariile necompetitive, mai mici de cel puțin 2 ori decît pentru serviciile practicate</p> <p>W9 Accesul la metodologiile de colectare a datelor și informațiilor limitată</p>

	<p>W10 Preferința folosirii metodelor exhaustive, mai mult de 67% folosesc metode exhaustive, și mai puțin de 10% folosesc metode de eșantionare care sunt mult mai cost-eficiente.</p> <p>W11 Alocarea ineficientă a resurselor în OT prin disproporție pentru OT Chișinău</p>
--	---

Oportunitățile (Opportunities)	Pericole externe (Threats)
<p>O1 Strategia RAPC, Programul de activitate a Guvernului 2009 au ca obiectiv modernizarea proceselor decizionale, acestea se vor bazate pe probe. Factorul va crește în intensitate, acesta creează cererea pentru date și informații statistice relevante procesului decizional. BNS poate face oferta de informații și date necesare.</p> <p>O2 MF, MEC, MAIA, BNM mizează și sunt dependente de oferta de informații și date din partea BNS. Aceasta cerere contribuie la formarea legitimității BNS, facilitează injectarea și transferul de resurse pentru realizarea activităților și fortificarea BNS.</p> <p>O3 Instituțiile și sectoarele care colectează datele și informațiile statistice (MPSFC, MS, ME, MC, etc) reprezintă o resursă informațională generată în afară BNS. Resursele informaționale generate în afară BNS pot fi preluate în procesul de producere a datelor și informațiilor statistice.</p> <p>O4 PNUD, EC, țările UE – disponibilitatea suportului tehnic și transferului de tehnologii metodologice, cunoștințe, etc. BNS poate dezvolta capacitățile necesare prestației la standarde UE folosind aceasta oportunitate.</p> <p>O5 SND 2011, SNSD 2011 prioritizează și alocă resurse financiare pentru modernizarea capacităților instituționale ale BNS, 13 mln lei. BNS poate utiliza aceste resurse pentru a se consolida instituțional.</p> <p>O6 SND 2011 prevede și alocă peste 134 mln lei pentru activități de colectare a datelor și informațiilor în domeniile noi. Această cerere din partea Guvernului facilitează dezvoltarea BNS.</p>	<p>T1 Strategia RAPC, Programul de activitate a Guvernului 2009 privind modernizarea procesului decizional poate crea presiunea și cererea excesivă de informații cu o anumită calitate și gradul de dezagregare.</p> <p>T2 Solicitarea în creștere a informației în forma electronică accesibilă și facilă din partea utilizatorilor de informație va exercita o mai mare presiune asupra BNS</p> <p>T3 Legea cu privire la accesul la informații publice creează o obligațiune mai mare de oferire a informației.</p> <p>T4 Factorii decizionali responsabili de elaborarea, evaluarea și monitorizarea politicilor vor solicita informații mai detaliate, concrete, relevante și accesibile pentru manipulare pe care BNS-ul s-ar putea să nu fie în stare să ofere informația</p>

<p>O7 Planul UE-RM stipulează consolidarea sistemului statistic, prioritățile guvernamentale și SND alocă sume financiare în acest scop.</p> <p>O8 Piața produselor statistice în formatul bazelor de date în formatul de microdate impersonalizate poate genera venituri considerabile pentru BNS.</p>	
---	--

Analiza SWOT include interpretarea Tabelei SWOT.

La compartimentul mediului intern, BNS-ul deține mai multe puncte forte, cum ar fi existența structurii instituționale de bază, reputația bună instituțională, practicarea unor tehnologii și business procese modernizate (BGC, AFM). Totodată, se atestă și prezența punctelor slabe, cum ar fi, folosirea preponderentă a business proceselor învechite de colectare a datelor și informațiilor, îmbătrânirea sporită a personalului, nivelul de salarizare neatractiv.

La compartimentul mediului extern, BNS-ul din perspectiva oportunităților de dezvoltare și modernizare este susținută de procesele de reformare a administrației publice centrale, acțiunile de reformare care sunt conținute în SND, posibilitatea cooperării cu instituțiile omoloage din alte țări, inclusiv disponibilitatea asistenței tehnice. Totodată, Factorii externi nefavorabili se determină prin presiunea pentru informațiile și datele necesare elaborării politicilor care ar trebui să ofere BNS-ul, accesul nesatisfăcător pentru datele și informațiile în forma detaliat dezagregată.

3.2 Analiza problemelor

În această secțiune se vor expune problemele de 2 tipuri: principalele probleme instituționale și provocările privitor la acoperirea cu datele și informațiile necesare pentru societate.

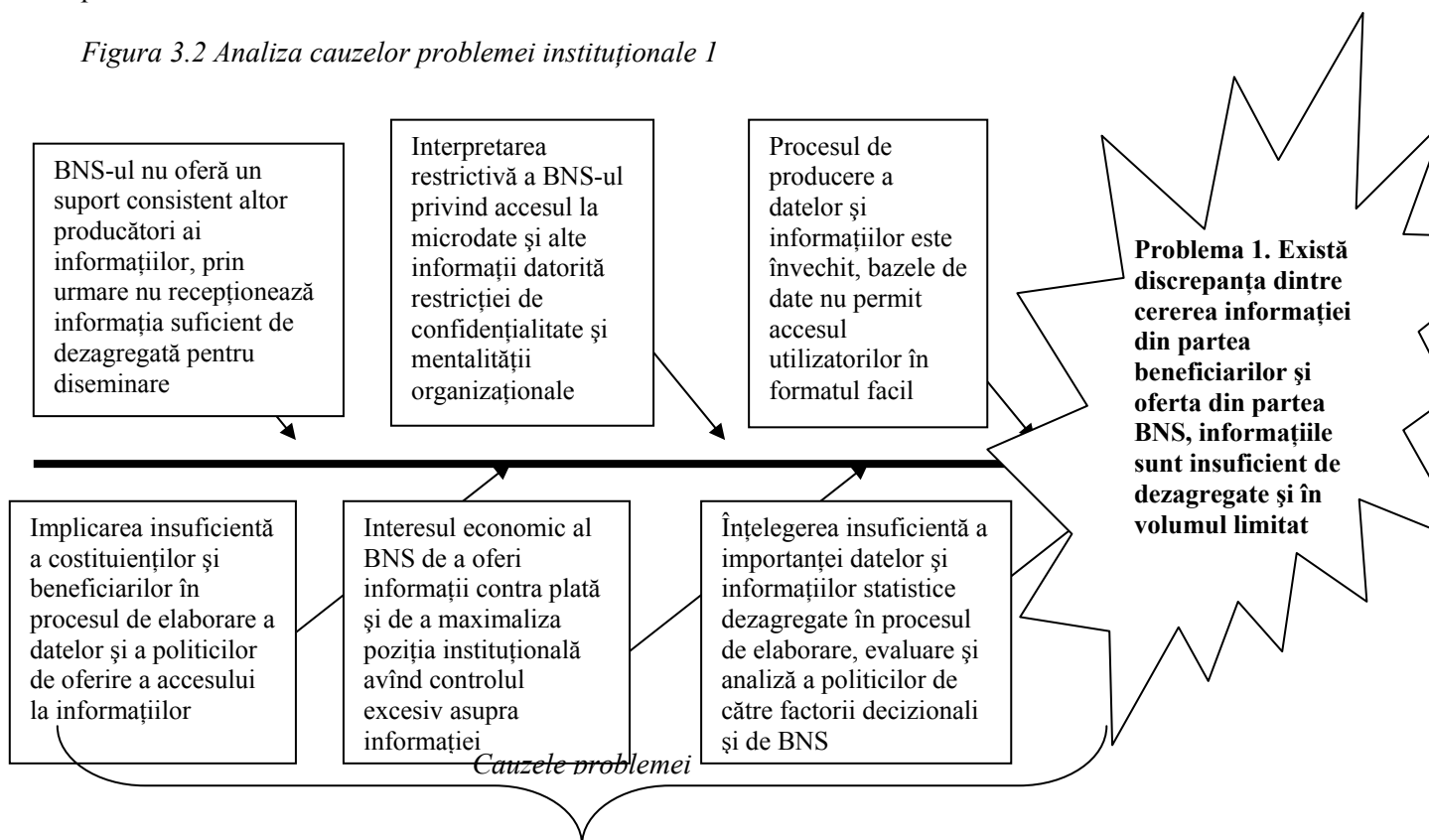
Principalele probleme instituționale sunt: 1) business procesele și tehnologiile învechite folosite de BNS, 2) Oferta de informații și date este limitată, în formatul nefacil, informațiile sunt insuficient de dezagregate.

Vom expune analiza problemelor în formatul analiza *fish-bone*²²:

- 1) Există discrepanța dintre cererea informației din partea beneficiarilor și oferta din partea BNS, informațiile sunt insuficient de dezagregate și în volumul limitat.

Publicațiile BNS-ului sunt preponderent publicate pe hârtie și în formatul electronic care nu permite manipularea informației. Datele nu sunt suficient de dezagregate și facile pentru a fi utilizate în procesul de analiza, evaluarea impactului politicilor de către factorii decizionali. Disponibilitatea și accesibilitatea datelor și informațiilor dezagregate este un factor critic de important și reprezintă legitimitatea activității BNS-ului. Drept rezultat al existenței avem consecințe negative cum ar fi costurile suplimentare impuse beneficiarilor pentru accesarea informațiilor în scopul manipulării acestei. O altă consecință negativă este lipsa informațiilor în formatul necesar pentru procesul politicilor, astfel se reduce calitatea și eficiența politicilor.

Figura 3.2 Analiza cauzelor problemei instituționale 1

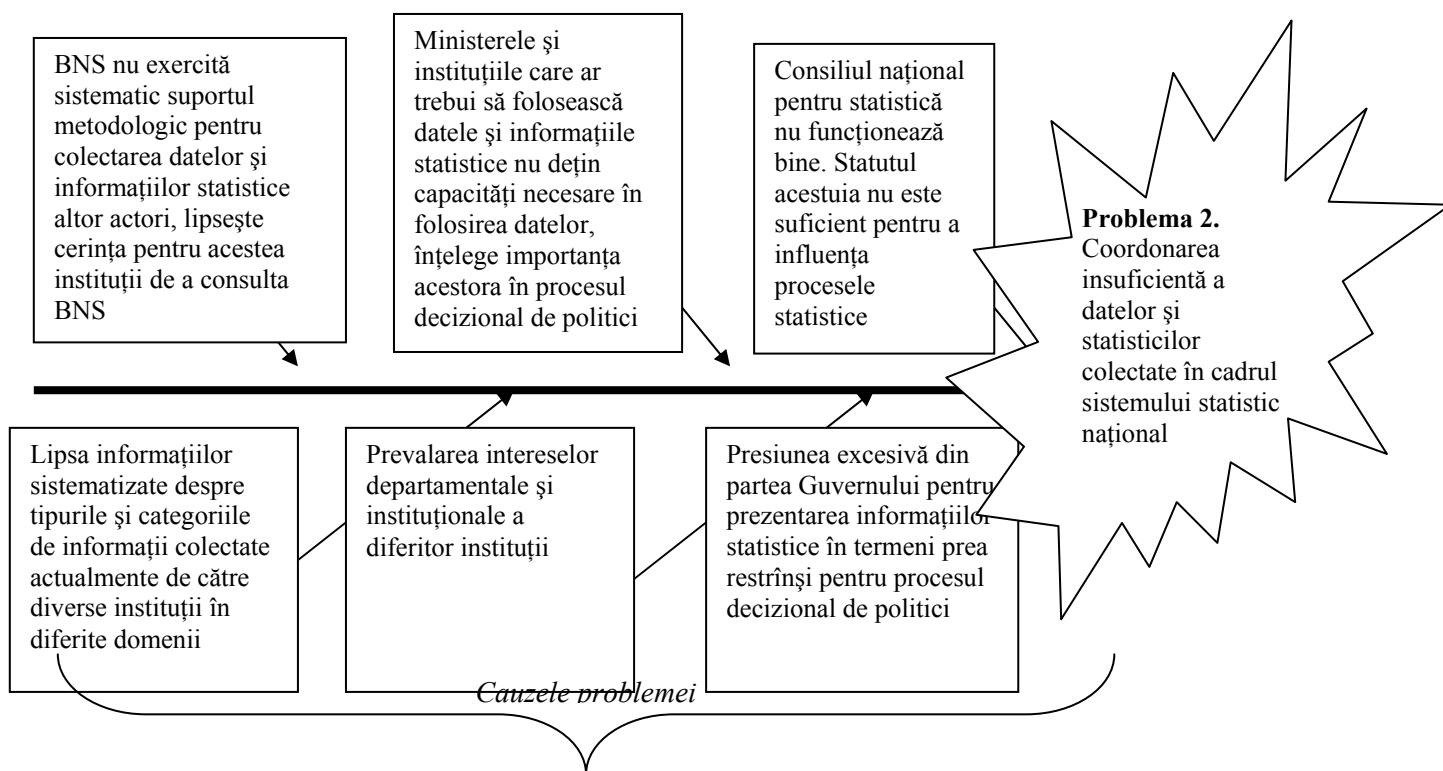

²² Problema este enunțată în partea de extrema dreapta, iar cauzele apariției și prezenței problemei sunt aranjate prin simularea oaselor peștelui

2) Coordonarea insuficientă în cadrul sistemului statistic național.

Colectarea datelor și informațiilor trebuie subordonată necesităților pentru procesul de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor. Datele și informațiile sunt colectate pe calea administrativă de diverse instituții, în special cele care prestează serviciile sau gestionează prestațiile, aceste informații sunt și pot fi folosite în procesul de elaborare a politicilor, astfel acestea necesită un suport metodologic pentru asigurarea calității. Colectarea datelor și informațiilor pentru procesul politicilor este o sarcină critic importantă și necesită o cooperare dintre instituțiile care necesită datele și informațiile – ministerele responsabile de politici – și instituțiile care produc acestea. Reforma administrației publice centrale prevede reformarea procesului decizional care va fi bazat pe probe bazate pe date și informații.

Figura 3.3 Analiza cauzelor problemei instituționale 2

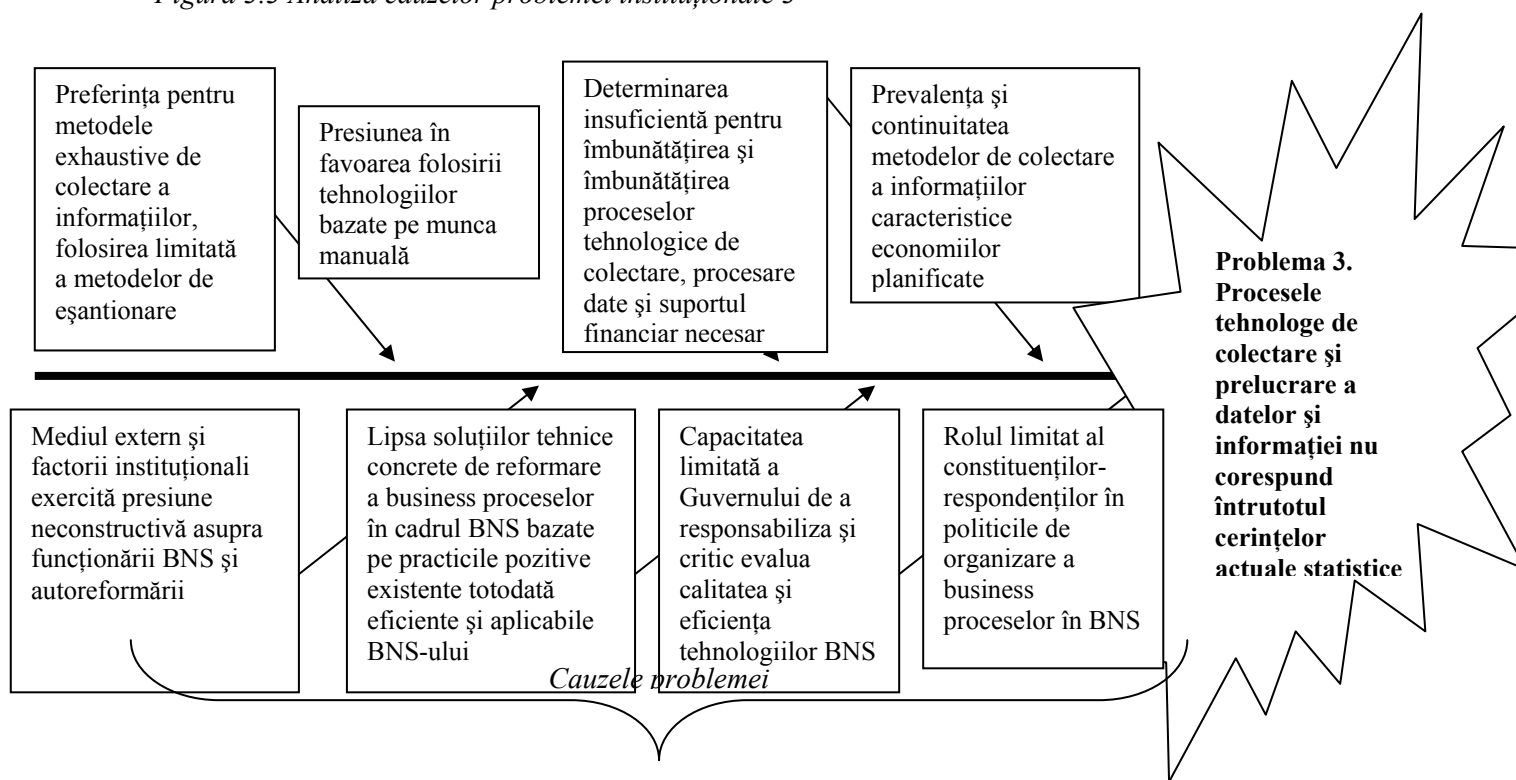

3) Procesele tehnologice de colectare și prelucrare a datelor și informației nu corespund întrutotul cerințelor actuale

Folosirea proceselor tehnologice învechite include folosirea proceselor bazate pe hârtie, folosirea programelor învechite care nu permit accesul la microdatele și manipularea, corelarea datelor de către diverși utilizatori. Tehnologiile învechite se referă la folosirea excesivă a metodelor exhaustive de colectare a datelor, inaccesibilitatea informației privitor la metodele și metodologiile de colectare și producere a datelor. Consecințele folosirii business proceselor și a tehnologiilor învechite sunt următoarele:

- a. costul administrativ excesiv asupra sistemului în colectarea informației,
- b. costul excesiv asupra respondenților,
- c. calitatea datelor și informațiilor oficiale, inclusiv în scopul folosirii acestora,
- d. imposibilitatea revizuirii comprehensive a informațiilor colectate din perspectiva repetitivității, suprapunerii pentru producerea indicatorilor necesari.

Figura 3.3 Analiza cauzelor problemei instituționale 3

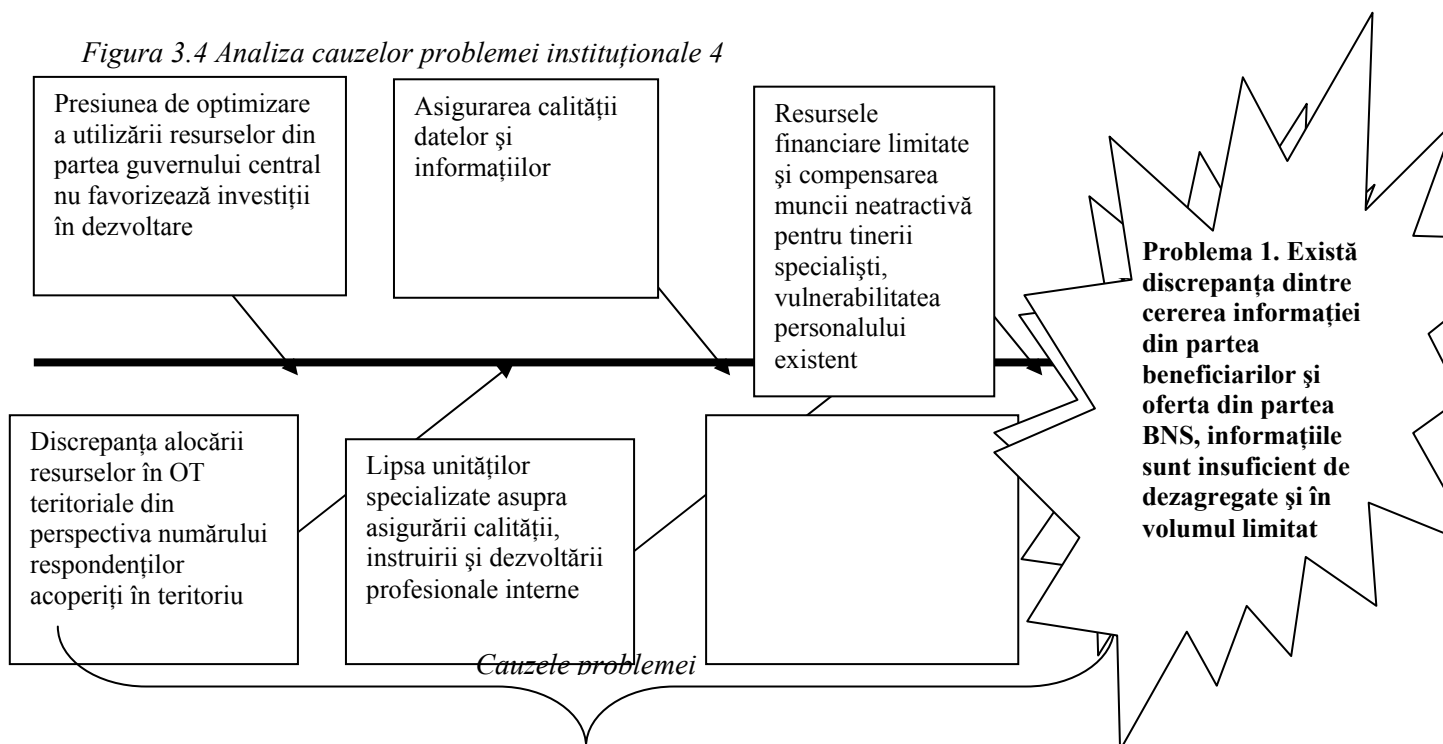

Prezența problemei este determinată de câteva factori-cauză. Evident, că ameliorarea sau diminuarea efectului negativ unei cauze doar parțial contribuie la rezolvarea situației.

4) Capacitățile instituționale și resursele umane necesită îmbunătățire

Capitalul uman este factorul critic în realizarea produselor calitative, astfel aspectele deprinderilor profesionale, cunoștințelor, motivației sunt importante. Formarea continuă a deprinderilor profesionale devine o prioritate. Eficientizarea funcționării structurilor teritoriale este necesară sub aspectul volumului de muncă, alocare de resurse și reieșind din tendința de folosire a mai multor metode moderne de eșantionare. Modernizarea proceselor tehnologice modifică rolul DGTI, integrarea mai bună a funcțiilor DGTI în direcțiile relevante este opțiunea de eficientizare folosirii proceselor și resurselor. Raportul de evaluare a capacităților instituționale identifică necesitatea consolidării direcțiilor de suport în activitatea BNS: resursele umane, asigurarea calității, metodologiile statistice.

Figura 3.4 Analiza cauzelor problemei instituționale 4

Principalele provocări legate de producere informațiilor și datelor pentru societate, elaborate în baza politicilor și strategiilor în domeniul statisticilor, sunt următoarele:

1. Elaborarea clasifcatoarelor statistice naționale armonizate la standardele Uniunii Europene
2. Primul Recensământ general agricol,
3. Elaborarea Sistemului de analiză și prognozare a numărului populației Republicii Moldova în baza creării bazei de date demografice și a pachetului de programe de prelucrare a informației
4. Organizarea și lansarea cercetărilor statistice noi asupra gospodăriilor casnice pe probleme ce țin de piața muncii,
5. Efectuarea studiului asupra sănătății populației,
6. Perfecționarea metodologiei de calcul a indicelui prețului de consum (IPC) prin ajustarea influenței calității produselor asupra evoluției prețurilor,
7. Elaborarea contului financiar al Sistemului Conturilor Naționale,
8. Elaborarea metodologiei de calcul a indicelui producției industriale,
9. Elaborarea metodologiei de calculul a indicilor prețurilor în construcții.

3.3 Propunerile și recomandările

În această secțiune vor fi prezentate sumarul recomandărilor elaborate în baza raportului de evaluare instituțională.

3.3.1 Misiunea, viziunea și valorile

Misiunea²³: Biroul național de statistică coordonează și produce informații despre situația reală a societății în toate manifestările sale. Informația accesibilă, facilă, cuprinzătoare și detaliată sprijină un proces decizional informat și facilitează dezvoltarea inițiativei private.

Viziunea²⁴: Statisticile detaliate și calitative sunt sistematic colectate în doate domeniile societății, acestea sunt ușor identificabile, accesibile pentru analiză și relevante pentru necesitățile societății. Sistemul de colectare a datelor statistice în frunte cu autoritatea centrală în domeniul statisticii este modernizat, bazat pe tehnologiile informaționale și internet, constituie un factor important în dezvoltarea societății.

Valorile (pentru și în activitatea BNS):

- veridicitatea informației,
- relevanța informației,
- accesibilitatea informației,
- informația produsă orientată pe necesitățile beneficiarilor.

Pentru a sprijini implementarea valorilor și principiilor se propun măsuri de întărire a confidențialității în statistică

- elaborarea unui sistem de mijloace tehnice, de proceduri interne, legale, pentru protecția informațiilor (inclusiv redactarea unui manual al confidențialității);
- stabilirea și activarea unui Comitet de Confidențialitate, garantul protecției confidențialității datelor;
- deliberarea și formularea politicii BNS în legătura cu accesul la microdate a cercetătorilor în conformitate cu standardele legislative europene.

3.3.2 Obiectivele strategice

Obiectivele strategice includ obiectivele programatice de activitate și obiectivele de dezvoltare instituțională.

Obiectivele programatice de activitate:

Obiectivele de dezvoltare instituțională:

- Obiectivul de dezvoltare instituțională 1. BNS-ul modernizează toate business procese de colectare a informațiilor,
- Obiectivul de dezvoltare instituțională 2. Consolidarea capacităților instituționale,
- Obiectivul de dezvoltare instituțională 3. Facilitarea accesibilității sporite la datele și informațiile produse de BNS și prin sistemul de statistică.

Obiectivul de dezvoltare instituțională 1. BNS-ul modernizează toate business procese de colectare a informațiilor

Acțiunile strategice pentru realizarea obiectivului de dezvoltare instituțională 1:

Reconsiderarea utilizării metodelor exhaustive unde este posibil și relevant, în favoarea folosirii metodelor de eșantionare,

²³ Misiunea este o afirmație care răspunde la întrebări CE ESTE, CE FACE și PENTRU CINE!

²⁴ Viziunea este o afirmație care arată perspectiva de 5-7 ani asupra sectorului și despre instituția. Formularea este la prezent, însă se referă la viitor, în practică are un caracter de o afirmație de lungă durată

Business proces bazate pe metode exhaustive se vor re tehnologiza spre folosirea metodelor informaționale bazate pe internet (de la tehnologii bazate de munca manuală spre tehnologii bazate pe tehnologii informaționale),

Elaborarea și publicarea tuturor metodologiilor de colectare a datelor și informațiilor statistice, folosind preferențial abordarea chestionarelor complexe (date primare-indicatori intermediari-indicatori finali),

Examinarea chestionarelor în vederea excluderii repetitivității colectării informațiilor.

Obiectivul de dezvoltare instituțională 2. Consolidarea capacităților instituționale

Acțiunile strategice pentru realizarea obiectivului de dezvoltare instituțională 2:

- 2.1 Consolidarea OT regionale, în baza strategiei de dezvoltare economică și socială regională și transformarea celorlalte OT în OT de suport,
- 2.2 Consolidarea capacităților angajaților BNS în folosirea metodelor de eșantionare,
- 2.3 Compatibilizarea tuturor bazelor cu micro date,
- 2.4 Achiziționarea și folosirea programelor moderne (Stata, SPSS) de analiza și prelucrare a datelor,
- 2.5 Crearea unității de politici metodologice în domeniul statisticii pentru consolidarea și dezvoltarea statisticilor în diverse ramuri ale societății,
- 2.6 Crearea unității specializate în realizarea studiilor la solicitare (rin folosirea metodelor cantitative și calitative).

Obiectivul de dezvoltare instituțională 3. Facilitarea accesibilității sporite la datele și informațiile produse de BNS și prin sistemul de statistică

Acțiunile strategice pentru realizarea obiectivului de dezvoltare instituțională 3:

- 3.1 Accesibilizare prin plasarea pe pagina electronică a bazelor cu microdate în formatul electronic disponibil pentru exploatare de către beneficiari (aplicarea unui cost rezonabil),
- 3.2 Promovarea programelor de instruire pentru folosirea și utilizarea bazelor cu microdate pentru diverși utilizatori (contra unui cost rezonabil),
- 3.3 Accesibilizare prin plasarea pe pagina electronică în formatul facil a seriilor de timp a indicatorilor intermediari și metaindicatorilor cu indicarea metodologiei de elaborare a acestora
- 3.4 Crearea grupurilor de lucru cu reprezentanții constituenților interesați în vederea declasificării informației statistice,
- 3.5 Instituirea comisiei autonome de examinare a demersurilor cu privire la încălcarea accesului la datele și informațiile statistice,

Obiectivele programatice de activitate:

1. Elaborarea clasificatoarelor statistice naționale armonizate la standardele Uniunii Europene
2. Primul Recesămînt general agricol,
3. Elaborarea Sistemului de analiză și prognozare a numărului populației Republicii Moldova în baza creării bazei de date demografice și a pachetului de programe de prelucrare a informației
4. Organizarea și lansarea cercetărilor statistice noi asupra gospodăriilor casnice pe probleme ce țin de piața muncii,
5. Efectuarea studiului asupra sănătății populației,
6. Perfecționarea metodologiei de calcul a indicelui prețului de consum (IPC) prin ajustarea influenței calității produselor asupra evoluției prețurilor,
7. Perfecționarea calculului Indicelui prețurilor producției industriale în vederea menținerii calității eșantioanelor de respondenți și de produse reprezentative; extinderii sferei de cuprindere; asigurării conformității standardelor UE (clasificatoarelor și nomenclatoarelor), aplicării metodelor performante de colectare a datelor primare și de calcul a indicilor.
8. Elaborarea contului financiar al Sistemului Conturilor Naționale,
9. Elaborarea metodologiei de calcul a indicelui producției industriale,
10. Elaborarea metodologiei de calculul a indicilor prețurilor în construcții.
11. Realizarea accesibilității la datele și informațiile statistice din domeniul social, sănătății, educației prin sistematizarea datelor administrative și promovarea datelor noi în aceste domenii.

3.3.3 Portofoliul de produse

Portofoliul de produse reprezintă produsele generice. Sunt evidențiate 3 tipuri de produse: A. Produse statistice, B. Produse de coordonare metodologică, C. Produse de prestare a serviciilor. Gestionarea și realizarea obiectivelor strategice trebuie gestionată operațional folosind abordarea gestionării a portofoliului de produse.

A. Produse statistice, în toate domeniile în care BNS produce sau coordonează datele:

- baze cu microdate în formatul reciproc compatibil și pasibil importării în principalele programe de analiză a datelor statistice (SPSS, Stata, etc),
- serii de timp a indicatorilor intermediari calculați în baza datelor colectate sau preluate, cu metodologia de elaborare a acestora,
- serii de timp a metaindicatorilor, cu metodologia de elaborare a acestora,
- publicațiile periodice despre situația în diferite domenii ale societății în forma pe hârtie și în forma electronică,

B. Produsele de coordonare metodologică:

- elaborarea politicilor metodologice în domeniul statisticilor, inclusiv coordonarea sistemului instituțional de statistici,
- suportul metodologic pentru alte instituții în elaborarea metodelor relevante în colectarea datelor.

C. Produsele de prestare a serviciilor:

- programe de instruire în manipularea și analiza a bazelor cu microdate, folosind programele SPSS, Stata,
- realizarea studiilor la comandă pe anumite domenii și aspecte specializate și concrete, folosind metodele calitative și cantitative.

Portofoliul de produse este important pentru a înțelege modalitatea de organizare instituțională a BNS-ului. Implementarea produselor și a activităților BNS va fi guvernata de conformarea la principiile de accesibilitate și claritate. BNS va trebui să identifice în continuare opțiuni pentru a rezolva solicitarea utilizatorilor de date statistice de a accesa microdatele, fie în forma fișierelor de utilitate publică, a seturilor de date anonime de facto, a facilităților de pe site, sau cu acces de la distanță (guvernați de prevederi și protocoale stricte). Se recomandă un set de acțiuni

- reluarea, la o anumită periodicitate, a anchetei privind gradul de satisfacție a utilizatorilor;
- stabilirea unei proceduri de reacție de răspuns, anual, comunității utilizatorilor privind schimbările și progreselor înregistrate ca rezultat al feed-back-ului de transmis utilizatorilor;
- definirea unei politici clare de diseminare, stabilirea de norme interne de diseminare și respectarea cu strictețe a acestora;
- îmbunătățirea comunicării cu toate categoriile de utilizatori pentru a le explica principiile și metodologiile de calcul ale indicatorilor, conceptele și terminologia stabilită pe plan internațional;
- realizarea unei baze de date integrate pentru armonizarea diseminării informațiilor statistice;
- extinderea diseminării gratuite de statistici user friendly pe site-ul BNS la același grad de detaliere la care statisticile sunt disponibile pe website-ul Eurostat;
- demararea proiectului de diseminare de metadate bine elaborate; îmbunătățirea metadatelor, standardizarea și extinderea sferei acestora;
- relansarea website-ului îmbunătățit al BNS;
- publicarea de serii de date istorice pe website-ul BNS (în format care să permită prelucrarea ulterioară de către utilizatori);
- stabilirea unui sistem de furnizare a analizelor orientate spre utilizatorilor (custom-designed) în conformitate cu Codul de bune practici European;

- organizarea unor sesiuni de training pentru repondenti, si in special pentru media, astfel incat sa inteleaga conceptele de baza ale statisticilor de produs si a metodelor si procedurilor ce stau la baza compilarii datelor;
- continuarea practicii de organizare de seminarii/ mese rotunde/ conferinte pentru utilizatorii de date si pentru mass media privind diseminarea bunelor practici in statistica sau discutarea subiectelor sensibile ale indicatorilor statistici;
- continuarea practicii de publicare in maniera bilingva (limba de stat- engleza) a principalelor publicatii ale BNS.

3.3.4 Independenta profesionala

Independenta profesionala constituie o cerinta importanta in activitatea BNS, fortificarea acesteia prevede un sir de actiuni:

- activarea Consiliului Statistic National;
- infiintarea unui comitet stiintific sau metodologic de nivel inalt;
- definirea (si promovarea) de linii directe metodologice detaliate sprijinite de proceduri bine definite privind etica profesionala, introduse in practica curenta a BNS ca masuri de protectie ale obiectivitatii si imparțialitatii autoritatii statistice in Rep. Moldova;
- ridicarea statutului directorului general al BNS, descris in normele europene precum un gardian al independentei profesionale si obiectivitatii, astfel incat pozitia si statutul DG-ului sa intareasca autoritatea BNS-ului;
- introducerea unui proces formal de evaluare si raportare asupra executiei Programului de lucrari statistice si a programului multi-anual;
- initierea de masuri pentru imbunatatirea preluarii input-urilor utilizatorilor in exercitiile de programare statistica;
- elaborarea unor proceduri scrise pentru descrierea reactiilor BNS versus utilizarea eronata a datelor sau criticilor formulate, atunci cand este cazul.;

3.3.5 Calitatea si asigurarea acesteia in procesul de culegere a datelor

- constituirea si activarea in cadrul BNS a unui Comitet de Avizare Metodologica;
- realizarea unui inventar complet si sistematic al surselor de date administrative (inclusiv a calitatii acestora pentru statistica oficiala);
- examinarea cauzelor pentru eventuale discrepante de date in indicatorii obtinuti din diferite surse de date;
- elaborarea de protocoale formalizate de cooperare cu partenerii sectoriali ai BNS (ceilalti producatori de statistici oficiale) care sa contina prevederi in legatura cu calitatea datelor si cu gradul de incredere in livrarea datelor, pentru a permite si facilita accesul in scopuri statistice la datele administrative;
- reproiectarea sistemului cercetarilor statistice (in vederea stabilirii si implementarii de proceduri comune in intregul sistem statistic);
- pregatirea si diseminarea de informatii privind metodele de culegere si procedurile aplicate in statistica;
- standardizarea procedurilor activitatilor statistice (elaborarea unui sistem informational referitor la „planificarea si proiectarea cercetarilor statistice);
- elaborarea si implementarea unei strategii pentru un Sistem Integrat de Management al Informatiei Statistice, care sa conduca la un sistem modern, bine structurat pentru prelucrarea statistica. Sistemul ar trebui sa implice si o baza de date si soft-uri de prelucrare statistica standardizate;
- initierea unui proiect al Sistemului Statistic de metainformatii care va integra cerinte diverse ale sistemului statistic informational (obiective, procese,

- proceduri, aspecte ale calitatii, aspecte privind producatori si utilizatori, depozitarea datelor, rezultate, etc);
- elaborarea si implementarea unei strategii IT- masterplan-
 - modernizarea infrastructurii tehnice a BNS-ului;
 - rationalizarea si standardizarea instrumentelor si procedurilor informatice;
 - judecarea posibilitatilor si solutiilor pentru o viitoare culegere electronica a datelor cu evidente avantaje referitoare la economii substantiale de costuri; reducerea sarcinii administrative; perfectionari ale calitatii;
 - dezvoltarea de chestionare digitale in format prietenos pentru raportarea electronica a datelor.
 - promovarea culturii calitatii in statistica (in cooperare cu mediul universitar academic); actiunea ar putea demara cu un leaflet “ABC in statistica”, user friendly de diseminat (si explicat) tuturor categoriilor de utilizatori (in speta, mass media);
 - promovarea unui dialog proactiv formal cu utilizatorii, ca parte a strategiei de programare si fixare de prioritati, inclusiv cu reluarea la o anumita periodicitate, ancheta de satisfactie a utilizatorilor;
 - continuarea cooperarii cu comunitatea stiintifica pentru exercitii de imbunatatire continua a metodologiilor;
 - realizarea unei evaluari detaliate (sau a unor evaluari sectoriale, pentru acele sectoare ale statisticii mai sensibile- de decis de conducerea BNS-ului) a stadiului statisticii moldovenesti versus cerintele acquis-ului statistic comunitar si cerintele compendiumului statistic European (exercitii de screenin);
 - dezvoltarea unei politici si a unui program de management a calitatii in statistica cu proceduri scrise si documentate pentru toate procesele, inclusive documentatie scrisa pentru noile cercetari statistice;
 - initierea unui program de training privind problematica calitatii in statistica pentru staff-ul BNS si pentru ceilalti producatori de statistici oficiale;
 - realizarea (graduala) de rapoarte de calitate care sa include si indicatori de calitate si linii directe metodologice, de postat pe site-ul BNS-ului;
 - monitorizarea calitatii in conformitate cu componentele calitatii Sistemului Statistic European, pentru toate produsele statistice ale BNS,
 - promovarea si implementarea unui sistem de audit-uri ale calitatii in statistica care sa aiba drept obiective:
 - revizuirea metodelor statistice si calitatea proceselor in detaliu;
 - sa identifice potentialul de imbunatatire a calitatii pe baza opiniilor utilizatorilor interni si externi;
 - sa formuleze recomandari si sa propuna actiuni viitoare.
 -

3.3.6 Structura organizațională

Fortificarea oficiului central de statistica ar putea fi realizata prin:

- *Realocarea resurselor prin consolidarea aparatului BNS prin includerea DGTI, transferul unitatilor de personal din organele teritoriale de statistica;*
- *reorganizarea Directiei Generale de Tehnologii Informationale in cadrul BNS;*
- *plasarea Directiei de recensaminte a populatiei si a agriculturii in cadrul BNS;*
- *constituirea unei unitati distincte a BNS care sa gestioneze problematica exclusiv a diseminarii (politica de diseminare, relatiile cu publicul, diseminarea electronica, site-ul BNS, transformarea treptata a BNS-ului intr-o institutie orientata spre client (customer oriented institution);*

- stabilirea unui birou de presa al BNS (cel puțin a unei poziții de ofiter de presa) (vezi independența profesională; indicatorul (7))
- constituirea unei unități distincte a BNS cu sarcini de coordonare a sistemului statistic național, de redactare a procedurilor documentate uniformizate, standardizate pentru procesele și produsele BNS, inclusiv cu sarcina promovării de concepte standard, definiții și clasificări;
- crearea pe termen lung a unei unități de audit intern ale cărei responsabilități să fie îndreptate spre evaluarea proceselor statistice, scotând în evidență punctele tari și cele slabe ale proceselor; unitatea și-ar avea locul în coordonarea directorului general al BNS. Sarcinile unității de audit sunt legate de controlul financiar preventiv propriu, controlul intern realizat la toate nivelurile de conducere, inclusiv controlul de management realizat de conducătorii structurilor auditate.
- plasarea departamentului de cooperare sub directa coordonare a directorului general.

Structura organizațională propusă prevede câteva reforme instituționale:

1. Restructurarea secțiilor raionale în 4 Direcții regionale cu restul serviciilor de suport,
2. Restructurarea DGTI, unirea secțiilor asigurare informațională cu direcțiile/secțiile aparatului central
3. Crearea Direcției de politici metodologice și de asigurare a calității,
4. Fortificarea Direcției de planificare, audit,
5. Fortificarea Direcției resurse umane și juridice.
6. Fortificarea tuturor direcțiilor și secțiilor pe seama fuziunii cu DGTI și a restructurării secțiilor teritoriale de statistică

Este recomandată integrarea DGTI în cadrul BNS, cu instituirea departamentului IT, carea va exercita funcțiile de asigurare a deservirii celorlalte subdiviziuni ale BNS și OTS în materie de mentinere și dezvoltare a sistemului IT.

Departamentul IT ar fi ideal de alcătuit în 3 sub-departamente: tehnic; de dezvoltare; de service.

Sub-departamentul tehnic este împărțit în 2 entități:

- **sisteme:** responsabilă pentru definirea cerințelor tehnice ale tuturor sistemelor (hard, soft de sistem, instrumente) și pentru procurarea acestora. Definieste toate politicile și procedurile referitoare la instalarea, managementul și întreținerea acestor sisteme.
- **operațiuni:** asigură instalarea sistemelor (servere și stații de lucru) bazate pe politici și proceduri, care au fost create de entitatea sisteme. Această entitate este responsabilă pentru managementul zilnic al sistemelor instalate (backup-ul, etc).

Sub-departamentul dezvoltare este împărțit în 3 entități:

- **aplicații interne:** dezvoltă aplicațiile pentru direcții; ajută statisticienii și alți angajați din BNS să-și desfășoare activitatea zilnică;
- **aplicații web:** responsabilă pentru dezvoltarea (ulterioară) a website-ului BNS, și pentru aplicații care vor permite diseminarea datelor prin internet;
- **date și administrare baze de date:** responsabilă de managementul datelor (definire de formate, dicționare de date, etc) precum și pentru administrarea bazelor de date centralizate.

Sub-departamentul servicii este împărțit în 3 entități:

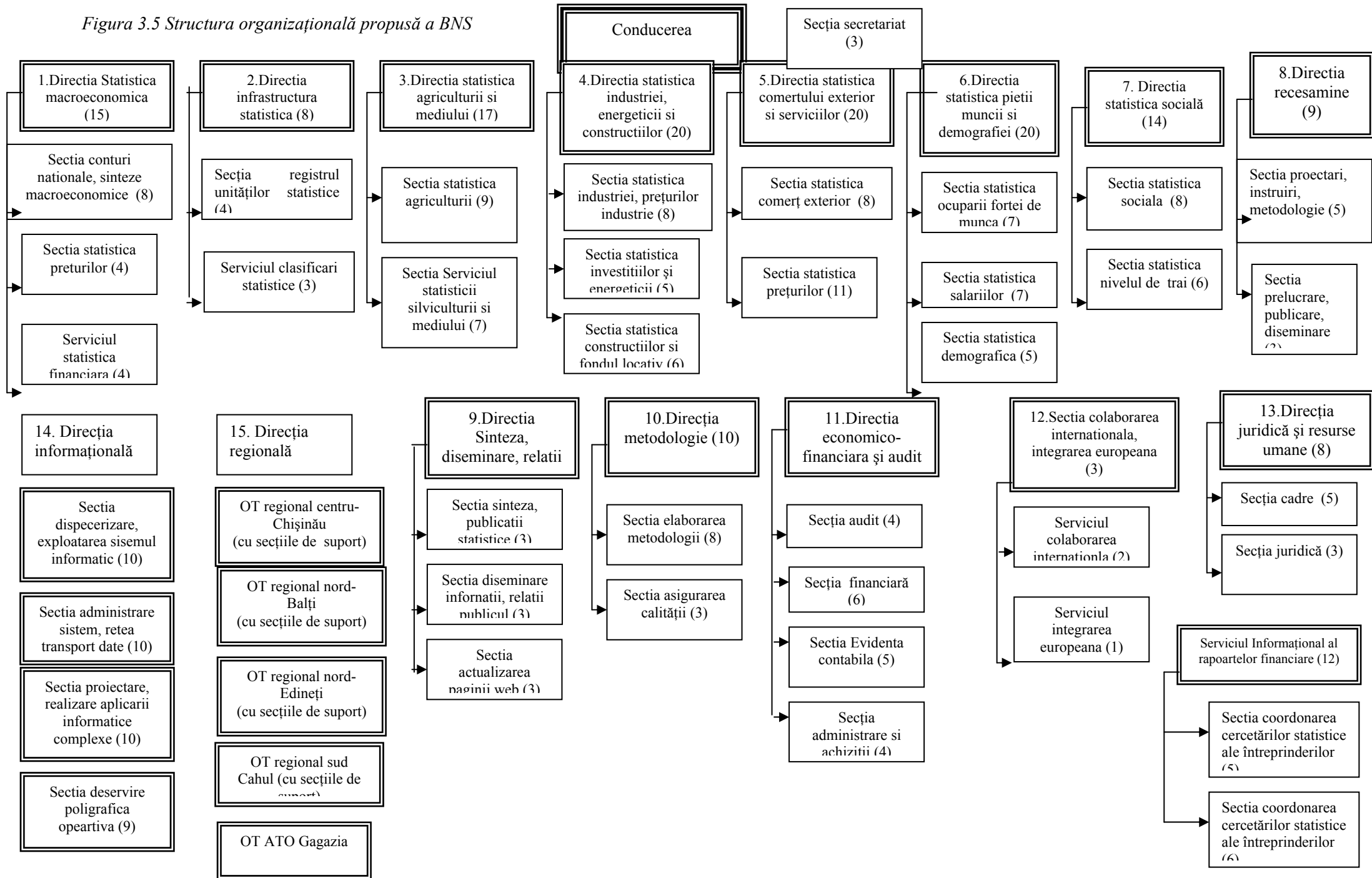
- **help-desk:** unicul punct de contact în care utilizatorii trebuie să-și raporteze problemele;

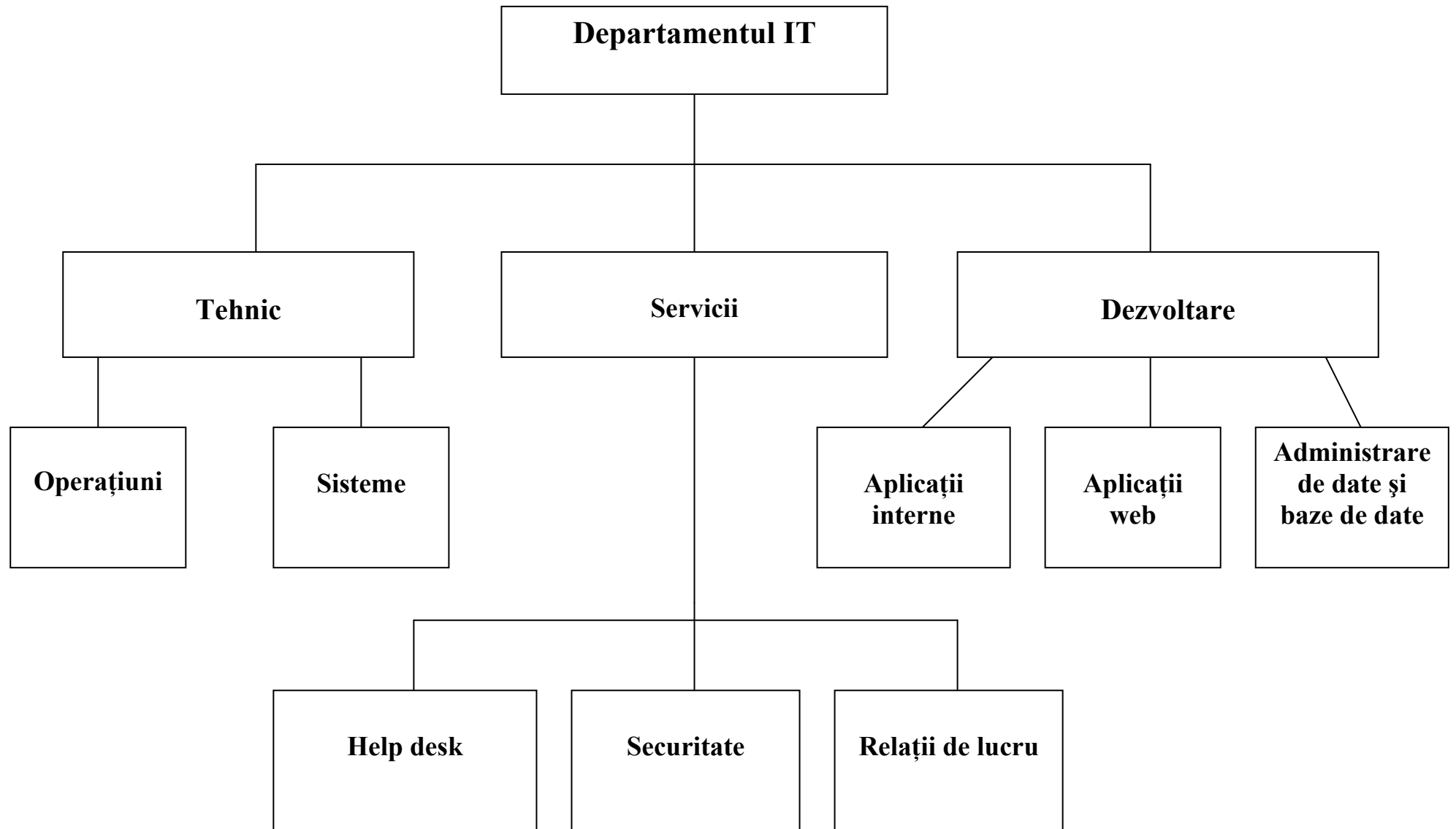
securitate: definește toate regulile de securitate și măsurile ce vor fi implementate, aplica și controlează implementarea acestora de entitatea sistemului;

relatii de lucru: își asumă rolul unui birou de legătură între direcții și diferitele entități ale departamentului IT. Angajații acestei entități (arhitecți de sistem) vor ajuta direcțiile să stabilească necesitățile în cazul proiectelor de urgență.

Direcțiile raionale BNS se vor comasa în oficiile teritoriale regionale în funcție de dezvoltarea regională economică a țării.

Figura 3.5 Structura organizațională propusă a BNS

4. Anexe

A1. Analiza direcțiilor productive: funcțiile, capacitățile, costurile

Analiza a fiecărei direcții se va face din perspectivă analizei funcționale, analizei costurilor pentru realizarea funcțiilor, analizei proceselor tehnologice de colectare a datelor și informațiilor, prezenței capacităților profesionale necesare, riscurilor de fluctuație a cadrelor și accesibilității metodologiilor.

Direcția statistici macroeconomice

Sarcinile direcției:

- Elaborarea sistemului conturilor naționale, inclusiv PIB (pe sectoare), estimarea economiei neobservate, Balansa Mijloacelor Fixe, Avuția Națională,
- Statistica prețurilor, inclusiv Indicilor Prețurilor de Consum (IPC), Paritatea Puterii de Cumpărare a Valutei Naționale (PPC),
- Statistica financiară.

Direcția colectează datele și informațiile din partea celorlate direcții pentru a realiza sarcinile descrise.

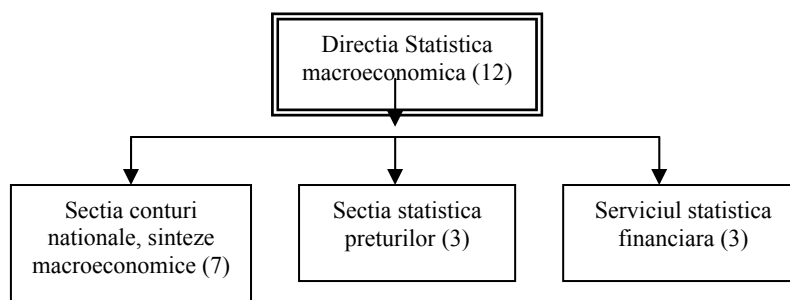

Figura A1 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

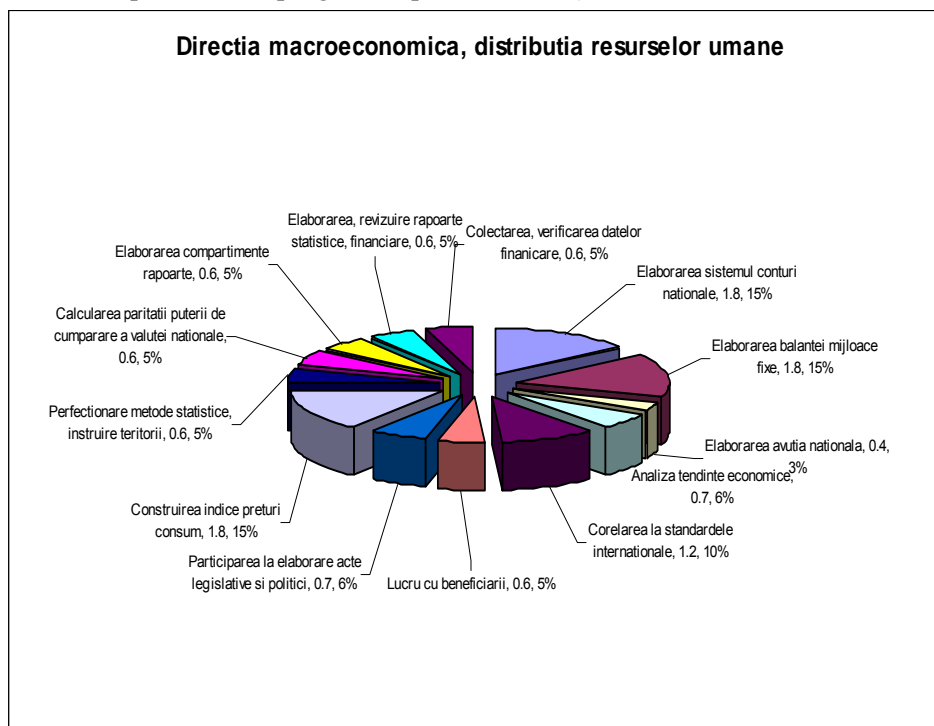
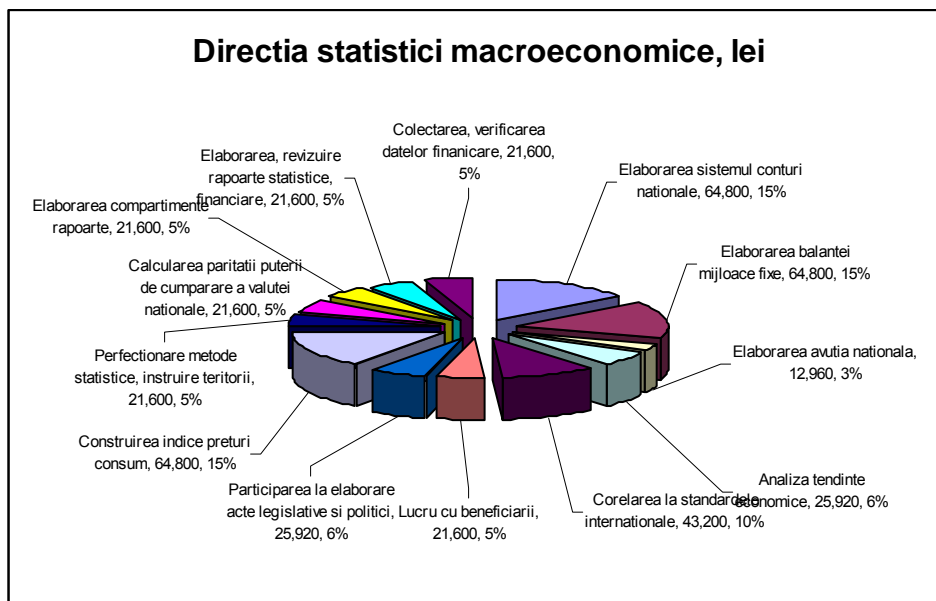
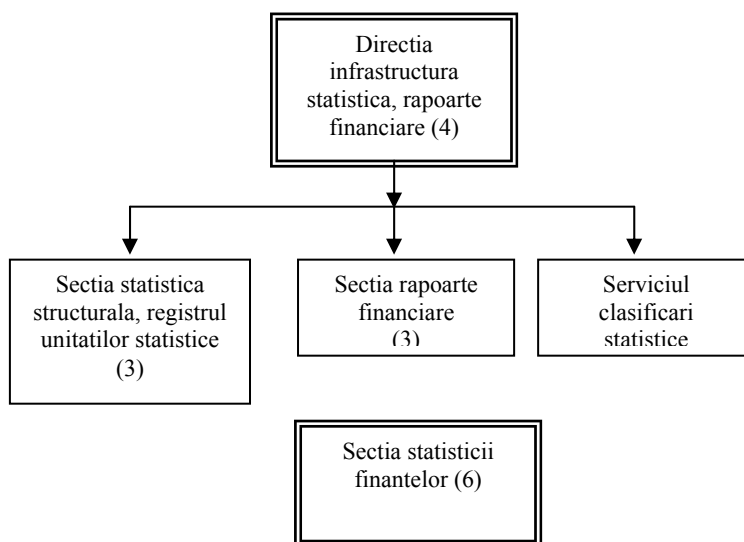

Figura A2

Direcția infrastructură statistică și rapoarte financiare

Structura direcției și a secției relevante din Direcția generală tehnologiei informaționale.

Responsabilitățile următoarelor subdiviziuni sunt:

- Secția statistică structurală și registrul unităților statistice:
 - coordonează lucrările ce țin de elaborarea și administrarea registrelor statistice; elaborează și organizează cercetările anuale structurale.
- Secția rapoarte financiare:
 - organizează și dirijează lucrările de colectare, prelucrare, generalizare și analiza rapoartelor financiare (contabile) și cercetării statistice privind investițiile primite din străinătate;
 - efectuează monitorizarea rezultatelor activității economico-financiare a întreprinderilor mici și mijlocii.
- Serviciul clasificări statistice:

- elaborează și actualizează clasificările statistice naționale armonizate cu cele internaționale, implementarea acestora în practica statistică.

Figura A3 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

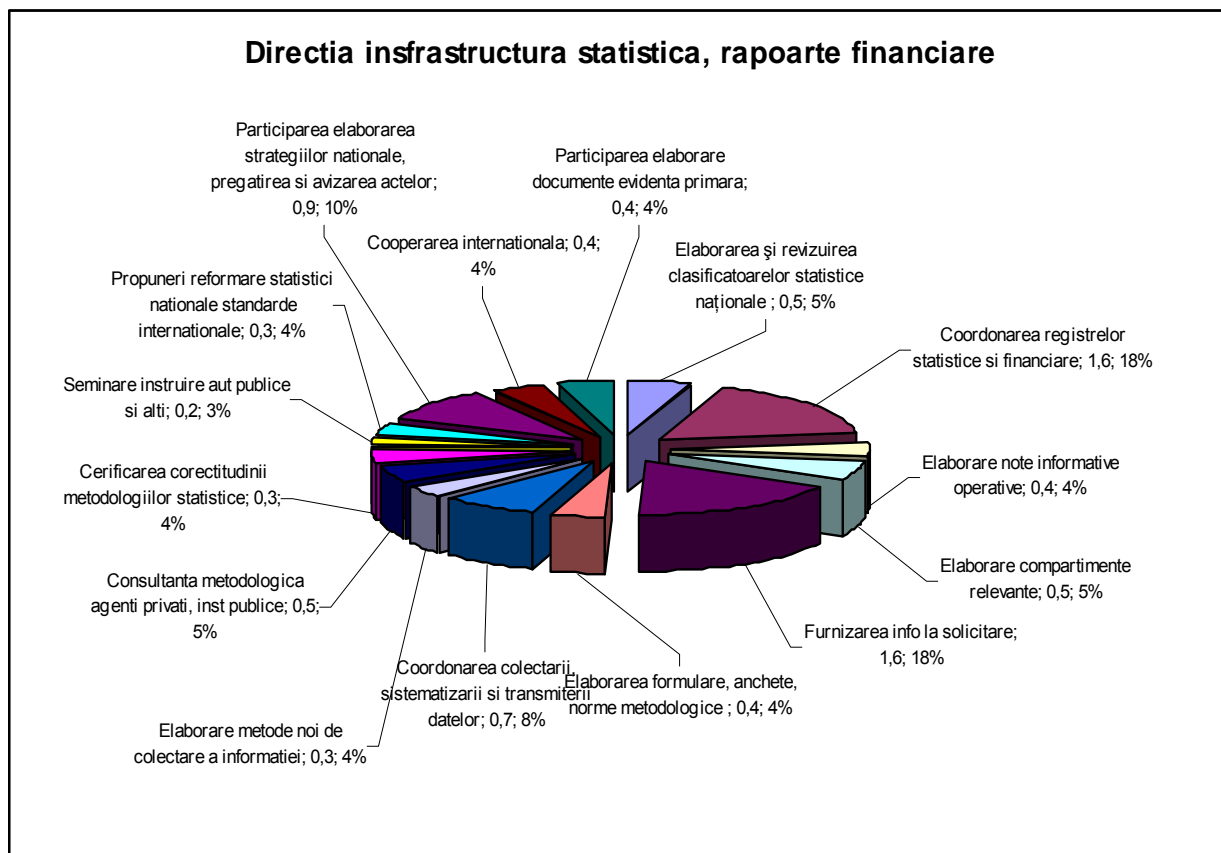

Figura A4

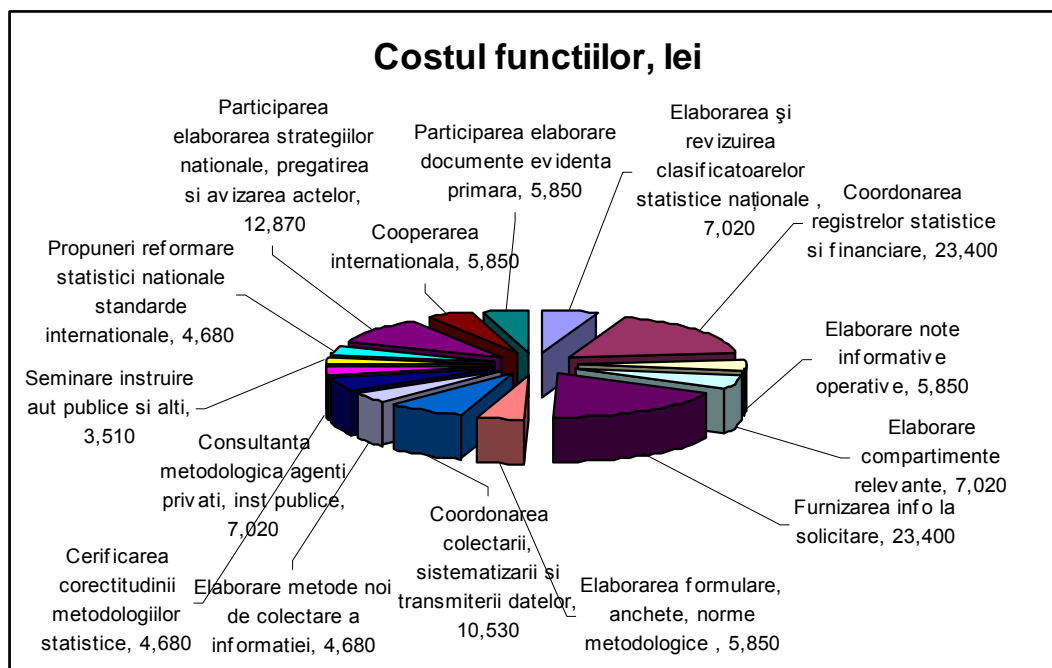

Figura A5, A6 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

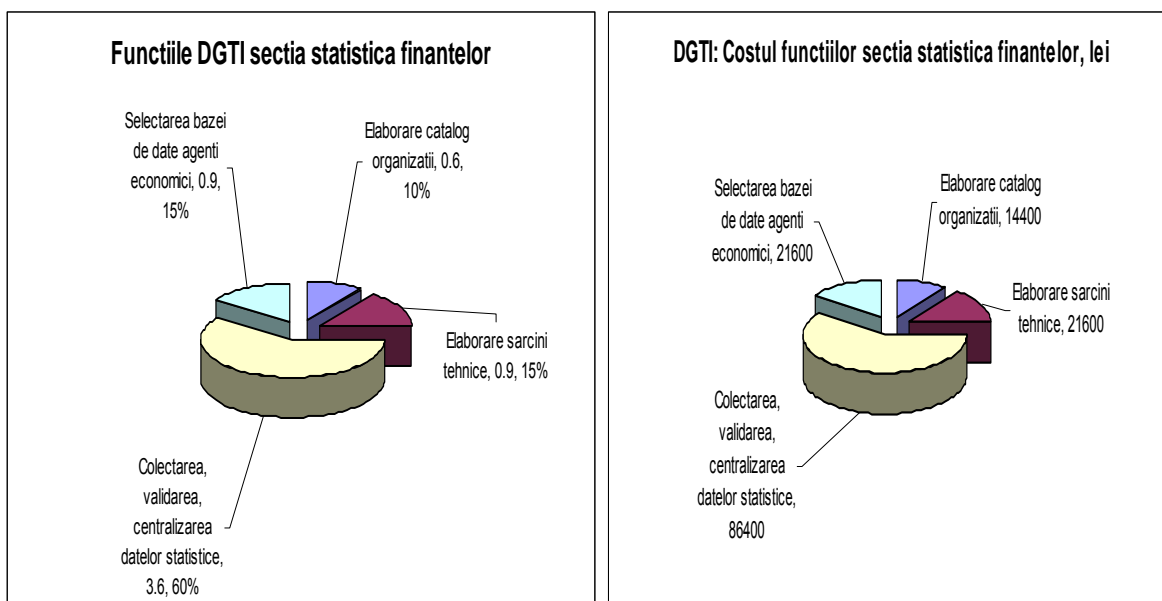
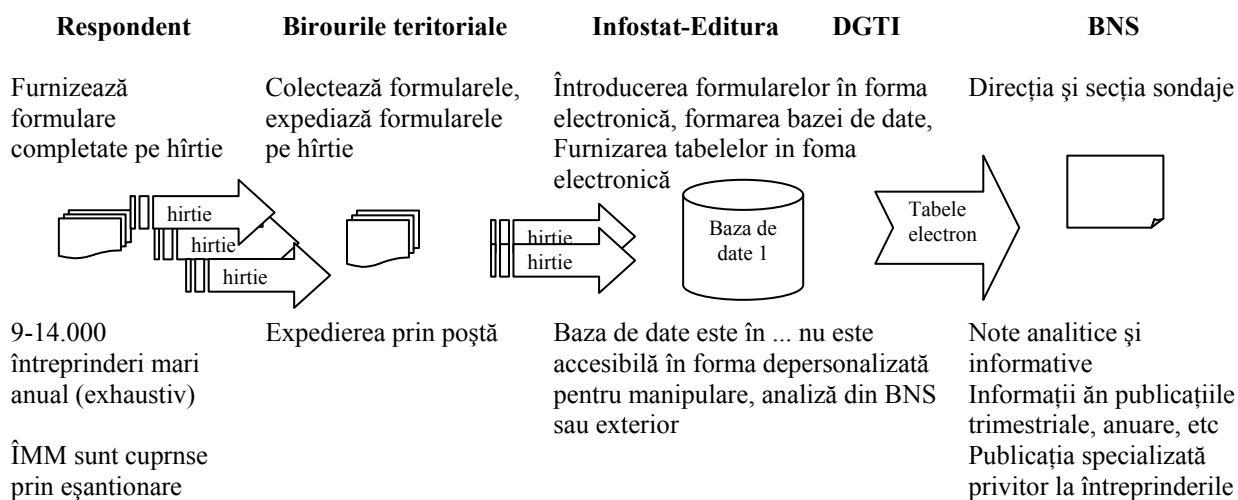

Figura A7 Sumarul produselor și proceselor tehnologice

	Produsul, necesitatea	Furnizorul inputul	Procesele, costurile, tehnologiile	Rezultatul, outputul	Beneficiarii, procesul decizional, percepția calității	Concluzia
1	Cercetarea structurală anuală în întreprinderi, inclusiv ÎMM (61, 62)	9-14.000 întreprinderi, metoda exhaustivă, ÎMM eşantionate	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (12.000x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eşantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
2	Consumurile și cheltuielile, trimestrial, anual (63)	20.000 întreprinderi, metoda exhaustivă, RENS	Hîrtie pînă OT BNS Cost total: - întreprinderi ... (20.000x(4x...)+...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eşantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
3	Prelucrarea și generalizarea rapoarte financiare, anual (64)	40.000 întreprinderi, metoda exhaustivă, RENS	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (40.000x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eşantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
4	Investițiile străine, alocate de întreprinderile cu capital străin în	3.000 întreprinderi, metoda exhaustivă, RENS	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (3.000x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eşantionare, outputul ar

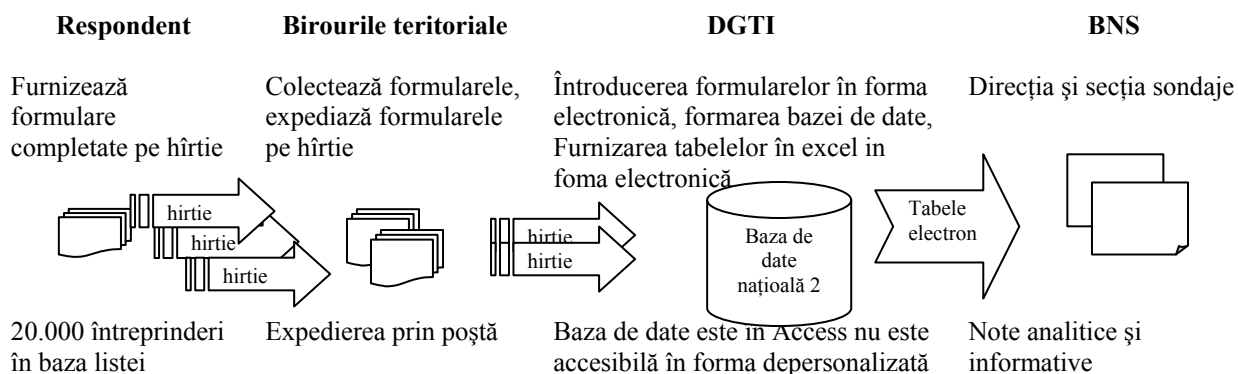
	economia Moldovei, anual, trimestrial (65)					trebuie baze de date accesibile analiză
5	Activitatea de leasing, anual (66)	25 întreprinderi în baza de date RENUȘ, Metoda exhaustivă	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (25x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN întreprinderile private,	
6	Cu privire la activitatea companiilor de asigurare, anual, trimestrial (67)	40 întreprinderi în baza de date RENUȘ, Metoda exhaustivă	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (25x(5) ...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN întreprinderile private,	
Total						

1. Cercetarea structurală anuală în întreprinderi, inclusiv IMM (61, 62)

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie, 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistică industrială, construcție, 5) utilitatea produselor pentru politici și dezvoltarea businessului

2. Consumurile și cheltuielile, trimestrial și anual (63)

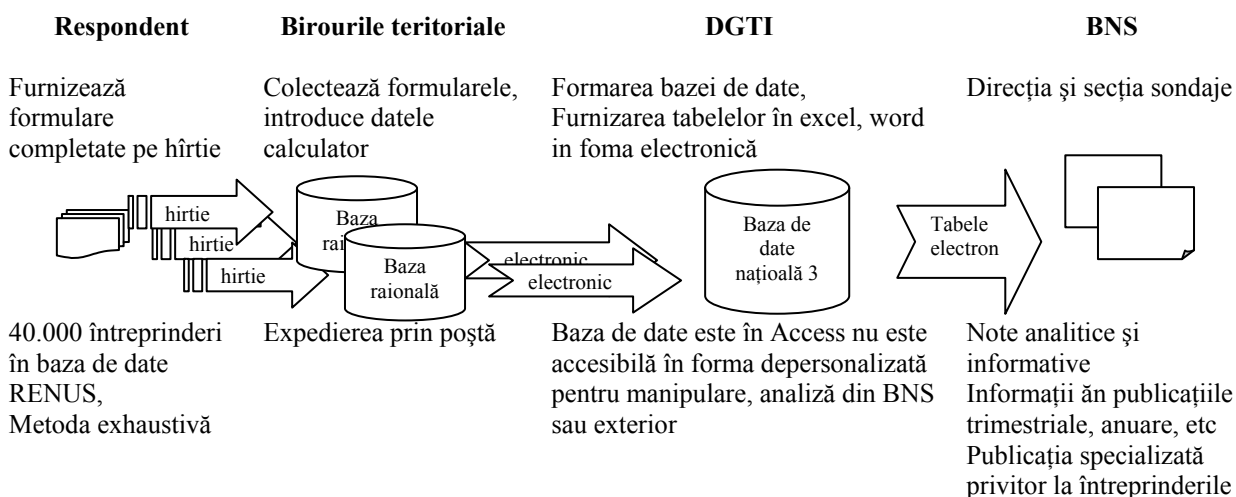
furnizate de BNS,
folosind baze de
date RENUȘ

pentru manipulare, analiză din BNS
sau exterior

Informații în publicațiile
trimestriale, anuare, etc
Publicația specializată
privitor la întreprinderile

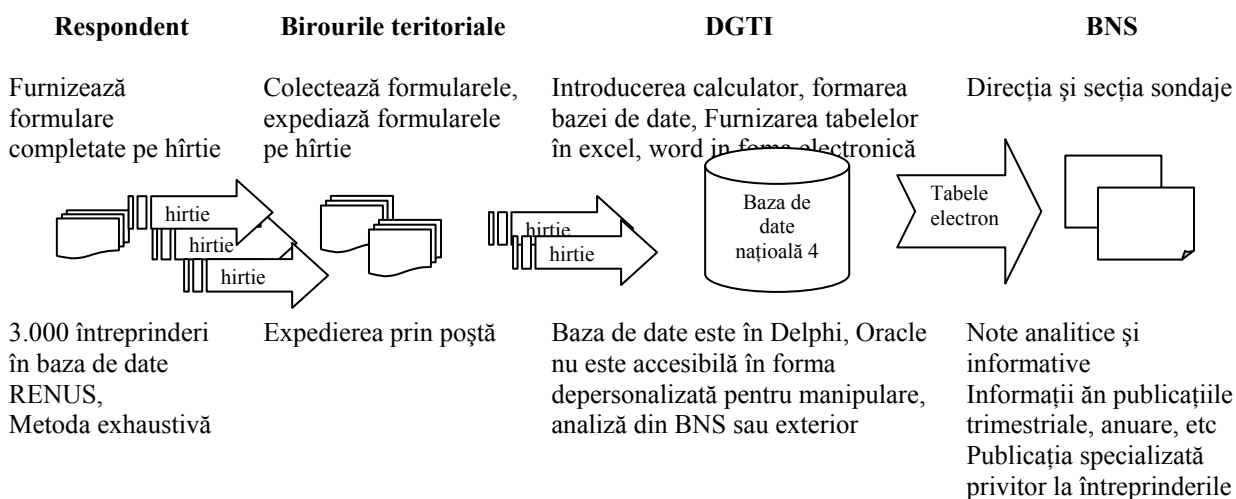
Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistică industrială, construcție, 5) utilitatea produselor pentru poplitici și dezvoltarea businessului

3. Prelucrarea și generalizarea rapoarte financiare, anual (64)

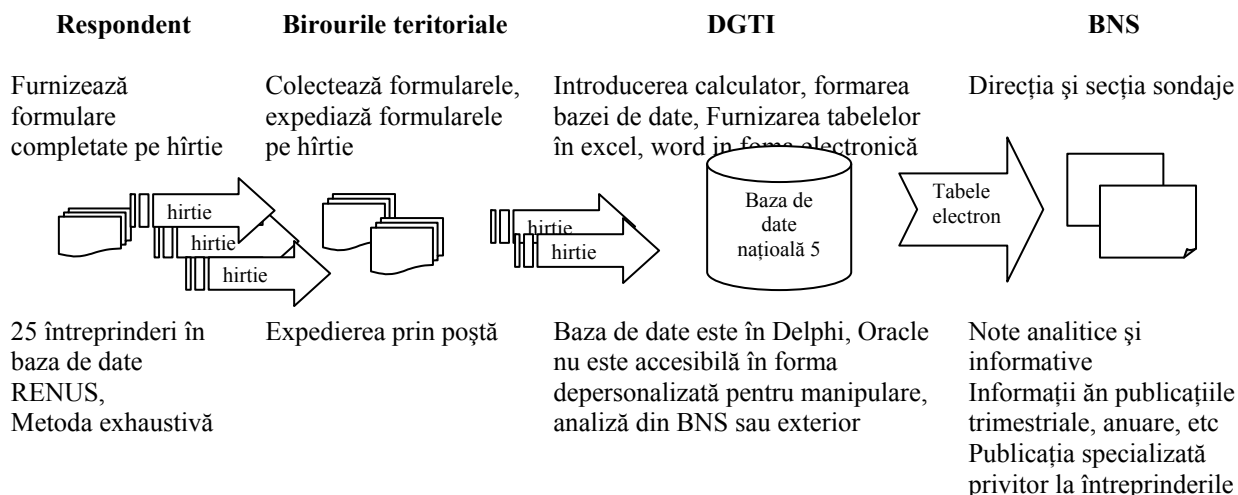
Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistică industrială, construcție, 5) utilitatea produselor pentru poplitici și dezvoltarea businessului

4. Investițiile străine, alocate de întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei, anual, trimestrial (65)

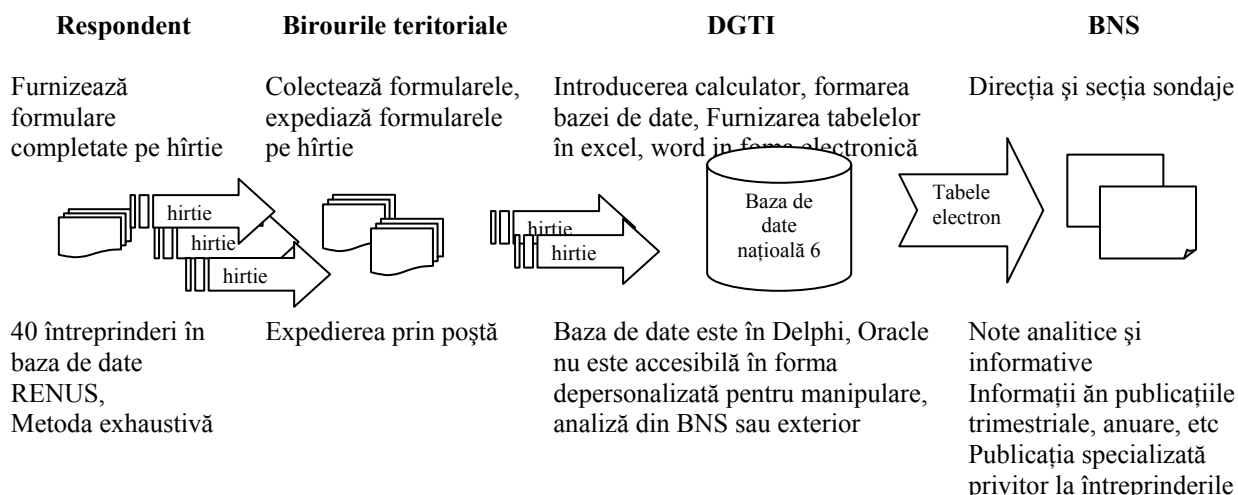
Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (întreprinderea-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistică industrială, construcție, 5) utilitatea produselor pentru poplitici și dezvoltarea businessului.

5. Activitatea de leasing, anual (66)

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (întreprinderea-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) utilitatea produselor pentru politici și dezvoltarea businessului.

6. Cu privire la activitatea companiilor de asigurare, anual, trimestrial (67)

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (întreprinderea-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) utilitatea produselor pentru politici și dezvoltarea businessului, 5) suprapunere capital străin

Analiza resurselor umane

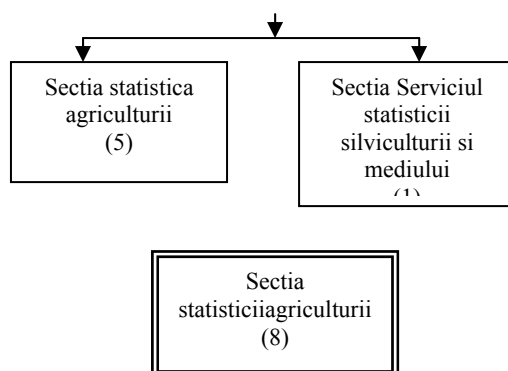
În baza CV-urilor și interviurilor cu șeful de direcție și conducerea referitor la:

- prezența depinderilor și calificărilor necesare (economice, statistice, soft de analiză)
- planificarea resurselor (vîrsta, fluxtuația,),
- salarizarea și alte forme de stimulare (creșterea profesională, condițiile de muncă, cariera),

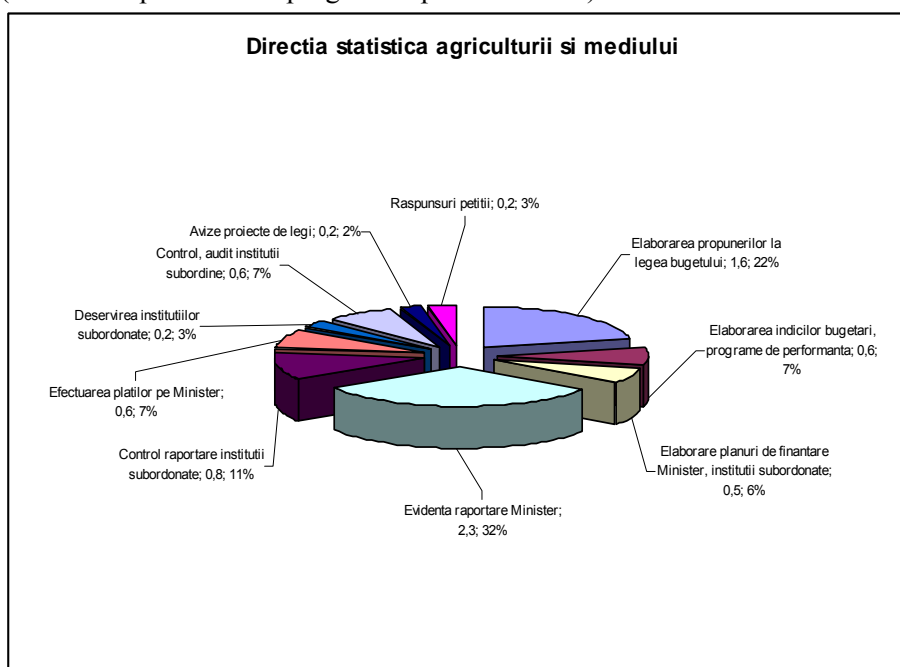
Observații de discutat: 1) prezența deprinderilor referitoare la folosirea programelor soft pentru analiza, 2) cunoștințele economice, 3) fluxtuația cadre

Direcția statistica agriculturii și mediului

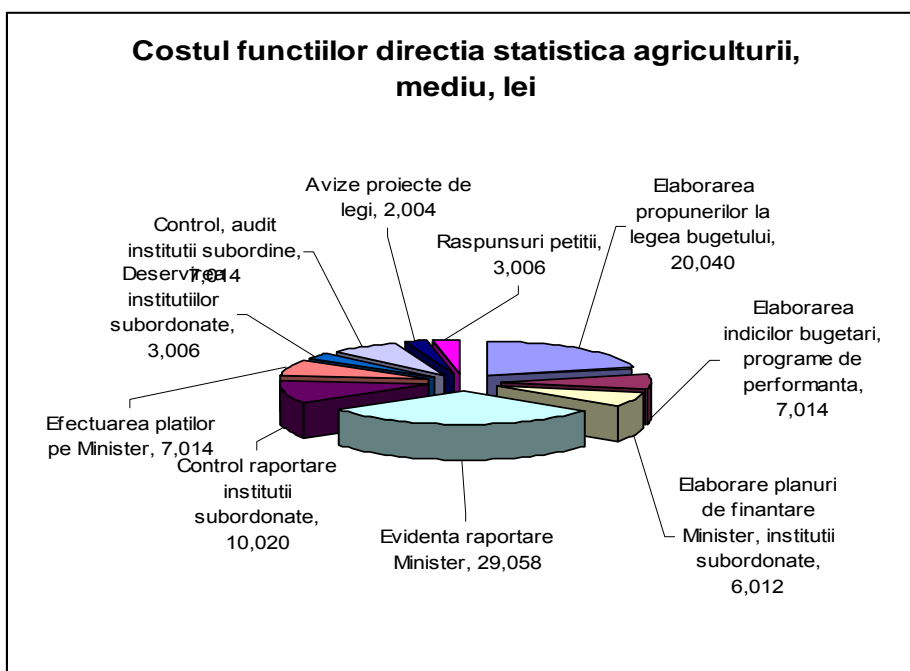
Direcția statistica
agriculturii și
mediului, (7)

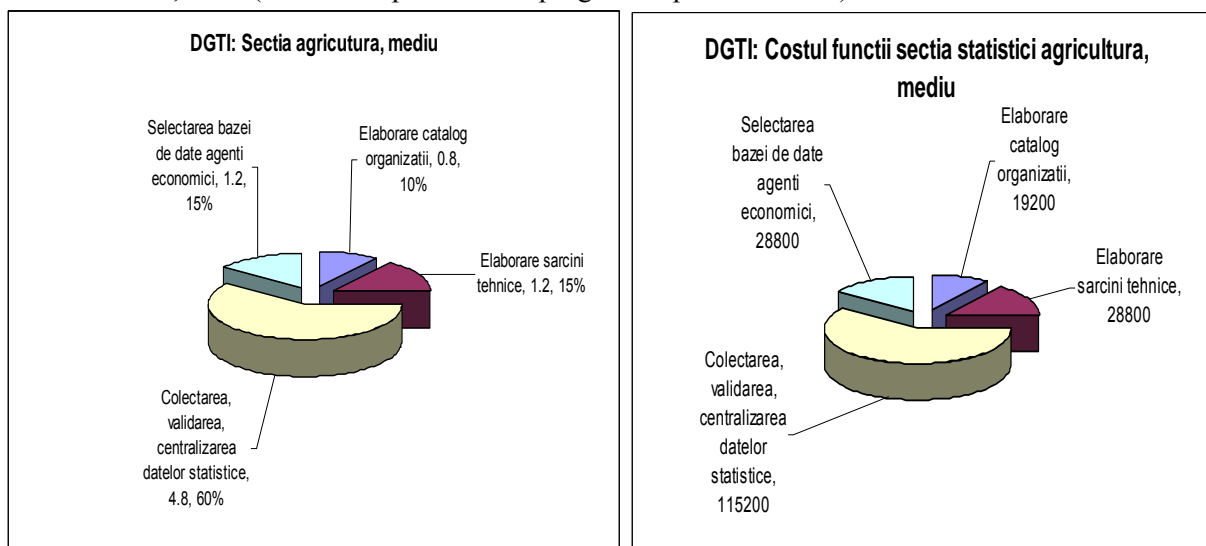
Graficul A8 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

Graficul A9

Graficul A10, A11 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

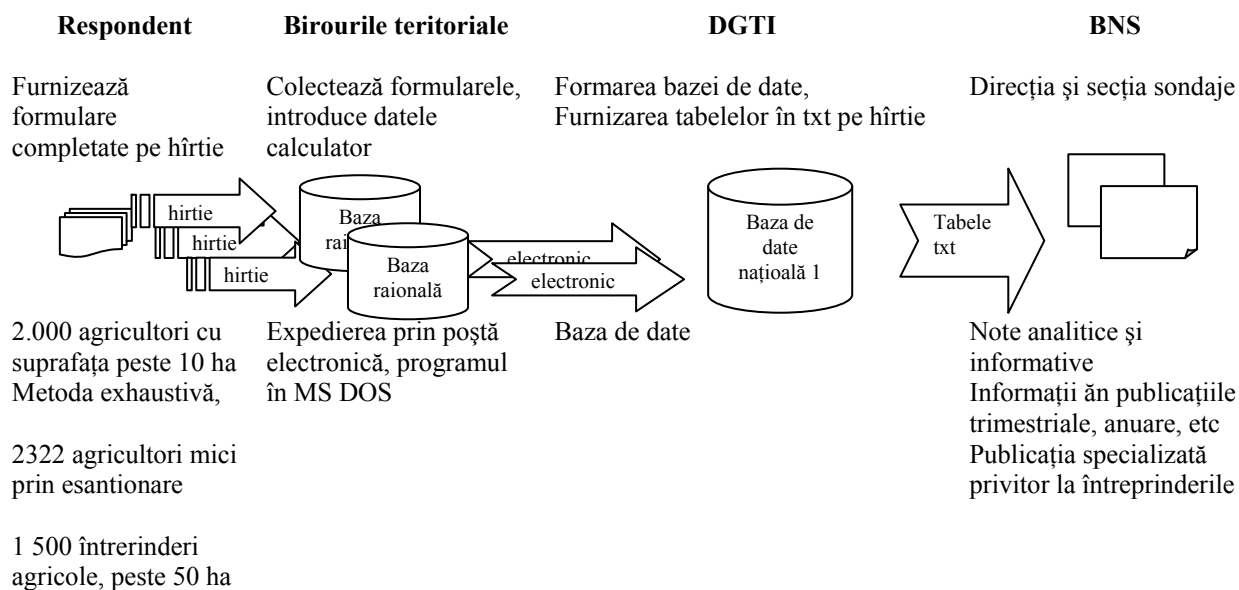

Sumarul produselor și proceselor tehnologice

	Produsul, necesitatea	Furnizorul inputul	Procesele, costurile, tehnologiile	Rezultatul, outputul	Beneficiarii, procesul decizional, percepția calității	Concluzia
1	<p>Producția agricolă pe an (16)</p> <p>Indicii prețurilor de vânzare a producției agricole,</p>	<p>2.000 întreprinderi, metoda exhaustivă,</p> <p>2 323 întreprinderi,</p> <p>1 500</p>	<p>Hîrtie pînă DGTI, Cost total:</p> <p>- întreprinderi ... (5.000x...)</p> <p>- procesare BNS (OT, DGTI)</p>	<p>Note infomative, compartimente publicații, specializate</p>	<p>MAIA, MEC întreprinderile private,</p>	<p>Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eşantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză</p>

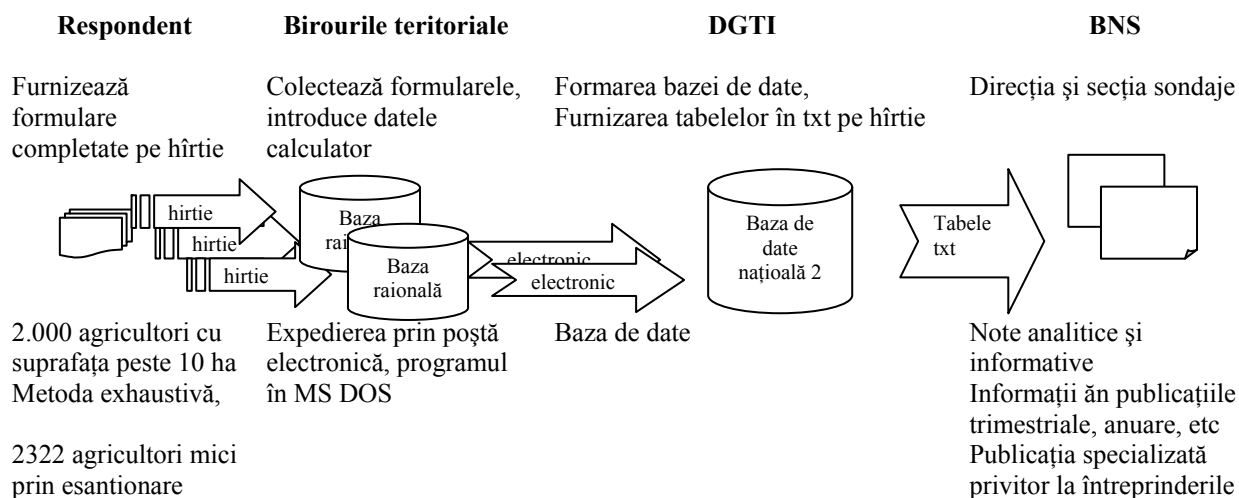
	trimestrial	întreprinderi, peste 50 ha				
2	Activitatea economico-financiară a întreprinderilor agricole, anual (27)	2.000 întreprinderi, metoda exhaustivă, 2 323 întreprinderi, 1 500 întreprinderi, peste 50 ha	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (5.000x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
3	Producția agricolă și indicile volumului fizic al producției (17)	106 gospodării în baza eșantionării	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (106 x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MAIA, MEC, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
4	Totalurile semănatului pentru recolta anuală, anual (19), Recoltarea roadei, anual (20), Introducerea înrășămintelor chimice, anual (21), producția vegetală, anual (22), Producția animală, anual (23), efectivul animalelor, anual (25)	2.000 întreprinderi, metoda exhaustivă, 2 323 întreprinderi, 1 500 întreprinderi, peste 50 ha	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (5.000x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MAIA, MEC, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
5	Formarea, utilizarea deșeurilor (106), consumuri pentru protecția mediului (105)	3.000 și 2500 întreprinderi, date prezentate de Ministerul Ecologiei și resurselor naturale Metoda exhaustivă	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (5.500x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MERN întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
Total						

1. Producția agricolă pe an (16), Indicii prețurilor de vânzare a producției agricole (58)

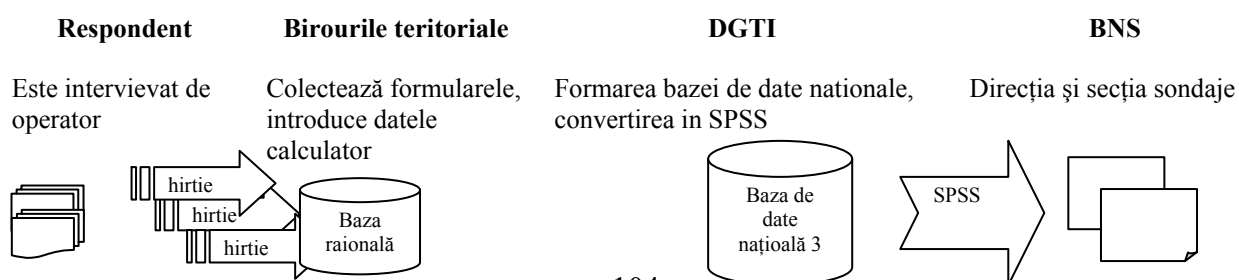
Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistica industrială, construcție, 5) utilitatea produselor pentru poplitici și dezvoltarea businessului

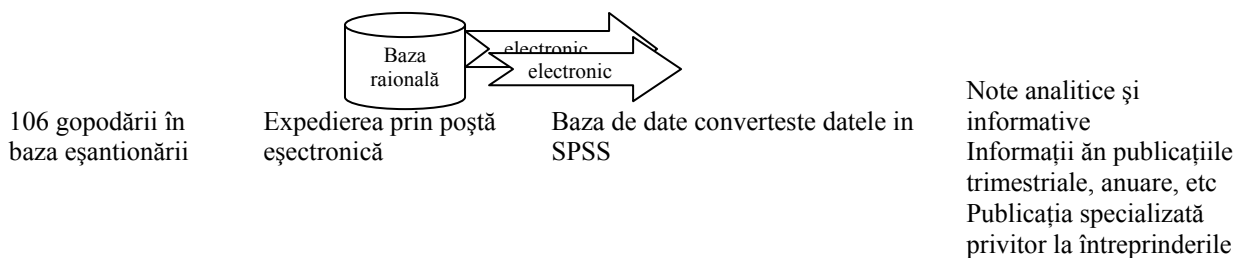
2. Activitatea economico-financiară a întreprinderilor agricole, anual (27)

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistica industrială, construcție, 5) utilitatea produselor pentru poplitici și dezvoltarea businessului

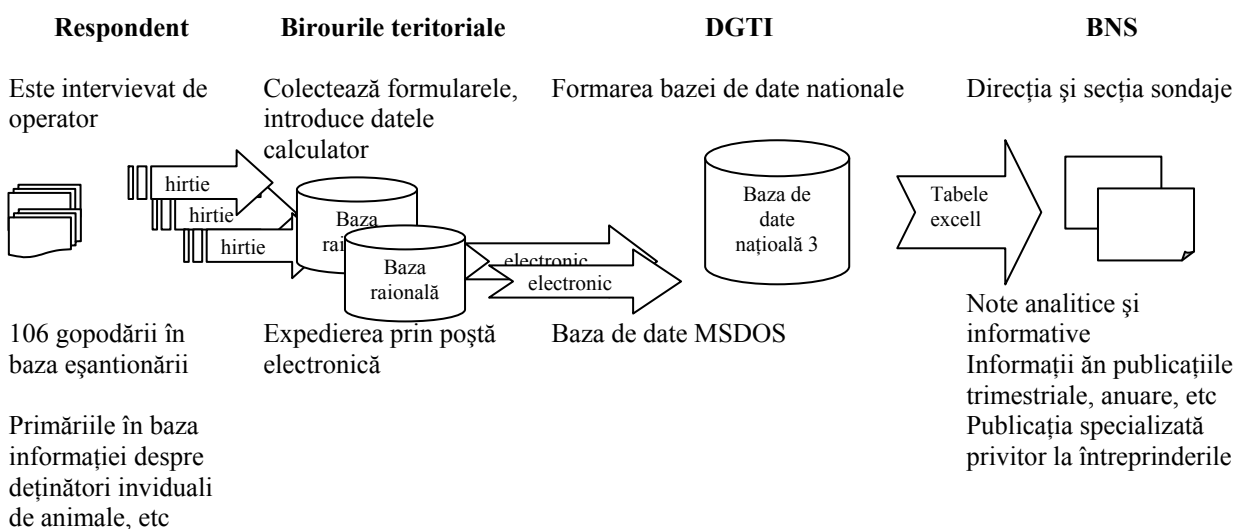
3. Producția agricolă și indicile volumului fizic al producției (17)

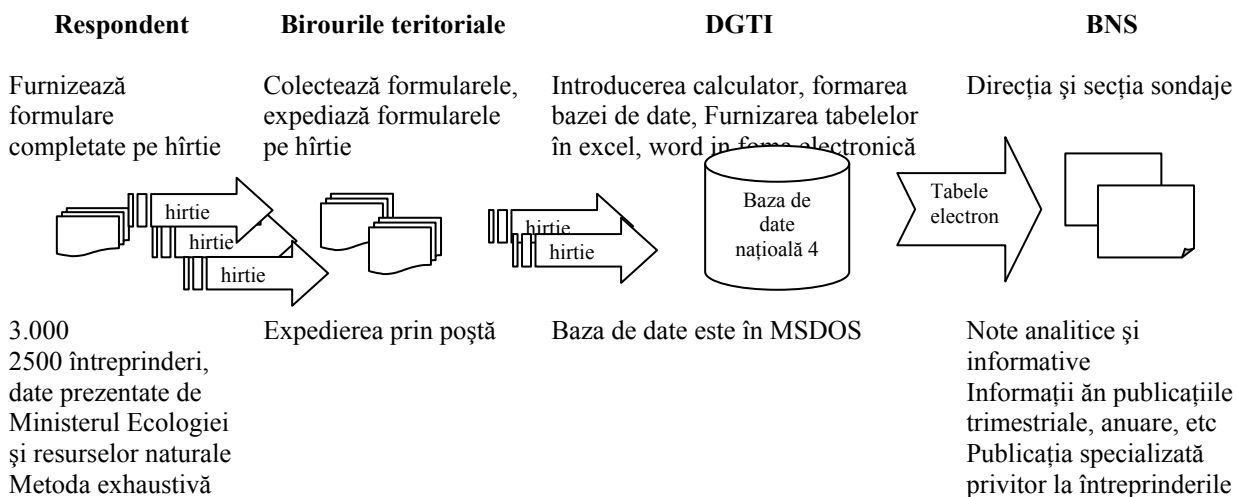
Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistica industrială, construcție, 5) utilitatea produselor pentru politici și dezvoltarea businessului

4. Totalurile semănatului pentru recolta anuală, anual (19), Recoltarea roadei, anual (20), Introducerea înrășămintelor chimice, anual (21), producția vegetală, anual (22), Producția animală, anual (23), efectivul animalelor, anual (25)

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistica industrială, construcție, 5) utilitatea produselor pentru politici și dezvoltarea businessului

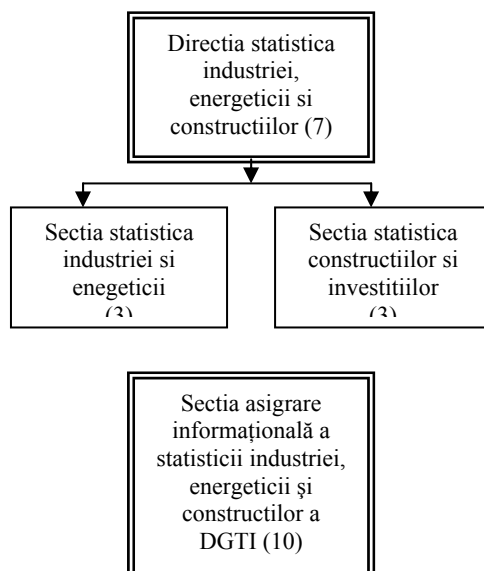
5. Formarea, utilizarea deșeurilor (106), consumuri pentru protecția mediului (105)

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (întreprinderea-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistică industrială, construcție, 5) utilitatea produselor pentru poplitici și dezvoltarea businessului.

Direcția statistică industriei, energeticii și construcțiilor

Direcția statistică industriei, energeticii și construcțiilor elaborează metodologiile și instrumentarul cercetărilor statistice și de calculare a indicatorilor statistici pe domeniile vizate în conformitate cu standardele internaționale și le implementează în statistica națională;
 Participă la elaborare și pune în aplicare practică clasificatoarele și nomenclatoarele statistice armonizate la standardele internaționale;
 Efectuează dirijarea metodologică și controlul aplicării metodologiei în activitatea agenților economici;
 Organizează seminare de instruire a specialiștilor din teritorii privind implementarea noilor instrumente în activitatea statistică (clasificatoare, nomenclatoare, anchete, complexe de programe pentru prelucrarea informației, etc);
 Elaborează programe și strategii de dezvoltare a statisticii pe domeniile vizate;
 Asigură respectarea cu strictețe a principiilor fundamentale ale statisticii, stipulate în Legea cu privire la statistica oficială a Republicii Moldova.

Structura

- Secția statistică industriei și energeticii
 - *Statistica industriei*
 - activitățile extractive;
 - industria prelucrătoare (alimentară și a băuturilor, textilelor, îmbrăcămintei, prelucrarea pieilor, prelucrarea lemnului, hîrtiei, edituri, poligrafie, chimică, prelucrarea metalelor, mașini și echipamente, electronică, mobilei, bijuterii, etc.)
 - energie electrică, termică, gaze și apă

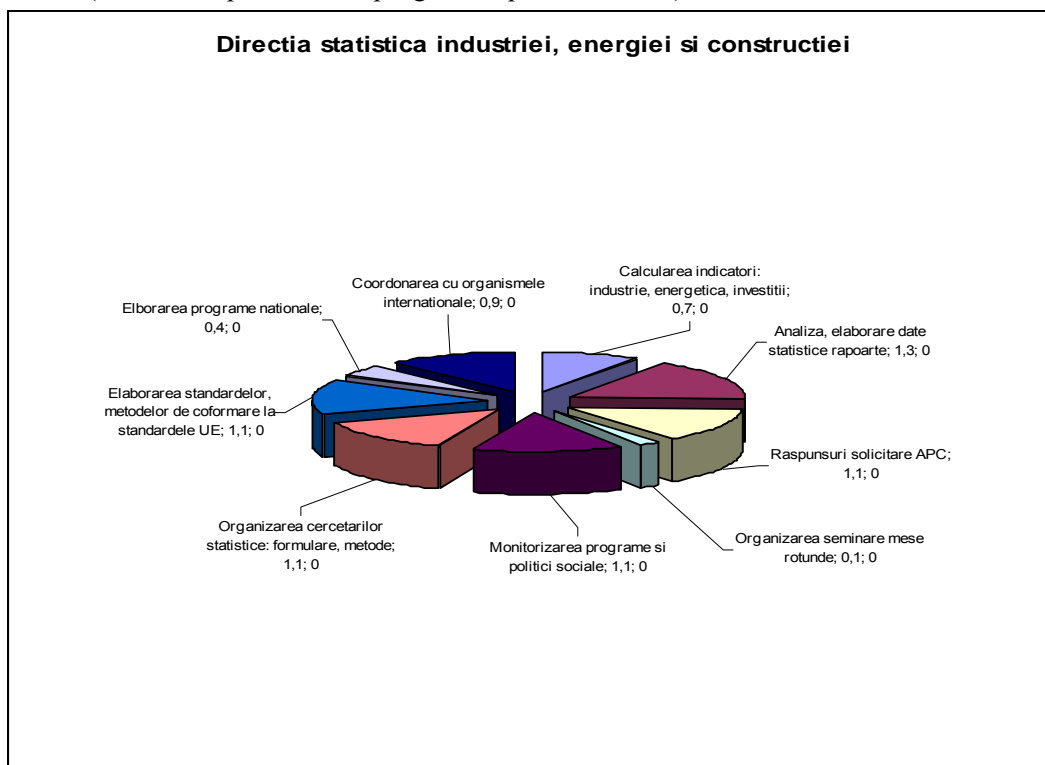
Statistica energeticii

- elaborează balanțele tuturor tipurilor de resurse energetice (energie electrică, termică, gaze, combustibililor lichizi și solizi, surselor renovabile de energie) în unități naturale și convenționale în conformitate cu cerințele internaționale și europene.
- Secția statistică investițiilor și construcțiilor

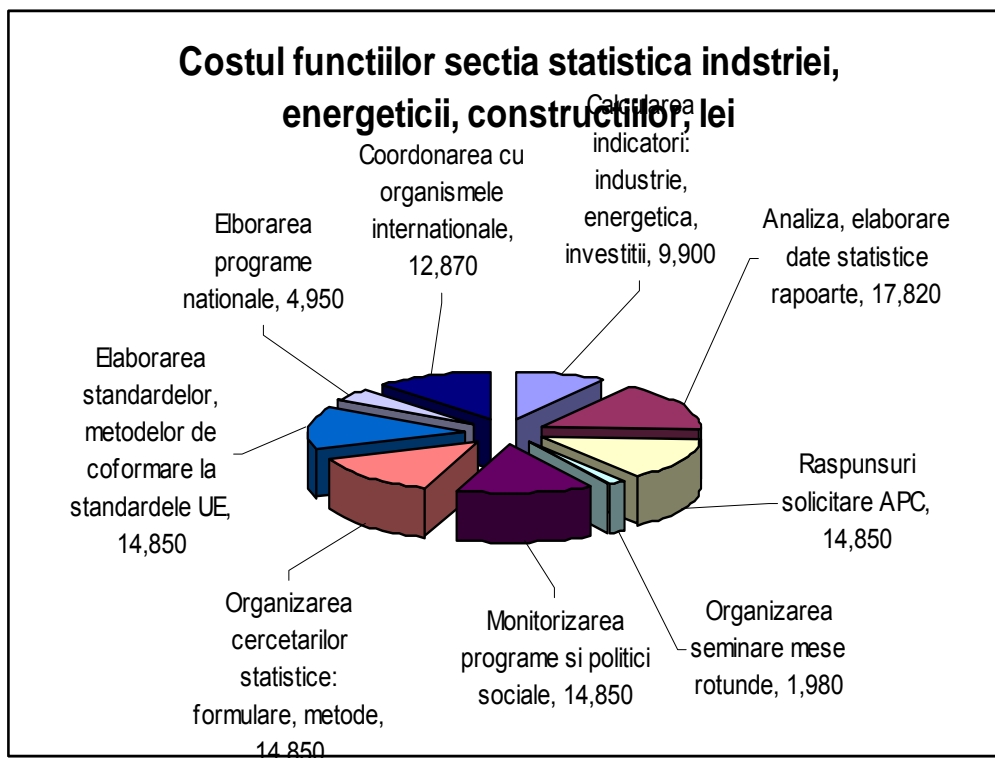
Statistica prețurilor producției industriale

- elaborarează indicii de preț la producția industrială în baza unei cercetări speciale și metodologii armonizate la cerințele UE și FMI.
Indicii prețurilor producției industriale sunt necesari pentru calculele indicatorilor macroeconomici cît și pentru monitorizarea proceselor inflaționiste din țară.

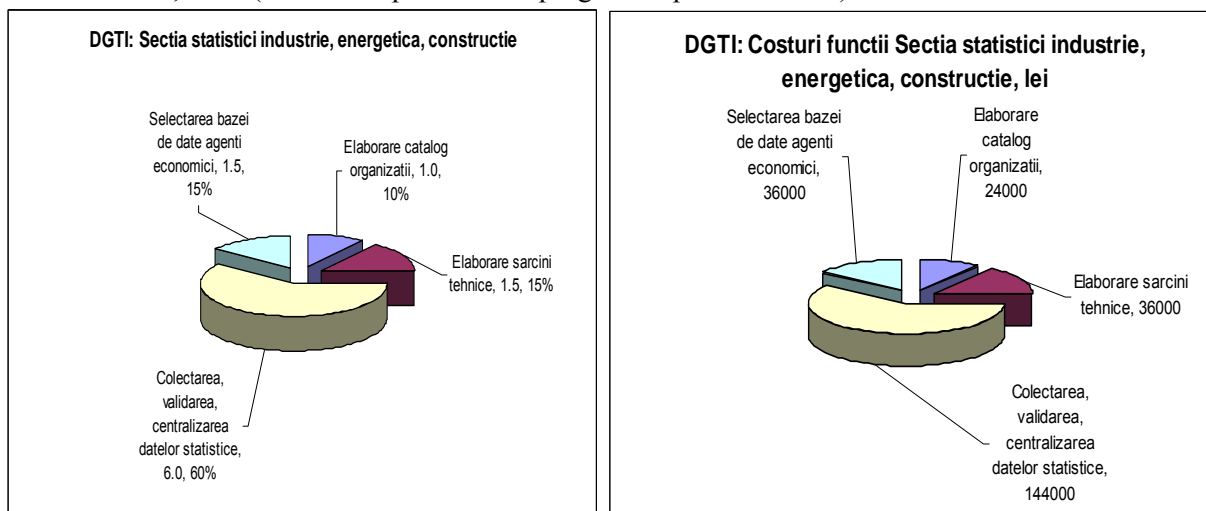
Graficul A12 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

Graficul A13

Graficul A14, A15 (măsurat în persoane cu program deplin de muncă)

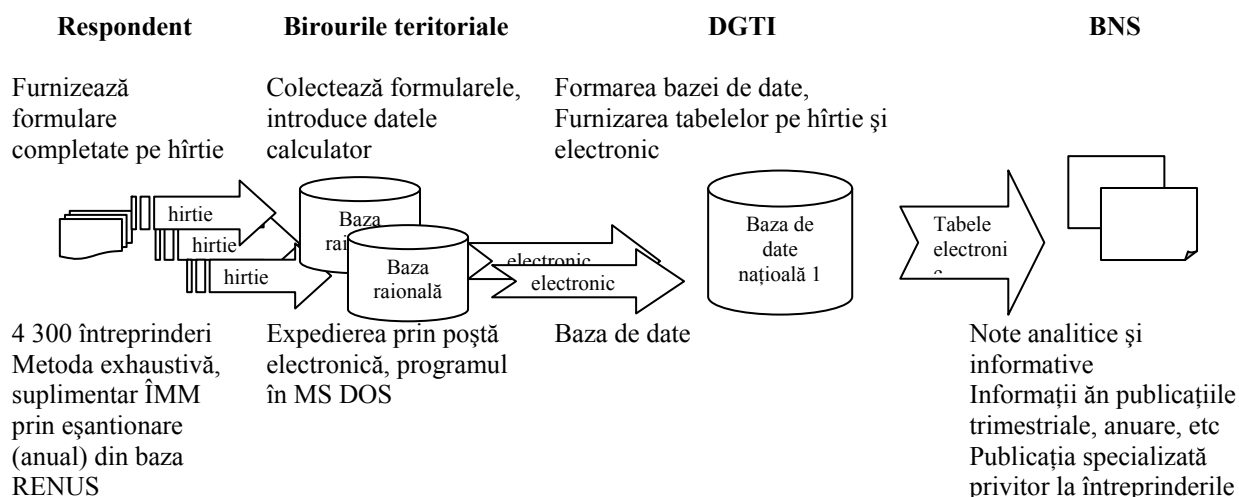

Sumarul produselor și proceselor tehnologice

	Produsul, necesitatea	Furnizorul inputul	Procesele, costurile, tehnologiile	Rezultatul, outputul	Beneficiarii, procesul decizional, percepția calității	Concluzia
1	Indicatori principali în industrie, anual (10) și lunar pentru anul actual (11), valoarea producției vândute și stocurile produselor finite, anual, trimestrial (12)	4 300 întreprinderi Metoda exhaustivă, suplimentar ÎMM 700 întreprinderi lunar din baza RENUȘ (11) prin selectare discreționară	Poșta electronică la DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (4.300x...), 12((700x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, miniterile de ramură, întreprinderile private;	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
2	Balanța energiei electrice, anual (13), balanța energetică, anual (14), distribuția gazelor de rețea, anual (15)	cîteva zeci de întreprinderi peste 10000 respondenți 12 întreprinderi distribuitori gaze în rețea	Rapoarte pe hîrtie la DGTI, Prin poșta electronică la DGTI Cost total: - întreprinderi ... (50x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MERN, AȘM, ANRE, IE, IEFS, pag. Web, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
3	Indicii prețurilor de consum, lunar (54)	300 întreprinderi selectate (nu eșantionate) lunar și anual	Prin poșta electronică DGTI, Cost total: - întreprinderi ... 13((300 x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
4	Prețurile în	...	Hîrtie pînă DGTI,	Note	MEC, BN,	Modernizarea

	construcții, trimestrial (59)		Cost total: - întreprinderi ... (...x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	infomative, compartimente publicații, specializate	MF, întreprinderile private,	tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
5	5. Investiții capital fix: 7 000 întreprinderi, metoda exhaustivă 6. Volumul de producție în construcție: 1 000 întreprinderi 7. Suprafața totală a spațiilor locative (anual): 3 000 întreprinderi individuale, 165 primării raportează		Hârtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi 4*(7 000 x...) + 4*((1 000 x...)) + 4*(3 000x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
8	Calcularea prețurilor medii la mărfurile de consum vîndute cu mănuntul (56)	...	Hârtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (...x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
Total						

1. Indicatori principali în industrie, anual (10) și lunar pentru anul actual (11), valoarea producției vîndute și stocurile produselor finite, anual, trimestrial (12)

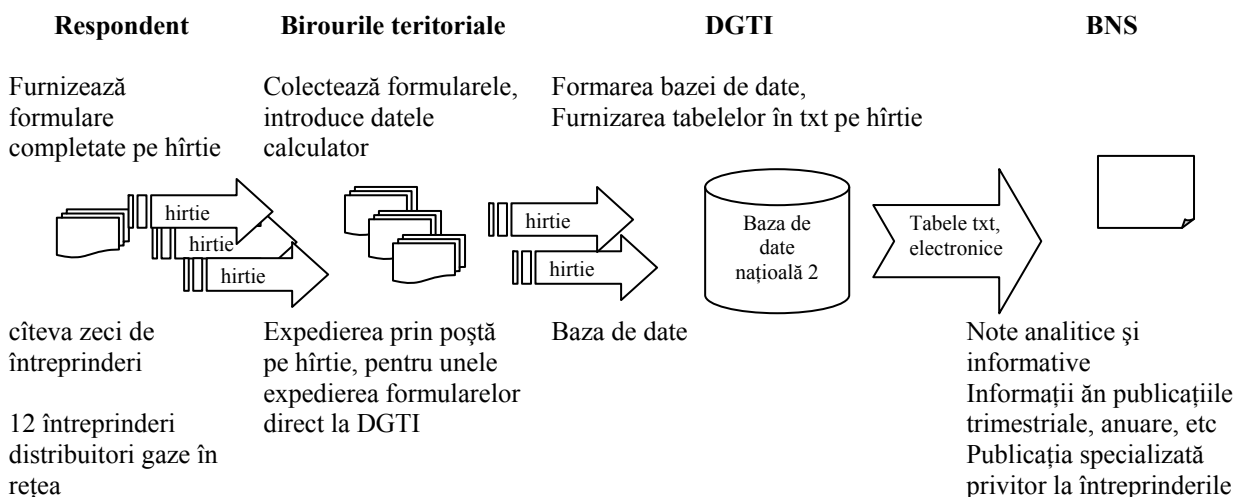

700 întreprinderi
lunar din baza
RENUS (11) prin
selectare
discreționară

Publicația specializată
privitor la activitatea
întreprinderilor

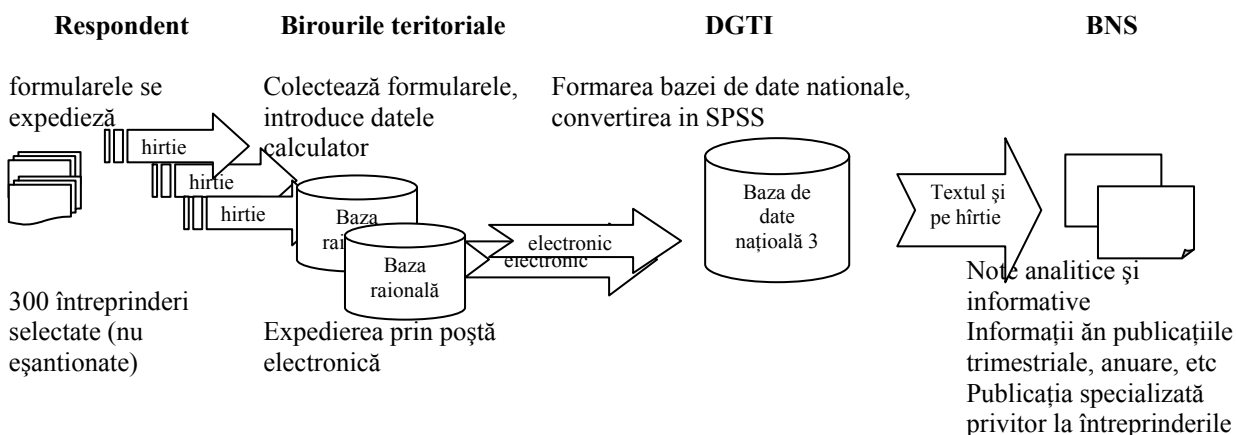
Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hârtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistica finanțelor, 5) utilitatea produselor pentru poplitici și dezvoltarea businessului

2. Balanța energiei electrice, anual (13), balanța energetică, anual (14), distribuția gazelor de rețea, anual (15)

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hârtie (raional-DGTI), 2) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistica finanțelor, 3) utilitatea produselor pentru poplitici și dezvoltarea businessului

3. Indicii prețurilor de consum, lunar (54) și Aprecierea parității puterii de cumpărare, anual (55)

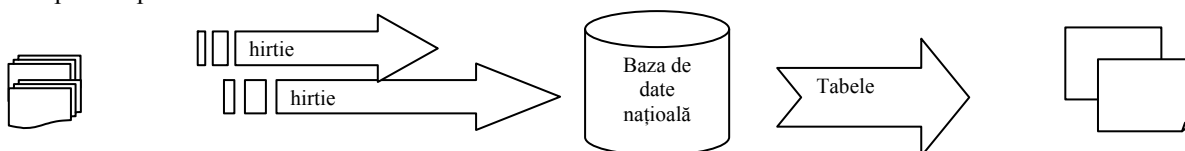
Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hârtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) calitatea selectării, ste reprezentativă pentru procedura de eșantionare, 4) suprapunerea, corelația cu alte formulare Direcția statistica industrială, construcție, 5) utilitatea produselor pentru poplitici și dezvoltarea businessului.

4. Prețurile în construcții, trimestrial, anual (59)

Respondent	DGTI	BNS
------------	------	-----

Întreprinderele completează pe hârtie

Formarea bazei de date naționale

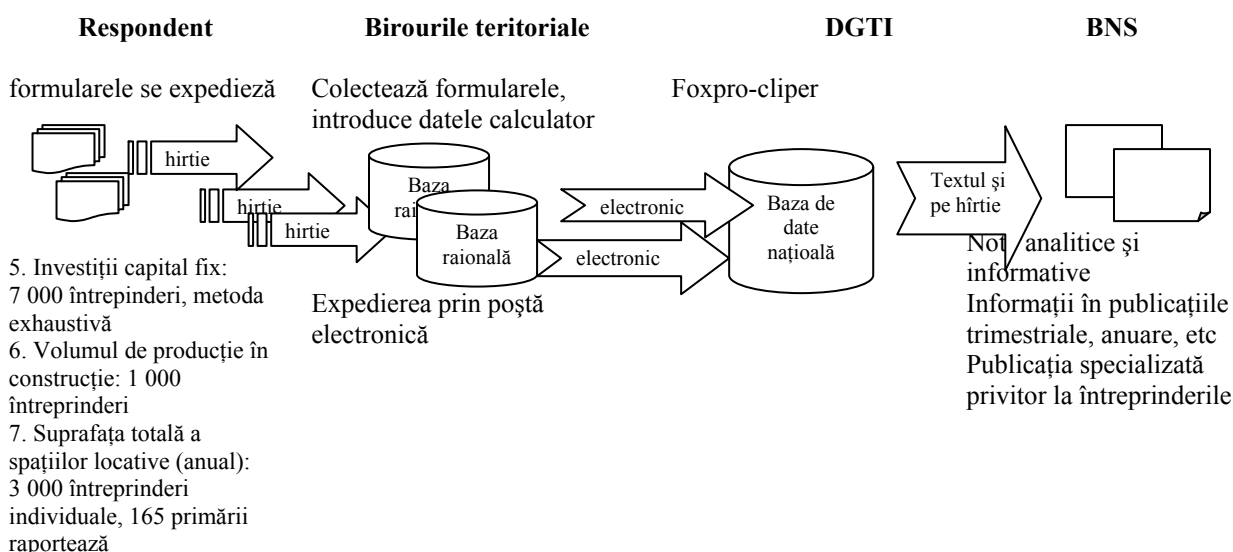
Metoda selectivă, în jur de 100 (70 Chisinau) întreprinderi din total 1 800, 100 active

Baza de date MSDOS

Note analitice și informative
Informații în publicațiile trimestriale, anuare, etc
Publicația specializată privind la întreprinderile

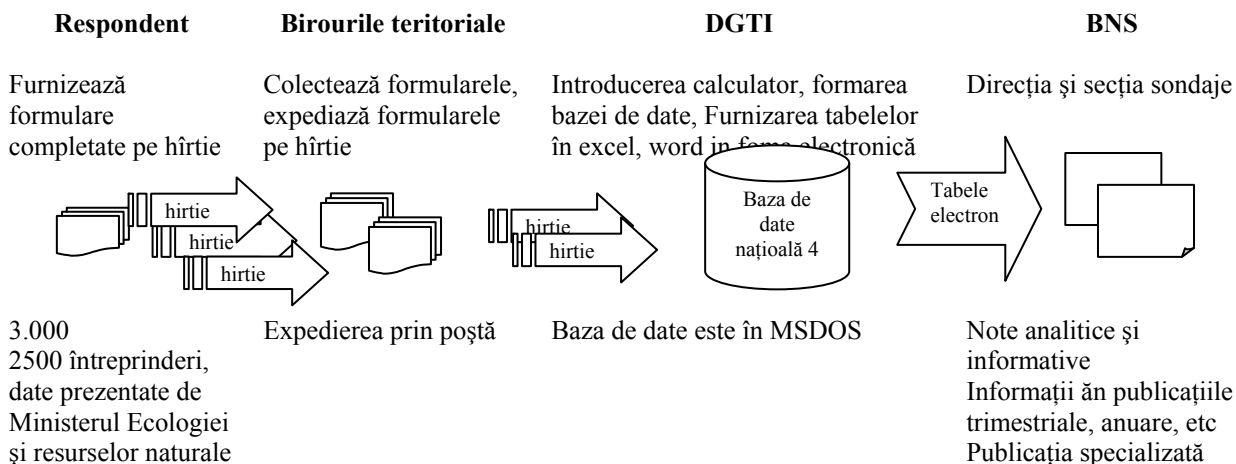
Observații de discutat: ...

5, 6, 7. Investiții în capitalul fix (trimestrial, anual), volumul de producție în construcție, suprafața spațiului locativ

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hârtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) calitatea selectării, ste reprezentativă pentru procedura de eșantionare, 4) suprapunerea, corelația cu alte formulare Direcția statistica industrială, construcție, 5) utilitatea produselor pentru politici și dezvoltarea businessului.

8. Calcularea prețurilor medii la mărfurile de consum vândute cu mănuntul (56) ...Cuceravii

Metoda exhaustivă

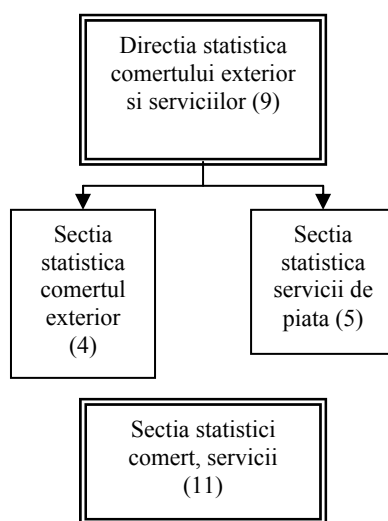
privitor la întreprinderile

Observații de discutat: ...

Directia statistica comerțului exterior și serviciilor

Directia statistica comerțului exterior și serviciilor este abilitată cu funcția de organizare și coordonare a activității statisticii în următoarele domenii: comerțul exterior de mărfuri și servicii, comerțul cu amănuntul și cu ridicata, serviciile de piață (transporturi, comunicații, turism, tehnologii informaționale etc).

Directia statistica comerțului exterior și serviciilor contribuie la integrarea sistemului statistic național în sistemul statistic european, conținând armonizarea statisticilor comerțului exterior și serviciilor de piață în vederea producerii de informații comparabile la nivel internațional.

Structura

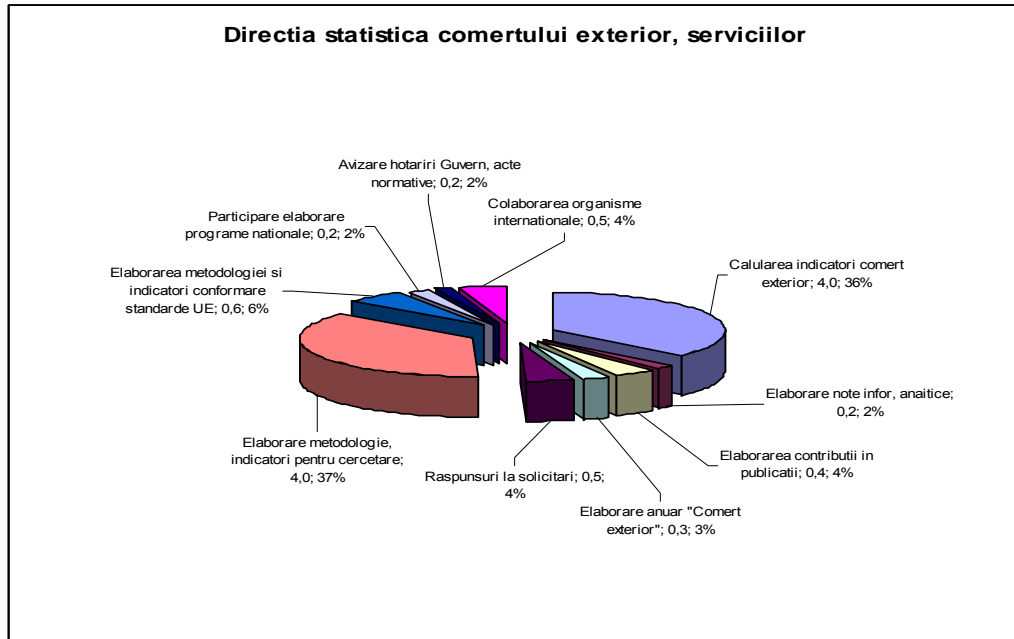
- Secția statistica comerțului exterior
 - exportul și importul, balanța comercială pe ansamblu, țări, grupe de țări;
 - exportul și importul pe grupe de mărfuri și grupe de țări;
 - exportul și importul de mărfuri divizat pe grupe de țări și țări;
 - comerțul exterior cu fiecare țară în parte.
- Secția statistica serviciilor de piață

Statistica comerțului interior de bunuri și servicii

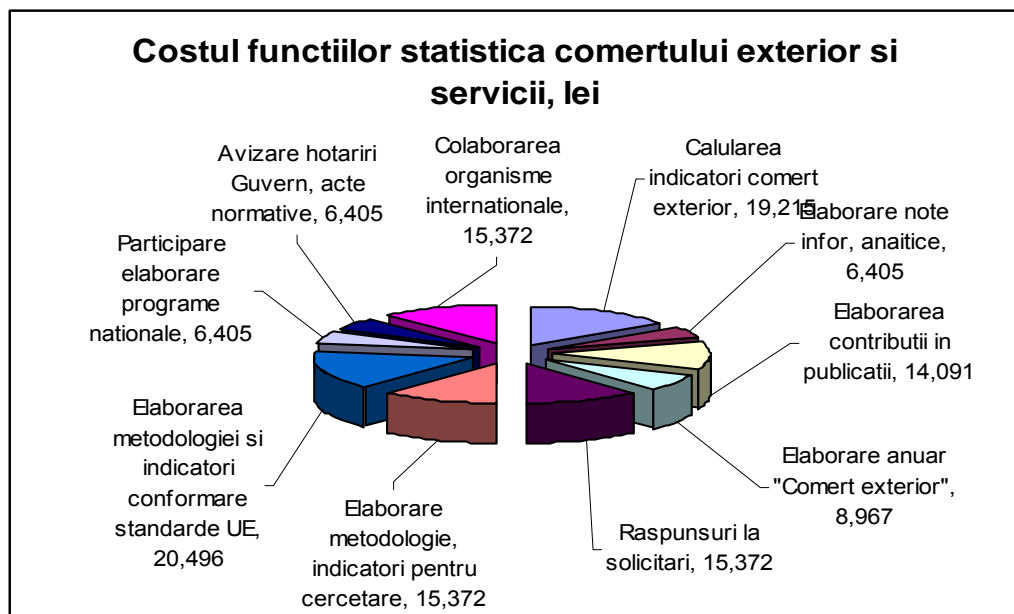
- volumul de vânzări în comerțul cu amănuntul și comerțul cu ridicata;
- servicii de piață prestate populației.
- Statistica transporturilor și comunicațiilor*
- căile și mijloacele de transport;
- transportul de mărfuri și de pasageri cu transportul rutier, feroviar, aerian și fluvial;
- mijloacele de poștă, telecomunicații și radiocomunicații, activitatea de poștă și telefonie.
- Statistica tehnologiilor informaționale (persoane juridice)*
- înzestrarea cu computere și tehnologii informaționale, prestări servicii de informatică, cheltuieli pentru informatizare etc.
- Statistica turismului*
- capacitatea și frecventarea de către turiști a structurilor de cazare turistică colective;
- activitatea turistică a titularilor de licențe de turism.

Toată informația este structurată pe activități economice, forme de proprietate și în profil teritorial.

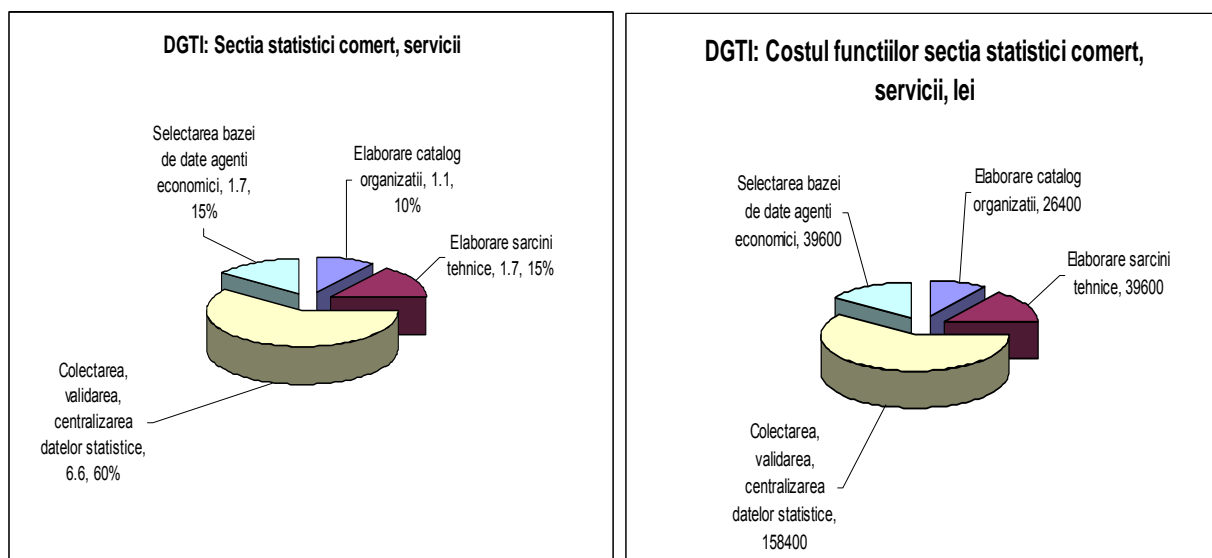
Graficul A16 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

Graficul A17

Graficul A118, A19 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

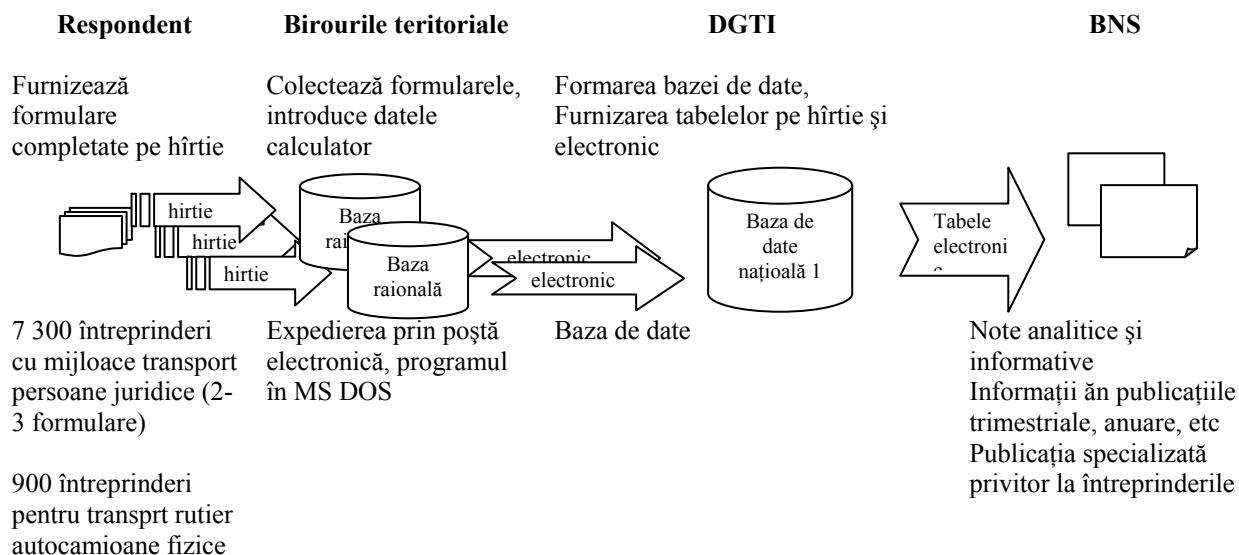

Sumarul produselor și proceselor tehnologice

	Produsul, necesitatea	Furnizorul inputul	Procesele, costurile, tehnologiile	Rezultatul, outputul	Beneficiarii, procesul decizional, percepția calității	Concluzia
1	Activitatea transportului auto și mijloacele de transport auto ale persoanelor juridice, anual (36), Transportul de mărfuri și pasageri realizat cu mijloacele de transport auto ale întreprinderilor de transport, trimestrial (37), Transportul rutier de mărfuri cu autocamioanele persoanelor fizice (selectiv), trimestrial (38),	7 300 întreprinderi cu mijloace transport persoane juridice (2-3 formulare) 900 întreprinderi pentru transport rutier autocamioane fizice	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (73.000x...)+ (900x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MTC întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eşantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
2	Situația privind informatizarea și înregistrarea cu tehnica de calcul (44)	6 000 întreprinderi	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (6.000x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eşantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
3	Exportul și importul de mărfuri, lunar, trimestrial, anual (45)	Vama pune la dispoziție baza de date	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ...	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN întreprinderile private,	
4	Comerțul cu amănuntul, vânzarea și repararea obiectelor de uz casnic și personale, lunar, anual (48), Rețeaua unităților cu amănuntul, anual (47)	600 întreprinderi (2 forme), lunar 500 întreprinderi (selectate), lunar	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (2*600x...)+ (2*500x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eşantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile

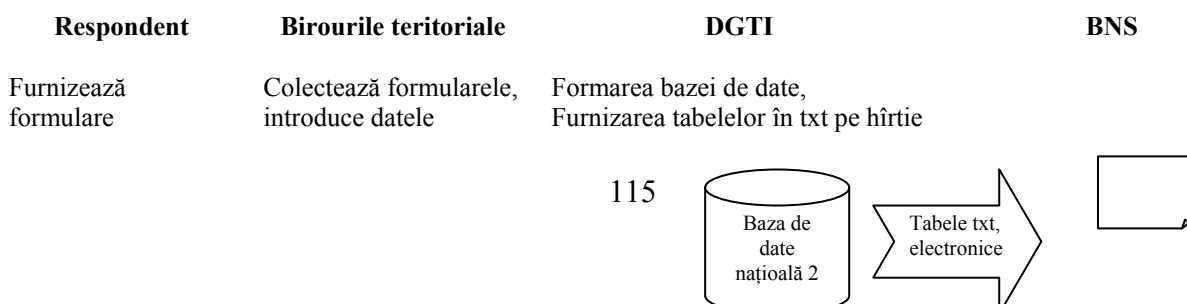
						analiză
5	Comerțul cu ridicată (49)	9 000 întreprinderi 3 500 întreprinderi, din care 900 întreprinderi mari (selectiv)	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (9 000x...)+ (3 500x...)+ (900x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MERN întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
	Servicii cu plată prestate populației, lunar, anual (50), Activitatea turistică a agenților economici titluri de licențe (53), cazarea turiștilor (52)	6 500 servicii cu plată (selectiv)	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (6 500x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, MC întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
T o t a l						

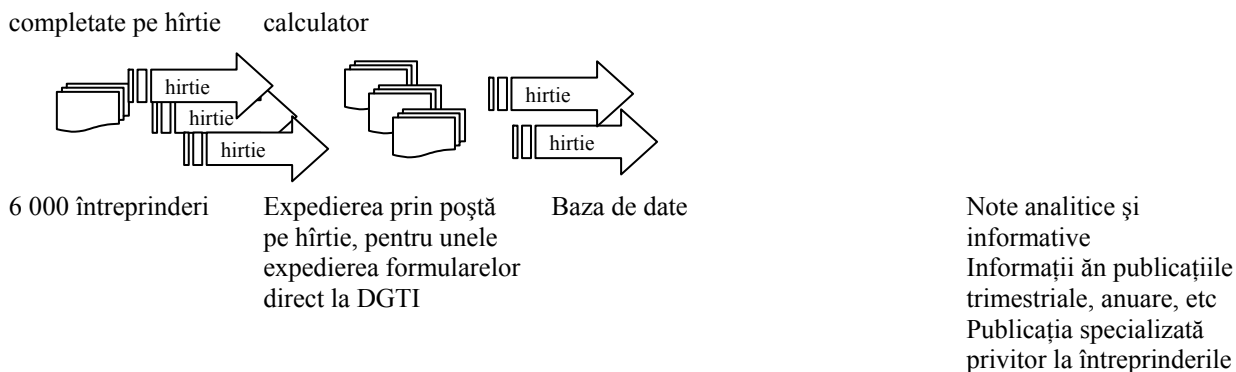
1. Activitatea transportului auto și mijloacele de transport auto ale persoanelor juridice, anual (36), Transportul de mărfuri și pasageri realizat cu mijloacele de transport auto ale întreprinderilor de transport, trimestrial (37), Transportul rutier de mărfuri cu autocamioanele persoanelor fizice (selectiv), trimestrial (38),

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistică finanțelor, 5) utilitatea produselor pentru poplitici și dezvoltarea businessului

2. Situația privind informatizarea și înregistrarea cu tehnica de calcul (44)

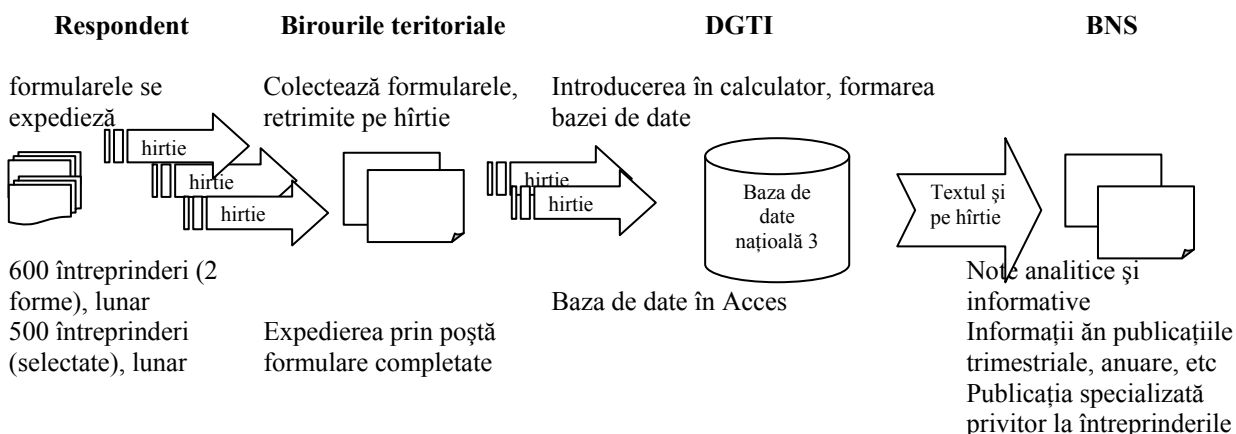

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (raional-DGTI), 2) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistică finanțelor, 3) utilitatea produselor pentru poplitici și dezvoltarea businessului

3. Exportul și importul de mărfuri, lunar, trimestrial, anual (45)

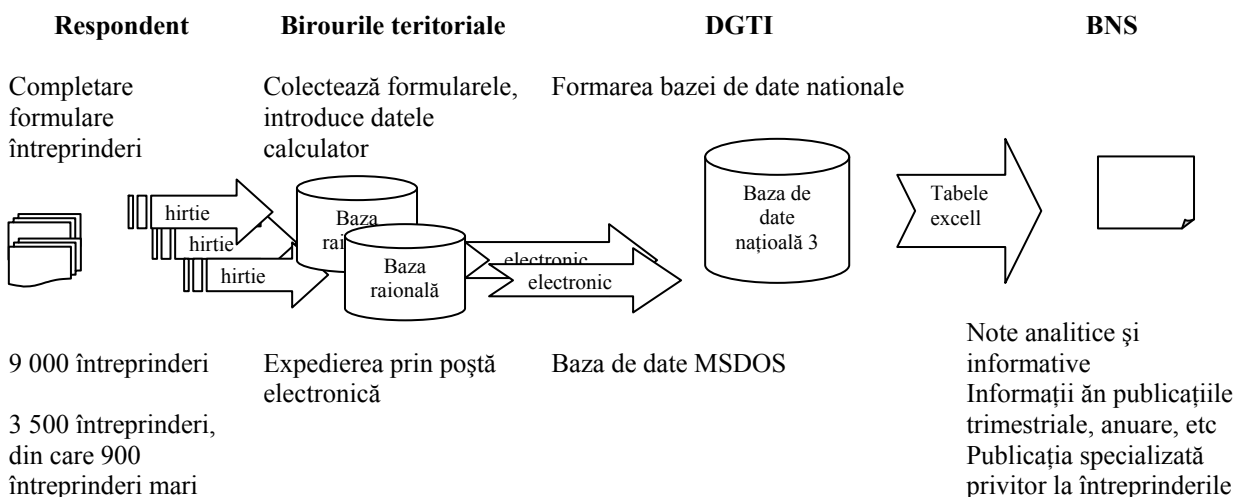
Baza de date este oferita de vama, în baza datelor se fac calculile și estimările

4. Comerțul cu amănuntul, vânzarea și repararea obiectelor de uz casnic și personale, lunar, anual (48), Rețeaua unităților cu amănuntul, anual (47)

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) calitatea selectării, ste reprezentativă pentru procedura de eșantionare, 4) suprapunerea, corelația cu alte formulare Direcția statistică industrială, construcție, 5) utilitatea produselor pentru poplitici și dezvoltarea businessului.

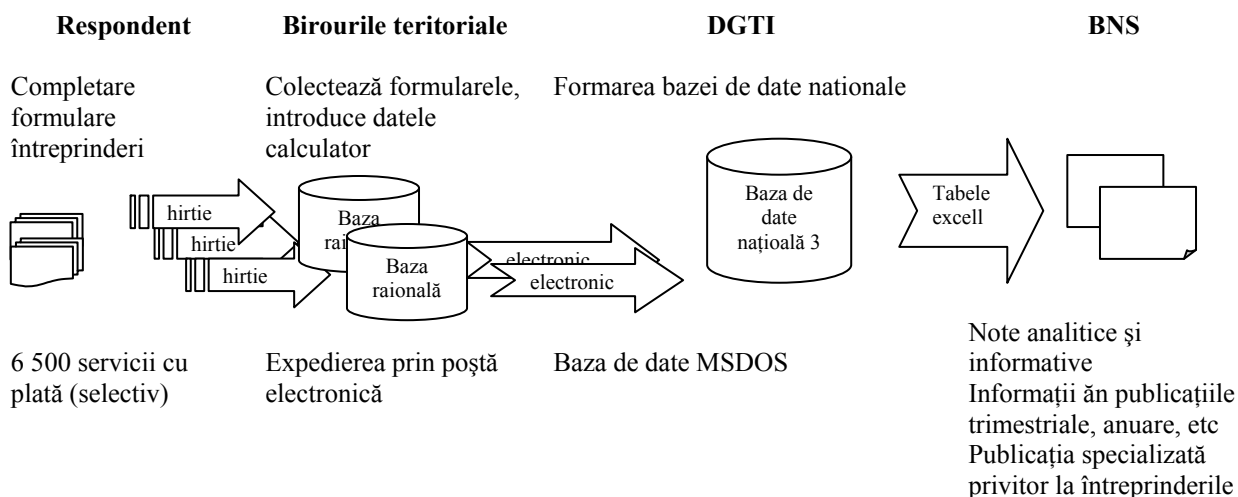
5. Comerțul cu ridicată (49)

(selectiv)

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) calitatea selectării, ste reprezentativă pentru procedura de eşantionare, 4) suprapunerea, corelația cu alte formulare Direcția statistica finanțe, 5) utilitatea produselor pentru politici și dezvoltarea businessului.

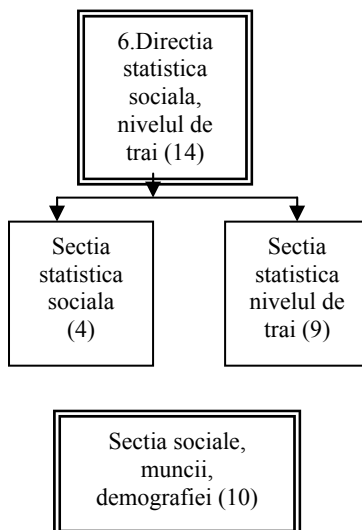
6. Servicii cu plată prestate populației, lunar, anual (50), Activitatea turistică a agenților economici titluri de licențe (53), cazarea turiștilor (52)

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) calitatea selectării, ste reprezentativă pentru procedura de eşantionare, 4) suprapunerea, corelația cu alte formulare Direcția statistica finanțe, 5) utilitatea produselor pentru politici și dezvoltarea businessului.

Direcția statistica socială

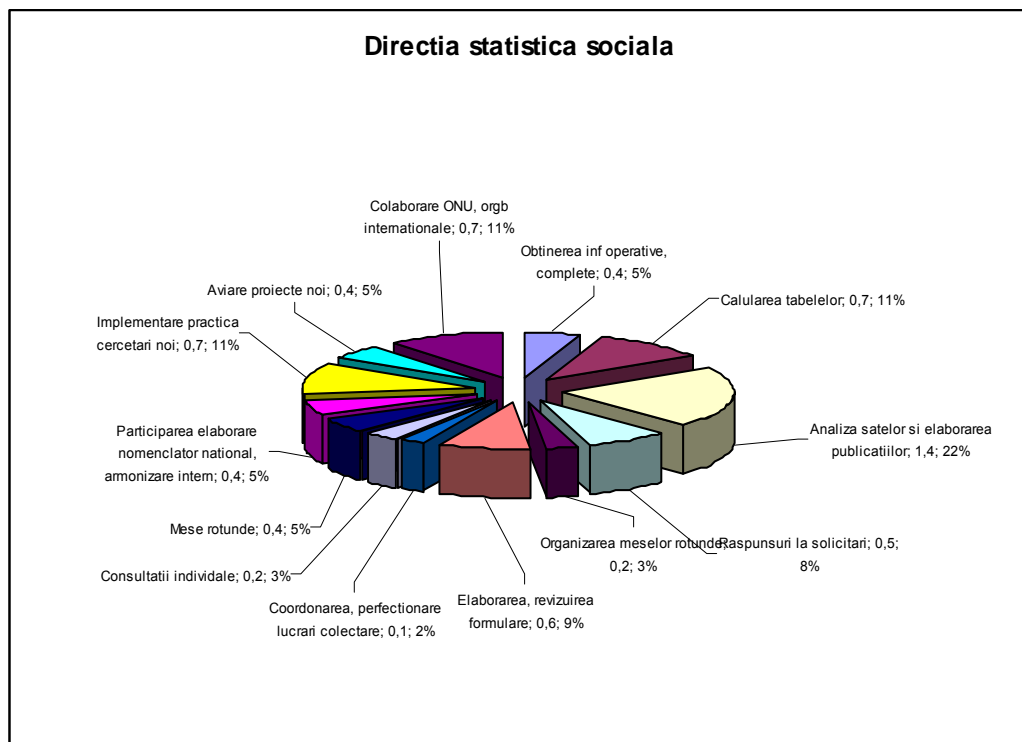
Direcția statistica socială și a nivelului de trai este responsabilă de coordonarea activităților în domeniul statisticii sociale și nivelului de trai din țară. Secția statistica socială este abilitată să coordoneze activitățile cu privire la elaborarea și implementarea instrumentarului de colectare a informației statistice și a metodologiei pentru fiecare domeniu, cu asigurarea comparabilității și compatibilității indicatorilor statistici rezultați. În comun cu ministerele de ramură informația este colectată în baza unor cercetări statistice exhaustive.

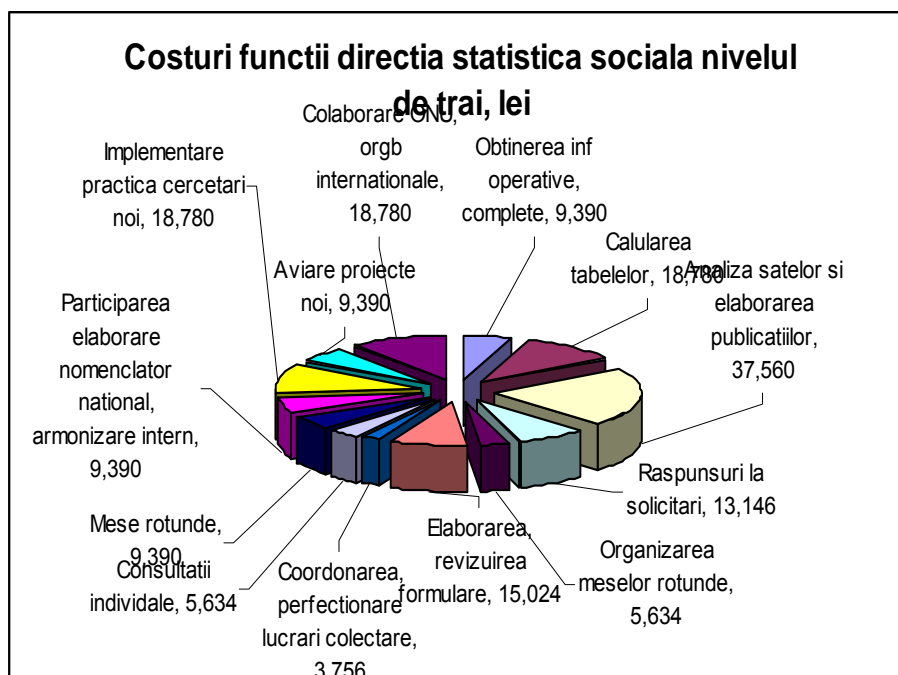
Structura

- Secția statistică socială
 - educația și știința
 - sănătatea
 - cultura și sportul
 - gospodăria comunală
 - criminalitatea și contravențiile administrative
 - protecția socială
- Secția nivelului de trai al populației.
 - Cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice care are drept scop evaluarea multiaspectuală a nivelului de trai al populației prin prisma veniturilor, consumurilor și cheltuielilor populației; condițiilor de trai, înzestrarea gospodăriilor cu bunuri de folosință durabilă etc.
 - Calcularea indicatorilor sărăciei

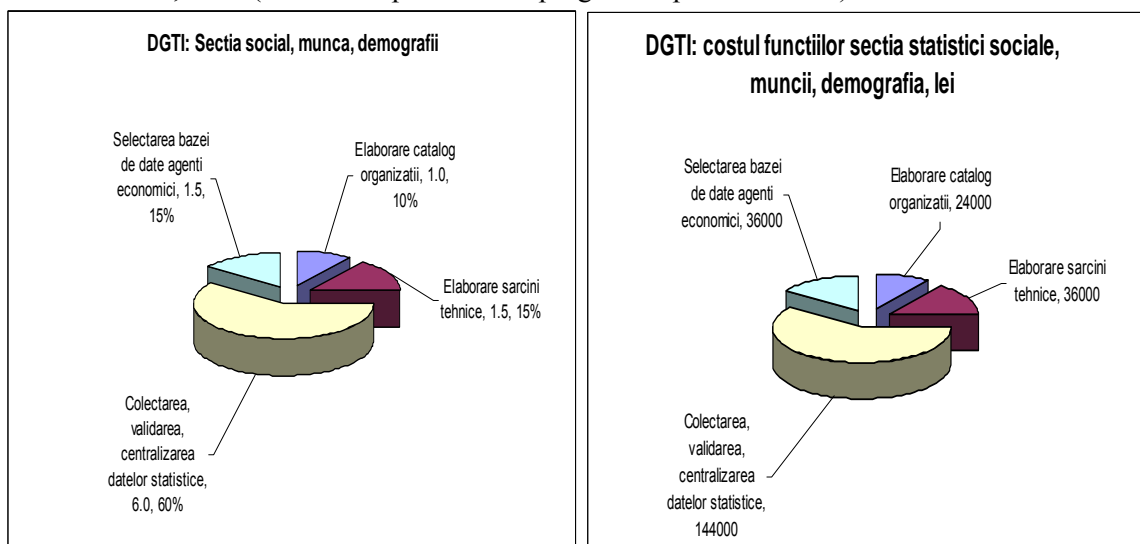
Graficul A20 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

Graficul A21

Graficul A22, A23 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

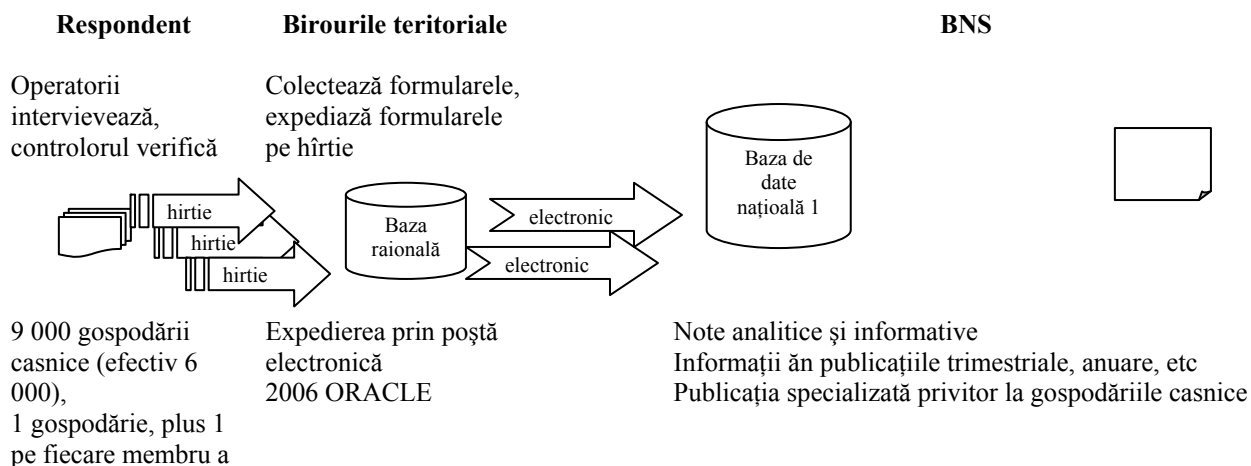

Sumarul produselor și proceselor tehnologice

	Produsul, necesitatea	Furnizorul inputul	Procese, costurile, tehnologiile	Rezultatul, outputul	Beneficiarii, procesul decizional, percepția calității	Concluzia
1	Indicatorii privind veniturile, cheltuielile, diferențierea social-economică a populației (68)	9 000 gospodării casnice (efectiv 6 000), 1 gospodărie, plus 1 pe fiecare membru a familiei		Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MPSFC, CNAS, BM, BN, MF, înreprinderile private,	Accesibilitatea datelor depersonalizate
2	Gospodăria	500	Hîrtie pînă OT	Note	MEC	Modernizarea

	comunală ()	întreprinderi (apa, canalizarea) 60 (alimentare cu apă, salubritatea)	BNS Cost total: - întreprinderi ... (500x(4x..)+...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	infomative, compartimente publicații, specializate		tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
3	Contravențiile administrative (110)		MJ, MAI, Procuratura, Vama	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, BN înreprenderile private,	Cuprinderea informației necesare
4	Cercetare, dezvoltare (100-102)	Cîteva zeci întreprinderi	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (40x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MET, MEC	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
5	Învățămînt, cultura, odihna (activitatea instituțiilor preșcolare, școlilor de zi, efectivul componentă a școlilor, activitatea școlilor profesionale, muzeelor,), anual (91-99)	Toate instituțiile publice	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: - întreprinderi ... (5 000x...)) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MF, MET, MEC	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
6	Protecția socială, sănătatea	Note infomative, compartimente publicații, specializate	...	Acoperirea cu informații necesare
Total						

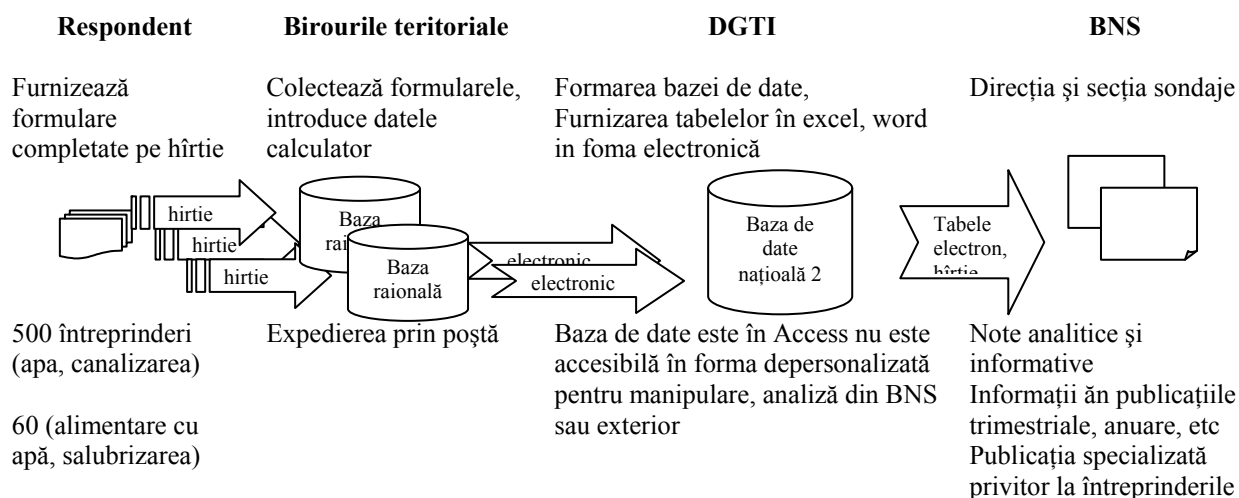
1. Indicatorii privind veniturile, cheltuielile, diferențierea social-economică a populației (68)

familiei

Observații de discutat: 1) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 2) utilitatea produselor pentru politici și dezvoltarea businessului

2. Gospodăria comunală

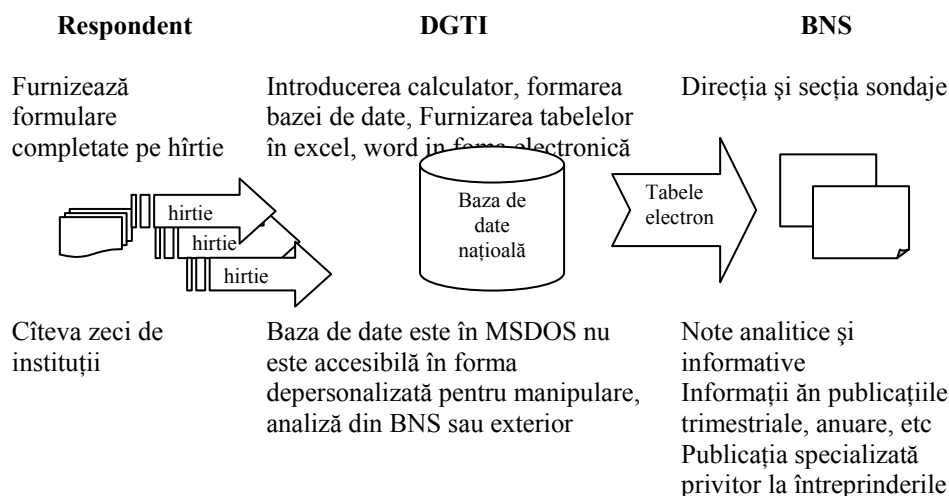
Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistica industrială, construcție, 5) utilitatea produselor pentru politici și dezvoltarea businessului

3. Contravențiile administrative (110)

Informația este furnizată de MJ, MAI, Procuratura, Vama, etc

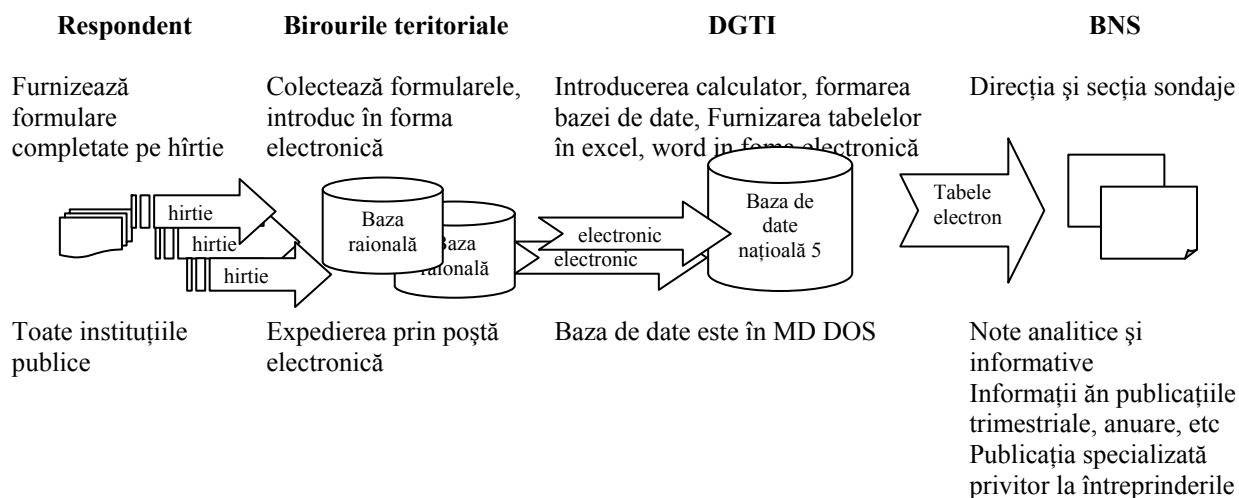
Observații de discutat: 1) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 2) ce fel de date disponibile

4. Cercetare, dezvoltare (100-102)

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (întreprinderea-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) utilitatea produselor pentru politici și dezvoltarea businessului, 4) ce fel de informații sunt necesare.

5. Învățământ, cultura, odihna (activitatea instituțiilor preșcolare, școlilor de zi, efectivul componentă a școlilor, activitatea școlilor profesionale, muzeelor,), anual (91-99)

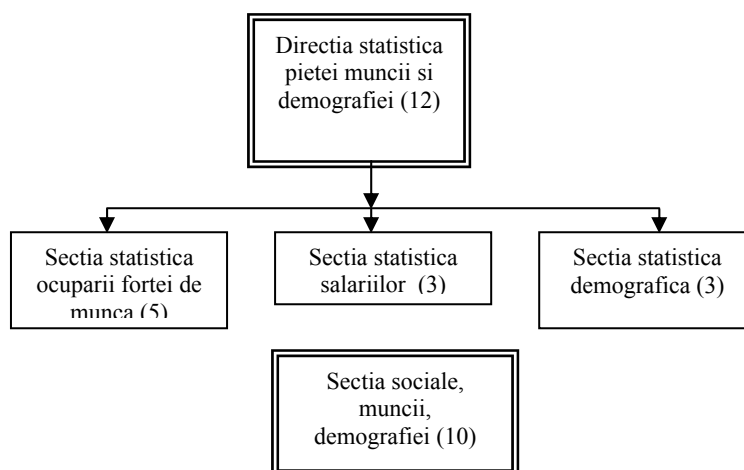
Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (întreprinderea-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) utilitatea produselor pentru poplitici și dezvoltarea businessului.

6. Protecția socială, sănătatea

Informația este furnizată din partea MPSFC, MS, CSM, CNAM, CNAS...

Direcția statistica pieței muncii și demografiei

Direcția statistica pieței muncii și demografiei este abilitată să coordoneze și să organizeze activității în domeniul statisticii pieței forței de muncă și în domeniul statisticii demografice din țară. Direcția statistica pieței muncii și demografiei contribuie la integrarea sistemului statistic național în sistemul statistic european, continuînd armonizarea statisticilor pieței forței de muncă și statisticii demografice în vederea producerii de informații comparabile la nivel internațional.

Structura

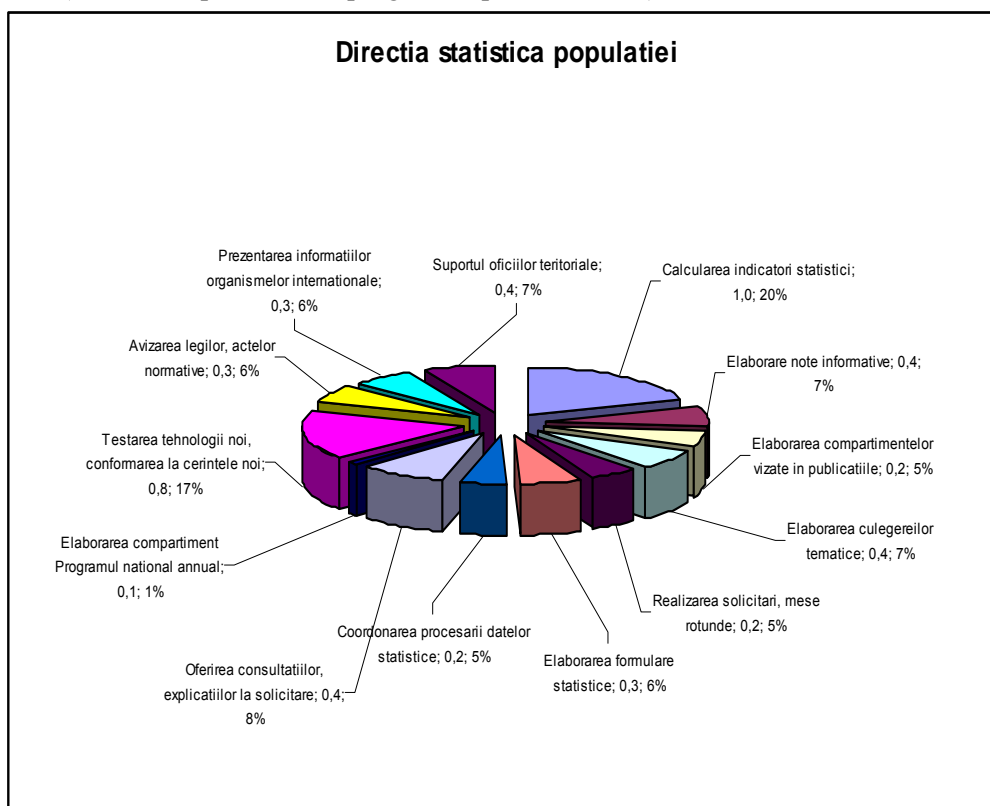
- Secția statistica salariilor
 - statistica câștigurilor salariale ale personalului angajat: pe genuri de activitate, categorii de salariați (muncitori și funcționari), unități teritorial administrative
 - cheltuielile unităților cu forța de muncă

- repartizarea salariilor conform mărimii salariului
- salariile personalului specificate pe unele funcții și sexe (ancheta din octombrie a Biroului Internațional al Muncii)
- formarea profesională a salariaților
- protecția muncii
- numărul funcționarilor publici etc.
- Secția statistică demografică
 - numărul populației pe grupe de vârstă, sexe, medii, unități teritorial-administrative
 - statistica în domeniul mișcării naturale a populației: natalitatea, mortalitatea, nupțialitatea, divorțialitatea.
 - statistica în domeniul mișcării migratorii a populației: emigrația, imigrația, repatrierea, refugiați și solicitanți de azil.
 - efectuarea calculelor demografice: speranța de viață la naștere, rata fertilității totale, rata reproducerii brute, coeficientul îmbătrînirii populației, indicele sarcinii demografice etc.
- Secția statistică ocupării forței de muncă
 - populația economic activă și inactivă
 - populația ocupată
 - șomajul
 - ocuparea incompletă
 - ocuparea în sectorul informal și ocuparea informală etc.

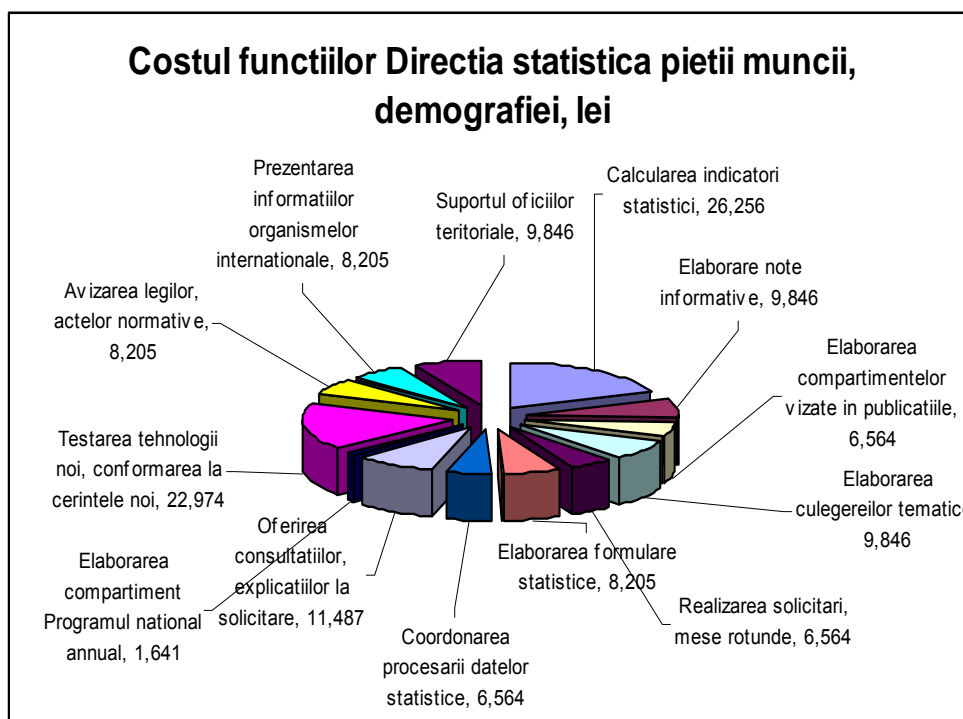
Toată informația AFM este structurată pe activități economice, sexe, medii, niveluri de instruire etc.

Direcția statistică pieței muncii și demografiei (de modificat denumirea diagramei)

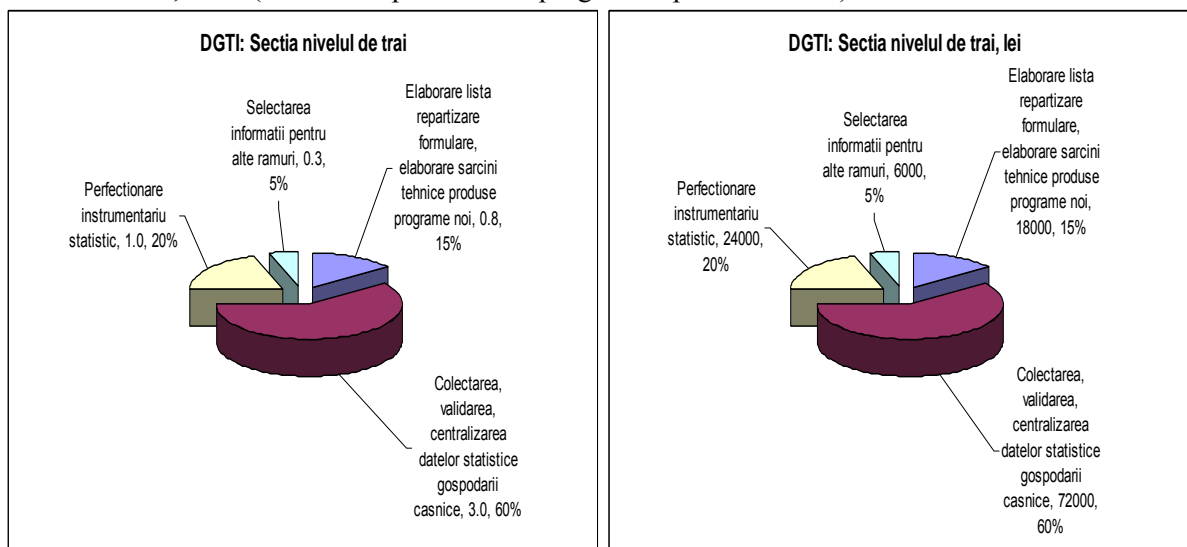
Graficul A24 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

Graficul A24

Graficul A25, A26 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

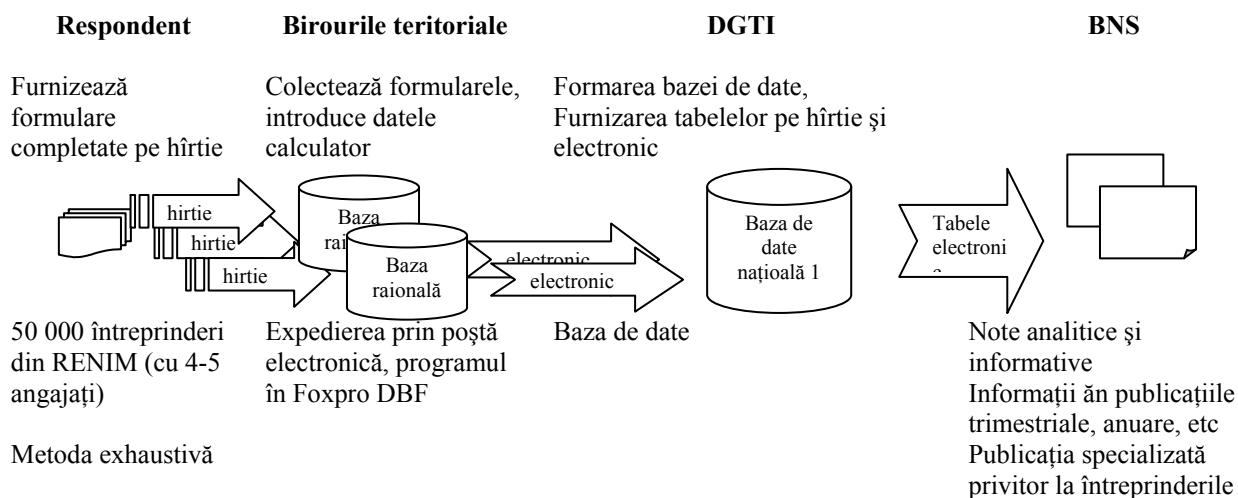

Sumarul produselor și proceselor tehnologice

	Produsul, necesitatea	Furnizorul inputul	Procesele, costurile, tehnologiile	Rezultatul, outputul	Beneficiarii, procesul decizional, percepția calității	Concluzia
1	Numărul și remunerarea salariaților, lunar, trimestrial, anual (77, 78-83)	50 000 întreprinderi din RENIM (întreprinderile sectorului real cu un număr de salariați ≥ 4; toate instituțiile	Hîrtie pînă OTS, Cost total: - întreprinderi ... (50.000x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, MF, MPSFC, întreprinderile private,	Modernizarea tehnologică a procesului, metoda eșantionare, outputul ar trebui baze de date accesibile analiză

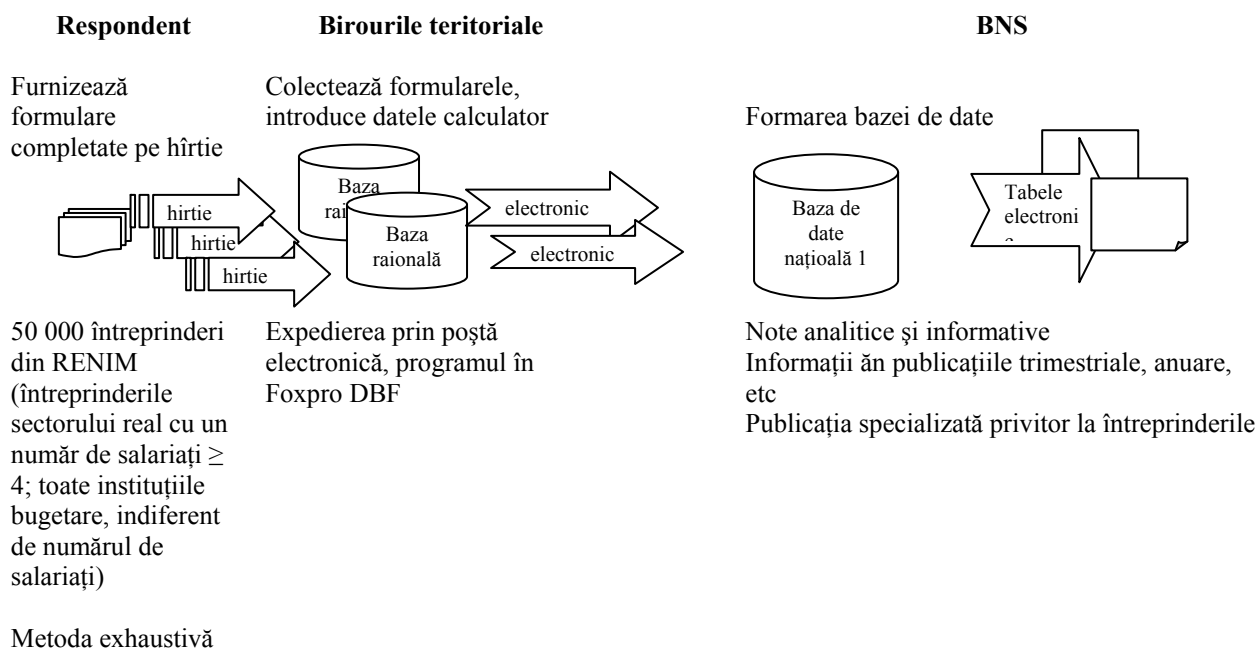
		bugetare, indiferent de numărul de salariați) Metoda exhaustivă				
2	Cercetarea asupra gospodăriilor casnice. Ancheta forței de muncă (87)	12 000 gospodării + 20 000 suplimentar Metoda selectivă	Hîrtie pînă OTS, Cost total:	Note infomative, compartimente publicații, specializate	MEC, o listă de destinatari, înreprinderile private,	outputul ar trebui baze de date accesibile analiză
	Mișcarea naturală a populației (71, 72)					
3	Numărul nașcuților, lunar, trimestrial, anual	Oficiile Stării Civile teritoriale	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: Cost total: (38000 x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note analitice și infomative, Compartimente la publicații, Publicații specializate	MEC, MS	Modernizarea tehnologică a procesului
4	Numărul decedaților, lunar, trimestrial, anual	Oficiile Stării Civile teritoriale	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: Cost total: (43000 x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note analitice și infomative, Compartimente la publicații, Publicații specializate	MEC, MS	Modernizarea tehnologică a procesului
5	Numărul căsătoriilor, lunar, trimestrial, anual	Oficiile Stării Civile teritoriale	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: Cost total: (30000 x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note analitice și infomative, Compartimente la publicații, Publicații specializate	MEC, MS	Modernizarea tehnologică a procesului
6	Numărul divorțurilor, lunar, trimestrial, anual	Oficiile Stării Civile teritoriale	Hîrtie pînă DGTI, Cost total: Cost total: (14500 x...) - procesare BNS (OT, DGTI)	Note analitice și infomative, Compartimente la publicații, Publicații specializate	MEC, MS	Modernizarea tehnologică a procesului
7	Datele privind numărul populației, anual (74, 75, 76,)			Note analitice și infomative, Compartimente la publicații, Publicații specializate	MEC,MF, MS, MDI	Modernizarea tehnologică a procesului
T o t a l						

1. Numărul și remunerarea salariaților, lunar, trimestrial, anual (77, 78-82)

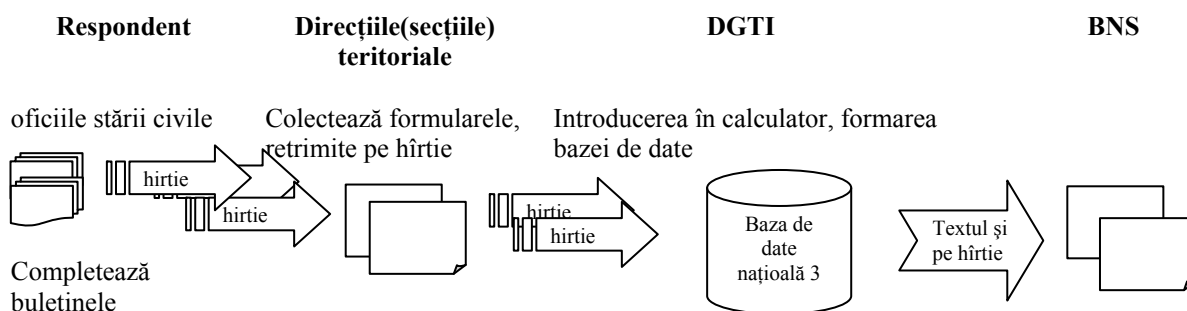
Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hîrtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) metoda exhaustivă-selectivă a întreprinderilor mari, 4) suprapunerea, corelația cu formulare Direcția statistica finantelor, 5) utilitatea produselor pentru politici

2. Cercetarea asupra gospodăriilor casnice. Ancheta forței de muncă (87)

Observații de discutat: 1) accesul la baza de date, 2) utilitatea produselor pentru politici

3-6 Mișcarea naturală a populației (71, 72), datele privind nou-născuții, decedații, numărul căsătoriilor și divorțurilor

statistice	Expedierea prin poștă formulare completate	Baza de date în Acces	Calculul numărului populației Calculul demografice Note analitice și informative Informații în publicațiile trimestriale, anuare, etc Publicația specializată privitor la procesele demografice,
------------	---	-----------------------	---

Observații de discutat: 1) costul de procesare pe hârtie (raional-DGTI), 2) accesibilitatea datelor (depersonalizată) în baza de date, 3) utilitatea produselor pentru politici în domeniul situației demografice.

7. Datele privind numărul populației, anual (74, 75, 76,)

În baza datelor ultimului recensământ al populației și a celor din statistica demografică curentă referitoare la mișcarea naturală și migratorie a populației, propriile calcule

8. Datele privind numărul populației, anual (74, 75, 76,)

În baza datelor precedente, propriile calculații

Secția cercetări prin sondaj

Secția cercetări prin Sondaj este o subdiviziune autonomă în cadrul Biroului Național de Statistică (BNS), autorizată să organizeze și să gestioneze lucrările ce țin de eșantionare și inferență, în cadrul cercetărilor prin sondaj efectuate de către BNS.

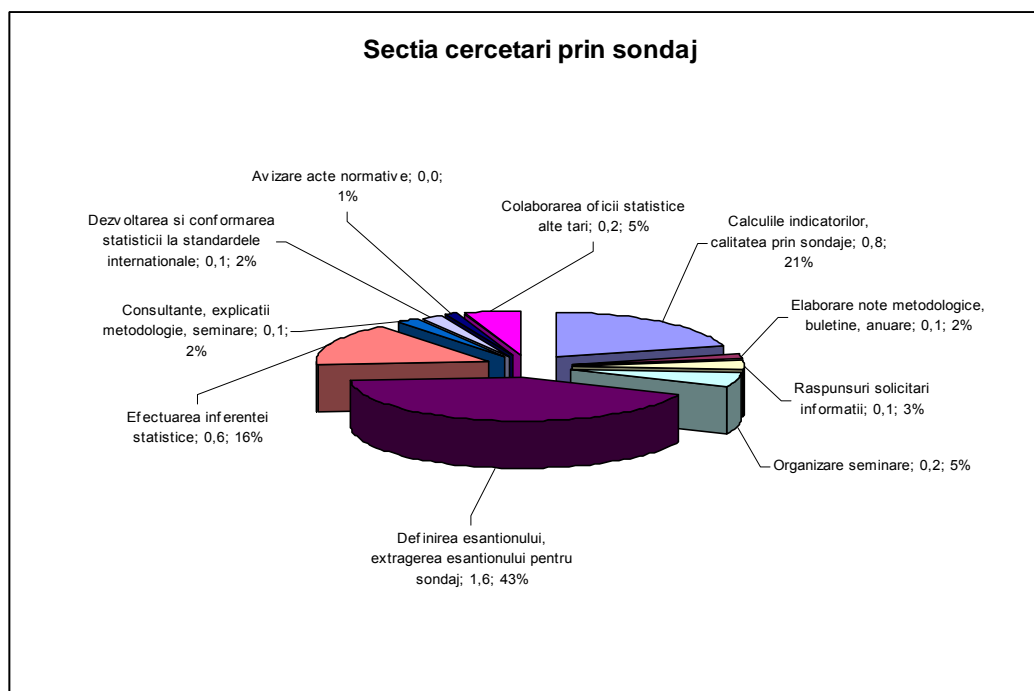
De competența secției țin următoarele activități:

- Elaborarea metodologiei și principiilor de eșantionare și extindere a rezultatelor pentru cercetările prin sondaj desfășurate în cadrul BNS;
- Dirijarea metodologică a cercetărilor prin sondaj;
- Implementarea noilor cercetări prin sondaj în cadrul BNS;
- Gestionarea bazelor de sondaj;
- Design-ul eșantioanelor (stabilirea tipului de sondaj, determinarea volumului eșantionului, verificarea reprezentativității acestuia, etc.);
- Calcularea și analiza ratelor de non-răspuns și depistarea cauzelor care au condus la apariția acestora;
- Elaborarea metodologiei și calculul coeficienților de extindere a datelor (inferența statistică);
- Evaluarea calității datelor obținute, calculul erorilor de sondaj, intervalelor de încredere, etc.

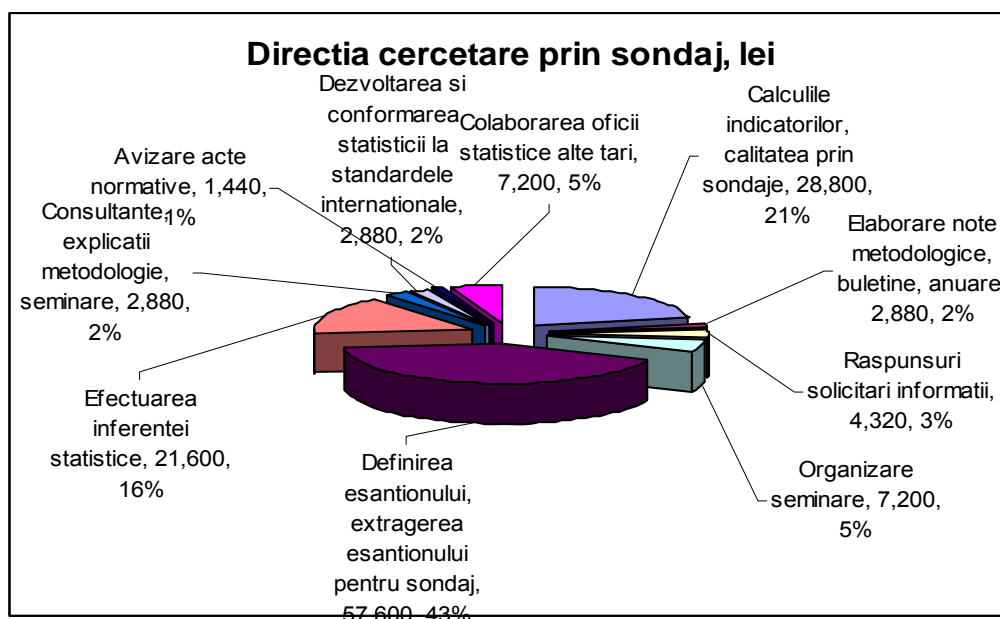
Structura

- Serviciul eșantionare
- Serviciul organizare a cercetărilor prin sondaj

Graficul A27 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

Graficul A27

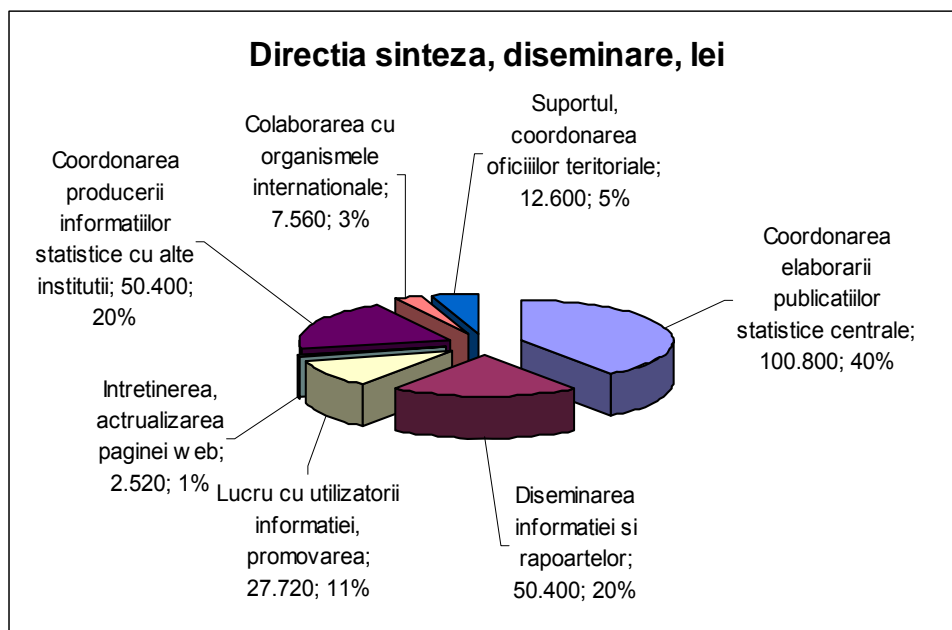
A2. Analiza direcțiilor de suport: funcțiile, capacitățile, costurile

Direcția sinteză, diseminare a informației și relații cu publicul

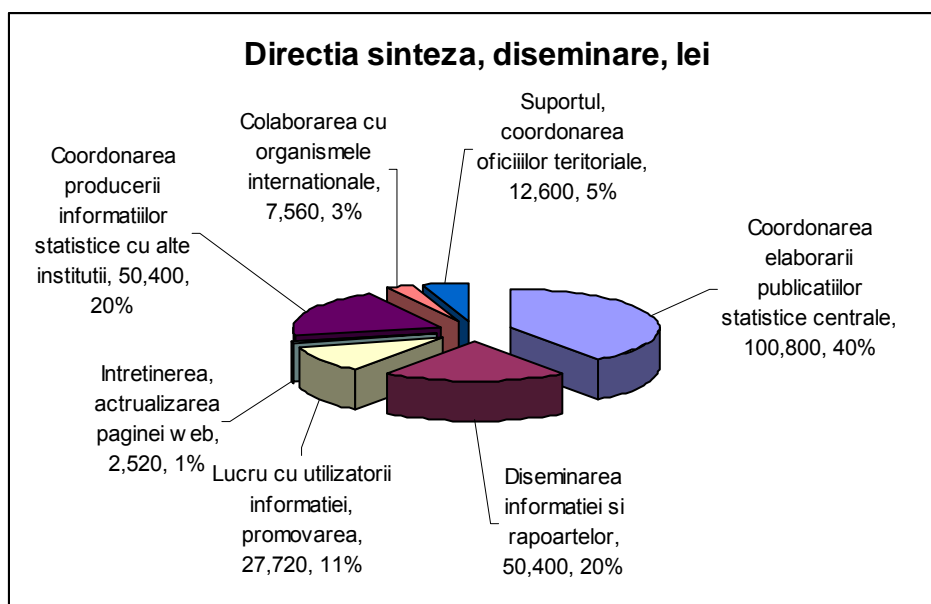
Direcția sinteză, diseminare a informației și relații cu publicul coordonează activitatea analitică, editorială a direcțiilor și secțiilor Biroului și a organelor teritoriale de statistică; pregătește rapoarte complexe cu privire la situația social-economică a republicii în ansamblu și în profil teritorial; organizează statistici centralizate, activități de publicare și difuzare a informației statistice. Asigură cu informații și analize statistice autoritățile publice centrale și locale; satisface cerințele altor utilizatori cu informație obiectivă și operativă vizînd starea economică, viața socială și culturală a țării. Studiază necesitățile utilizatorilor potențiali în informație statistică, asigură publicitatea informației statistice.

Elaborează în comun cu direcțiile și secțiile Biroului comunicate, analize cu privire la situația social – economică a Republicii Moldova, rapoarte complexe privind cele mai importante probleme economice și sociale, buletine, culegeri și cea mai amplă și complexă publicație Anuarul Statistic al Republicii Moldova.

Graficul A28 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

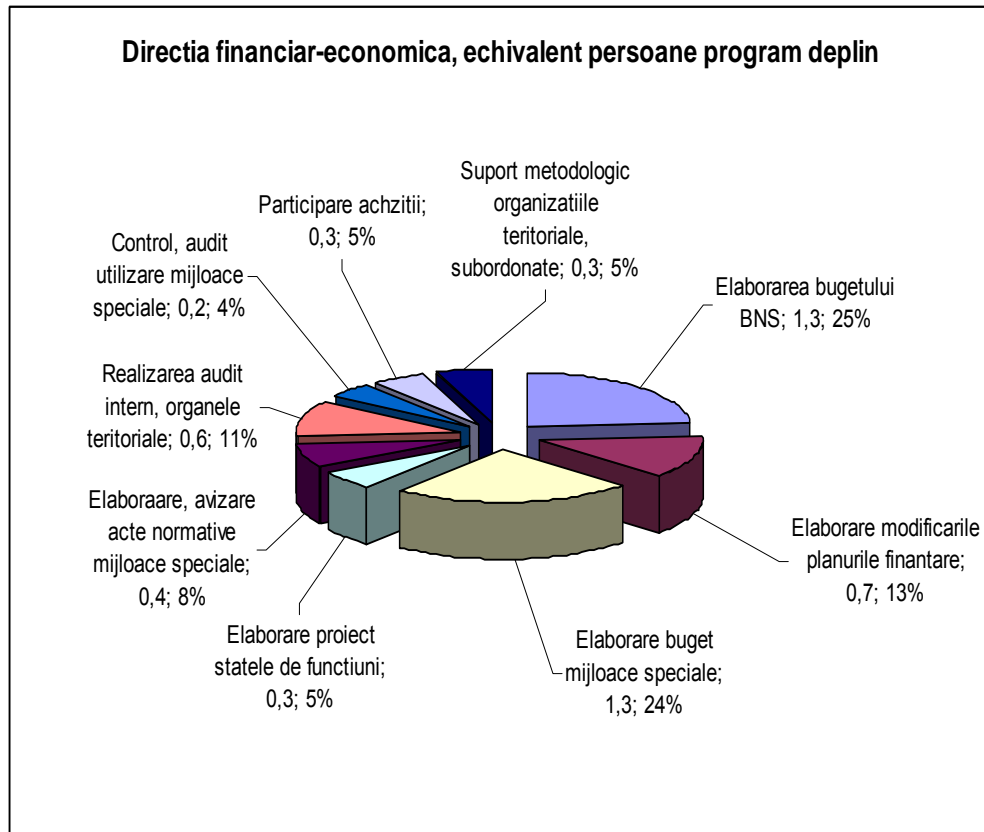

Graficul A29

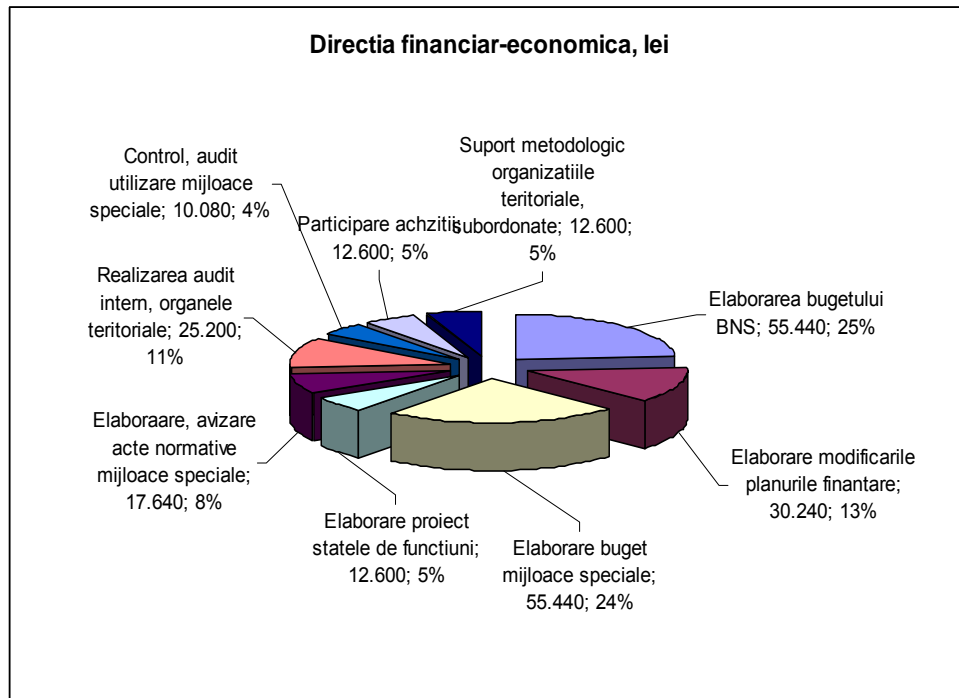

Directia financiar-economică

Graficul A30 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

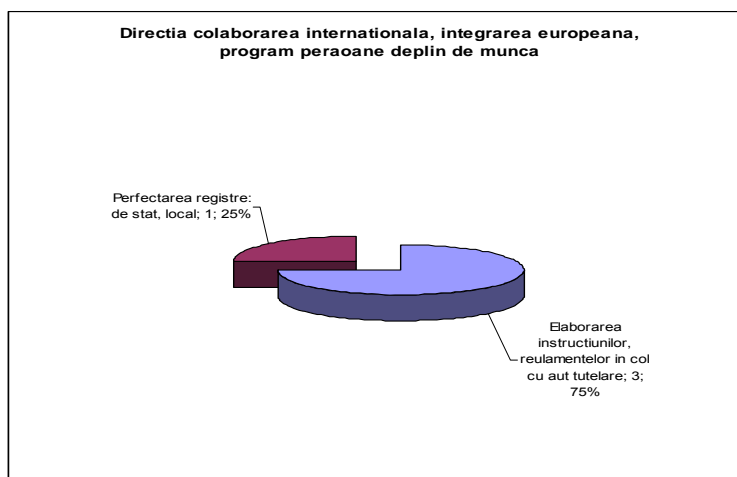

Graficul A31

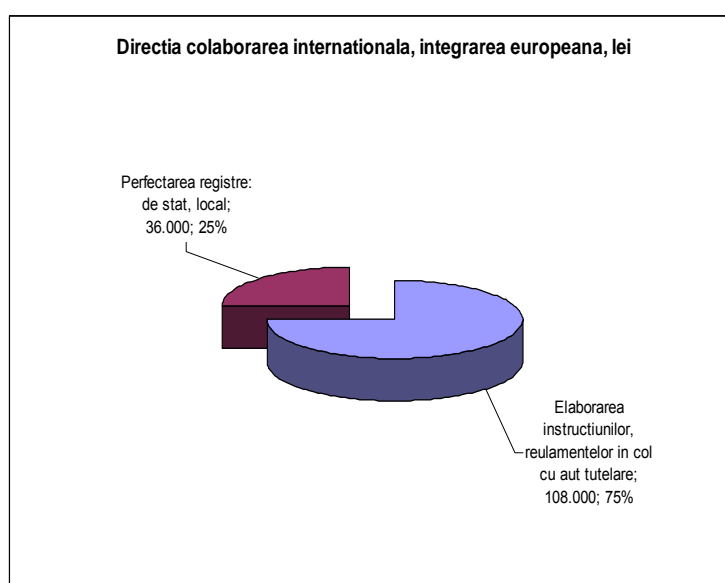

Directia colaborarea internațională, integrarea europeană

Graficul A32 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

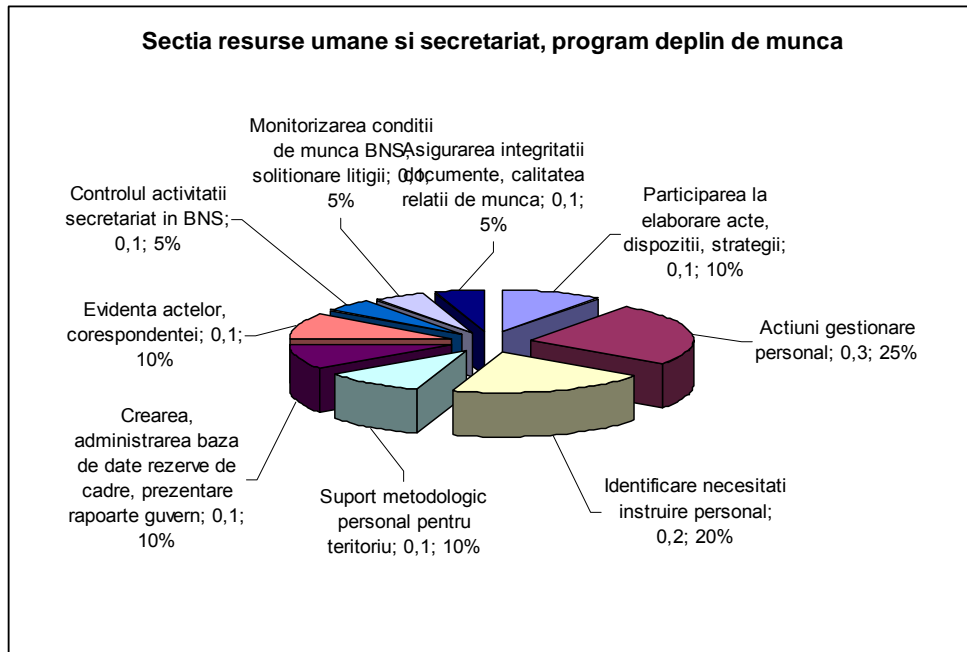

Graficul A33

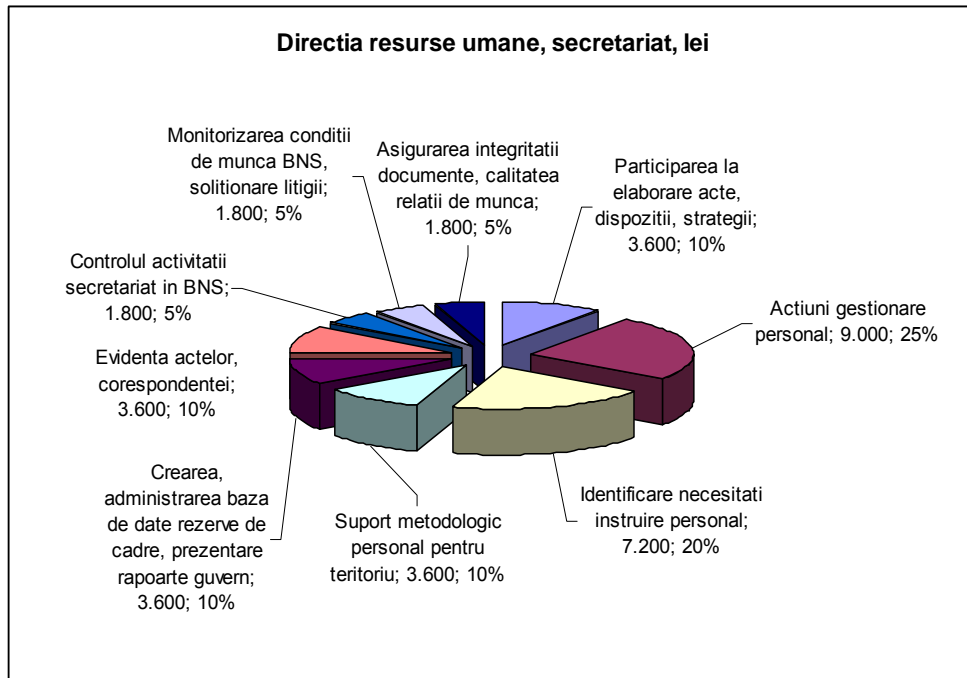

Sectia resurse umane și secretariat

Graficul A34 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

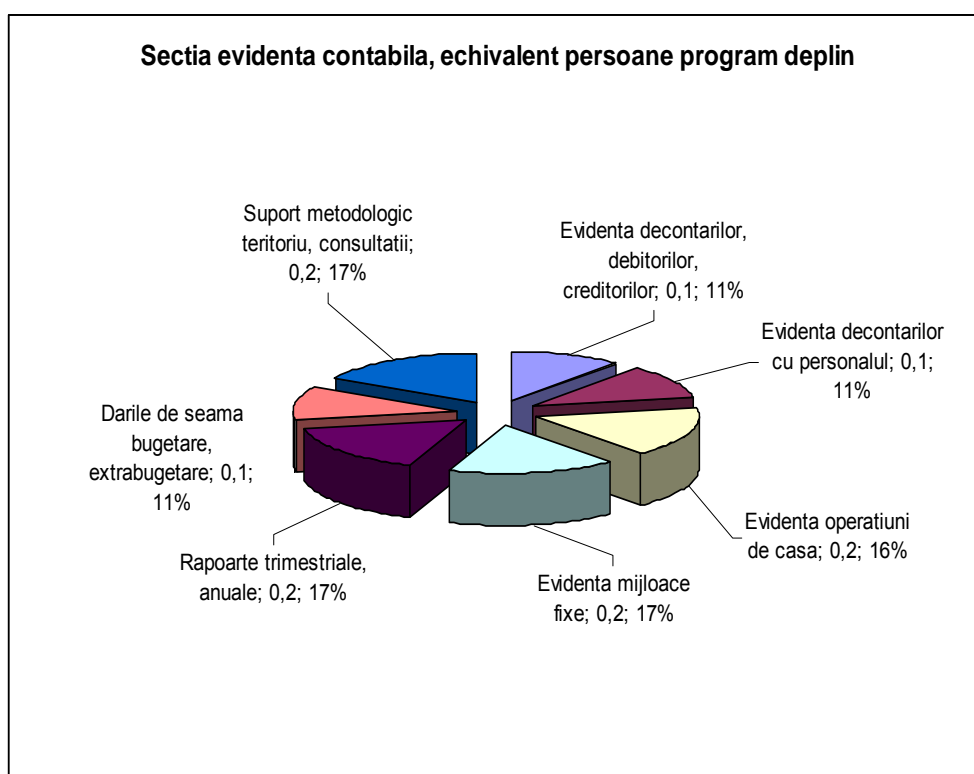

Graficul A35

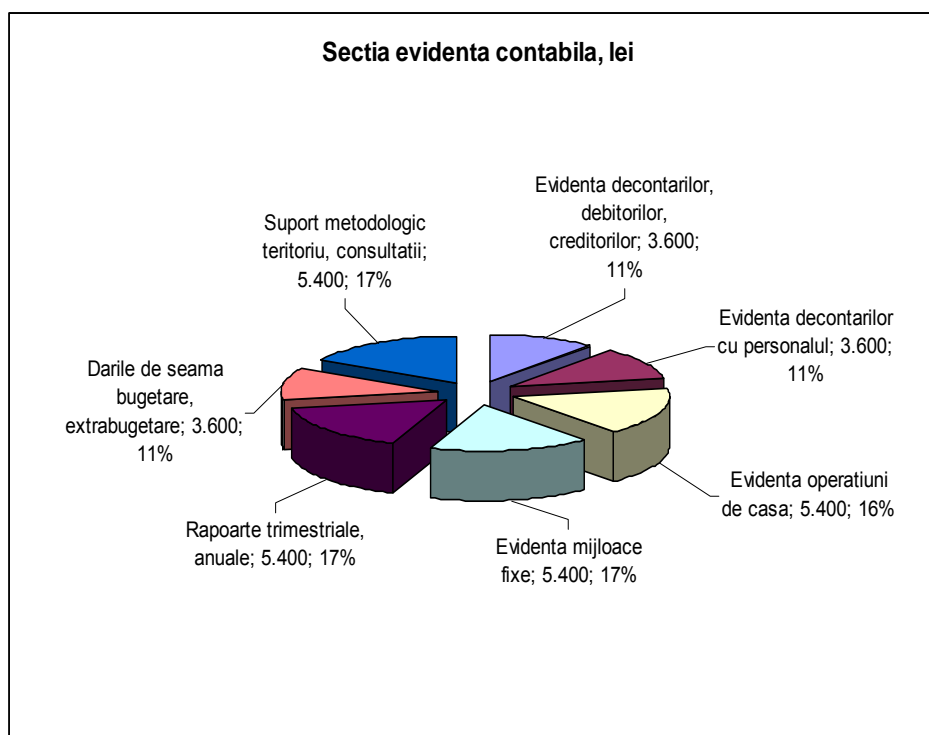

Sectia evidenta contabila

Graficul A36 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

Graficul A37

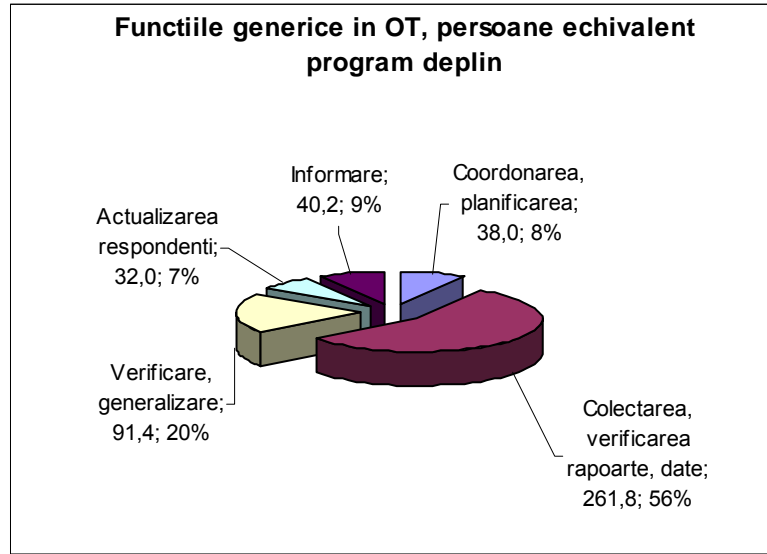
A3. Analiza direcțiilor raionale: funcțiile, capacitățile, costurile

În această secțiune se va prezenta sumarul constatărilor din câteva direcții raionale (în funcție de mărimea OT: mic²⁵, mijlociu și mare).

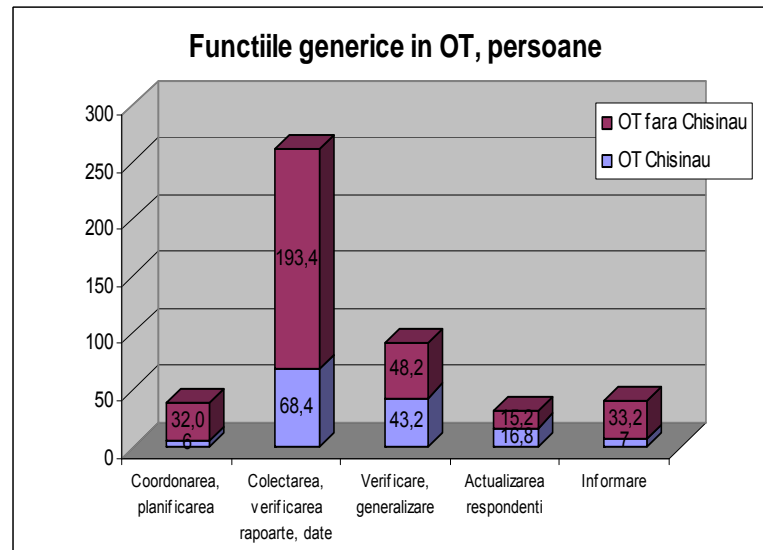
²⁵ OT mic are 4-9 angajați (Soldanesti, Straseni, Singerei, Riscani, Rezina, Telenesti, Taraclia, Stefan Voda, Nisporeni, Ocnita, Leova, Ialoveni, Floresti, Glodeni, Falesti, Drochia, Dubasari, Donduseni, Criuleni, Cimisia,

Datele generice pentru toate direcțiile raionale oferă următoarea situație:

Graficul A30 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

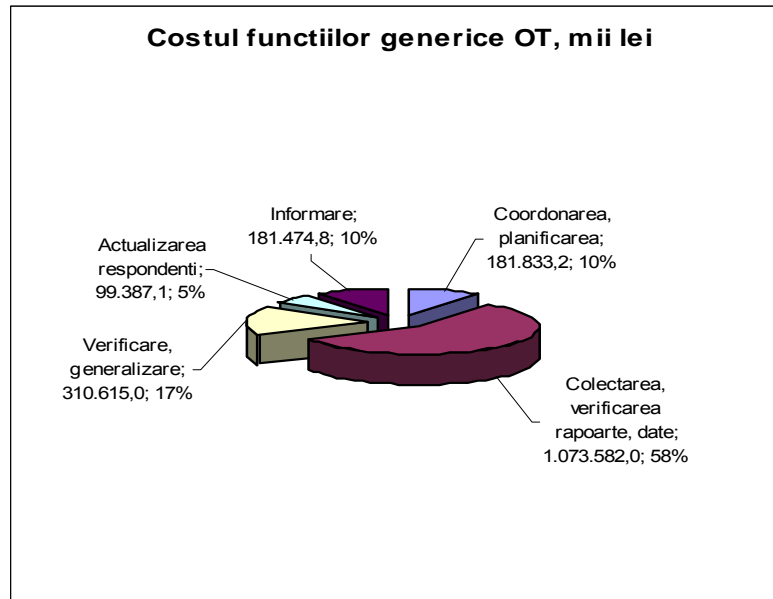

Graficul A31

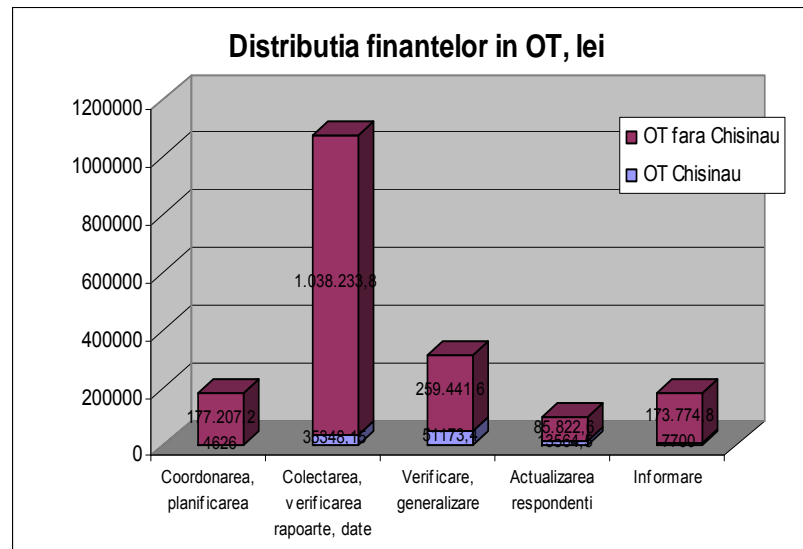

Graficul A32

Causeni, Calarasi, Cantemir, Briceni, Basarabeasca, Anenii-Noi). OT mijlociu are 14-16 angajați (Ungheni, Soroca, Orhei, Hincesti, Edineti, Cahul), OT mare are 21-23 angajati (Balți, Gagauzia) si OT Chisinau este o excepție cu 142 angajați.

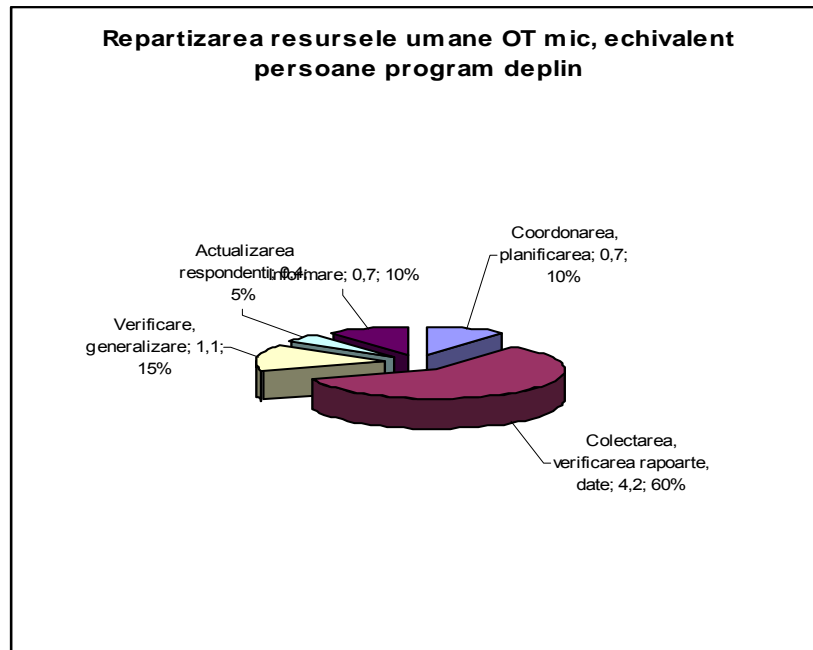

Graficul A33

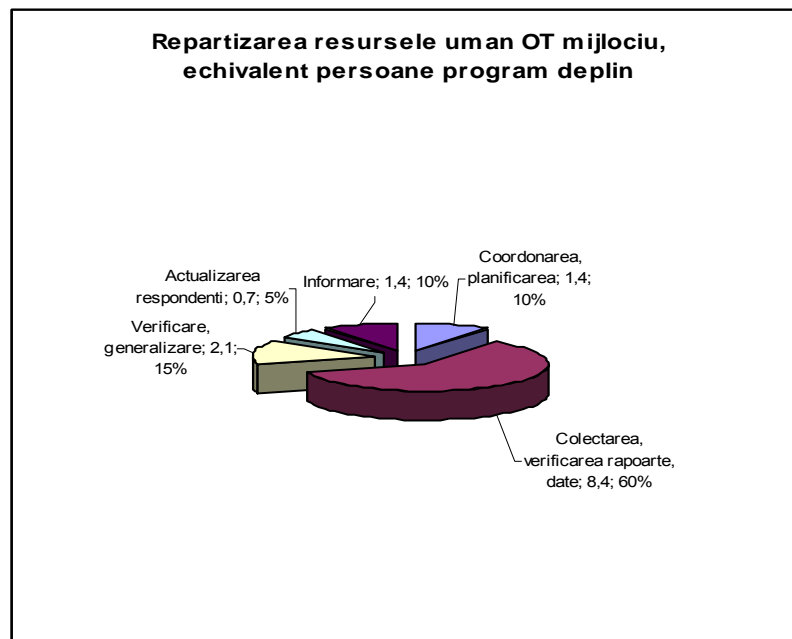

Datele comparative pentru repartizarea resurselor umane sunt următoarele:

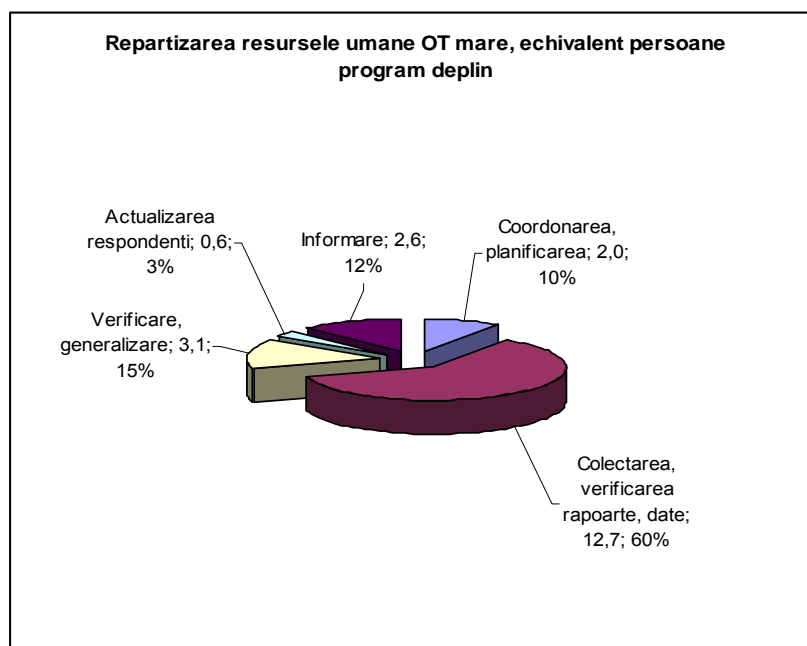
Graficul A34 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

Graficul A35 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

Graficul A36 (măsurat în persoane cu program deplin de munca)

5. Referințe

1. Raport despre sistemul informațional și sistemul de rapoarte existent la Biroul Național de Statistică a Republicii Moldova, septembrie 2007,
- 2 . Studiu privind procedurile de raportare a agenților economici din Republica Moldova elaborat de BCI, aprilie 2006
3. Chestionarele de analiza funcțională, 2007
4. De Vries, raportul cu privire la compatibilitatea datelor statistice la BNS, 2006
5. Asociația Investitorilor Srăini, cartea albă: raportul cu privire la mediul de afaceri în Moldova, 2006
6. DAI Europe, Raportul cu privire la analiza funcțională, final 2007,
7. Studiul privitor la percepția satisfacției activității BNS, OIKOS, noiembrie 2008